Ummadık Taş Baş Yarar

MÜZEHHER VÂ-NÛ
VÂLÂ NUREDDİN

POLİSİYE SERİSİ
Sanat Kritik
YAYINLARI

Ummadık Taş Baş Yarar

MÜZEHHER VÂ-NÛ
VÂLÂ NUREDDİN

Hazırlayan:
Sinem Şahin

SANAT KRİTİK YAYINCILIK 0024

NİHAL KARAMAĞARALI – VÂ-NÛ
UMMADIK TAŞ BAŞ YARAR

ISBN: 978-625-98209-6-5

Edebiyat Yayın Yönetmeni: Seval Şahin
Polisiye Serisi Editörleri: Seval Şahin,
Didem Ardalı Büyükarman, Banu Öztürk
Yayıma Hazırlayan: Sinem Şahin
Editör: Seval Şahin, Abdullah Ezik
Mizanpaj: Bilge Sönmez
Kapak: Mehmet Ali Kalacı

Baskı-Cilt: Repar Tasarım Matbaa, Yenibosna
Merkez Mh. Cemal Ulusoy Cd. No: 43
Bahçelievler, İstanbul (Sertifika no: 40675)

Yayınevi Sertifika Numarası: 72456
Matbaa Sertifika Numarası: 40675

©
Haziran, 2024
Kitabın bütün yayın hakları Sanat Kritik Yayıncılık'a aittir.
Yayınevinin izni olmadan çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

SANAT KRİTİK YAYINCILIK TİC. LTD. ŞTİ.,
Hüseyinağa Mahallesi, Meşrutiyet Cad.
Avrupa Pasajı No: 8/23 Kat: 1 Beyoğlu 34440 İstanbul

İÇİNDEKİLER

Önsöz.....7

Müzehher Vâ-Nû.....9

Vâlâ Nureddin.....10

Ummadık Taş Baş Yarar.....13

ÖNSÖZ

Türkçe edebiyatta bilinen ilk kadın dedektifler Ahmet Mithat Efendi'nin 1882 yılında yazdığı *Dürdane Hanım* romanındaki Ulviye hanımı ile Behlül Dânâ'nın 1927 yılında kaleme aldığı *Şeytan Hadiye*'sidir. Erkek yazarların yarattığı bu karakterlerden bir sonraki kadın hafiyeler ise Nihal Karamağaralı ve Vâ-Nû'nun ortak kaleminden çıkmıştır.

Müzehher Vâ-Nû'nun, Nihal Karamağaralı müstearını kullanarak eşi Vâlâ Nureddin (Vâ-Nû) ile müşterek yazdığı "Güler G. ve Anberbu Dadı" polisiyeleri ilk defa kadın hafiyelerin bir serinin öznesi olması sebebiyle önemli bir yerde durur. *Akşam* ve *Cumhuriyet* gazetelerinde 1952-1956 yılları arasında tefrika olarak yayımlanan bu eserlerde, genç bir gazeteci olan Güler G. ve Güler'in dadısı, Arap halayık Anberbu Dadı'nın hafiyelik ve kadınlık deneyimlerini de içeren bir anlatı mevcuttur. Burada serinin ilkini yayımladığımız, *Akşam* gazetesinde 17 Mayıs 1952 ile 4 Ağustos 1952 tarihleri arasında 78 sayı tefrika edilen *Ummadık Taş Baş Yarar,*[1] dönem İstanbul'u günlük yaşamını ve sosyolojik çeşitliliğini de yansıtan keyifli bir hikâye sunar.

Müzehher Vâ-Nû'nun polisiyeleriyle hocam Didem Ardalı Büyükarman sayesinde tanıştım. Onun danışmanlığında yaptığım ve 2023 yılında tamamladığım "Müzehher Vâ-Nû'nun Hayatı, Sanatı ve Eserleri" başlıklı yüksek lisans tezim bu eserlerin ortaya çıkmasına vesile oldu. Kendisine çok teşekkür ediyorum. Tarihin

---

[1] Eser, 10 Ekim 1964 'ten itibaren "Bohem Palas" adıyla fakat aynı içerikle *Zafer* gazetesinde 81 sayı olarak yeniden tefrika edilmiştir (Ed. Notu).

sayfalarında kalmış bu polisiyeleri yayımlama girişimi için Sanat Kritik Yayınları'ndan Seval Şahin ve Tevfika İkiz'e de teşekkürü borç bilirim.

Bu çalışma ile Müzehher Vâ-Nû ve Vâlâ Nureddin'in polisiyelerinin hak ettiği değeri görmesini hedefledik. Bu şekilde hem Türkçe polisiyeye hem de kadın yazınına koyduğumuz tuğla için de ayrı bir heyecan duyuyoruz.

Siz değerli okuyucularımıza keyifli okumalar dileriz.

Sinem Şahin

Nihal Karamağaralı (Müzehher Vâ-Nû)

(8 Nisan 1913- 13 Nisan 2011)

Eserlerini Nihal Karamağaralı müstearı ile yazan Müzehher Hanım, 8 Nisan 1913 tarihinde Suriye'nin Lazkiye kentinde dünyaya gelmiştir. Annesi Hamide Nihal Hanım, babası Ömer Faruk Karamağaralı'dır. Müzehher Hanım'ın çocukluğu babasının işi gereği Beyrut, İstanbul, İzmir, Antalya, Bursa, Samsun'a kadar yayılmış geniş bir coğrafyada geçer. Eğitim hayatı annesinin hastalığı esnasında evden uzaklaşması için İzmir-Karşıyaka'daki Fransız Okulu'na gönderilmesiyle başlar. Sonrasında Antalya'ya taşınırlar ve ilkokulu burada bitirir. İlkokuldan sonra Ticaret Okulu'na yazılmıştır fakat okulun kapanması üzerine ortaokula devam eder. Babasının memuriyet sürecinin başlamasıyla beraber tayinleri sebebiyle ortaokula 'bir kış' Bursa'da devam eder, daha sonra eğitimini Samsun'da bitirir. Ortaokulu bitirdiği gibi babasının arkadaşı Atuf Yar ile evlendirildiği için örgün eğitim süreci burada sona ermiştir. On altı yaşında zoraki yaptığı bu evliliğinden kızı Nihal dünyaya gelir. Beş yıl süren bu evliliği bittikten sonra üç yıl babası ile Büyükada'da yaşamış, bu süreçte açık lise sınavlarına girmiş, İngilizce dersleri almış, sonrasında ikinci evliliğini karikatürist Cemal Nadir Güler ile yapmıştır. Nitekim bu evliliğinde de huzuru bulamayıp ayrılma kararı almıştır. Cemal Nadir ile boşandıktan altı ay sonra halihazırda arkadaş olduğu Vâlâ Nureddin ile evlenir.

Müzehher Vâ-Nû, uzun yıllar süren yazarlık-çevirmenlik hayatı boyunca yalnızca Nihal Karamağaralı müstearını kullanmıştır. Nihal annesinin ismi; Karamağaralı ise babasının esas memleketi ve soyadıdır. Bu müstearla yaptığı ilk çevirisine 1941 yılında, *Yücel* dergisinde rastlanır. Sonrasında *Tan, Akşam, Cumhuriyet, Yenigün* başta olmak üzere dönemin önemli gazete ve dergilerinde çalışmıştır. Hikâye, çeviri, oyun, roman, karikatür gibi türlerde eserlerine rastlamak mümkündür. Romanlarından *Kim Zehirliyor Bunları?*,

Uğursuz Fotoğraf, Esrarengiz Çorap, Korkusuz Murat kitap olarak basılmıştır. Eserlerinin bir kısmını eşi Vâlâ Nureddin ile müşterek yazmıştır. 1966 yılında Vâlâ Nureddin ile kaleme aldıkları *Korkusuz Murat* ile Doğan Kardeş Çocuk Romanları yarışmasında ikincilik ödülünü almışlardır. 1967'de Vâlâ Nurettin'in vefatından sonra kendi kabuğunda çekilmiş, çeviriler yaparak yaşamına devam etmiştir. 1987'de Müzehher Vâ-Nû imzasıyla kaleme aldığı *Bir Dönemin Tanıklığı* adlı anı kitabında, uzun yıllar içinde bulunduğu entelektüel çevreyi ve dönemin politik atmosferinin bu çevreye etkisini anlatmıştır. Son olarak 1991 yılında Nazım Hikmet Kültür ve Sanat Vakfı'nın kurulmasına öncülük etmiştir. Müzehher Vâ-Nû'nun yaşamının son dönemi Alzheimer ile mücadele etmekle geçer. Yaşamının son yıllarını huzurevinde geçirdikten sonra 13 Nisan 2011 tarihinde doksan sekiz yaşında vefat eder.

Vâ-Nû (Vâlâ Nureddin) (1901 - 9 Mart 1967)

1901 yılında dünyaya gelen Vâlâ Nureddin'in doğum yeri kesin olarak bilinmemektedir. Babası Selanik Valiliği yapmış olan Mehmet Nureddin Bey, annesi Zahire Hanım'dır. Eğitim hayatı beş yaşında yatılı okula gitmesiyle başlar. On bir yaşında iken babasının vefatı sebebiyle ara verdiği Galatasaray Lisesinin orta kısmını 1917 yılında tamamlamıştır. Burada eğitim aldığı sırada Nazım Hikmet ile tanışır. İtibarı Milli Bankasından aldığı burs ile Viyana Ticaret Akademisinde bir süre bankacılık eğitimi gördükten sonra yurda döner ve aldığı eğitim doğrultusunda bir bankada memur olarak çalışmaya başlar. Fakat işgal altındaki İstanbul'da yaşam koşulları zorlaşırken Anadolu'dan gelen zafer haberlerine duyarsız kalamaz ve 1921 yılında Nazım Hikmet'le beraber Anadolu'ya geçer, Kastamonu ve Çankırı'dan sonra Ankara'ya ulaşırlar. Burada dönemin müsteşarı Kazım Nami tarafından kendilerine öğretmenlik belgesi verilir. Bu belge ile Bolu Lisesine atanırlar, Vâlâ Nureddin burada

Fransızca öğretmenliği yapmıştır. Sonrasında Nazım Hikmet'le beraber Batum'a geçerler ve burada TKP'ye katılırlar. Batum üzerinden önce Tiflis'e, sonra Moskova'ya geçerler. Vâlâ Nureddin burada Doğu Emekçileri Komünist Üniversitesinde öğrenim görmüştür. Çeviriler yapmaya Moskova günlerinde başlamıştır. Burada Anna Mikailovna ile evlenir ve bu evliliğinden tek çocuğu Hatice Süreyya dünyaya gelir. Türkiye'ye döndükten sonra bir süre Seyyar Sergi gemisinde tercümanlık yapmıştır. 1926 yılında *Vakit* gazetesinde gazetecilik mesleğine başlar. Uzun seneler boyunca *Akşam* gazetesinde fıkra yazarlığı yapmıştır. İkinci evliliğini 1932 yılında Meziyet Çüksulu ile yapar ancak Meziyet Hanım yedi yıl sonra vefat eder. 1942 yılında Müzehher Hanım ile üçüncü ve son evliliğini yapar. Vâlâ Nureddin *Haber, Cumhuriyet, Köroğlu, Resimli Ay, Tercüman* gibi gazetelerde fıkra, röportaj, sanat-edebiyat yazılarının yanı sıra çeviri, şiir, roman, karikatür, oyun, senaryo gibi türlerde de yapıtlar vermiştir. Eserlerini Vâ-Nû, Akşamcı, Ali Marmara, Ayşe Duyar, Hatice Süreyya, Hikayeci, Kadri Feyyaz, Veli Nuri imzalarıyla neşretmiştir. Vâlâ Nureddin matbu halde yirmi telif ve on beş tercüme romanının çoğu önce gazetelerde tefrika edilmiş, sonrasında yayımlanmıştır. Yayımlanmış eserlerinden bazıları *Meşhur Polis Hafiyesi Yılmaz Ali'nin Maceraları Serisi, Baltacı ile Katerina, Küçük İlanlar, Vurgun Peşinde, Unutamadım Seni, Beyaz Güller*'dir. 1966 yılında Nihal Karamağaralı (Müzehher Vâ-Nû) ile müşterek yazdıkları *Korkusuz Murat* ile Doğan Kardeş Çocuk Romanları yarışmasında ikincilik ödülünü almıştır. Eserleri arasında Türkçe polisiyeye kazandırdığı polis hafiyesi olan Yılmaz Ali'nin maceraları önemli bir yerde durmaktadır. 1964 yılında ciğerlerinde başlayan rahatsızlığından üç yıl muzdarip olduktan sonra, 9 Mart 1967'de vefat etmiştir.

Kaynak: Sinem Şahin, *Müzehher Vâ-Nû'nun Hayatı, Sanatı ve Eserleri*, Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, yayımlanmamış yüksek lisans tezi, 2023.

UMMADIK TAŞ BAŞ YARAR

(Güler G. ve Anberbu Dadı'nın Maceraları)

Müzehher Vâ-Nû (Nihal Karamağaralı)
Vâ-Nû (Vâlâ Nureddin)

I

Bohem Palas

Biri sarışın, diğeri esmer güzeli iki genç kız, şipşirin Arap Bacıları ile beraber Rumeli yakasında trenden inmişler; daracık, tozlu bir yoldan Marmara sahillerine doğru ilerliyorlardı.

Mama Dadı altmış yılının dörtte üçünü İstanbul'da geçirmiş olmasına rağmen Türkçeyi hâlâ Afrika şivesiyle konuşmaktaydı: "O janım Erenköy, Göztepe tarafları dururken bu demode yerlerde sayfiyeye gelmek de ne oluyo, şojuklar?" diye homurdandı. "Gıt gıt bitmez, gıt gıt bitmez. Bütün yaz burada mı oturajağız? Ben bu işte yokum. Dönejeğim."

Esmer yüzünde büyük bir korku belirerek Sevim arkasına baktı: "Aman sakın babaların tutmasın, Dadı Kalfa! Bizi böyle iki zibidi kız görecek olurlarsa vallahi evi kiraya vermezler. Sen yanımızdayken ciddi bir aile tesiri yapabiliriz. Gözet, falson olmasın! Gittiğimiz yerde ağzından laf kaçırma!"

Güler'in uzun, kıvırcık kirpiklerle çevrili güzel gözleri ani bir öfke ile kararduysa da genç kız, haşin muamelenin Arap Bacı'yı büsbütün çileden çıkaracağını derhal hesaplayarak kendini tuttu; ifadesini mülayimleştirip ihtiyar kadının en hassas yerine dokundu: "Dadıcığım, şakaya gelmez. Kaç kere söyledim sana davayı kaybettik diye! Apartmandan apar topar atılmamıza on beş gün var. Sokak ortasında kalacağız. Babam da burada değil ki birkaç gün evine sığınalım."

Bacı Kalfa, yine homurdanarak kadere boyun eğdi: "Babajığın burada olsa da üvey annen jadısı bizi evinde sığındırır mı?.. Mademki öyle artık ses etmiyeğeğim. Sizin dediğiniz olsun. Yürüyün bakalım," ve yenik topuklarıyla yolu tozutturarak paytak bacaklarına kuvvet, kızları takibe koyuldu.

Lodostu. Rüzgâr denizin dibini tarayarak çürük kokuları genze dolduruyordu.

Sevim içini çektiğini belli etmedi: "Bu koku, senenin ancak muayyen birkaç gününde duyulur," dedi.

Güler, bütün iradesini sesinde toplayarak cevap verdi: "Koksa da kabul, kokmasa da kabul. Otuz iki rüzgârın otuz ikisi de İstanbul'un bütün çöplerini bu sahile atsa, yine kabul. Başımızın üstünde yeri var. Değil mi ki bakacağımız ev yalıya benzer bir koca köşkmüş. Değil mi ki burada sükûnla yeni romanımı hazırlayıp kışlık masraflara ilk hamlede tıkayabileceğim. Değil mi ki, ancak..."

Sevim cümleyi tamamladı: "Değil mi ki, ancak böyle bir semtte kesemize elverişli bir ev bulabiliriz."

Mama Dadı'nın muzip sesi arkadan cıyakladı: "Değil mi ki, Jelal Bey... Şıkarın ağzınızdan baklayı köftehorlar!"

İki genç kız birden geri döndü; parmaklarını tehditle salladılar: "Bak, dadı!.. Sakın ha, dadı! Sakın ha, Dadı Kalfa!.. Olmaya ki ev sahipleriyle konuşurken ve kontrat imzalanmadan ağzına Celâl Bey lafını filan alasın! Yoksa oksijen gibi açıkta kalırız."

Sevim izah etti: "Senin anlayacağın drazın düdüğü gibi."

"Billahi dadı, gecekondularda yer yok. Şirin surat takın bakayım. Gülüşünü ayar et. Sesini akortla. Hani sen entari filan istediğin zaman, kırk yılda bir öyle yaparsın."

"Kırmızı entari istediğin zamanlar Dadı Kalfa!"

"Bana güvenin, şojuklar. Anlaşıldı iş jiddi. Su sızdırmam evelallah!"

Bu bahar gününde kır yollarında Yedikule, Yeşilköy bölgesinin gediklisi kargalardan başka tek canlı mahlûka rastlamadan sükût içinde yürüdüler.

"Daha ne kadar gideceğiz acaba Güler?"

Güler durdu; çantasını karıştırarak söylendi: "Nereye koymuşum ben Naili'nin verdiği adresi?.. Arkasında yolların planı da vardı... Hah, buldum! Galiba solda, ağaçların arasından damı görünen şu köşk."

Mama dadı, genç kızın işaret ettiği tarafa döndü; elini güneşe siper eder gibi alnına koyup yüksek duvarlarla çevrili ağaçlı bir bahçenin ortasında berhaneliği[1] uzaktan anlaşılan köşkü temaşaya daldı: "Ule dehşet! Beni pek sardı!" dedi.

Hedefi görünce daha gayrete gelmişlerdi. Adımlarını sıklaştırdılar ve İstanbul'un surları gibi ihmale uğramış yüksek duvarları takiben muazzam bir demir kapının önüne vardılar. Fakat üçü birden aynı anda, aynı şeyi görüp yeisle haykırdılar: "Bu da oldu mu ya?"

Boyaları solmuş muazzam demir kapının iki kanadı kalın bir zincirle perçinlenmişti. Zincirin de ucundan kocaman, paslı bir asma kilit sarkıyordu. Ne bir çıngırak ipi ne zil...

Sevim mahzunlaştı: "Yanlış yere gelmiş olacağız."

Güler itiraz etti: "İmkânsız... Planı bizzat ev sahibi çizip Naili'ye vermiş. Baksana, burası..."

"Acaba başka bir kapısı daha var mı?"

Bu ihtimalle etraflarına bakındıkları sırada, sokağın karşı tarafında bulunan kara suratlı tek binadan bir zıngırtı işitildi.

Soruyorlar: "Neresini arıyorsunuz, efem?"

Üç baş birden bu sefer de yukarı baktı. Ahşap binanın üst kat pencerelerinden biri açılmış, kabarık kır saçlı, şişman bir kadının gövdesi yarı yarıya dışarı uzanmıştı. Gözleri tecessüsle[2] fıldır fıldır...

Sevim en tatlı sesiyle cevap verdi: "Bir tanıdık haber verdi. Burada Taşçızadelerin kiralık köşkü varmış... Ev sahibi Recai Bey bizi bekleyecekmiş... Şu duvarın içindeki köşk mü efendim?"

Penceredeki kadını telaş aldı: "Orası olmasına, orası amma... Amması var."

Güler'le Sevim bir ağızdan aynı suali sordular: "Ne gibi efendim?"

---

[1] Yıkık döküklüğü.

[2] Merakla.

Kır saçlı kadın yutkundu: "Boğaz dokuz düğüm. Neme lazım benim... Hem Recai Beylerle onca yıl komşuluk ettikti... Demesi bize düşmez."

Mama Dadı dayanamadı, haykırdı: "E vallahi pek merak ettim, şıtlat..."

Bu esrarengizlik hoşuna gitmişti. Yalvardı: "Gunaşın alnında buralara kadar taban teptik. Halimize ajı da şıtlat matmazel. Yeminle kimseye bir şey söylemeyiz."

Ellisini çoktan geçmiş bulunan Şükriye Hanım, "matmazel" iltifatı üzerine şakrak bir kahkaha attı: "Aman, sizi bir bakışta pek sevdim. Hemen kanım kaynayıverdi. Doğrusu komşuluk etmeyi çok isterdim. Fakat ne diyeyim bilmem ki... İnsanın şuarasında vicdan var. Başınızın nâra yanması[1] günah olur."

Bu sefer Mama Dadı'nın merakı kızlara da sirayet etmişti: "Dolandırılmak filan mı bahis mevzuu?" diye en korktukları ihtimali ortaya attılar.

"Yoo Allah var. İki elim yanıma gelecek. İftira atamam. Recai Bey sözünün eridir. Tamir koyacak diye bunca yıl köşkünü kiraya vermedi, vermedi; sonu böyle oldu, cinler kiraladı." Bu sözleri söyler söylemez, "Ne ettim?" der gibi iki eliyle ağzını kapatırken: "Eyvahlar olsun, kaçırdım!" feryadını bastı.

Bacı Kalfa'nın dehşetten gözleri belermişti: "Jinler mi dedin? Burası perili köşk mü?"

Şükriye Hanım rahat bir nefes aldı: "Sırtımdan yük kalktı... Ben söylemedim, siz söylediniz. Adiyle saniyle buraya Perili Köşk, derler... Ah, o Recai Bey ne kurnazdır. Bu nam üstünden kalksın diye, bu yıl köşkü kiraya vermeğe savaştı. Amma, aklı başında olan tutar mı hiç?.."

---

[1] Zarar görmesi.

İki genç kız fena halde kaygılandı. Elbette ki bu kaygıları efsaneye inandıkları için değildi. Daha fazla tafsilat isteyerek Mama Dadının paniğe uğramasından ve tornistan etmesi[1] ihtimalindendi...

Güler atik davrandı. İhtiyar Arap'ın koluna girerek onu tekrar yüksek bahçe duvarına sevk ederken teselliye başladı: "Canım, işimize gelmezse tutmayız. Sen meraklanma, Dadıcığım! Güpegündüz ervahiler[2] gırtlağımıza sarılacak değil ya..."

Sevim aynı sözleri Şükriye Hanım'a tekrarlıyordu: "Canım, endişe etmeyin. İşimize gelmezse tutmayız. Gençlik merakı... Buraya kadar gelmişken perili köşkü bir görmeden dönemeyiz... Yalnız bahçe kapısını kilitli bulduk. Acaba başka bir kapısı var mı?"

Şükriye Hanım yumuşadı; köşe başında bulunan arazinin tarlalar cihetinde sapan kısmını işaret etti: "Duvar boyunca az yürüyün, çifte nar ağaçlarının ardındaki küçük kapı açıktır. Bahçıvan Murtaza hep oradan işler..."

Genç kız teşekkür ederek ayrıldı.

Tarlanın kıyısından ilerlediler, hemen on metre ötede aralık bırakılmış, tek kanatlı demir kapıdan içeri daldılar.

Bahçe, hâli[3] adada uzun zaman kalıp tıraş olmamış bir erkeğin saç, sakal içindeki yabani yüzüne benziyordu. İki nesil evvel, kim bilir hangi meraklı ev sahibinin diktiği süs nebatları, alabildiğine havalanmış, budanma kaçkını dalların aşağı sarkan kollarıyla sarmaş dolaş olmuştu. Solda bahçe duvarına yapışık, ihtimal vaktiyle uşak odaları olarak kullanılan tek katlı, basık bir binaya doğru otların arasından bir yol uzanıyor; yere mıhlı büyük ve yuvarlak çakıl taşları ısırganlara karışmış diğer bir yol da köşke gidiyordu. Bu yol üzeri, kudurmuş sarmaşıklara mesnet vazifesini gören upuzun demir çardakla tünelleşmiş, güpegündüz alacakaranlığa boğulmuştu.

---

[1] Geri dönmesi.

[2] Ruhlar.

[3] Issız.

Görünmez tehlikeler karşısında büyük bir civanmertlikle kızların himayesini üzerine alan Bacı Kalfa, desturu basıp öne düştü. Onun sayesinde yemyeşil tüneli hadisesiz geçtiler ve kuru, büyük yuvarlak bir havuzun bulunduğu, yine çakıl kakılı bir meydancığa vardılar. "Sözüm ona!" tabirini hak eden köşkün cephesi bu meydancığa nazırdı. Tıraş olmamış surata benzeyen bahçeye yakışır bir palaspare... Kaplama tahtaları bırtlamış; olukları sarkıyor, pencereleri çarpılmış, bir vakitler kırmızı olduğu anlaşılan panjurlarının bazısı var, bazısı yok... İşin garibi, muhtemel kiracılarını bekleyecek olan Recai Bey de meydanda yok. Köşkün iki bölüm olduğuna işaret birbirinden az mesafeli iki kapısı, ana yoldaki demir kapı gibi kapalı...

Hayatta karşılaştığı bütün kapalı kapılar önünde Güler'in ümitsizliğe düştüğü nadiren vakidir.[1] Bu sefer de düşmedi; iki kapıdan yakında olanını kestirip azimle ilerledi; pileli gri yünlü etekliğini dalgalandırarak mermer sahanlığa varan yedi basamak mermer merdiveni dört hamlede çıktı. Parmağını zile uzattıysa da çalmasına vakit kalmadı.

Boş evin içinden güm güm ayak sesleri... Yandaki diğer kapı açıldı, fötr şapkalı, pardösülü bir adam özürler dileyerek belirdi: "Vah vah! Acaba çok mu beklediniz efendim?.. Naili Bey'in söylediğine göre ancak akşam üzerine doğru teşrif buyuracağınızı ummuştum. Bahçe kapısı da kilitli... Anahtar bahçıvandadır... Herhalde pazara gitmiş. Aradımsa da bulamadım. Yan kapıyı keşfettiniz demek?.. Elbette keşfedersiniz... Sizin gibi zeki küçük hanımlar... Hoş geldiniz efendim, safa geldiniz!.."

Sevim kısaca öksürüp heyecanını yendikten sonra sordu: "Herhalde Recai Bey ile görüşüyoruz, değil mi efendim?"

Uzun boylu, orta yaşlı erkek, zayıf elini uzattı: "Evet, benim... İçinizde hanginiz romancı acaba? Siz mi, arkadaşınız mı?"

---

[1] Olmuştur.

Sevim merdivenleri tekrar inerek yaklaşan arkadaşını gösterdi: "Güler romancıdır, efendim, ben de ressamım..."

Adam şapkasını çıkarmış, parmakları arasında çeviriyordu: "Oh oh, memnun oldum. Sizler gibi sanatkârların başlarını dinleyip bol bol ilham alabilecekleri asude[1] bir yer... Cidden memnun oldum, tanıştığımıza... Kardeş misiniz acaba? Birbirinize hem benziyor hem benzemiyorsunuz."

Güler cevap verdi: "Sevim kuzenimdir efendim."

Mama Dadı Güler'in tavsiye ettiği bayramlık ifadesini takınıp: "Ben de bu kızımın dadısıyım," dedi. "Şok iyi dolmalar doldururum. Misafir gelirsen sana da yuttururum."

"Aman ne şirinsin Dadı Kalfa!" diyerek Recai Bey muhavereyi fazla uzatmaksızın öne düştü. "Buyurun!"

Pardösüsünün cebinden çıkardığı parabellum[2] kadar bir anahtarı, demin Güler'in çalmak istediği anahtarın kilidine itina ile yerleştirdi; anlatıyordu: "Hayal kırıklığına uğramamanız için şimdiden haber vereyim ki, bina harapçadır. Zaten dış manzarasından da belli ya... Bu sebepledir ki o kadar ucuz bir fiate kiralamağı göze aldım efendim, malum ya devir... Felek kimine kavun yedirir, kimine kelek... Bendeniz de son bir iki senedir, partimin iktidarı terk etmesi üzerine sadece kelek yer oldum. Milletvekilliği tatlı bir rüya olup kaldı... Dede yadigârı bu köşkü, ister istemez tamirden sarfınazar edip[3] bu sene kiraya vermeği, alacağım para ile de pek mübrem[4] kusurlarını bilahare örtmeği hesapladım."

Birtakım sofalardan, odalardan geçiyorlar ve ev sahibi ihmalini mazur göstermek kaygısıyla devam ediyor: "Oturulmayan bir binanın hâli malumdur. Zevcem bu hizmetçi yoksulluğunda elbette

---

[1] Rahat ve sakin.

[2] Alman ordusunda kullanılan tabanca.

[3] Vazgeçip.

[4] Çok gerekli olan.

derli toplu, modern bir evi tercih ettiğinden dört, beş senedir burasını yüzüstü bıraktık. Ege mıntıkasında metrukçe[1] bir çiftliğimiz vardır ki, bu yazı orada geçirmeğe karar verdik. Binaenaleyh,[2] sizinle her cihette mutabık kalırsak anahtarı teslim muamelesinden sonra derhal İstanbul'dan ayrılacağız..."

Tokmakları ya boşa dönen yahut hiç dönmeyen yarı aralık kapı kanatlarını birer birer itiyor, berhanenin ayıbını saklaması lazım gelen mahrem sahalarını da teşhir ediyordu. Garip bir ifadesi vardı. Sözlerinin ve tebessümünün acılığına rağmen, zaferinden emin bir kumandanın ifadesi...

"Alem ne derse desin, burası cidden gönül açıcı bir yerdir," diye devam etti. "Üç kadınsınız düşüncesiyle hiç çekinmeyin. Müsterih olun. Emektar bahçıvanım Murtaza, bekçiliğinizi yapacaktır... Hoş artık bahçıvanlıkla alakasının kalmadığı bahçenin halinden belli. Kendi hesabına, domates, salata filan yetiştirir o kadar... Naili Bey'e de söyledim. Murtaza'ya aylık vermeniz icap etmez... Ancak şunu da hatırlatmama müsaade buyurunuz, küçük hanımlar, fiatten düşmeyeceğim. Bin beş yüz lira peşin... Ekim'den sonraya da kalmazsınız... Ben kontratları pulları yanıma aldım... Sonra da tasdik ettiririz. Harçlar yarı yarıya tabii..."

Sevim, sevinsin mi yerinsin mi kestiremeden: "A, tabii efendim," diye mırıldandı. Güler, gıcırtılı merdivenlerden çıkarken ve tamtakır, at koştur sofalardan geçerken kendi kendine söyleniyor: "Oturulacak yer değil ama, her şeyi göze almalıyız. Her ne pahasına tutmalıyız," ve ev sahibine o da aynı zamanda: "Tabii, efendim, hay hay!" diye cevap veriyor.

Bacı Kalfa aksi sada gibi tekrarlamakta: "Hay hay, paşası..."

"İlk bakışta anlaşıldığı gibi bina iki bölümdür. Buradan daha harapça bir durumda bulunan diğer bölüme; atmağa, satmağa bir

---

[1] Eskimiş.

[2] Bundan dolayı.

türlü kıyamadığımız hatıralarından başka kıymeti olmayan eşyaları kilitledik. Mamafih,[1] o kısımda da birkaç boş oda vardır. Arzu buyurursanız..." Sinirli sinirli güldü: "Herhalde, burası biz üç kadına kâfi ve vafidir, cevabını vereceksiniz... Malum."

Mama Dadı: "Kâfi ve vafi!.." diye bu evi bütün yaz bir kere ancak süpürebileceğini hesaplayarak iç geçirdi ve Malta taşlı, vaktiyle kim bilir kaç aşçı yamağı ile idare edilen modern bir apartman dairesini içine alabilecek kadar kocaman mutfağı görünce tepesi attı: "Ule bu kadar kişinin yemeğini ben mi pişireyeğim?"

Recai Bey irkilerek boynunu uzattı, Mama Dadı'nın gözlerine bakarak sordu: "Bu kadar kişi dediğin kimler? Ev büsbütün harap olur diye kalabalık, çoluklu çocuklu bir aile istemedim."

Güler'le Sevim'in beti benzi uçtu, Bacı'ya işaret ediyorlar. Mama Dadı derhal toparlandı, güldü: "Daha kimler oljak? Bu iki kız, bahşivan, bahşivanın karısı, bahşivanın şojukları... Sen pişirdiğim yemekleri yemeğe gelmiyejek misin?.. Yemek pişirmek, ben ona bir şey demedim. İlle ve lakin şarşıdan alıp getirmesi..."

Bu safiyet karşısında ev sahibi rahatladı: "Canım, Bacı Kalfa! Evi kiraya verip biz İstanbul'dan gideceğiz dedik a... Bahçıvan Murtaza'nın çoluğu, çocuğu yok... Tek başınadır. O kendi yemeğini kendi pişirir. Sebzeyi ondan alırsınız, gönlü olur. Çarşıya pazara her gün eşeğiyle mal satmağa gittiği için dönüşte de size lazım olan erzağı getirir. Görüyorsun ya kolay..."

"Hakkınız var efendim, bizim için cidden kolaylık..."

Mutfaktan bir an evvel çıkmak arzusunu gösterdiler.

"Burası kuyu... Burası sarnıç... Amma kullanılmaz... Zaten ihtiyaç da yok. Buradan bodrum katına inilir amma odunluk, kömürlük size lazım değil... Zira, mutfağa bitişik taş oda bu işi görür... En büyük emelim, bir fırsatını bulup tadilat yaparak bu evi modernleştirmektir."

---

[1] Bununla birlikte.

Mama Dadı gözlerini devirdi: "Konfur moderne janım kurban!"

"Şimdi size hoş bir sürprizim var, küçük hanımlar!"

Bu mukaddimeden[1] sonra ev sahibi daha çevik adımlarla yürüdü, alt kat sofada, bir kapının arkasına gizlenmiş ve diğerleri kadar harap olmamış bir minare merdivenini tırmanmaya başladı. Tavan arasının önünde Marmara'ya nazır bir terasa çıktılar. Bu cidden bir sürprizdi. Harap binanın bütün kabusunu teferruatıyla silip süpüren bir sürpriz. Bu teras Topkapı Sarayı'nda zevk ehli koca Fatih'in fethettiği ülkeyi kartal bakışlarıyla seyre daldığı balkona benziyordu.

"Burada bir mehtap olur küçük hanımlar, bir tulu[2] olur, bir gurup[3] olur. Bakınız, size tarihi bir durumu anlatayım, yazın romanınıza, münasip düşürürseniz, Güler Hanım! Eskiden kibar sayfiyeleri hep bu kıyıda imiş. Erenköy, Göztepe tarafları, Ayastefanos'a[4] Rus geldikten sonra kurulmuş. Artık Rumeli yakasını emniyette görmeyen paşalar ayağımız Anadolu'da olsun, diye Sultan Hamit zamanında, Erenköy'de, bağlar, bahçeler, köşkler yapmışlar. Daha eski devirde bu evin yerinde Frenk Ahmet Paşa'nın sahil sarayı varmış. İnsan bulunduğu yerin tarihini bilmeli..." Başını sallayıp gülümseyerek ilave etti: "Gelelim kontrat meselesine!... Mutabıkız değil mi?"

Bu suali sormak için en münasip yeri, manzarasıyla büyüleyen terası seçmişti. Sevim'le Güler oturacakları evin ne mene harabe olduğunu unutmuşlar, Mama Dadı da böyle bir yerde cin peri barınamaz kanaatine varmıştı. "Şok güzel," diye tekrarlayarak ellerini kaşlarına koymuş Akdeniz seferinden dönen bir vapuru seyrediyordu.

---

[1] Ön sözden.

[2] Gündoğumu.

[3] Günbatımı.

[4] Yeşilköy

İş bu kıvamda iken Recai Bey pardösüsünün iç cebinden kontratı çıkardı. Güler de çantasını açtı; para tomarını Recai Bey'e uzattı. Bir kere daha zihninde kontrol etti: "Naili de komşu kadın da aynı şeyi söylediler. Bu adam paramızı herhalde iç etmez!"

Ev sahibi, genç kızın aklından geçenleri sezmiş gibi beklenmedik bir dürüstlük gösterdi. Ayrıca bir kâğıda bin beş yüz lirayı teslim aldığını, tasdik edildikten sonra kontratları vereceğini yazdı. Pullar yapıştı, imzalar atıldı. Ancak tekrar eve girdikleri zaman, üç kadın birden "Eyvah! Ne ettik!" gibi bir hisse kapıldılar.

Ev sahibi, gizlemediği bir sevinç içinde onları bahçeye sevk ederken hâlâ söyleniyordu: "Kira bedeli olarak verdiğiniz paranın bir kısmını plaj masrafına karşılık sayarsanız kolayca teselli bulursunuz. Buyurun, sahile doğru yürüyelim. Ne latif bir koydan denize girebileceğinizi görün! Dedim ya; saray olmaya layık bir mevki... Azıcık masraf ve itina ile burası ihya edilebilir..."

Kızlar, mihaniki[1] şekilde: "Evet efendim... Öyle efendim..." diyorlardı.

Mama Dadı puflayarak, bir taşa çöktü. Eliyle kalbini bastırdı: "Sahiden güzel mevkisi var," dedi ve bir kehanette bulundu: "Şok jurjunalı bir yaz geşirejeğe benzeriz burada..."

Güler onun gaf yapmasından korktuğu için, ev sahibini konuşmaya teşvik etti. Bahçenin sahilindeki küçücük bir binayı göstererek haykırdı: "Aman ne şirin köşk!"

Recai Bey başını salladı: "Evet. Dedem vaktiyle hatırlı misafirlerini burada ağırlarmış. Bakınız, altı da kayıkhanedir. Fakat maalesef kullanılmaz bir halde... Kapının anahtarı Murtaza'da olacak. Aksi takdirde sizi gezdirirdim." Gösterdiği tek katlı ve her nasılsa panjurları sağlam kalmış yalı yavrusu zevkli mimarisiyle baktıkça sevimli görünüyordu. Lakin cidden harap olmuş. Lodosa göğüs gere

[1] Düşünmeden.

gere yıpranmış, heyetiyle çarpılmış... Havalanıp uçması kudurmuş bir fırtınaya bağlı görünüyormuş. Nitekim bacasının yarısı uçmuş!

Tren saati yaklaşıyor ve Mama Dadı, artık yorulduğundan şikâyet ederek sızlanıyordu. İki genç kız, dalgaların sahile yığdığı çöplere bakıp, deniz mevsiminin pek de safalı geçmeyeceğini birbirlerine fısıldadılar ve kıyıdan yan çizip tekrar koruluğa dalmak arzularını belli ettiler.

Bahçenin arka kapısına yaklaştıkları zaman, bir "Deh! Çüş!" sesi işitildi. Pala bıyıklı, gırtlağı bırtlamış altmışlık bir Arnavut, üstü çuvalla örtülü küfeleriyle, eşeğini sürerekten, karşılarında belirdi. Evvela pek laubali bir hâli varken, ev sahibini yanında kadınlarla gördüğünden derlendi, toparlandı. Eski devrin konak ağalarına has bir edeple kenara çekildi.

Recai Bey bahçıvana hitaben: "Evi bayanlara kiraya verdik, bak Murtaza Ağa," dedi. "Hafta içinde eşyalarını getirip yerleşecekler. Benim en aziz dostlarımdır, ona göre ha... Sana emanet ediyorum. Erkekleri yok..."

Mama Dadı, "Erkeğimiz yok," diye en ehemmiyetli noktayı tekrar belirtti ve yan gözle bahçıvanı süzdü.

Sevim, onun eteğini çekti.

Ev sahibi, öğütlerde devam ediyor, Mama Dadı da her cümleyle beraber kafasını sallıyor: "Senden alışveriş edecekler... Yüzünü güldürürler, merak etme... İyi bak... Canlarını sıkayım deme..."

Bahçıvan, gözlerini yerden kaldırmaksızın dinliyordu. Zihninden geçenleri anlamak kabil değil... İfade sızdırmayan bir çehresi var.

"Büyük kapıdan asma kilidi çıkaracaksın, Murtaza... Anahtarı kendilerine teslim edersin."

Anahtar kelimesini işitince Mama Dadı alakalanıverdi: "Madem paraları verdik, sen anahtarı bize teslim et de paşası... Taşınmadan berhaneyi silip süpürejeyim," dedi.

Ev sahibi gülümseyerek, binanın anahtarını uzattı. En nazik cümleler ve en nazik tebessümlerle vedalaştılar. Recai Bey'le bahçıvan, duvarın iç tarafında baş başa kalmışlardı.

Murtaza, uzaklaşan ayak seslerine kulak vererek büyük bir kayba uğramış gibi kafasını salladı ve efendisinin karşısında, ömründe belki ilk defa olarak terbiyesini unuttu. Omuz başından yere tükürüp: "Yutturdun Bey, vallahilazim kadınlara!" dedi.

Recai irkildi: "O ne biçim söz Murtaza Ağa? Neyi yutturmuşum?"

"Perili evi yutturmuşsun... Üç karı bunlar... Yazık bre!"

"Haydi haydi! Eve kiracı gelirse belki rahatın kaçar diye düşünüyorsun da cin peri masallarını sen uyduruyorsun galiba... Külahları değişiriz."

Arnavut fazla ileri gittiğini anlamıştı. Boynunu büktü: "Yok beyim... Ben senin zararını ister miyim?.. Ekmek çarpsın ki..."

Efendi ile bahçıvan arasındaki münakaşa bu şekilde uzayıp dururken, güya paraları geri verilecekmiş, söz bozulacakmış gibi, öylesine bir telaşla, üç kadın, tozlu şosede tozu dumana katarak uzaklaşıyorlar; ara sıra dönüp arkalarına da bakıyorlardı. Recai Bey'in peşin verilen bin beş yüz lirayı sevinçle kabullendiğini anlamalarına rağmen, gene de ideallerinin bu derece kolay tahakkukuna inanamamaktaydılar. Paraların iadesinden ve anahtarın geri alınmasından korkuyorlardı. Kapıdan kimsenin çıkmadığını, geri çağrılmadıklarını anlayınca derin bir nefes aldılar. Güler, sokakta bulunmalarına aldırmayarak, birdenbire, arkadaşının boynuna sarıldı, yanağını öptü: "Yutturduk, Sevim!"

Sevim güldü: "Hem de nasıl yutturduk... Aferin bize..."

Mama Dadı arkadan söylendi: "Biz mi Rijai Bey'e yutturduk, Rijai Bey mi bize yutturdu, orasını bir Allah bilir..." ve koynundan yassı bir şişe çıkararak, erkekten kaçan köylü kadınlar gibi, sırtını döndü ve şişeyi dikti. Sonra tekrar koynuna saklarken, hazla gözlerini devire devire dudaklarını şapırdattı.

Korkak korkak Güler'e baktı, "Oh! Şakmadı!" dedi; ağzına bir karanfil kurusu attı.

***

"Allasen doğru söyle, Bacı Kalfa! Bu erkek eşyaları kimin?"

Mama Dadı kızdı: "Senin ne üstüne vazife ule?.. Jelal Bey'in."

"Celâl Bey de kim oluyor?"

Mama Dadı yükün içine gerilmiş iplere iki erkek kostümü asarken, mağrur bir eda ile cevap verdi: "Bizim damat olajak..."

Evi yerleştirmek hususunda yardımı dokunur bahanesiyle, merakını yenemeyerek köşke damlayan civardaki tek komşu fecuz[1] Şükriye Hanım'ın, aldığı cevap üzerine alakası büsbütün arttı: "Sevim Hanım'ın nişanlısı mı?"

Mama Dadı köpürdü: "Ağzını topla... Neden Sevim Hanım'ın olajak?.. Jelal Bey benim Gülerjiğimin nişanlısı... Elemtere fiş kem gözlere şiş!"

Şükriye Hanım irkilmiş gibi bir tavır takındı. "Zamane kızlarının bu halleri hiç hoşuma gitmiyor. Hepsi başına buyruk. Demek senin Güler Hanım da evlenmeden herifi eve alanlardan?"

Komşu kadın bu sözleri söylediği sırada, Bacı Kalfa, ayağının altındaki kocaman bezle tahtaları gacır gucur silmekte devam ettiği için sözü iyi işitememişti. Fakat kuşkulanarak sordu: "Dua okur gibi mırıl mırıl ne oluyorsun ayo?"

Şükriye Hanım, eziyet etmekten hoşlanıyor sanki... Zenci kadının cin, periden sinirlendiğini sezdiği için dönüyor, dolaşıyor, hep o mevzua dokunuyor. "Bu evde dua okumadan gezip dolaşmak caiz değildir. İyi saatte olsunların hışmından başka türlü kurtulamayız."

---

[1] Meraklı.

Mama Dadı tahta bezini su dolu kovaya hiddetle fırlattı: "Gözünle mi gördün? Sabahtan beri buradayım ne jin var ne peri..." Kendi kendini cesaretlendirmek ister gibi muhatabıyla alay etti: "Yoksa otomobilin sesini gulyabani mi sandın?"

Bahçede gittikçe yaklaşan bir motor sesi duyulmuştu. İki kadın pencereye koştu. Şükriye Hanım, merak içinde soruyor: "Bu da kim? Bu da kim? Celal Bey dediğin mi?"

"Yok Jelal öyle şirkin mi? Bu Fahri... Kaptıkaştısına binmiş çıkagelmiş."

"Vay! Daha ilk günden misafir!"

"Ne misafiri? O da bizimle oturajak."

Şükriye Hanım'ı bir heyecandır kaplamıştı. Telaş mıydı bu? Dedikoduculuğun verdiği bir canlılık mı? Yoksa kızların tuttuğu eve, erkeklerin doluşmasını muhafazakâr zihniyeti ile kavrayamıyor mu? Ahlaka mugayir mi buluyor? Acaba herhangi bir sebeple işine mi gelmiyor?

"E, olur şey değil vallahi... Siz Taşçızadelerin köşkünü Beyoğlu pansiyonlarına döndüreceksiniz galiba... Recai Bey duyarsa tamamdır işiniz... Hay hay!.. Korktuğuna uğradı kravat iğnesi kılıklı herif!"

Mama Dadı, başını arkaya çevirerek alay etti: "Dur bakali, bu kadar mı?.. Benim Gülerjiğimin tefrikası gibi, mabadı[1] var!.." Sonra Amerikalıların sesini taklit ederek aşağıya doğru haykırdı: "Helo boooy! Fahroş! Huuu...Bana da baksana ayoo... Madam nerde, Madam?"

Şükriye Hanım arkada; yüz göz kıpkırmızı, esrarın künhüne bir an evvel varmak istiyor. "Ne Madam'ı? Hangi Madam?"

"Sabret dedik a... Kokusu şıkajak... Daha ne madamlar ne adamlar görejeksin..."

---

[1] Devamı.

Kaptıkaçtıdan iki bavul, bir yatak dengi ile inen siyah gözlüklü, siyah bıyıklı, siyah favorili, atik hareketli genç adam, başını yukarı kaldırdı: "Vay karabiberim! Uğurlu kademli olsun..."

"Taşakkur ederim badem şakarim."

"Köşk de köşk hani... Tepsen ayağın gömülecek. Ama yaşadık: Şeytan bulamaz burasını... Eşyaları nereye koyayım? Gerisini de bir parti madam getirecek. Kim o yanındaki gündelikçi mi tuttunuz?"

Şükriye Hanım, "Her hakarete dayanmaktan başka çare yok!" düşüncesiyle başını salladı. Kahkahalar savuran Mama Dadı'nın cevap vermesine vakit kalmadan Sevim'le Güler neşeli çığlıklar atarak bahçeye fırladılar. Her biri delikanlının bir koluna yapışıp onu topaç gibi iki kere döndürdüler. "Nasılmış? Demedik mi biz? Bu köşk düşeş azizim, düşeş! Yeni âzâ kaydetsek yine boş odalar var. Hani ötekiler?"

Fahri, kızların elinden kurtuldu. Bir çıkını sırtladı. "Akşamüzeri onlar da düşer, meraklanmayın... Hele ben eşyamı odama yerleştireyim, kaptıkaçtı ile gider, madamı da öte berisini de getiririm."

"Dikkat et! Sandıklardan birinde Karabet olmasın!" diye Güler ortaya yeni bir isim attı.

Sevim'in de Güler'in de bacaklarında Şükriye Hanım'ı çileden çıkartan birer şort, çıplak ayaklarında eski beyaz sandallar vardı. Güler, kırmızı bluzunun üstüne kolsuz bir süveter giymiş, ışığa göre renk değiştiren sarı saçlarını ensesinde kırmızı bir kordela ile boğmuştu. Küçük valizlerden birini de o yakaladı. "Şatoya yakışır bir tarif yapayım. Üst katta, karaya nazır, sağ cenahtaki[1] odayı sana münasip bulduk."

"Peki, deniz manzarası?"

"Lodosta çöp kokusu dinlemezsin dua et... Haydi sen de yakala Sevim öbür valizi, marş!"

---

[1] Kanattaki.

Mama Dadı pencereden haykırıyor: "Tozlu koskoja papuşlarını kapının önünde şıkar, Fahroş. Tahtaları yeni sildim, yaştır kirletirsin." Sonra aşağıdakiler binaya girince, Şükriye Hanım'a dert yandı: "Demedim mi ben sana, tahtaları gıjır gıjır sileceğim de ne olajak diye... Bu haytalar temizlikten ne anlar? İşlerinde adama benzer bir Jelal var."

Şükriye Hanım hayretten hayrete düşüyordu: "Kuzum, bu evi siz kaç kişi tuttunuz, Dadı Kalfa?"

"Ben sayı bilmem. Senin saygı bilmediğin gibi... Beş kişi mi tuttuk, on beş kişi mi tuttuk?.."

Yine birdenbire köpürdü: "Nene lazım senin? Polis hafiyesi misin?"

Komşu kadın fena halde irkildi. Dudaklarını ısırdı. Tecessüs uğruna ne deseler sineye çekecek, belli... Evinde bütün gün pencere önünde oturup minder eskitirken, burada, tek makbule geçmek için çalışmaya bile katlanıyor. Sedirin başındaki tahta masanın üzerine örtüyü yaydı. Dadının çantadan çıkarıp uzattığı kitapları, yazı takımlarını dizerken bir merakını daha tatmine uğraştı. "Kadınım! Sende de hiç insaf yok mu? Şu Fahri Bey de kim oluyor?"

"Madam'ın sevgilisi."

"Madam kim?"

"Kim olajak?.. Madam Surpik. Kapalı Şarşı'da şırak Karabet var ya... Onun maması."

"Fahri Bey'in işi gücü neymiş?"

"Onun işi güjü olur mu? O sanatkâr... Dostlar alışverişte görsun... Senin anlayajağın rate, rate!..[1]"

Burun kırdı. Mama Dadı, en fazla itina ederek yerleştirdiği bu odanın rötuşunu genç kızlara bırakıp süpürgeyi, cam bezlerini Şükriye Hanım'ın eline tutuşturduktan sonra, bir kabile reisi azametiyle önden yürüdü. Bitişik odaya geçtiler. Burası Güler'in odasıydı.

---

[1] Verimsiz, başarısız.

İkisi de eşikte donakaldı. Daha biraz evvel silip tahtalarını ıslak bıraktıkları bu odada, mini mini ayak izleri vardı. Mama Dadı, ellerini dizlerine dayayıp çömeldi. Başını yere uzattı. Afrika'da av peşinde dolaşan ecdadının dikkatiyle izlere baktı, baktı. Sonra Şükriye'ye döndü: "Sen ne dersin? Kim bu şojuk?"

Şükriye dudak büktü: "Sizin esrarınız belli mi? Kaç kişisiniz malum mu?"

"Bizde bir tane şojuk var. O da Madam'ın karnında... Doktora aldırajak; kurtaj!.. Başka şojuk arama... Peki kim burada gezen şojuk? Yükten şıkmış... İşte kapıya doğru yürümüş. Ule! Jin olmasın, ne dersin, Şükriye? Amanın kalbım tuttu."

Kat kat eteklerinin altından, asılı bir torbadan, yassı şişesini çıkararak lık lık yarıladı. "Ne bakıyorsun öyle? İlaş, ilaş!.." Beti benzi adeta ağarmıştı. Benzinini almış motor gibi, seğirtti, merdiven başına vardı: "Fahri!.. Papuşlarını şıkarmadan gel... Koşun, koşun... Gular! Sevim!.. İbret var."

Bu fırsattan istifade, Şükriye Hanım odaya hırsızlama daldı. Elindeki tahta beziyle, hemencecik dolaptan itibaren kapıya kadar uzanan çocuk izlerini sildi. Sonra yine bezi kovaya attı ve kova elde, eski vaziyetini takınıp, hiçbir şey yapmamış gibi, eşikte, öylece şaşkın durdu.

Merdivenden koşarcasına çıkan Fahri ve kızlar Bacı Kalfa ile beraber esrarlı odanın kapısına vardıkları zaman Şükriye Hanım pozunu hâlâ değiştirmemişti. İçeriye dehşetle bakıyordu.

Güler öfkeyle sordu: "Ne ibreti imiş? Hani ibret?"

"İbretin kudreti. Şojuk izi değilmiş, jin izi imiş... İşte yazıldığı gibi bozuldu. Sen de şaş ben de şaşayım."

Komşu kadın, başını sallayarak: "Sen de şaş ben de şaşayım..." diye bu fikri kuvvetlendirdi.

Gelenler söylendiler: "Siz birbirinizi şişiriyorsunuz. Gözlerinize hayaller görünüyor. Dadı, mutlaka bu senin palavrandır! Hem

neymiş o bakayım... Ağzın kokuyor!" diye Güler dadısının üstüne yürüdü.

Mama Dadı pısırmıştı. "Vallahi de tallahi de işki işmedim ayoo... Senin şokolandan bir tane yemiştim, o da likörlü imiş..."

Sevim: "Hele hele! Yalan yere yeminlere de başladın, çarpılacaksın," dedi.

Arap Bacı, birden ağlamaklı oldu: "Gençliğimin hayrını görmeyeyim... Şarpılajağım tabii... Şarpajaklar beni..."

Şükriye Hanım, onu teselliye kalkıştı: "Ben sana duasını öğretirim, kardeş... Sen onlara bakma, çarpılmazsın."

Gelenler, lahavle çekerek eşyaları almak üzere tekrar aşağı kata indiler. Komşu kadınla Mama Dadı bir müddet bakıştı. "Ule Şükriye!.. Sen jin izlerini görmemiş miydin?"

Komşu masumane dudaklarını büktü: "Yooo... Pek farkında değilim... Acaba mı dersin?"

"Desene ki bana heyheyler göründü! Allahüekber! Bu genç yaşta bunamadım ya..."

***

Temizliğe, âdet gereğince, üst kattan başlamışlardı. Müzisyen Naili'nin, Fahri'nin ve sevgilisi Madam Surpik'in birbirinden geçme odalarını hazırlamışlar; orta katta da Celal'in, Güler'in ve Sevim'in yatacakları odaları tertiplemiş; Mama Dadı da kızlarınkine pek uzak olmayan, minare merdiveni bitişiğindeki odayı da kendine seçmişti. Nihayet alt katta, yağmurlu havalarda barınacakları kuytu salonu nizama soktular. Bunun için hayli uğraşmaları lazım geldi. Çünkü binaya yakın ağaçların dalları öyle yabanileşip bastırmış ki, panjurların açılması için hayli dal kesmek lazım geldi. Kızlar, apartmanı terk ettiklerinden eşyalarının hepsini buraya nakletmişlerdi. En itinalı mobilyayı ayırdılar ve yeşil bir mezarı andıran loş salonu oldukça sevimli bir hale getirdiler.

Akşam yaklaşıyordu. Geciktiler endişesi içindeydiler ki Müzisyen Naili ile Gazeteci Celal'in bahçe kapısında taksiden indiğini gördüler. Bahçıvan Murtaza, o gün kızlardan bol bahşiş aldığından olacak, gelenleri karşılamak üzere seğirtmişti. Valizlerini, paketleri yüklendi. Güler'le Sevim de neşeyle koşuştular.

Şükriye Hanım, Arap Bacı'nın arkasına takıldı: "Bize durmak yakışmaz. Safa geldine çıkalım! Senin müstakbel damat hangisi?"

Mama Dadı, muhabbet ve sevinçle adeta aydınlanan yüzünden inci gibi dişlerini gösteren geniş bir tebessümle, kapıya doğru yalpalarken cevap verdi: "Hangisi olajak?.. Yakışıklısı..."

"Allah için söylemeli, Mama Dadı... İkisi de yakışıklı genç..."

"Hakkın var, Şükriye... İkisi de yakışıklı genş!.. Jelalciğim inje uzun... Esmeri... Saçları da kıvır kıvır... Ahlakı hişbirine benzemez... Kibardır... Ağzından miskalle[1] laf şıkar... Ama bir söyleyince pir söyler..."

Bütün gün çalışmanın yorgunluğu ile bahçede aheste aheste yürüyorlardı. Naili, Mama Dadı'ya ta uzaktan kollarını açtı. "Vay, gözümün nuru, gönlümün süruru Bacı Kalfacığım... Aklınla yaşa... Ne güzel köşk bulmuşsun bize..."

"Seni dalkavuk köftehor seni! Yine bir şıkarın var galiba... Elindeki nedir öyle? Ayna mı getirdin?"

Naili, sesinin güzelliğini göstermek için, şakrak kahkahalar atmaya bahane aradı. Ortalığı çınlattı. "Ne aynası? Şirketimizin tabelasını getirdim Mama Dadı. Taşınmadan aynayı sen getirmişsindir bilirim. Hani uğurdur, günlerimiz bu evde ferah, aydın geçsin diye..."

"Getirdim, odama astım... Elindeki tabela dediğin şerşeve o şarpık şurpuk tablolardan mı yoksa?"

---

[1] Çok az.

Celal araya girdi: "Tabloları ben getirdim Mama Dadı," ve Murtaza'nın taşıdığı koca bir paketi işaret etti. "Senin en beğendiklerini seçtim Güler."

Sağ kolunda Güler, sol kolunda Sevim köşke girdi.

Şükriye Hanım, pısırmış, biraz hayret ve pek büyük bir alaka ile, bu modern gençlerin kendince meçhul hayatını meraklı bir tefrika gibi takip ediyordu. Naili evin sahanlığında, şezlonglardan birine ilişmiş, çerçeve paketini çözerken, Şükriye Hanım da dayanamadı, sokuldu. Müzisyen onu ilk defa fark ediyor. Sual sorar gibi Bacı Kalfa'ya baktı. Zenci kadın, bu bakışın manasını kavradı. "Jan Jiğer ahbabım... Bizdendir!.. Sızdırmaz," dedi.

Naili, paketi çözmüştü. "Parasını verdik, kontratı yaptık. Bunun sırrı kaldı mı?.. Sızdırsın varsın?.. İşte duvara da asıyoruz. İstiyen okusun. Beğenmiyen yanaşmasın."

Getirdiği levhada iri harflerle "Bohem Palas" yazılıydı. Naili, giriş kapısı üzerinde, fener asmaya mahsus iri çiviye levhayı iliştirdi. Yaptığı bu tuhaflığı beğenmiş gibi gülümsedi. Kravatını düzeltti. Paketten elbisesine toz bulaşmış olmasın diye, başını silkti. Kafasını kaldırıp kısık gözlerle levhanın doğru durup durmadığına baktı. Çarpıklığını tashih etti: "Eh tamam... Haydi şimdi bana odamı göster bakalım... Soyunup dökünüp bir sayfiye kıyafetine gireyim."

Üçü birlikte orta kata çıktılar. Celal'in odasından, genç kızların neşeli gülüşleri duyuluyordu. Muharrir,[1] munis sesiyle: "Cidden beğendim çocuklar! Çalışmak için ideal bir yer." diyordu. "Yalnız bu evin havasında bir acayiplik var. İsterseniz hissikablelvuku[2] deyin: Umduğumuz gibi sakin bir yaz geçiremeyeceğiz galiba burada..."

---

[1] Yazar.

[2] Önsezi.

Naili, içeri doğru seslendi: "Kaç izdivaçla[1] neticelenecek bakalım!"

Mama Dadı, içini çekerek kendi odasının kapısını açtı: "Burası benim odam jijim... Aklında bulunsun!" Yan gözle Şükriye'ye bakıyordu. Nispet verir gibi bir hali vardı. "Kadınlık bizden geçmemiş. Bak ben, birçok kadınların beğenebilecekleri böyle delikanlılarla nasıl ahbaplık kurabiliyorum," demek istiyordu.

Naili, "Fevkalade şekerim... Ziyarette kusur etmem," diyerek Mama Dadı'nın yanağını okşadı ve kendi katına çıkmak üzere eşikten geri dönüverdi.

Zenci kadın, onun koluna yapıştı. "Dur bakalım, okşamak bedava değil... İş gösterejeyim de sana onun işin avans verdim... Murtaza eşyaları münasebetsiz yerlere koymuş... Tek başıma şekemedim, şok ağır... Yapış şu sandığın kenarından... Gel Şükriye! Sen de bana yardım et, kardeş..."

Sedir, iki pencerenin arasında duruyordu. Mama Dadı'nın ana mirası koca sepet sandığı da sedirin ayak ucuna sıkışmıştı. Arap Bacı, duvarlardan birini baştan başa kaplayan yükü işaret etti: "Şu javalajozları şuraya tıkalım da odam koket[2] olsun..."

Müzisyenin bakışları yüke çevrilmiş oldu. Birdenbire alakalandı: "Cidden garip bir mekân burası... Saray içinin esrarengizliğini andırıyor." Yürüdü, dolabın çift kapağını tutup birden açtı. "Esrarengiz dediğim kadar varmış: Oda içinde yük ve yük içinde kapı... Güzel bacım! Bu kapıdan nereye geçiliyor?"

"Geşilmiyor... Şivili midir nedir?"

Naili, orasını burasını yoklayıp, yük içindeki kapıyı kurcaladıysa da Mama Dadı'nın kanaatine vardı. "Bilahare lüzumsuz sayıp burasını iptal etmiş olacaklar," dedi. "Kim bilir buradan nereye geçiliyordu?"

---

[1] Evlilik.

[2] Süslü.

Mama Dadı, "Kim bilir..." cevabını verdi.

"Keşiflerde sonradan bulunuruz. Hele senin şu sandığı yerleştirelim."

Üçü birden odaya tertip verdiler. Mama Dadı'nın aynası karşısında Naili'nin tuvaletine nizam vermesi daha uzun sürdü. Yine kravatını düzeltti ve sarı saçlarından tarak geçirdi.

Güler kapıda belirmişti. "Ah benim canım dadıcığım! Bir ricamız var..."

"Yine ne angarya var? Şıtlat..."

"Angarya değil vallahi. El birliğiyle tepsileri taşıyacağız... Diyoruz ki, madem şu teras uğruna bin beş yüzü bayıldık, ilk geceden şunun sefasını sürelim. Deniz süt liman, rüzgârdan eser yok... Mehtap da şıkır şıkır olacak..."

Mama Dadı, mutat düşünceli tavrını takındı: Ellerini beline dayayarak, gözlerinin akını devirdi. "İyi ama, kızısı, unuttuk, temizlemedik biz taraşayı..."

Şükriye Hanım, gülerek gözüne girmek hevesinde: "A... Siz hiç merak etmeyin, küçük hanımcığım. Evelallah ben şimdi yalar yutarım..." diye eteklerini beline soktu.

"Size karşı mahcup düşüyoruz. Bu komşuluk hakkını nasıl ödeyeceğiz? Zahmet ediyorsunuz."

"Ne zahmeti? Öyle söz mü olur?" diyerek, kadın kapıya yürüdü. Mama Dadı onu takip etti. Onlar çıktıkları zaman, Naili bir daha dolaba baktı. Sonra pencereden dışarı sarktı: "Bu ne acayip mimari böyle..." dedi.

***

Eski ahşap konaklar, köşkler, yalılar belki İstanbul'un hususiyetini teşkil eder. Güzelleri pek güzeldir. Erenköy bahçelerinde, yeşillikler arasında yahut Boğaz tepelerinde göğün sık sık değişen

ışıkları içinde hoşturlar ama bir de havsalaya sığmaz garabetleri[1] vardır. Güya bunların planını hiçbir mimar çizmemiş. Mal sahibi Paşa: "Yap şu tarafa bana on odalı bir daire. Yap öte tarafa mahdumlarla,[2] kerimeler[3] için dörder odalı altı daire!" diye emir verdikten sonra, bina tamam yarısına gelince türlü fantezilere kapılmıştır. "En tepede bir kule olsun. Kulenin üstünde cihannüma[4] bulunsun. Oradan iyi mehtap seyredilir," kabilinden...[5]

İşte, Recai Bey'in köşkü de böyle bir üslup üzereydi. Sahil tarafından, ortasından uzunlamasına bölünmüş minare gibi bir kulesi vardı. Bu kulenin içinde yine minarevari merdiven ki, ev sahibinin genç kızlara kontratı imzalatmak için seçtiği harikulade manzaralı terasta nihayet buluyordu.

Mama Dadı, çatı katının önündeki tahtaboşa[6] çıkan bu merdivenleri elinde kovalarla tırmanırken "Allahüekber!" diye klasik nidasını tekrarladı. Peşi sıra giden Şükriye Hanım alay etti: "Ezan okumağa hazırlanıyorsun galiba?"

Arap Bacı cevap verdi: "Allahüekber azam kebira... Demek ki yaş tahtalarda gözüme heyheyler göründü benim. Yaş tahtaya bastım: Şojuk mojuk yoktu? Bu yaşta bunadım mı dersin kız?"

"Yaşın ne, başın ne?"

Dadı, "Alay mı ediyorsun, komşu?" diyerek kovaları basamaklara bıraktı. Biraz soluk aldılar. Arap izahat verdi: "Sen benim Mama Dadı olduğuma bakma jijim. Aslını ararsan sahici Mama Dadı benim annemmiş. Biz muavin yetiştik. Kimse duymasın. Kırkını geşiyoruz... Sen inanma. De ki kırk beşini geştim. Onun işin merdiveni şıkarken solu babam solu..."

---

[1] Gariplikleri.

[2] Erkek evlatlarla.

[3] Kız evlatlar.

[4] Taraça.

[5] Gibisinden.

[6] Terasa.

Şükriye Hanım, gönül almak ister gibi onu teselliye girişti: "Canım, yorulmak yaşla mı? Sen bakma, kırk beşine geldim diyorsun ama, görünmüyorsun..."

"Mersi!.."

"Hem için fıkır fıkır maşallah..."

"Evet... İyi bildin. İşim fıkır fıkır..." Eteğini kaldırdı. Yassı şişesini çıkardı. Bir yudum çekti. "Of. Of."

"Bir yerin mi ağrıyor?"

"Ağzını hayra aş!"

"Boyuna ilaç içtin bugün ya?"

"Ne ilajı? Kokla... Jila, jila... Bu hayat başka türlü yürümez, Şükriye kardeş! Motöre benzin lazım, senin anlayajağın!.. Sen de buyur şek bir yutum..."

"Üstüme iyilik sağlık... Ben içmem... Hüsameddin Bey'e kızıyorum zaten akşamcılık ediyor diye... Kadınlar içer mi?"

"İçer ya dertli olunja..."

"Derdin neymiş senin kız?"

Mama Dadı, şirin siyah yüzünü arkadaşına uzattı: "Aşk!"

"Yok canım!"

"Dert ne olur ki insanda ayo?.. Aşk tabii, janım... Rejep beni terk etti ihanet ettim diye..."

"Kim Recep? Kocan mı?"

"Koja ne gezer? Şıktığımız mahallenin yoğurtjusu... Tekaüt[1] İbrahim Bey'le modernlik yapayım dedim... Hem de ujunda belki evlenmek olur... Dirisi para, ölüsü para... Gel gelelim yoğurtju fark etti, pasaportumu verdi... Bir daha geşmez oldu bizim sokaktan... Küstü, hep öteden gidiyor... Uzaktan uzağa güzelim sesini duyuyorum, yüreğim parşa parşa oluyor." Böğürür gibi yoğurtçu taklidi yaptı: "Yoooort..."

---

[1] Emekli.

Tepelerinde bir pıtırtı oldu. Tahtaboş çinkoları üstünde sanki telaşlı bir ayak sesi. Başlarını kaldırdılarsa da bir şey göremediler.

"O ne?"

"Şeytan minaresinin içi gibi burası... Bir şey görünmüyor ki..."

"Bak yine inkâra kalkma... Senin de kulağına şalındı... Kendin söylemiştin bu ev tekin değil diye..."

"Belki de bir Cardon faresidir... Yahut gece kuşu..."

"İçimde zaten sıkıntı var, kardeş bir de sen fareydi, baykuştu diye üstüme varma... Bu karanlık yerde tıkıldık, kaldık. Yukarıya şikalım... Ferahtır, aşıklıktır..."

Kovaları, bezleri, fırçaları kavrayıp, yine çıkmaya başladılar. Şükriye Hanım bakındı: "Kimseler yok."

"Kim olajaktı?"

"Olsalardı da görünmezlerdi ki."

"Kimler?"

"Kendileri."

"Jinler mi?"

"Tabii."

Arap birdenbire kızdı; avaz avaz bağırdı: "Sen benim sinirlerimi mi bozmağa geldin şıktın peşimden buralara kadar... Hem sen nereden uyduruyorsun? Ben bilmiyor muyum: Bu dünyada ne jin vardır ne peri... Jin, peri, şeytan hep biziz diye Jelal kaş kere anlattı, nasihat etti... Dedikleri kafama girdi... Senin de taş kafana girsin anladın mı?.. Hişbiri yok... Korkutma beni!.. İnanmıyorum, inanmıyajağım."

Şükriye bu ani parlayışı biraz hayretle, biraz alaycı seyrettikten sonra "İnanmasan korkmazdın," dedi.

Bu mantık karşısında Mama Dadı'nın uysallaştığı görüldü. Boynunu büktü, sesini alçalttı: "İnanmasam korkmazdım... Gel de Jelal'a anlat... Nazar haktır derler. Onun gibi jin, peri de haktır... Modern olduk amma, flort başka iş, inanmak başka iş..."

"Benim flörte de aklım ermez, moderenliklerin hiçbirine de ermez, bacı!"

Şükriye işe sarıldı. Süpürgeye kuvvet ekmeğini hak etmeye çalışan gündelikçi gibi didiniyor. Zenci Kalfa, sırtını, tahtaboştaki tuğla bacaya verdi, hülyalara daldı: "Şükriye!"

"Efendim."

"Sen hiş flort etmedin mi?"

"Tövbe tövbe."

"Öyleyse anajığının koyduğu yerde otlayorsun... Yazık yirminji asırda doğduğuna... Ben işkisiz de yapamam, fingirtisiz de..."

"Haydi saçmaları bırak da sarıl süpürgeye sen de iş yap..."

Dadı, birdenbire ağlamaya başladı: "Nasibim süpürge mi?.. Sabahtan geje yarısına kadar iş mi?.. Ben de sevmek, sevilmek istiyorum, ayo... Kısmetim şikmadı... Elbette flort edeğim... Amma yoğurtçu ile olmazmış İbrahim Bey'le... İbrahim'le olmazmış, kim var burada? Kim varsa onunla... Benim de evlenmek, şoluk şojuk sahibi olmak hakkım değil mi?.. Şojuk... Şojuk..."

O günkü yorgunluğun, heyecanın, içkinin, hatıraların, arzuların tesiriyle elinde süpürge, adeta bir Afrika dansına kalkışmıştı. Babaları tutmuşçasına, koca bir örümcek ağını almak için tuğla bacanın arkasına doğru hamle etti. Bacanın arkasındaki gedikten, bir maymun atikliği ile, mini mini bir cisim fırladı. Bir çocuktu bu... Fakat o boydaki çocuk böyle süratle nasıl atlar, nasıl zıplar? Gözle kaş arasında nasıl sırrolur? Mama Dadı'nın son kelimelerini tamamlamasına fırsat kalmadı, acayip mahluk, taraçanın korkuluğuna doğru fırladı.

Şükriye sinirli bir kadın gibi bir feryat kopardı: "Hayh!" Kovalardan birini düşürerek bayılmış bir eda ile yere yuvarlandı.

Bacı, iki telaş içinde kalmıştı. İlk önce, Afrikai[1] bir cesaret göstererek, siyah ırkın atikliği ile atılmak; kıymetli bir şikarı[2] avlayan ecdadı gibi, şu kaçan mini mini vücudu bacağından yakalamak istemişti. İhtimal yakalayabilecekti de... Fakat Şükriye'nin düşerken yuvarladığı kova, ayaklarına dolandı. Sendeledi. O da Şükriye'nin yanına upuzun düştü. Başını kaldırdığı zaman, ortada, tam manasıyla ne in vardı ne cin. Taraçadan uzandı, baktı. Korkuluğun ötesinde, binanın uçurumlaşan dış sathında da bir şeyler görünmüyordu.

Fırtınadan sonra sükûn bulan bir ruh haliyle arkadaşına döndü: "Huu... Şükriye!"

Komşu kadın, bir gözünü araladı; yarım bir baygınlıktan ayılıyormuşçasına, şaşkın baktı. Demin yaş bezle sildiği çinko zemin üzerinde, yine bir çocuk ayak izleri hasıl olmuştu. Adımlar, korkuluğa doğru ilerliyordu. Fakat kovadan dökülen su, o tarafa doğru ilerliyordu.

Mama Dadı sordu: "Jini gördün mü?"

"Nasıl cin?"

"Şojuk jin, janım... Şojuğu yine görmedin mi?"

"Hayır."

"Bak... Ayak izlerine..."

Sular o tarafa doğru yürüyordu. Şükriye, öbür gözünü açmaya uğraştı. Başını kaldırdı. Fakat mecalsizlikten tek gözü de kapandı. Bir müddet öyle kaldı. Bir iki inledi. Gözlerini yeniden açtığı zaman, su akını, izi bozmuştu. "Hani?" diye sordu. "Ayak izi yok."

Artık Mama Dadı dayanamadı: "Peki, kardeş... Soyle bakayım... Sen neye bayıldın?"

---

[1] Afrikalıya özgü.

[2] Hayvanı.

"A... Neye bayılacağım? Babaların tuttu da ondan... Süpürge elde, bacaya doğru bir sıçrayış sıçradın ki, aynada kendini görsen sen de bayılırdın..."

***

Bacı, havanın pek de sıcak olmamasına rağmen, yüzünü eliyle yelpazeledi. "Ay, sahiden bayılajağım ayu... Hafakanlar basıyo... Ben şıldırmadım ya... Nah şu gözlerimle gördüm, nah şu ellerimle tutajaktım sen yere yuvarlanmasaydın, Şükriye... Rija ederim, benimle alay etme..."

Komşu, alay etmediğine dair kati teminat verdi: "Nimet çarpsın... İki elim yanıma gelsin ki..."

Arapçık, başını iki yanına salladı: "Eh, belki de... Öyleymiştir... Bana görünmüşlerdir, sana görünmemişlerdir... Ajayip...Ajayip!.. Kuzum Şükriye... Bari beni burada bırak, işi bitirelim. O zamana kadar da aklımı başıma şu aşık havada toplayayım... Sen aşağıya in, 'Taraşa temizlendi, tepsileri alın, yukarı gelin!' de..."

"Peki Kalfacığım."

Şükriye boşalan kovaları topladı. Dadının zihni hâlâ deminki manzarada... "Senin başın yere eğildi, şinkoları siliyordun. Görmemişsindir şojuğu... Kimdi o şojuk? Belki de serseri bir şojuktur, evde kapalı kaldı, kapıları biz aşınca kedi gibi fırladı dışarı!.."

Komşu kadın bu gevezelikleri dinlemedi. Minare merdiveninden aşağıya doğru, sendeleyerekten inmeye başladı. Mama Dadı'nın fark edemeyeceği bir mesafeye varınca hareketinde bir çeviklik hasıl oldu. Merdivenin orta yerinde durdu. Kibrit çaktı, duvarlara baktı, bir kibrit daha çakıp tekrar tekrar baktı. Sonra dudaklarını büktü, düşünceli düşünceli aşağıya kadar indi. Tam bahçeye çıkan kapının önüne varmıştı ki, kulağına bir erkekle bir kadının Ermeni ağzıyla konuştuğu çalınıp durdu ve dinledi: "Seninkisi de nasın mamalıktır ağnamorum."

Karanlığa sığınıp gözetledi. Dışarısı hâlâ aydınlık. Şekiller vazıh[1] görünüyor. Kısa boylu, kalın kaşlı, kıl içinde koca kafası üzerinde şapkası küçücük duran bir delikanlı, gayet şişman göğüslü, gayet süslü bir kadının omzuna başını yasladı, ağlamaya başladı: "Üreğim parça parça oloor, evladım. Seni Fahri istemoorsa kabahat bendedir?"

"Kaç kerek pardon demişim, mama... Kabahatımı hâlâ yüzüme vuroorsun. İki gömlek ilen bir palto için, sen de o da ayıp edorsunuz..."

"Ben seni affetmişim, Karabet, fakat Fahri gayrık istemoor. Bizim oturduğumuz yere ayak basmasın door..."

"Burası salt onun evidir?" diye oğlan itiraz ediyordu.

Şükriye, konuşanların kim olduğunu anlamıştı. Zaten onlar da yürümeye başlamışlardı. Kadın elinde kovalar, meydana çıktı. Surpik, ayak seslerini sezince döndü. Karabet çekingen, azıcık arkada kaldı. Deminki iddialarına rağmen kabahatli olduğunu kabul edişi, taflanların[2] arkasına yarı vücudunu sinsi sinsi saklamak isteyişinden belliydi. "Mama"sının kendi müşkülünü[3] hal için çalışacağını eski tecrübeleriyle anlamıştı. Neticeyi beklerken küçük dallar kırıyor, parmakları arasında yaprakları eziyor, kulak kabartıyordu.

Şükriye bu esrarengiz binanın etrafında yalnız kalıp belki bir dalavere daha çevirmek, gizli niyetine doğru bir adım atmak istemişti. Bundan dolayı, fırsatını getirip bahçeye fırlamıştı. Fakat bu acayip ana oğula rastlayışı da daha az enteresan olmadı.

Surpik, cüssesinden beklenmez süratli bir hareketle Şükriye'ye yaklaştı. Epey bıyıklı! Azıcık sakalı bile var ama uzun kirpikleri arasında siyah gözleri o kadar güzel ve canlı ki, bu kadın birçok

---

[1] Aydınlık.

[2] Karayemiş ağaçlarının.

[3] Zorluğunu.

erkekleri hâlâ alakadar edebilir. Sevimli ve sokulgan oluşu ile bir anda Şükriye'nin bile kalbini fethetti.

"Ben sizi tanıdım. Kızlar bana ağnattı. Şükriye Hanım'sınız, değil mi? Bize öyle iyilikler etmişsiniz ki nasıl ödeyeceğiz bilmoorum."

"Estağfurullah efendim, komşuluk vazifesi."

Surpik gayretli komşusunun ellerini defalarca sıktı. Boynuna sarılmasına ramak kaldı. Şükriye, ihtiyatlı cevaplar veriyor, bu komplimanların arkası neye varacak diye bekliyor.

Ermeni kadın nihayet baklayı ağzından çıkardı. "Emniyetsiz bir satış meselesinden kocam Fahri Bey ilen bu maksumun arası açılmıştır. Evladımın kalması için buralarda bir pansiyon biloorsunuz?"

"Aman Surpik Hanım! Burası dağ başı sayılır. Görünürde bir bizim ev var. Pansiyon ne arar?"

"Ben de onu diyecek idim amma, size karşı sıkılmışım. Karabet'i sizin evde pansiyon etsek... Aybeay cep harçlığınız da çıkar eder."

"Hüsameddin Bey mutaassıptır, istemez efendim."

"Duyurmayız. Arka kapıdan usuluncas alır idiniz."

"Usuluncas! Ben o usülleri bilmiyorum, Madam!"

"Kızmayınız, yok, hayır, demiş idim ki..."

Sözünü tamamlayamadı. Evin köşesinden birdenbire kızlar belirmişti. Yanlarında da Fahri vardı. Güler, arkadaşlarını ellerinden yakalayıp çekerek: "Haydi, çocuklar! Biçime girelim, doğru terasa!" dedi.

Sevim ilave etti: "Mama Dadıcık kim bilir ne mezeler hazırlamıştır."

Fahri içini çekti: "Vakti kerahet[1] geldi, geçti bile... Bundan sonra sizlere bel bağlamayacağım. Akşam oldu mu şöyle kendi başıma iki tek..."

---

[1] Akşamcılar için içkiye başlama zamanı.

O anda Madam dikkatini çekti. Karabet kaşla göz arasında, taflanların ötesinde silinmişti. Madam, cilveli cilveli sevgilisine yaklaştı. "Gam yemeyesin. Ben tepsileri alır, şip diye terasa getiririm."

Şükriye Hanım artık mevcudiyetinin fazlalığını anlamıştı. "Ezan vakti oldu. Hüsameddin Bey'i kızdırmayayım!" diyerek Karabet'in sırrolduğu istikamette yürürken, teşekkürler, estağfurullahlarla cevap verdi.

Mama Dadı mermer sahanlıkta belirmişti. "Haydi, şıkın taraşaya! Mezeleri hazırlar, Madamjığımla yollarım!" dedi.

Hava iyiden iyiye kararmıştı. Kule merdiveninde elektrik bulunmadığı için, gazeteci Celal, şamdanla önden yürüdü. Arkadaşları da peşi sıra...

Şakalaşıyorlardı: "Amma esrarengiz haneye düştük..."

"Bu herif, bu minare merdivenini ne demeğe yaptırmış?"

"Ev sahibi bir şeyler anlattı idi: Bilmem hangi paşanınmış burası... İhtimal bu kuleyi tarassut[1] kulesi diye yaptırmıştır..."

"Bence gizli bir geçit diye..."

"Bunun gizliliği, geçitliği filan yok. Alt kattan bir delik. Terasa bir delik."

"Acaba mı?"

"Sen polis romanları yaza okuya, türlü huylara sahip oldun, Güler... Her şeyde esrar sezmek istiyorsun."

Müzisyen Naili: "Ben de Güler'in fikrindeyim!" dedi. "Bu merdiven, sırf alt kattan terasa çıkmak üzere yapılmamış olsa gerek. Merak oldu bana; binanın bütün girdisini çıktısını öğreneceğim."

Tam çatı katının önündeki terasa varmışlardı ki, kulenin dibinden bir feryattır duyuldu: "Amanın, şojuklar! Şojuklar, hu... Mutfak karanlıkta kaldı... Elektrik kontak mı yaptı, nedir? Yetiş imdada, Fahroş!"

---

[1] Gözlem.

Fahri bir küfür savurdu. "Tü Allah müstahakkını versin... Yahu, bir kadeh atmağa vakit kalmadan sigorta tamirine git." Celal'in elinden şamdanı kaparak gerisin geri döndü. Beş dakika geçmemişti ki, kulenin dibinden bu sefer de onun sesi: "Celal! Sigortanın biri değil, hepsi birden bozulmuş. Bu ne iştir, anlayamadım... Gelsenize biraz..."

Fahri'nin olur olmaz durumlarda soğukkanlılığını kaybetmediğini bildiklerinden hepsini bir merak almıştı. Celal'i takiben, Madam dahil, aşağıya koşuştular. Fahri, elektrik sigortalarını birer birer çıkarıp önüne dizmiş, tekrar tekrar muayene ediyor.

"Şuna şaştım ki hepsi birden yanmış."

"Umumi cereyan kesilmiş olmasın?"

"Yok be azizim. Bir sigortayı tamir ettim, sofanınki yandı."

Sevim araya girdi: "Terasta iken gözüme ilişmişti. Şükriye Hanım'ın elektriği de yanıyordu. Bizim ev ayrı hatta bağlı değil a..."

Madam söze karıştı: "Ağnoorum... Biriniz kötü muziplik yapmışsınızdır."

Fahri: "Sahiden de muzipliğe benzer!" dedi. "Sanki biri, sigortaları birer birer bozmuş... Yahu Allah rızası için şakayı da sırasında yapın be... Tam sofraya oturacağımız sırada Mama Dadı'yı cıyak cıyak bağırtıyorsunuz."

Herkes, "Bu işi kim yaptı?" der gibi birbirinin yüzüne şüpheli şüpheli baktı ve hep bir ağızdan itiraz ettiler. Kimse kabahati üstüne almadı.

Güler işi şakaya bozdu: "Evde cin peri olduğunu ispat için Şükriye Hanım yapmıştır, çocuklar."

"Benim hiç gözüm tutmadı o kadını. Fıldır fıldır öyle bakışları var ki... Tüylerimi diken diken ediyor."

Madam, Şükriye Hanım'dan yana hâlâ ümitte: "Lamkörlük edoorsunuz!" dedi. "Kadın bizim için saçını süpürge etmiştir."

Fahri tamir işini bitirmişti. Az sonra, sofra başında toplandılar ve bu küçücük hadiseyi unuttular. Lakin Mama Dadı, kuşkulanmıştı.

Mutfakta çalışırken sofada konuşulanlar kulağına çalınmış ve onu düşünceye salmıştı. İçinde kötü bir his vardı. Arapçık, bugün karşılaştığı garip tesadüfleri zihninde sıralıyor ve kuşkulanıyordu: Silinmiş odada çocuk ayak izleri, terastaki pandomima, sonra bu sigortaların hepsinin birden bozuluşu... Güler, iyi kestirir. Kabahati Şükriye'ye yüklüyor. Hakikaten bu işi Şükriye mi yaptı? Fakat Mama Dadı ince eliyor, sık dokuyor, Güler'in tahminine rağmen buna imkân veremiyordu: Şükriye'nin gidişini pencereden seyretmişti. Kadın geniş yoldan yürüdü, bahçe kapısından çıktı gitti. O gittikten sonra, Mama Dadı, mutfağın elektriğini de yaktı.

Sokak kapısı, pencereler kapalı. Kimsenin işi yok diye, alt kat odalarını Bacı Kalfa kendi eliyle kilitledi. Kimine de Murtaza'ya aldırdığı asma kilitleri vurmuştu. Şükriye fare mi? Hangi delikten girip bu oyunu oynayacak? Sıcak mezeyi almak için mutfağa giren Madam'ın gözüne dik dik baktı: "Ule! Bir şey gizleme... Kayırma kimseyi... En son sen şıktın taraşaya... Sofada kimseye rastladın mı? Hepsi yukarda değil miydi?"

Madam yutkundu. Zihnine gelen bir ihtimali bertaraf etmek ister gibi bir hali vardı.

"Yutkunma bakayım, Madamjığım. Kim oynadı bana bu oyunu?"

Israrlarına rağmen, Madam'ın ağzından müspet bir cevap alamamıştı. Zihnini kurcalayan düşüncelerin tesiriyle, Arap Bacı, o gece bütün neşesini kaybetmişti. Köşke taşınmalarının şerefine, bir iki kadeh içmesine Güler müsaade ettiği halde, tadını çıkaramadı. Endişeden kurtulamıyordu.

Yatma zamanı gelip de günün yorgunluğu ile herkes uykuya vardıktan sonra Mama Dadı da odasına çekilince, endişeleri dehşet halini alıverdi. Kapısını kapamış, elektriğin düğmesini el yordamıyla bulup çevirmişti. Oda aydınlanıverince, Mama Dadı'nın gözleri yuvalarından uğradı. Bağırmak istedi, bağıramadı. Sadece seyretti.

Odada ne kadar eşya varsa -dolaba tıktıkları o ağır hüngürtüler dahil- hepsi, sanki göçe hazır bir halde, odanın ortasına kümelenmiş. Bir heykelin kaidesini hatırlatır şekilde istif edilmiş. Ancak ortada henüz heykel yok. Bu kötü muzipliği yapanlar, Mama Dadı'nın cesedini kaidenin üstüne heykel gibi oturtacaklarını zalimane bir şekilde anlatıyorlar. Zira, tavandaki boş avize çengelinden ilmikli bir urgan sarkıyor.

Mama Dadı, uyuyan birini uyandırmaktan korkuyormuşçasına, sanki gördüklerine inanamıyor gibi, ayaklarının ucuna basa basa yaklaştı. Başını kaldırıp ilmeğe baktı: "Sabunlamışlar da..." Eşyanın üzerine bırakılmış bir kalıp sabunun üzerinde urgan izi dikkati çekmişti. Sabunu alıp muayene etti, kokladı: "Ule, benim kuruttuğum sabunla jilalamışlar..." ve ancak o anda, sesinin alçaldığını feryat etmesinin artık kabil olabileceğini kestirdi. Suikast manzarasıyla sanki o anda karşılaşmış gibi çığlığı basıverdi.

"Ulak! Ulak! Ulak! Ulak!"

Bütün ev halkı bunun S. O. S. manasına geldiğini biliyordu. Bu, ihtimal bir Afrika nidasıydı. Çünkü Mama Dadı'nın annesi de dehşetini daima bu feryatla ilan eder ve yardıma çağırırdı. Çırçır Yangını'nı[1] böyle haber vermiş, Güler'in havuza düştüğünü yine bu nidasıyla anlatmış, hatta öleceği zaman Azrail'in teşrifini bu "Ulak!"larla işmar etmişti.

Kulak kabarttı. Geliyorlar!

İşte Güler'in kapısı açıldı. Sesleniyor: "Celal! Yetiş..."

Sevim onu takip etti: "Bacı imdada çağırıyor."

Celal'in sesi araya karıştı: "Ne oldu? Kim bağırdı çocuklar?"

"Dadımın başına bir iş gelmiş olacak."

Üst kattan merdivenleri ikişer üçer iniyorlar.

---

[1] 1908'de İstanbul'da Saraçhanebaşı'nda çıkan büyük yangın.

Mama Dadı, batan gemisine süratli tahlisiyeler[1] yetişen bir kaptanın sükûnetiyle, gayri beklemekte... İki yumruğunu kalçalarına dayamış, hâlâ ilmiğe bakmakta... Odaya ilk atılan Güler oldu. Hayretini sükûnla ifade etti. Celal, Sevim, Naili, hepsi onun arkasına biriktiler.

"Bu nedir?"

"Bu ne iştir?"

"Bu kimin işi?"

"Mama Dadı! Sen çıldırdın mı? İntihar mı edecektin?"

"Galiba kendini asarken aklı başına geldi. Feryadı bastı."

Mama Dadı sükunla döndü: "Netijeyi gordunuz ya şojuklar!"

"Neyin neticesini?"

"Jinli evi tutmanın neticesini!.. Sen de gör Jelal!"

Celal hiddetle arkadaşlarına döndü: "Yahu! Çok kötü bir sululuk bu. Kim yaptı bunu?"

Güler de kızdı: "Kadıncağızın zaten iki dirhemlik aklı var, onu da başından alacaklar. Biz normalleştirelim diye uğraşıyoruz, büsbütün çileden çıkarıyorlar."

Fahri de gürültüyü duymuş, pijamalarıyla odada belirmişti: "Nedir bu hal?"

Naili sordu: "Demek senin de haberin yok."

"Neden haberim olacakmış?"

"Demek sen de yapmadın bu işi?"

"Neyi?"

Mama Dadı'ya bu kötü oyunu kim oynamıştı? Herkes birbirinden kuşkulanıyor fakat hiç kimse bir şey ispat edemiyordu. Madam sofada fır dönüyor; içeri giremiyordu.

Naili söylenmekteydi: "Bu eşyaları buraya kümelemek, değme baba yiğidin kârı değil. Şu sepet sandığı Bacı ve Şükriye Hanım'la üç kişi güç kaldırdık."

---

[1] Can kurtaran.

"Belli canım! Tek insanın marifeti olamaz."

Mama Dadı: "İyi bildin. Olamaz!" dedi ve kümelenen eşyanın hafiflerini sofaya taşımaya koyuldu: "Ağırlarını da siz yüklenin bakali!" dedi.

"Ne o? Nereye?"

"Başka oda mı yok ayo?"

Celal kaşlarını çattı: "Sen benim odamda yat, ben burada yatarım, bacım."

Güler'le Sevim, itiraza kalkışmışlardı. Mama Dadı, onlara meydan bırakmadı ve kim bilir, nereden öğrendiği bir cümleyi bir dram edasıyla tekrarladı: "Jesedimi şiğnemeden buraya taşınamazsın Jelal! Bu oda boş kalajak!"

II

İlk Kurban

Güler sahildeki mini mini harap yalının tahta merdivenlerine oturmuş, elindeki not defterine bir şeyler karalıyor. Ve zaman zaman başını kaldırıp denizde sandalla dolaşan Sevim'le Celal'e bakıyor. Celal kürekte. Çıplak gövdesi güneşle yanmış. Küreklere asılırken kollarının adaleleri şişiyor. Sevim onun karşısında mayolu. Hafifçe yana meylederek elini denize daldırmış, sularla oynuyor. İkisi de böyle, gökle engin ortasında baş başa bulunmanın zevkini çıkarıyor belli. Kendi alemlerine dalmışlar. Ara sıra neşeli kahkahaları duyuluyor.

Güler kendi kendine söylendi: "Birbirlerine ne de yakışıyorlar. Birbirlerini tamamlıyorlar. Muhakkak ki Celal Sevim'e aşık. Sevim de ona karşı hiç lakayt değil, biliyorum. Bu vaziyete göre bana düşen vazife, mağlubiyetimi kabullenerek aradan çekilmektir. Böylelikle haysiyetimi de kurtarmış olurum. Sevim'le rekabete kalkışmam çok ayıp." İçini çekti. Verdiği karar yüreğini sızlatmakla beraber manevi bir rahatlık duydu. Aylardan beri nefsiyle mücadeleden yılmıştı. Hayatlarına karıştığı günden beri Celal'in büyük bir tereddüt içinde olduğunu, kâh Sevim'e kâh kendine meylettiğini seziyor ve onu kazanmak, kuzininin tesirinden tamamıyla kurtarıp kendine mal etmek için yaman bir iradeyle savaşıyor; bazan da Sevim'e karşı duyduğu muhabbet, hırsından baskın çıkarak onları birbirine bırakmamak gayesiyle sarf ettiği gayretten utanıyordu.

Bilhassa bu köşke taşındıktan, Celal'le aynı dam altında yaşamaya başladıktan sonra onların daha da kaynaştıklarını sezmişti. Kendisi ekmek parası kazanmak için devamlı şekilde çalışmaya mecbur olduğundan; avarelik saatlerinde Celal'e arkadaşlık edememesi, kafa yorgunluğu dolayısıyla neşesini kaybetmiş olması, hikâyelerine, romanlarına mevzu yaratmak uğrunda içine kapanarak sükûta boğulması genç gazeteciyi, kaygısızlığı içinde şen

Sevim'in o rahat ve gönül dinlendirici havasına sevk ediyordu. İşte böyle kendisi kalem ve kâğıt elde bir köşeye çekilmiş arpacı kumrusu gibi düşünürken, onlar beraber denize giriyorlar, pingpong oynuyorlar, yürüyüşe çıkıyorlar ve her gün birbirlerine biraz daha yaklaşıyorlardı.

Genç kız kalemini, defterini yanına bırakıp dirseklerini dizlerine dayadı, çenesini avuçlarına aldı. Güneşin, kaybolurken ufukta bıraktığı kızıllığa daldı.

Celal kayığı artık sahile yaklaştırıyordu. Hafif bir rüzgâr çıkmıştı. Güler bakışlarıyla onları takip ederek: "Üşümüş olacaklar" diye düşündü. "Aman Yarabbim ne akılsız kızım ben! Böyle havai şeylerle zihnimi oyalayacağıma ne yazacağıma karar versem."

Birdenbire arkasında, usul usul yaklaşan ayak seslerini fark ederek başını çevirdi. Naili'nin geldiğini gördü: "Beni burada da mı buldunuz?" Sesindeki huşunet[1] zoraki. Gülümsüyor. Lakin Naili gülümsemedi. Dudaklarını yakacak kadar ufalan sigarasını yere tükürdükten sonra cevap vermeksizin mendilini çıkarıp basamağa yaydı; genç kızın yanına ilişti. Çok yorgun bir hali vardı. Mahzun, mavi gözlerinin etrafı siyah halkalarla çevrilmiş; yüzünün hatları sarkmış...

Güler erkeği tepeden tırnağa süzerek "Beylik kıyafetine girmediğine bakılırsa şehirden yeni dönmüşsün," dedi.

"Evet, şimdi geldim."

"Beni nereden keşfettin burada?"

"Bacı söyledi."

Sesi de pek kırık. Üzgün, gamlı...

Güler birden alakalanarak sordu: "Senin bir şeye canın sıkılmış. De bakayım, derdin nedir? Gelir gelmez beni aradığına bakılırsa esaslı bir derdin var."

"Var."

---

[1] Sertlik.

"Suallere başlayayım mı, kendi dilediğin şekilde mi anlatırsın?"

"Kendim keyfimce anlatmayı tercih ederim... Bugün Cenan'la telefonda konuştum. Kemal'le dün akşam yine kavga etmişler. Kemal sarhoşmuş. O derece çileden çıkmış ki, gümüş sigara kutusunu karısının yüzüne doğru fırlatmış. Cenan: 'Alnım yarıldı. Gözüme gelseydi, kör olurdum.' diyor."

Güler öfkeyle söylendi: "Cenan'da da kabahat var. Bu cehennem hayatına bir türlü nihayet veremedi. Aciz, zayıf bir kadın."

"Aciz zayıf amma, kaç kereler ayrılmağa kalkıştı. Kemal bırakıyor mu?"

"Seviyor zahir karısını."

"Sevse hırpalamaz, hakaret etmez."

Güler omuz silkti: "Kemal'in sevgisi de o türlü. Eziyetten hoşlanıyor. Sadist ruhlu, zalim... Bilmez misin, sade karısına değil, herkese karşı muamelesi haşindir. Aciz gördü müydü birini, tepesine biner."

Müzisyen kendi kendine mırıldanır gibi "Benim de tepeme binmek istemişti," dedi.

Güler yan yan baktı: "Ama sen hak etmiştin. Karısını baştan çıkardın. Eyvallah der mi ya?"

"Kendisini sevdirmesini bilseydi, karısı da baştan çıkmazdı. Bu işte ne Cenan'ın kabahati var ne de benim. Kadın bedbaht teselliye muhtaç. Biraz oyalıyayım, kendim de oyalanırım düşüncesiyle..."

Güler bir el hareketiyle onun sözünü kesti: "Oyalamaca derken işi çığırından çıkardınız."

"Ne yapayım? Kendimi kaptırdım. O da sevilmeğe hasretti." Derin derin iç geçirdi: "Bilemediğin kadar seviyorum, Güler. Artık onun dışında hiçbir şey düşünemez hale geldim. Çalışamıyorum. Kendimi işe veremiyorum. Şu anda onun çektiği ıstıraplar aklıma geliyor da yüreğim kan ağlıyor." Ansızın gözleri sahile yanaşmış bulunan sandala ilişti: "Seninkiler."

"Evet, benimkiler."

"Saadet kadar manevi işkenceler de insanı hodbin yapıyor, Güler. Sana yalnız kendi acılarımdan bahsediyorum. Düşünmüyorum ki, sen de benim kadar bedbahtsın... Belki benden beter... Evet, senin durumun benimkinden muhakkak ki beter."

Güler kaşlarını çattı: "Benim durumumda hiçbir fevkaladelik yok. Beyhude vehimlere kapılma. Hislerim, Celal'e karşı hiçbir zaman dostluk mertebesini aşmış değildir."

Naili gülümsedi: "İnşallah öyledir."

"İnşallahı yok, öyle... Söyle bakayım, Cenan başka neler anlattı? Kocasiyle neden kavga etmişler?"

"Kemal'in sarhoşluğu yüzünden. Taksim Gazinosu'nda yemeğe davetli imişler. On on beş kişi kadar varmış. Kemal yine kör kütük içmiş. Sofrada ağzını bozmuş. Ona buna çatmış. Az daha bir rezalet çıkacakmış. Neyse, birkaç arkadaşı kandırıp onu zorla otomobile bindirmişler. Cenan, 'Yerlere geçtim. Artık kimsenin yüzüne bakacak halim kalmadı,' diyor... Eve geldikleri zaman kadıncağızın sinirleri boşanmış. İleri geri söylenmiş. Kemal üzerine saldırmış. Boğazını sıkmaya başlamış: 'Seni inlete inlete öldüreceğim. Boşamıyacağım.' diyormuş. Epey mücadele etmişler. Cenan güç bela kendini kurtarmış... Güler, bazı öyle anlarım oluyor ki, Cenan'ı selamete ulaştırmak için Kemal'in hakkından geleyim, sonra da hapislerde çürüyeyim, diyorum."

"Fena fikir değil. Bana da mevzu çıkar. Hayattan alınma bir hikâyeyi yazmak uydurmaktan daha kolay."

Naili gocunmuş gibi ters ters baktı. "Sen işin alayındasın."

"Elbette alayındayım. Laflarını ciddiye alacak değilim ya... Cinayet işlemeği o kadar kolay mı zannediyorsun?"

"Kolay olmasına kolay değil tabii... Fakat bazan göze alıyorum."

Sustular. Ufuktaki kızıllık yavaş yavaş erimişti. Hava kararıyordu. Tabiata bir yorgunluk çöktü.

"Kalkalım mı Naili?"

"Kalkalım."

Tam davranıyorlardı ki, Güler duraladı. Parmağını dudağına götürerek, sükût işareti ve ayaklarının ucuna basa basa, üç kademe merdiveni çıktı. Kulağını harap yalının kapısına yapıştırıp bir müddet içerisini dinledi.

Naili yavaşça sordu: "Ne var?"

Genç kız hayret ifadesiyle başını salladı. "Herhalde bir şeyler var amma, nedir, bilemiyorum. İçerde birinin ihtiyatla gezindiğini duyar gibi oldum."

Müzisyen gülümsedi: "Bacı'nın evhamı seni de sarıyor galiba... Kapısı bacası sımsıkı kapalı, tabiatın gazabına terk edilmiş bu viranede kim gezinir, farelerdir."

Ağaçların arasında yan yana yürürlerken, Güler dudak büktü. "İhtimal farelerdir," ve tereddütle devam etti: "Mama Dadımınkine evham deyip geçmek doğru mu, bilmiyorum Naili... Bu köşkte hakikaten esrarengiz işler dönüyor."

"Tabii dönüyor: Cinler, periler..."

"Şakayı bırak. Dün gece geç vakte kadar odamda çalıştım. O kadar yorulduktan sonra insanı hemen uyku tutmuyor. Elektriği söndürüp pencereye yaklaştım. Mehtabı seyrediyordum. Otlardan temizlediğimiz meydancıkta bir gölge belirdi. Sonra ağaçların arasından kayboldu."

Naili bir çocuğu teskin etmek ister gibi genç kızın omzunu okşadı. "Karabet'tir. Karabet, Fahri'den gizli mamacığını ziyaret ediyor. İki, üç akşam evvel yeşil tünelde fiskoslaşırlarken ana oğlu suçüstü yakaladım amma, ser verip sır vermeyeceğimi vadettim. Sen de ağzını sıkı tut."

"Dün gece gördüğüm gölge Karabet olamaz. Saat ikide bahçede işi ne? Ağaçların arasına dalmıştı dedim ya... Biraz sonra da kumsalda tekrar belirdi ve uzaktan uzağa, garip bir ıslık işittim."

"İşittiğini zannetmişsindir. Olsa olsa Murtaza'nın bir kadın dalaveresidir."

"Amma da yaptın. Altmışlık Arnavut."

"Sen yaşa bakma. Bizim Bacı da kırk beşlik amma, finkir finkir! Murtaza ile kırıştırmıyor mu?"

Güldüler ve garip bir tesadüfle, o anda, Mama Dadı'nın cırlak sesi kulaklarına geldi: "Guler!.. Guler!.. Ayo, hem jıgara böreği ister, hem hepiniz bir tarafa dağılırsınız. Neredesiniz? Şojuklar, hangi kayıplara karıştınız?"

Naili cevap verdi: "Kayıplara karışmadık, geliyoruz."

Güler dalgın dalgın başını salladı. "Sizler ehemmiyet vermediniz, 'birimizden birimizin muzipliğidir' deyip geçiştirdiniz amma, itiraf edeyim, benim zihnimi hâlâ kurcalıyor: Mama Dadı'nın eşyalarını odanın ortasına kim yığdı? İlmiği çengele kim taktı? O çirkin şakayı kim yaptı? Sen: 'Ben yapmadım!' diyorsun. Bilirim, zaten yapmazsın, istesen de tek başına yapamazdın, bir cürüm ortağı lazım sana... Celal?"

Naili itiraz etti: "Ne şaka yapar ne şakadan hoşlanır."

"Bu işi Sevim'le ben de yapmadık. Dadımı ne kadar severim farkındasındır. Fahri'den kuşkulanırım ama, o mu dersin? Madam'la beraber? Hani ikisi de sululuktan hoşlanır... Fakat imkânsız!"

Naili güldü: "Canım, gene fasit daireye düşme. Kim yapmışsa yapmış. Herhalde aramızdan biri yaptı bu işi."

Güler cevap vermedi. Sükût içinde yürüdüler.

Bahçenin denize nazır kısmında, elbirliğiyle otlarını yolup süs nebatlarına nizam verdikleri meydancıkta, tahta masanın üstü türlü yiyecekler ve içkilerle donanmıştı. Ortaya koca toprak vazoyla muhteşem vitrin çiçekleri konmuştu. Masanın etrafında tahta bahçe koltuklarıyla iskemleler sıralanmış duruyor. Fahri, bir şezlonga uzanmış. Güler'le Naili şaşkın şaşkın masaya yürüdüler. İkisi bir ağızdan sordu: "Yine kimin ziyafetine konduk bu akşam?"

Arap Bacı memnun gözlerini devirdi: "Madamjığımın!"

Fahri şezlongda doğruldu: "Surpik beni tavlıyor. Doğduğum günmüş bugün... Sürpriz yapmış aklı sıra... Ben ki doğduğuma pişmanım. Ve onun yüzünden!"

Güler şakacı: "Kadıncağız hâlâ da makbule geçmez!" dedi.

Fahri omuz silkti: "Bırak Allah'ını seversen baltayı."

Naili çıkıştı: "Gene tersliğin üzerinde galiba bu akşam."

"İyi keşfettin, üstümde."

Güler araya girdi: "Çek iki kadeh, düzelirsin."

Mama Dadı davrandı. Bir kadehi ağzı ağzına doldurarak genç adama uzattı: "Şek bir kadeh, Fahroş! Ben işmiş gibi olajağım."

Fahri güldü: "Böyle sakiye can mı dayanır?" ve içkiyi boşalttı.

Güler dadısına çıkıştı: "Olacaksın değil, sen olmuşsun galiba... Yalpalıyorsun."

Arap Bacı sırıttı: "Ayo, sende de hiş insaf yok, Gular! Fahroşimin şerefine bir yutumjuk vermut iştim. Neden yalpalayajakmışım?" ve sallana sallana bodrum kapısına doğru yürüdü.

Naili ceketini çıkarıp koluna aldı: "Gidip şu şehir kıyafetinden kurtulayım."

Fahri, onun arkasından seslendi: "Duş da al, tıraş da ol... İngiliz aristokratı yaratılacak herifmişsin."

Müzisyen cevap vermeyerek, yorgun adımlarla uzaklaştı.

"O da tatsız bizim gibi bu akşam."

"Evet. Üzülüyor."

"Vazgeçsin yahu şu Cenan'dan."

"Başkasının karısını boşamak kolay. Sen vazgeçsene Madam'dan!"

"Ben çoktan vazgeçtim. O benden vazgeçmiyor."

"Cenan'dan da kocası vazgeçmiyor. Naili'nin derdi bu."

"Dertlenecek şeyi bulmuş. Yürütsün Kemal'i vesselam. Meheldir[1] herife. Vallahi hepimiz cürüm ortağı olur, çıtlatmayız."

Güler, kendine bir koltuk çekti. "Şu işi sevabına sen yapıver bari..."

---

[1] Layıktır.

"Sevabıma değil ama Naili'ye yaptığı hakaretin onda birini bana yapsaydı, Kemal'in canını çoktan cehenneme yollardım."

Güler başını salladı: "Seninle de kaç kere dalaştı ya..."

"Dalaşmasına dalaştı gerçi... Bir tesellim var, altta kalmadım."

"Halbuki Kemal, altta kaldığın kanaatinde... Seni tepeledi diye öğünüyormuş."

"Yüzüme karşı öğünsün de göreyim. Otuz iki dişini birden..."

Arkadan Celal'in sesi duyuldu: "Kimin otuz iki dişini yine tosun? Madam duymasın; Karabet'in mi?"

Fahri yerinden sıçradı: "Damarlarıma kan basmayın yahu... Şu hergelenin lafını etmeyin diyorum size..."

Güler izahat verdi: "Kemal'den bahsediyorduk."

Celal müsamahalı bir tebessümle: "Kemal'i de defterden silsek..." dedi.

Güler manidar baktı: "Öyle ya, senin de kuyruk acın var."

Fahri lüzumsuz bir kahkaha attı: "Cenan'ı senden de kıskanmıştı... Herif hasta! Eski devirde olsa kadını mihraceler gibi diri diri mezara gömecekmiş."

Güler dalgın: "Haksız yere kıskanmamıştır." dedi. "Çıtlat Celal!"

Muharrir gene müsamahalı tebessümüyle cevap verdi: "Yok. Cenan beni hiç alakadar etmedi. Etmez de... Bana uyacak insan değil," ve mevzuu değiştirdi: "Madam'ın eli değmiş, belli bu sofraya... Ermenilerin de yemeğinin üstüne yemek yoktur. Doldurur musun bana da bir kadeh, Güler? Haydi sen de iç... Çalışabildin mi bari bugün? Keyfin yerinde ya?"

"Çok!"

Genç muharrir, tek kelimenin altında türlü manalar sezmiş gibi araştırıcı gözlerle Güler'e baktı. Bir şey sormak istiyordu sanki... Dudakları kımıldadı. Fakat sonra vazgeçerek başını çevirdi. Birer birer sofranın etrafında toplanıyorlardı... Sevim bu gecenin fevkaladeliğini önceden haber almış olacak ki, pek müstesna fırsatlara

sakladığı yegâne emprimesile[1] göründü.. Derken Madam... Pür tuvalet... Aşırı tuvalet!.. Takmış takıştırmış amma yakıştıramamış... Onu da kadınlarla aşık atan daimî itinasıyla Naili takip etti... Güler sırtındaki kırmızı basmayı işaret ederek: "Ben yaya kaldım!" dedi. "Sana hürmetsizlik oluyorsa gideyim, giyineyim, Fahri."

Fahri yine terslendi, Madam'a baka baka "Süslenip püslenmek hürmetsizlik... Ben kartlaştığımızı unutayım diyorum halbuki, lahavle..." dedi ve şerefine içilen kadehlere, sardalyaya batmış çatalını kaldırdı. Somurtkan bir sükût içinde, daldı.

Her akşam aynı sofranın etrafında toplanınca bol bol gülmek için bahaneler icat eden bu kafadar arkadaşlar, bu gece bilinmedik bir kederle ezilmiş gibiydiler. İhtimal Naili'nin yeisi, Fahri'nin aksiliği, Güler'in ümitsizliği ötekilere de sirayet etmişti. Gizliden gizliye mutfakta kafayı çeken Mama Dadı'nın şaklabanlıkları bile onları eğlendiremiyordu. Ve hepsi; unutmak, avunmak istercesine durmadan içiyorlardı. Bir aralık Madam'ın irkildiğini ve Ermenice bir şeyler mırıldanarak kulak kabarttığını Sevim fark etti. Göz kırparak sordu: "Ne o? Tetikte bir halin var?"

Madam fısıldadı: "Ayak sesleri işitmişim! İstersin ki yine Karabet?" ve titrek bir sesle saati sordu. "Acep saat kaçtır?"

Güler mırıldandı: "Elifi elifine sekiz... Yine telaştasın Madam, ne oldu?"

Madam'ın cevap vermesine vakit kalmadan, evin köşesini iki gölge kıvırdı. Fahri: "Damladılar... "dedi. "Ve damlanın biri, senin bahtının şıp diye ortasına damladı... Gözün aydın Naili!"

Naili bir rüyadan uyanırcasına silkindi. "Ne dedin? Damlayan kim?"

Bu soruya Cenan'ın sesi cevap verdi: "Ben, ben... Beŋ damladım... Biz damladık..."

---

[1] Baskılı pamuklu kumaş (elbise).

Sofrada bir kaynaşma oldu. Herkes bir ağızdan bir şeyler bağırıyor, kimse kimsenin lafını anlamıyordu. Cenan'la gelen orta boylu, tıknaz ve otuz yaşına rağmen saçları beyazlaşmış adama sitem ve istihza[1] okları yağıyordu: "Eh, aşk olsun Hatifi! Hatiflere[2] mi karıştın, nedir? On gün oldu buraya taşınalı, bir kere bile bizi aramadın vefasız..."

"Kırmızı dipli pehlivan mumu ile mi davetiye mi bekledin, nedir?"

Mama Dadı meşhur potlarından birini daha kırdı: "İki yüzlüler, siz de... Hatifi duymasın adresimizi demediniz mi?.."

Sarhoşluğun verdiği bir pervasızlıkla, kim bilir daha neler de söyleyecek... Hatifi'nin lüpçülüğünden bahsedildiğini, bu geniş sayfiyeye taşınıldığını duyarsa bedavadan postu sermesinden korktuklarını ihtimal sayıp dökecekti. Fakat Güler'le Sevim, ekili tarlaya üşüşmüş tavukları kış kış eder gibi öyle bir telaşla onu meclisten sıpırttılar. "Burnumuza et kokusu geldi, cızbızlar yanıyor. Yallah mutfağa!"

Mama Dadı: "Eyvah, jızbızlar!" diye seğirttiyse de eşikte durdu: "Ne jızbızı be... Ben jızbız yapmadım ki bu akşam!"

Fahri, Hatifi'ye soruyordu: "Sen sakın polis hafiyesi olmayasın? Nereden aldın kokumuzu da buldun bizi burada?"

Celal, Naili'ye sokularak sahibine kavuşmuş bir ev kedisi gibi mırıl mırıl mırıldanan Cenan'ı işaret etti: "Nasıl bulduğu meydanda..."

Güler, yeni misafirler için birer tabağa karışık meze koymaya hazırlanırken: "Kendin anlat da dinleyelim Hatifi!" dedi.

Hatifi meclise geldi geleli tek kelime söylememişti. Onu bir şey alakadar etmekteydi, belli: sofranın üstü! Bir iskemleye ters oturarak elde çatal, büyük tabaklardan çöpleniyordu. Bir su bardağını

---

[1] Kinayeli bir biçimde alay.

[2] Gaiplere.

yarı yarıya rakı ile doldurup bir hamlede çektikten sonra: "Ancak şimdi suallerinize cevap verebilirim!" dedi. "İzinizi nasıl mı buldum?" Baş parmağı ile Cenan'ı işaret etti: "Dedim ki, tabii Naili adresi Leyla'sına çıtlatmıştır. 'Gideceksek adres senden, kavalyelik benden!' dedim," ve avurdu dolu bir kahkaha attı: "İşte yine Kamber rolündeyim... Tam akşamına da düşmüşüm... Baklavalar dehşet be."

Madam kırıttı: "Fahriciğimin isim günüdür."

Fahri homurdandı: "Devenin başı! Yok vaftiz günüdür!"

Sevim'le Güler, iki sevgilinin mahremane fiskoslarına aldırmayıp soruyorlardı: "Peki, Kemal ne der bu işe?"

Cenan titrek sesiyle cevap verdi: "Ben de şimdi Naili'ye onu anlatıyordum. Konseri var bu gece Kemal'in Boğaziçi'nde..."

Bileğindeki saate bir göz attı: "Dokuza çeyrek var. Dokuzda konseri başlayacak... Otelde kalacağını, eve gelmiyeceğini söyledi. Hatifi, onun olmadığını el ilanlarında okumuş, bana uğramıştı. Kurt gibi beynime girdi."

"Ve şimdi de aç kurt gibi mezelere daldım, yüzüme vursana, sen lafını esirgemezsin Fahri..."

"Demek beleşçilik uğruna meyanecilik..."

Celal, Cenan'a döndü: "Tehlikeli macera..."

Güler ilave etti: "Hepimiz müşkül duruma düşmeyelim, Cenancığım!"

Sevim Naili'nin dikkatini çekti: "Gocunma ama hakları var, hazret... Aşk gözlerini perdelemesin... Biliyorsun ya, Belalı koca..." ve birdenbire, içerden vuran ışıkta, ufacık tefecik Cenan'ın Acem minyatürünü hatırlatan esmer yüzünde bere izlerini fark etti. Şakağına da bir plaster yapışmış: "Geçmiş olsun?"

"Hoyratlığı malum Kemal'in, Sevimciğim..."

Güler isyanla, adeta haykırdı: "Ben senin yerinde olsam, her ne bahasına tahammül etmem böyle bir hayata."

Naili, esefle ellerini açtı: "Ah şu acizliği!"

Güler devam etti: "Acizse bile artık iradesini kullansın. Mahkemede hepimizin lehte şehadet edeceğini bilir. Dayak yemek, zannımca, boşanmak için kâfi sebeptir. Öyle değil mi Celal?"

Muharrir, ciddi bir eda ile: "Telkinlerden vazgeçin. Kendi mukadderatının kararını kendi verir." dedi.

Zaten kâfi derecede yemiş içmişlerdi. Yeni gelenler de handikabı tamamlasın diye beklediler. Fakat Cenan, Naili'nin ısrarlarına rağmen, ağzına bir şey koymuyor. Telkin altında kalıp da kocasını atlatarak sevgilisinin yanına koştuğuna hakikaten pişman mı oldu, yoksa sevincinden mi tıkandı? Hislerini demir mahfazalar içinde saklayabilen bu kadının şu anda da zihninden neler geçtiğini anlamak kabil olamıyor. Bir aralık tekrar saatine baktı: "Dokuz olmuş, çocuklar. Sizlerle vakit ne çabuk geçiyor," ve Naili'nin kulağına bir şeyler fısıldadı. İki sevgili kalktılar. Baş başa dolaşmalarının bu Bohem muhitinde asla yadırganmayacağını biliyorlardı. Ağaçların kuytuluklarında kayboldular. Madam, evvela onların arkasından baktı. Sonra manidar bir ifadeyle, gözlerini Fahri'ye çevirdi. İçini çekti. "Bizden geçmiştir gayrik!" dedi.

Fahri tıpası açılmış bira gibi birden köpürdü: "Benden ne demeğe geçsin be? Senden geçti, senden..." ve elini metresinin burnuna doğru tahkirle uzattı.

Madam gebeliğine rağmen, mide bulantılarına rağmen, şerefe iyice kafayı çekmişti. Ağlamak için bahane arıyor gibiydi. Fahri'nin tahkirini fırsat bilerek mendilini yüzüne kapadı, kocaman göğsü körük misali ine kalka, hüngürtüyü kopardı.

Fahri büsbütün çileden çıktı: "Öf Surpik! Seneler geçtikçe nane mollalığı büsbütün artırıyorsun. Meclisin tadını kaçırıyorsun."

Madam: "Ağnoorum! Ağnoorum! Benden soğumağa başloorsun!" diye iskemleyi devirip kalktı; sonra titiz bir kadın edasıyla devirdiği iskemleyi kaldırdı, düzeltti; ağlamaya devam ederekten köşkün kapısını buldu.

Son bir ümitle arkaya baktı: "Peşimden bile gelmoor, zalım!" dedi ve gözden kayboldu. Yalnız Fahri değil ötekiler de üzerlerinden bir ağırlık kalkmışçasına ferahlayarak sofra başından ayrıldılar. Öyle ki bir an pusudaki kediler, sofraya çıkma imkânı buldu.

Sevim Güler'le Celal'e: "Ben azıcık müzik dinleyeceğim. Dokuzu çeyrek geçe Ankara Radyosu'nda opera aryaları var. İsterseniz siz de gelin!" diyerek eve yürüdü.

Güler Celal'e: "Bu gece iş görme sırası bizde..." dedi. "Sen bir tepsi getir. Sofranın üstündekileri mutfağa taşıyalım."

Hatifi, karanlıkta eriyivermişti. Fahri ise sahile doğru yürürken söyleniyordu: "Oh, hele tek başıma kaldım be..."

Aradan pek uzun zaman geçmemişti. Celal de bir aralık mutfaktan sırrolmuş, Mama Dadı ile Güler baş başa kalmışlardı. Sarhoş Bacı, bir taraftan bulaşıkları çalkalayıp kurulasın diye Güler'e uzatırken bir taraftan da şarkı tutturmuştu:

Mâni oluyor halimi takrire hijabım!

"Şu hijabı bıraksam da halimi münasip bir herife anlatsam..." diye güfteyi nesre tahvil ediyordu[1] ki, tabak şangırtıları arasında ansızın bir feryat duydular. İkisi de hareketleri donmuş gibi bir an bakıştılar. Yine tren düdüğü gibi uzun bir çığlık. Güler, bezleri elinden attı. Bahçeye doğru seğirtti. O sırada salondan çıkan Sevim'le karşılaştı: "Ne oluyor? Kim bağırdı?"

Sevim de bembeyaz kesilmiş. "Feci bir çığlık. Tüylerim diken diken oldu. Bilmem."

"Kadın çığlığı... Hayır, çifte çığlık... Erkek feryadı da beraberdi... Sakın Naili ile Cenan?"

Daha fazlasını düşünememeksizin mermer sahanlığa doğru atıldılar. Mama Dadı da onları takip ediyordu. İsterik kadın feryatları, arka bahçe kapısı istikametinden gelmekteydi.

Güler: "Yeşil tünelde bir şey oldu ne olduysa..." dedi.

---

[1] Dönüştürüyordu.

Karanlıklara doğru koşuyordu. Sevim koluna yapıştı. "Girme Gülerciğim... Gitmiyelim, korkuyorum..."

Güler bir silkinişte Sevim'in pençesinden kurtuldu: "Yok. Gideceğim. Bırak beni."

Mama Dadı: "Dur, ben de gideyeğim!" dedi.

Üçü bir koşarak yeşil tünele daldılar. Öbür ucundan bir gemici fenerinin ışığı belirdi. Murtaza haykırıyordu: "Ne olmuş more? Kim bağırmış?"

Tanımadıkları bir erkek sesi cevap verdi: "Murtaza Efendi... Siz misiniz? Ben komşu, Hüsameddin. Burada bir şey var... Bir şey..."

Bu arada Celal'in de anlaşılmaz bazı şeyler söyleyerek yaklaştığı duyuluyordu. Güler, fenerin gittikçe genişleyen ışık dairesi içinde, bir kadın ve bir erkek gölgesinin kıpırdadığını fark etti. Soluk soluğa Sevim'e haber verdi: "Şükriye Hanım'la kocası." Ve o anda nefsiyle mücadele edip bayılmamaya çalıştı. Havsalaya sığmayan bir facia dikkatini çekivermişti: Yeşil tünelin tavanından bir insan sallanıyordu. Pantolonlu iki bacak alacakaranlıkta, gölgeye nazaran daha vazıh görünmekte idi.

"Kim bu? Kim olabilir?"

Aklına gelen ihtimallerle az kalsın kendi de demin Şükriye Hanım'ın attığı çığlığa benzer bir çığlık koparacaktı ki, Mama Dadı daha evvel davranıp feryadı bastı: "Ulak! Ulak! Ulak! Ulak!"

Bu imdat isteyişe Celal'in sesi cevap verdi: "Geliyorum. Korkmayın, geliyorum."

Sevim boğulur gibi sordu: "Asılmış bir adam mı bu?"

Hüsameddin Bey başını salladı: "Şek[1] ve şüphe götürmez hanım kızım."

"Bizden biri mi acaba?"

---

[1] Kuşku.

Şükriye Hanım soğukkanlılığını bulmuştu. Biraz müstehzi[1] söylendi: "Ona ne şüphe?.. Fakat ben kaç kişisiniz hâlâ öğrenemedim ki... Düşünün ne hallere uğradığımı. Karanlıkta daldık buraya... Misafir geliyorduk... Alnıma boşlukta bir şey çarptı. Yoklayıverdim, iki bacak!"

Kafası kızan Arnavut, bir küfür savurarak yere tükürdü: "Celsin de corsun ettiğini Ricai Bey!"

Güler, yere devrilmiş bahçe iskemlesini fark etmeyerek çarptı. Fakat sonra bu iskemlenin burada ne rol oynadığını bir anda kavrayarak, cesede değmişçesine tüyleri diken diken oldu.

Bahçıvana emir verdi: "Kaldır feneri... Yüzünü görelim asılmış adamın."

Arnavut itaat etti. Işık, sallanan insanı boydan boya aydınlatmıştı. Güler'in dudaklarından bir nida fırladı: "Vayyyyy..."

Omuz başında, Celal'in mevcudiyetini hissetti ve sesini pek uzaklardan geliyormuş gibi, müphem bir şekilde işitti: "Bizi mahvetmek için!"

Dadı Kalfa, elleriyle dizlerini döğerek, hançeresinin[2] bütün kuvvetiyle feryat etmekte: "Kıydı kendine Kemaljik... Hazmedemedi Jenan'la Naili'inin ettiklerini!"

Şükriye Hanım, meydan okurcasına, hepsini ayrı ayrı tepeden tırnağa süzdü. Bu intiharda müşterek[3] bir mesuliyet gördüğünü anlatmak istiyordu: "Çıkın şimdi bakalım işin içinden... Azgınlığın sonu budur!"

Hüsameddin Bey karısını soğukkanlılığa davet etti: "Hanım! Hanım!"

Sevim elleriyle yüzünü örtmüştü. Asabi hıçkırıklarla sarsılıyordu: "Demek Cenan'ı bu kadar seviyormuş."

---

[1] Alaycı.
[2] Gırtlağının.
[3] Ortak.

Güler durumu muhakeme etmek kuvvetini kendinde buluyordu: "Bundan büyük bir intikam olamaz... Fakat böyle bir jest yapacak karakterde değildi, tuhaf!.. Kendini öldürmeğe değil başkasını öldürmeğe elverişliydi."

Sevim hıçkırıklar arasından söylendi: "Bir sanatkârın fantezisinden neler doğacağı belli olur mu, Güler?"

Celal birdenbire şaşkınlığından silkindi. Yüzünün korkunç derecede sararmış olmasına rağmen, iradeli bir ifadeyle ve titremeyen bir sesle: "Felsefe yürütmenin sırası değil!" dedi. "Hadiseyi derhal polise bildirmeliyiz..." Meslek şeytanı da dürttü: "Hemen gazeteye de telefon etmeli..."

Bacı Kalfa: "Gazetelerin ağzına mı duşejeyij?" diye sordu. Bunun üzerine Celal de vaziyetin vahimliğini kavradı.

Hüsameddin Bey hemen davranıp: "Arzu buyrulursa ben gidip karakola haber vereyim, bir komşuluk vazifesi yapayım!" diyordu ki, genç gazeteci, bir el hareketiyle, onun bu teşebbüsünü durdurdu.

"Lazım gelen yerlere ben haber veririm. O zaman kadar siz burada hiçbir şeyin değişmemesine mukayyet olun. Çünkü zabıta bunu ister."

Yeşil tünelde hızlı hızlı yürürken, genç kızlara da şu emri verdi: "Toplayın arkadaşları. Kemal'in intiharını kendilerine münasibince anlatın..." ve Bacı Kalfa'nın itirazlarına "Gitme Jelaljiğim!" diye yalvarmalarına ehemmiyet vermeyerek süratle bahçe kapısından çıktı.

III

Pirincin Taşı

"Allo! Allo!.. Nutkun mu tutuldu Fevzi ağabey, cevap vermiyorsun? Telefonu kapattın sandım... İntihar etti adam ya... Yine senin müdahalen lazım... Müşkül durumdayız! Hayır, karakola falan henüz haber vermedim... Sana sormadan hiçbir teşebbüste bulunmak istemiyorum... İşi sen idare edersin. Otuz yıldır gazetelerde polis muhabirliği kolay mı? Üstelik benim şahsi dostum olmak kolay mı?.. Tabii ya, şüyu bulmasın...[1] Rakip gazetelerin diline düşmeyelim... Güler için de pek fena olacak... Ah, eksik olma... Sana çok, çok teşekkür ederim... Eminim, bizi candan seversin! Ne dedin? Ben de mi bekleyeyim?.. Tabii, canım otomobil parasını vereceğim... Ha, anladım, anladım. Eh, artık sen bul kulpunu... Hiç değilse tavsiye ederler telefonla... Nerede bulayım seni?.. Peki, peki, şimdi, şimdi... Sağ ol Fevzi ağabey!"

Ahizeyi yerine bırakarak, soluk soluğa postaneden çıktı. Söyleniyor: "En güç işi de bana havale etti: Beklemek!" Elleri ceplerinde, başı göğsüne sarkmış, dalgın dalgın bir hayli yürüdü. Meslektaşının tarif ettiği karakoldan içeri girdiği zaman hâlâ müteredditti:[2] Resmi şahsiyetlere bu meseleyi ne şekilde anlatmaya başlayacak? Onlardan ne tarzda muamele görecek? Hatta keşke şu tahta merdivenlerden yukarı çıkmasa, Fevzi ağabeyin gelişini, sokakta bekleseydi...

Olan oldu. Dikkati çekti. Ceketi sırtında bir resmi memur odaya geçerken ona baktı. "Ne meselesi, muhterem beyim?" diye sordu. "Hizmetçisi kaçan siz misiniz?"

Celal: "Hayır," dedi. "Ben burada müsaadenizle bir arkadaş bekleyeceğim. Nöbetçi savcıyla ve doktorla birlikte geleceklermiş... Telefonda mutabık kaldık."

---

[1] Duyulmasın.

[2] Tereddüt ediyordu.

"Siz muharrirsiniz değil mi? Celal Bey misiniz? Oo, safa geldiniz. Geçmiş olsun... Fevzi ağabey bizim pek sevdiğimiz bir arkadaştır. Şimdi telefonda onunla konuştuk... Buyurun, oturun muhterem beyim... Bir sigara? Vah vah, pek üzüldüm... Başınız sağ olsun... Yakınlarınızdan mı idi intihar eden zat... Eeeh, hayat..."

Hürmet göstermek için ceketini giydi. "Bendeniz muharrirlere sureti mahsusada..." diye anlatıyordu; gençliğinde şiir yazdığından, zabıta romanlarına pek meraklı olduğundan bahsediyordu.

Gayet ince, uzun, kırmızı bir adamdı. Saçları kızıl, kirpikleri kızıl, fırça bıyıkları kızıl, çilli yüzü çok kanlı... Cildinin altından çizgi çizgi damarcıkları görülüyordu... Güldükçe, heyecanlandıkça büsbütün kızarıyordu... Ölen Kemal'e dair ilk malumatı aldı.

"Benimki tecessüs sayılmaz," dedi. "Çünkü vaziyete er geç bendeniz müdahale edeceğim... Tanıtmadım kendimi galiba muhterem beyim... Ben Muavin Behçet... Evet efendim intihar sebebi?.."

Bu sualin, muhatabını irkilttiğini sezmişti. Masanın üstünde ince uzun parmaklarıyla trampet çalarak Celal'in cevabını bekledi. Fakat Celal sükût ediyor.

"Fazla asabi mizaç bir zat mıydı?.. Yani bir buhran neticesinde mi kendini öldürmeğe teşebbüs etti?"

"Öyle tahmin edilir."

"Evvelce de krizleri kaydedildi mi?"

"Bilmiyorum efendim."

"Demek kendisini pek içli dışlı tanımadığınız bir zat, geceleyin apansızın evinize geliyor... Ve evinizde zevcesi[1] dahil, birçok misafirler var... O saatte Boğaziçi'nde bulunması icap eden Kemal Bey, bahçenizde kendini asıyor... İntihar sebebi?.. İntihar sebebi?.."

Celal bakışlarını masanın üzerinde uzun çıngıraklı saatten ayırmıyordu. İşte ilk adımda bir harkın[2] içine düşüverdi. Muhavereyi

---

[1] Karısı.

[2] Arkın.

ustaca idare ederek Fevzi ağabey gelinceye kadar olsun vakit kazanmak istedi: "Zabıta romanları zekâya jimnastik yaptırır," dedi. "Hayali de işletir... Zatıaliniz de hayalinizi işletiniz efendim... Bunu bir zabıta romanı mantığıyle nasıl çözeceğinizi cidden merak ediyorum."

Muavin Behçet'in yüzüne kan bastı. Damarları şişen ellerini protesto eder gibi salladı. "Ben o romanları okurum ama doğrusu daha ziyade gülmek için okurum... Hele İngilizlerinki pek acayip efendim: İçlerinden birinin katil olduğu muhakkak iki sanık, zabıtanın gözü önünde haftalarca dolaşır, durur. Birtakım nane mollalıklar yapıp kendilerini temize çıkarmağa çabalarlar. Neden sonra deliller tekmillenecek de,[1] polis: 'Sizi kanun namına tevkif ediyorum!' diyecek... Bu külfete ne lüzum var efendim? Tehlikeli oyunlar bunlar... Bakarsın hakiki katil ara yerde sıvışır. Onun için iki sanığı da atmalı tevkifhaneye... ve..."

Bu uzun nutkun ortalarına doğru karakolun önünde bir otomobil durmuştu. Muavin Behçet, dikkatinin ancak bir kesri[2] ile bunun farkına varıp baş parmağını pencereye doğru "Geldiler!" manasında işaret etti. Fakat nazarlarıyla o kadar meşguldü ki ancak son cümlelerle fikrini tamamlayaraktan kapının önüne karşıcı gitti.

Ahşap merdivenleri soluk soluğa elinde mendil, terlerini silerekten çıkan şişman Fevzi Ağabey, güleç yüzüyle, muavin dostunun fikrini tamamladı. "... Atmalı tevkifhaneye... Üstelik basmalı da dayağı... Söylesin bildiklerini kerata..." Sonra ikisine de eliyle birer alaturka temanna[3] çaktı: "Savcı ile doktor otomobildeler... Bekletmiyelim..." dedi.

Muavin şapkasını giyerken itiraz etti. "Hayır Fevzi Ağabey... Sen eski modasın: Hemen dayak. Elinden gelse falaka... Amma hep

---

[1] Tamamlanacak da.

[2] Onda biri.

[3] Selam.

konuşuruz. Ben demokrasi taraflısıyım. Kızılcık sopası da yok nane mollalık da yok..." Bir kapıyı aralayarak: "Recep sen içeri geç, nöbeti al... Sen de Abdurrahim, benimle gel..."

Stropontenli[1] otomobil hesaplı tutulmuş. Tanıştırma törenine rağmen Celal savcıyı da doktoru da bu alacakaranlıkta teşhis edemedi. Nezaket cümlelerine kesik karşılık verdi. Onların mevzuyla temas için sordukları sualleri de Fevzi ağabey ve komiser hülaseten[2] cevaplandırdı.

Otomobil Taşçızade Recai Bey'in köşkü önünde durduğu zaman, şoför dahil herkes hadiseyi aşağı yukarı Celal kadar öğrenmiş bulunuyordu. Murtaza, kapının önündeydi. Elinde de feneri. Hep birlikte vaka mahalline yürüdüler. Kısa boylu, ufak tefek Savcı kalın sesiyle diyordu ki: "Asılma denince akla ilk gelen şey intihardır. Kaza ve cinayet pek enderdir. Öyle değil mi, Doktor Bey?"

Kalçası kırık gibi topallayan Doktor, dalgın ve bezgin kafa sallıyor: "Öyle efendim."

"Hatta Doktorcuğum, asma yoluyla cinayet kazadan sonra akla gelir, derdi bizim profesör ki haklıdır. Zira azizim, gücü kuvveti yerinde, aklı başında bir insanı yakalayıp asmak pek güç... Muhal... Bu tip bir cinayeti işleyebilmek için mütecavizlerin[3] ya birkaç kişi olmaları lazım yahut da asılanın pek çelimsiz bir şey... Sakat, çocuk, çok ihtiyar, falan filan..."

Yeşil tünelin ortasına vardıkları zaman, Hüsameddin Bey'i ceset başında nöbetçi buldular. Tanışıyorlarmış, selamlaştılar. Komiser sordu: "Hiçbir şeye dokunulmadı ya?"

"Hayır, mirim... Bendeniz bu noktadan ayrılmadım..."

---

[1] Fr. *Strapontin.* Arabalarda, otobüslerde, tiyatro vb. yerlerde bulunan, kısa boyda ve katlanabilen arkalıklı koltuk.

[2] Kısaca.

[3] Saldırganların.

Komiser ilk iş olarak, yerdeki iskemlenin yerini tebeşirle işaretledi. Sonra kaldırıp iskemleyi cesedin ayakları altına yerleştirdi. "İntibak tamam... Buyurun bakın..."

Savcı eğildi: "Bir fark var gerçi... Fakat vücudun elastikiyetinden, değil mi Doktor?"

Yine aynı cevap: "Öyle efendim."

Celal bir köşeye çekilmiş, sırtını ağaca dayamış, garip bir bulantı ile adli safhaları takip ediyordu ki, omzuna bir el dokununca, irkilerek başını çevirdi. Fısıldadı: "Senin burada ne işin var Güler? Haydi eve."

Genç kız şehadet parmağını dudağına götürdü ve aynı fısıltı ile: "Sana söyleyeceklerim var!" dedi. "Neler olmuş bilsen Celal!"

Resmi heyetin fevkalade meşgul bulunmasından faydalanarak koluna girdi. Genç adamı sürükledi. Dikkati çekmeksizin köşke yaklaştılar. Genç kız nefes nefese anlatıyordu: "Felaket üstüne felaket! Hatifi taarruza uğramış... Kafasına matrak[1] yemiş... Yatıyor Naili'nin yatağında lök gibi... ve Celalciğim asıl mesele: Naili ile Cenan ortada yok..."

"Nasıl ortada yok? Evdedirler... Nereye gitmiş olabilirler?"

"Yoklar... Aramadığımız delik kalmadı... Seslendik, sokağa kadar çıktık, sahile baktık. Yoklar... Sır olmuşlar..."

"Hatifi'ye kim taarruz etmiş?"

"Kimse bilmiyor."

"Kendi ne diyor?"

"Hiçbir şey diyemiyor."

"Nerede taarruz etmişler?"

"Meçhul."

"Nereden biliyorsunuz taarruza uğradığını? Belki sızıp kalmıştır. Biz sofradan kalkarken şişeyi dikmişti."

---

[1] Kalın sopa.

"Hayır matrağı da yediği belli! Alnında tosun boynuzu gibi şiş var... Morarmış. Ceketi paramparça..."

Uykuya varan bir ev halkını uyandırmaktan korkarcasına ayaklarının ucuna basarak yürüyorlar ve hâlâ fiskos konuşuyorlardı. Celal kısılmış dişleri arasından sordu: "Bu gecenin hayırlı haberleri bundan ibaret mi?"

"Hayır... Kemal'in asılmış olduğunu duyunca Madam düşüp bayıldı. Ermenice bir şeyler sayıkladı, anlayamadık... Sersemliği hâlâ geçmedi." Son cümleyi yüksek sesle söylemişti.

Karanlıkta karanlıkların bir parçası gibi duran Arap Bacı'nın mevcudiyetini fark edemediler. Adeta sevinçli bir eda ile çırpınarak:

"Sevinsin Fahri! Kürtaj masrafından kurtulajak! dedi. "Kırk güne kalmaz Madam'ın şojuğu düşer!"

"Nerede Fahri?"

Celal'e Güler cevap verdi: "Onlar Sevim'le hâlâ Naili'yi ve Cenan'ı arıyorlar."

Hatifi'nin yattığı odaya varmışlardı. Dikkatlerini ilk çeken şey, karyolanın baş ucunda oturan Madam oldu. Sırtında allı güllü krep satenden bir sabahlık. Sabahlığın üstünde saçaklı ve karolu el örmesi rengarenk bir atkı... Ayaklarında Fahri'nin eski terlikleri...Deliklerinden pedikürlü parmakları dışarı uğramış... Saçlarının yarısı bigudilerle tepesine toplanmış; yarısı çözülmüş, aşağı sarkıyor. Yüzü kat kat kremlerle vıcık vıcık parlamakta... Havanın sıcak mı soğuk mu olduğuna karar verememişti belli. Kendi robdöşambr üstüne yün atkıyı almasına rağmen baygın Hatifi'nin yüzünü serinletmek için habire yelpazeliyordu. Bir eliyle de tasa sıktığı ıslak mendili alnına yapıştırıyordu.

Mama Dadı: "Üstelik bir de nezle edejeksin baygın şojuğu!" dedi.

Madam, boş gözlerle gelenlere baktı. Fakat hiçbir şey görmemiş işitmemiş gibi işiyle meşgul oldu.

Celal, karyolaya yaklaştı. Hatifi'nin üstüne doğru eğildi. "Baygın diyorsunuz amma, yahu mışıl mışıl uyuyora benziyor bu. Nefesleri muntazam."

Madam ağlamaklı: "Asfas! Hepimize acıyasın." dedi.

Bacı merakla sokuldu: "Ule senin Hatifi'ye bu kadar ilgine sebep ne? Jelaljiğim! Hakkın var galiba... Uyuyo bu şojuk! Sakın Kemal'i bu asmış da sansar uykusuna yatmış olmasın?"

Madam adeta yerinden sıçradı. Dehşetle haykırdı: "Zo, nerden çıkaroorsun asmayı? Kemal kendi kendini asmıştır, ağnamoorsun?"

"Ne telaş ediyorsun, Madamjığım? Uju neden sana dokundu? Ha kendi kendini asmış ha asmışlar... Janı şıkmış, sen ona bak!"

Celal'le Güler bu söz düellosunun farkında bile değiller. Onlar Hatifi ile meşgul. Üstünden pikeyi kaldırdılar. Yırtık gömleğini, tırmık içindeki göğsünü dikkatten geçirdiler.

"Bu hakikaten dalaşmış Celal!"

"Dalaşmasına dalaşmış ama vaziyeti vahim görünmüyor bana. Darbeden fazla ispirtonun neticesi. Daha doğrusu darbe içkinin tesirini artırmış." Birdenbire Madam'a dönerek sordu: "Kim getirdi yatırdı bu yatağa bunu? Ne vaziyette buldunuz?"

Madam acizle avuçlarını açtı: "Ben biloorum?"

"Kim keşfetti burada baygın yattığını?"

"Ben keşfettim Celal. Naili ile Cenan'ı arıyorduk. Bunu bu yatakta yatar buldum."

"Soyunmuş vaziyette mi? Ayakkabıları çıkmış, ceketi iskemleye asılmış?"

"Evet. Eğildim yüzüne baktım. Suratının şu halini gördüm." Islak mendili Hatifi'nin alnından kaldırdı. "... Seslendim cevap vermedi. Sarstım cevap vermedi."

"Hâlâ da rol mu yapıyor dersin Jelal... Ule bunu buraya jinler yatırmadı ya..." Birdenbire bağırmaya başladı: "Ule Kemal'i de jinler asmadı ya... Benim tavana da idam ipi takmışlardı ayo..."

Celal'in alakası bir noktaya takılmıştı. Hatifi'nin karyoladan sarkan kolunu yakaladı. Eli yumruk halinde sımsıkı kapanmış... Avucunda sanki ya hazine yahut bir esrar saklı... Muharrir yumruğunu dikkatle gözden geçirince alakası arttı. Zira parmaklarının arasından irimsi bir kumaş parçası görünüyor. Zorladı. Hatifi'nin elini açtı. Yumruğun içinden kumaşla birlikte kopmuş bir düğme çıktı. Bu sırada da Hatifi homurdandı. Gözlerini açtı ve kapadı.

Mama Dadı: "Kemal'in elbisesi lajivert!" dedi.

Madam: "Su getireyim?.. İçirirsiniz? Ayılacaktır?" diye hem telaşlı hem sevinçli hem korkuyla sağa sola koşuyor, müfrit[1] bir gayret gösteriyordu.

Güler, düğmenin kumaşıyla Hatifi'nin iskemlede asılı parampça ceketini mukayese etti. "Yok, hayır... Kendi ceketinin düğmesi de değil..."

Celâl, elini arkadaşının alnına koydu. "Azıcık gayret! Ne oldu? Ne oldu sana? Boğuştuğun kimdi?"

Hatifi kımıldadı. Gözlerini araladı ve dudaklarından tek kelime çıktı: "Bilmiyorum."

Madam ileriye doğru iki cesur adım attı. Başını yukarı kaldırdı: "Bilmoor işte... O da benim gibi bilmooor... Bilmemek günaftır?"

Celâl, Madam'ın sözlerini işitmemiş gibi, Hatifi'ye ısrar ediyor: "Dostum! Hemen kestirip atma bilmiyorum diye... Boğuşmuşsun, belli... Kemal'le mi boğuştun?"

"Bilmiyorum... Karanlıktı oda... Birdenbire saldırdı... Yere yuvarlandık..."

"Hangi oda? Neredeydin?"

Hatifi, bakışlarını etrafta gezdirdi: "Bu oda."

Madam, hep o telâşçı, titrek sesiyle araya karıştı: "Sayıkloor işte, ağnamoorsunuz? Hem oda karanlıktı door hem bu oda dooor... Evin içini gündüzden bilmoor ki? Bu odayı nasıl tanımıştır?"

---

[1] Aşırı.

İstintak,[1] münakaşa daha da uzayıp gidecekti. Fakat Fevzi ağabeyin sesi alt kat sofadan gürledi: "Celal! Neredesin yahu? Nerelere kayboldun?"

Muharrir, korkulu bir rüyadan uyanıp daha korkulu bir hakikatle karşılaşmış gibi silkindi. O önde Güler arkada yürüdüler. Celal merdivenin başından seslendi: "Geliyorum." Süratle indiler.

Fevzi ağabey, şapkasını ensesine doğru itmiş, elleri pantolonunun ceplerinde, sofada gidip geliyordu. Arkadaşlarını görünce duraladı. Kötü haberleri yüz yüze vermekten hiç hoşlanmazdı; zira bu işi meslek diye yazıyla yapıyordu. Tereddütle birkaç saniye bakıştılar. Celal bir darbe daha geleceğini sezmişti. Endişeyle sordu: "Ne oldu, kardeşim?" Fevzi ağabey yutkundu, karşısındakileri teselli eder gibi sesini yumuşattı: "İnanılacak gibi değil ama intihar değilmiş bu. Cinayet!.."

Ezici bir sükût oldu.

"Anlıyamadım. Yani Kemal'i öldürmüşler mi?"

"Maalesef öyle... Evvela boğmuşlar. Sonra intihar süsü vermek için asmışlar..."

Güler merdivenin basamağına çöküverdi. Arkadan gelen Mama Dadı öttü: "Ayıkla pirinjin taşını!"

---

[1] Sorgu.

IV

Sinmiş Bir Tavşan!

Doktor boyuna esniyor, saate bakıyordu: On bire yaklaşıyor. İçin için söylendi: "Doktor dediğin altında otomobil olmalı ama bize göre değil o! Bekle başkalarının keyfini..."

Polis, komiser muavini ile savcıya yan yan baktı. Hazretler o taraflı olmuyor. İkisi de meşgul... Komiser Muavini Behçet Bey, bahçedeki masanın başına sendeleye yalpalaya, oflaya puflaya yaklaşan Hatifi'ye karşısındaki iskemleyi işaret etti. "Buyurun oturun muhterem beyim! Demek tecavüze uğrayan zatı aliniz? Hmm!.. Anlatın bakalım şunun hikâyesini, biz de dinleyelim."

Hatifi, yarı gövdesiyle masaya abanmıştı. Elektrik ışığında, yüzü pek solgun görünüyordu. Yediği darbeden alnında hasıl olan yumru da mosmordu. Boş gözlerle muhatabına baktı. Ne cevap vereceğini zihninde toparlıyordu. "Odanın kapısını açtım. Karanlıkta bir gölge üstüme sıçrayıverdi. Aman zaman dememe vakit kalmadan yere yuvarlandık."

"Hikâyenize baştan başlasanız... Öğrendiğime göre siz bu evde oturmuyorsunuz, öyle değil mi, efendim?"

"Oturmuyorum..."

"Akşamüzeri arkadaşınızın Bayan Cenan Hanım'la buraya birdenbire gelmişsiniz?"

Hatifi yüzünü buruşturdu. "Arkadaşım demeyin... Bir vakitler arkadaştık. Sonra düşman olduk."

"Düşmanınızın bayanı Cenan Hanım'la buraya gelmişsiniz. Saat kaçtı efendim? Trenle mi teşrif ettiniz, otomobille mi?"

"Taksi ile geldik. Saat sekiz vardı."

"Pekâlâ, devam ediniz muhterem beyim... Saat sekizde geldiniz?"

"Geldik, sofra başında oturuyorlardı. Biz de çöktük masaya... Allah ne verdiyse... Sonra dedim ki..."

"Takriben kaçta sofradan kalktınız?"

Hatifi düşünceye vardı. "Pek bilemiyorum... Dokuz olacak... Bir dokuz lafı kulağıma çalınmıştı... Biri dedi... Ne kadar olsa boş mideye boca ettik rakıyı, sersemletti. Bunun üzerine kendi kendime dedim ki: Gideyim şu berhanede sabahlayacak boş bir oda bulayım..."

Komiser muavini düşünceli anlarında daima yaptığı gibi, masanın üzerinde parmaklarıyla trampete çalıyordu. Ansızın başka bir suale geçti. "Mesleğiniz, efendim?"

"Benim mi? Öhhö... Şairim bittabi..."

"Ya? Şiirden, şairden pek hoşlanırım..."

"Arzu buyurulursa son çıkan kitabımı takdim edeyim."

"Çok teşekkür ederim muhterem beyim... Buyurmuştunuz ki, sabahlıyacak bir oda bulayım?"

"Ha, evet... Girdim sofaya... Baktım, bizim Sevim radyo çalıyor... Bendeniz alafrangadan hiç hoşlanmam. Alaturka olsaydı girip dinliyecektim... Bir bay bay dedim. Dolaştım şöyle bir alt katı... Alt kat sarmadı. Orta kata çıktım. Aralıklardan göz attım: Odalar komple! Önceden tutulmuş. Bir tanesi boştu amma tamtakır! Üst kata çıktım. Sofada karşıma gelen ilk kapıyı açtım. Ben miyim açan! Belaya da çattık." Alnındaki bereyi tuttu. "Of anam... Karanlıktı... Elektrik düğmesini bulup çevirecektim aklımca... Ne olduysa o anda oldu... Dolabın önünde çömelmiş bir gölge, döğüş horozu gibi tepeme sıçradı. Gırtlak gırtlağa geldik. Yuvarlandım yere."

O ana kadar tırnaklarının tuvaleti ile meşgul gibi görünen savcı, hafifçe öksürerek söze karıştı: "Gölgenin kime ait olduğunu teşhis edemediğinize göre, büyüklüğüne küçüklüğüne dair falan bir şey söyleyemez misiniz? Yahut başka bir hususiyeti? Boğuştuğu sırada sesi?"

Hatifi daldı. Evet, bu suali kendi de sormuştu. Belirsiz intibaı kendine çullanan adamın pek de yabancı biri olmadığı merkezindeydi. Amma bu hissi nasıl izah edecek? Arkadaşlarından hangisini

emin olmadan şüphe altında bırakacak? Başını salladı: "Söyledim ya, sarhoştum... Fark edemedim. Zaten az boğuştuk. Kafama bir şey indirdi. Bayılıp kalmışım."

"Bayılıp kalmışsınız... Nerede?"

"Odanın ortasında tabii."

"Peki, sizi yatakta bulmuşlar; kunduralarınız çıkmış, ceketiniz iskemleye asılmış..."

"Bilmem..."

Espri yapar gibi güldü: "Bacı Kalfa'ya sorarsanız bu işi cinler yapmış."

Savcı kinayeli: "Bu işi cinler yapamıyacağına göre ilham periniz yapmıştır belki şair bey."

Şair bu espriye de gülmemezlik etmedi. "Gayri orasına rufailer karışır.[1] Ben yatakta gözümü açtım."

Sinirlendirici uzun bir sükût fasılasından sonra, hokkabazın boş elinde beliren bir marifet gibi, muavinin parmaklarında kumaş parçacığıyla birlikte kopmuş mahut[2] düğme belirdi: "Bu düğme kime ait?"

Hatifi uzandı, düğmeyi evirdi çevirdi ve komiserin önüne bıraktı: "Bilmem."

"Sizin kapalı avucunuzda bulmuşlar. Herhalde boğuştuğunuz adamın ceketinden koparmış olacaksınız. İyi bir kumaş, iyi bir düğme, iyi bir ibrişim."[3]

"Ne söylesem boş."

Gene masada trampete çalan parmaklar.

"Muhterem beyim. Demek maktul cidden fena bir adamdı?"

"Onu öyle diyen bir ben değilim: Cihan bilir! Çalıştığı yerlerde sorun; daha geçenlerde sesi plağa alınırken kafası kızmış, iki tokat

---

[1] Bu işi gayrı kimse çözemez.

[2] Bahsi geçen.

[3] İplik.

çatlatmış utçuya... Çıkmış gitmiş... Mahkemedeler..." Bir kahkaha attı: "Alır utçu şimdi tazminatı!"

"Zevcesine de fena muamele ettiğinden siz şairlik ulüvvü cenabı[1] ile kadıncağızı himaye ettiniz?"

Hatifi'nin gururla gözleri parladı: "Şövalye ruh ölmedi beyim!"

"Kemal Bey'le aranızda vaktiyle nasıl bir hadise geçmişti?"

"Öldü gitti, döktürmeyin kirli çamaşırlarını... Hani nasıldı Arapçası? Üzkür, müzkür mevta!"

"Amma şimdi malumu aliniz ortada ciddi bir vaziyet var muhterem beyim... Arkadaşlarınız da müphem şekilde bahsettiler..."

Hatifi derin derin iç geçirdi, pufladı: "Gönül yarası... İki sene evvel iyi bir ailenin kızıyla sevişmiştik... Nişanlanacaktık... Arkadaşımdır diye beni Kemal'den sormuşlar. Hakkımda söylemediği herze kalmamış! Şermin'in de benim de saadetimize engel oldu... Buyurun işte, kız kaptana vardı, ağlıyor... Halbuki o da benim gibi bohem mizaçliydi... Görüyorsunuz halimi, ben de ondan sonra felah bulmadım!"

Muavin Behçet Bey kendince ehemmiyetli bulduğu yerleri not almıştı. Defteri kapattı, eliyle vurdu. Ve sual sorar gibi savcıya baktı. Savcı başıyla "münasiptir" işareti yaptı.

"Peki muhterem beyim. Şimdilik bu kadar. İhtimal size gene ihtiyacımız olacaktır. Onun için pek uzaklaşmazsınız tabii..."

Hatifi iskemleyi devirerek kalktı. "Uzaklaş desen kim kımıldar? Mecal mi var? Ev mi var, otel mi var? Zaten nereye gideceğiz? Haberim olmadan gene bir yatıran olsa da beleş bir uyku çeksek..."

Masanın öbür ucunda ifadeyi zapt eden polis memuru, kâğıtları Hatifi'ye imzalattı. Hatifi geldiği gibi yalpalaya sendeleye köşeyi kıvrıldı, gözden kayboldu.

Komiserle savcı bir an gene göz göze geldiler ve ikisi de birbirlerinin zihninden geçeni okumak istercesine bakıştılar.

---

[1] Yüce kişiliği.

"Ne buyurulur?"

"Lütfen listeye bakın... Daha kimler kaldı?"

Komiser muavini önünde serili kâğıdı gözden geçirdi ve Hatifi'nin ismi üzerine bir kalem çizerek geri kalanları okudu: "Madam Surpik... Hani şu deminki Fahri'nin, ressamın metresi... Sonra Zenci Kalfa Anberbu!.. Güler Hanım'ın da dadısı... Sonra Naili... O da müzisyen, maktulün zevcesiyle alakalı zat... Ve nihayet maktulün zevcesi Cenan Hanım," ve başını çevirip polis memuruna hitap etti: "Madam Surpik'i çağır."

Madam, cenaze törenine şimdiden hazırlanmış gibi siyahlara bürünmüş göründü. Herhalde bigudilerini gizlemek için olacak, başına da siyah tül sarmıştı. Gözleri ağlamaktan şiş, yumru yumru. Fakat yanağına pudra ve dudağına ruj sürmeyi unutmamış. Hatifi'den boş kalan iskemlenin başında durdu: "Bonsuar![1] Oturayım?"

"Oturunuz Madam Surpik... Lütfen bu gecenin hadiselerini anlatınız..."

Bahçenin kuytuluklarından imdat istercesine Surpik etrafına bakındı. "Ne ağnatayım bilmoorum ki?.. Yemekten kalkmış isek Fahri ile azıcık ağız kavgası etmişiz... Gözyaşlarım üreğime akaraktan odama çıkmışım, girmiş yatağıma sızmış kalmışım... Sonra Güler beni uyandırmıştır. 'Kalkasın Madam. Kemal gizliden gelmiş ise kendini asmıştır. Hatifi de vurulmuştur.' E bu sözleri ki işittim ben de vurulmuşum Müdür Bey! Şarkkadan bayılmışım... Aklım başıma gelinces, 'Ölen ölmüş ise ben hastayı iyi edeyim!' demişim. Gördüler ki şuvesterlik[2] yaptım. İfadem budur."

Kalktı. Reverans yaptı. Gitmek üzere davrandı.

---

[1] İyi akşamlar.

[2] Hemşirelik.

Uyukladığı şezlongda, doktorun başı göğsüne düşmüştü. Birdenbire bir hecelik fakat şiddetle horladı. Surpik sıçradı. Savcı gülmemek için alt dudağını ısırdı.

Behçet Bey: "Teşekkür ederiz amma müsaadenizle birkaç sual daha soracağız!" dedi.

Madam külçeleşmiş bir halde iskemleye yeniden yığıldı.

"Bay Hatifi meçhul bir şahısla sizin yattığınız katta, Naili Bey'in odasında boğuşmuş. Hiç gürültü işitmediniz mi, Madam?"

"Ağlaya ağlaya bayılmış isem işitirim?"

"Öldürüleni siz de şahsen tanıyordunuz değil mi Madam?"

"Tanımaz olurum?" Yüz buruşturdu: "Çok densiz idi. Hayın idi, zalım idi... Elime geçirsem bir kaşık suda boğar idim." Fakat birdenbire pot kırdığını anlayıp dudaklarını kıstı, gözlerini testekerlek açıp bıraktığı tesiri anlamak için savcı ile komisere, sonra boyuna ifade alan polisin eline baktı: "Söz temsilidir. Yazmayasın!"

Muavin, sıkılı yumruğunu birdenbire Madam'ın burnu hizasında açarak avucundaki düğmeyi gösterdi: "Buna ne dersin?"

"Hih... Mega asfas!"[1]

"Demek kestirdiniz bu düğmenin kime ait olduğunu Madam?"

Madam başını salladı: "Hih demiş isem tak burnumun dibine elini uzatmışsın..." Bir hayali defetmek ister gibi silkindi: "Ben terziyim? Nereden tanıyacağım düğmeyi?"

Madam'dan sonra istintak nöbeti Mama Dadı'ya gelmişti. Kapkara yüzünden inci dişlerini gösteren geniş bir tebessümle bacı belirdi. "Demek başımıza istintak da gelejekmiş... Güler hep romanlarında yazar durur..."

Bu hali hemen müsait bir hava yarattı: "Biz size itibarımızdan karakollara filan çağırmadık. Hem bahçeniz de serin, ağaç altında şu işi şöyle görüverdik."

---

[1] Yüce Tanrım.

"Serin dediniz de serinletiji bir şey yapayım dedim, istemediniz... Bir ajı kahve olur mu?"

"Teşekkür ederiz Anberbu Kalfa... Hele oturun."

"Estağfurullah..."

Fakat çöktü. Doktor da şezlongundan bir gözünü açıp bakmışken alakalandı, iki gözünü açtı. Uyuklamaktan vazgeçti.

"Söyleyin bakalım bu gece olup bitenlere dair bildiklerinizi."

Mama Dadı gayet ehemmiyetli bir tavır takındı. Bilhassa bu "siz" hitabı pek hoşuna gitmişti. "Sizi tenvir edeyim."[1] dedi. "Evvela bahşedeki asılma ile üşünjü kattaki dalaşmanın ilgisi yok."

"Aşk olsun bre Anberbu Hanım... Peki ne için?"

"Evet efendim... Şünkü Sevim radyo şalarken, ben bulaşık yıkarken, Hatifi işeri girdi... Jeketi yırtık değildi, kimdir diye bakmıştım, aralıktan gördüm... Az sonra üst katta müjadele oldu... 'Ne olaja? Jinlerdir!' dedim. Ule, belki aşağı inerler, şunları karanlıkta bir enseleyeyim, dedim. Geje beni kim görür? Sindim, bekledim... Ne şojuk ne jin... Gülerjiğimle Jelaljiğim sofrayı toplayıp getirdiler, son tabakları da yıkadım. Bir şığırışma oldu bahşede... Jeset de soğumuş diyorlar... Dedim ya; ilgisi yok onunla bunun..."

Bu muhakeme muvaffakiyeti üzerine komiser coştu. Sigara paketini kalfaya uzattı: "İçer misiniz?"

"İşmem."

Ev sahibi sıfatıyla, mukabil bir ikram çaresi aradı. Sezdirmeksizin kat kat eteklerinin altından yassı şişesini çıkarıp o da komisere uzattı: "İşejek misin?"

"Neymiş o?"

"Jin!"

"Üst katta cin, şişede cin! Sen her tarafta cin görüyorsun, Mama Dadı! Kendin de cin gibi..."

---

[1] Aydınlatayım.

"Kendim de jin gibiyim maşallah... Onun işin jinler beni şekemiyorlar..."

Kırıttı.

"Rakip istemiyorlar... Beni az kalsın asajaklardı!"

Komiser hikâyeyi başkalarından da dinlemişti amma bir kere de Mama Dadı'ya tekrarlattı. Sorgu uzayıp gidiyordu. Nihayet düğmeyi gösterdi.

Bacı şöyle bir göz ucuyla baktı: "Delil mi bu? Jelal de göstermişti... Jesedin değil... Hem nerede bu dikişler, bu kumaşlar şimdi? Böylelerini rahmetli Paşa Fendi giyerdi..."

"Peki, Bacı Kalfacığım. Ne sordumsa akıllı akıllı cevaplar verdiniz. Söyleyin bakalım: Bu Kemal Bey'i kim öldürmüş olabilir?"

"Ağzındaki baklayı şıkarmasam da ben kestiriyorum. İstintakta Naili ile Jenan'ı son lokma gibi saklamışsın ama geş onları sen, Nailijiğim, değil tavuk kesmek jivjive kıymayayım diye yumurta kırmaz! Jenan'ı da gördün mü ne şelimsizdir. Başka kapıyı şalın!"

"Hangi kapıyı çalalım sizce Mama Dadı?"

Bacı muzip gözlerini devirdi: "Bunu ben bilejeksem sen benim yerime dolma doldur, ben senin yerine maaş alayım!" ve ifadesinin altına parmağını basıp, reyini vermiş bir seçmen edasıyla mağrur, mutfağa döndü.

Doktor ilk defa olarak söz söyleme zahmetine katlandı: "Dinlediğimiz şahitler arasında şampiyon bu... Yaman zekâsı var. Leb demeden leblebiyi anlayıp üstelik anlamamış gibi görünüyor."

Savcı tasdik etti: "Evet, en can alacak noktalara dokundu."

Komiser muavini: "En can alacak nokta, müzisyen Bay Naili'yi dinlemek olacaktır!" dedi ve maiyetine[1] emir verdi: "Çağırın..."

Savcı: "İkisini birlikte dinlesek daha enteresan olacak!" dedi.

Muavin itiraz etti: "Zannımca bilakis muhterem beyim... Mamafih nasıl emrederseniz... İkisini birden çağır oğlum."

---

[1] Alt rütbe memura.

Polis memuru uzaklaştı. Aradan epeyce bir zaman geçmişti. Notlarını tamamlayarak bekleşiyorlardı. Naili'yi çağırmak üzere giden polis memuru telaşla döndü.

"İkisini de bulamadım."

"Nasıl bulamadın? Nereye gitmişler?"

"Nerede bulunduklarını bilen yok efendim. Yemekten kalkınca ikisi ayrılmış, dolaşmak için çıkmış olacaklar. Bir daha dönmemişler. Sordum, soruşturdum. 'Evin içinde ve bahçede aramadığımız yer kalmadı, bulamadık!' dediler."

"Tuhaf şey... Hangi istikamete gittiklerini gören olmamış mı?"

"Hayır efendim."

Komiser muavini davrandı: "İşte bu tuhaf. Gafil avlanmış olmıyalım. Mesul tutulmıyalım."

"Arkadaşları da endişedeler efendim. Ortadan kayboluşlarına bir mana veremiyorlar."

Savcı alakayla doğruldu: "İhtimal numaradır. Himaye için bilmiyor görünüyorlardır."

Doktor yine karıştı: "Fikrim sorulursa, öyle sanıyorum ki ağız birliği yapmışlar, bazı şeyleri gizliyorlar. Hakikati söylemediler bize..."

Savcı masanın kenarına ilişti. "Galiba hakkın var Doktor. Bilhassa Madam'ın ifadesi beni tatmin etmedi. Endişeli görünüyordu. Ne dersiniz Muavin Bey? Hele şimdi müzisyenle sevgilisini ele geçirelim de tahkikatı derinleştiririz."

Süratle yürüdü. Polis memuru onu takip etti. Naili ile Cenan'ın bulunamamasından dolayı ev halkı yeniden telaşlanmış, türlü istikametlere dağılarak, sevgililerin isimlerini haykırmaya başlamışlardı.

Muavin emir verdi. Sahilden itibaren her taraf yoklanacak ve kapıdaki polislerden biri de hemen merkeze gidip kaçtılarsa yakalanmaları için icap eden klasik tedbirleri alacak. Böylelikle hem yakından hem uzaktan ağ kurulmuş oluyordu. Muavin, kaçıp ilelebet

kurtulabilmelerini mümkün görmüyordu. Tarama başladı. Bu muntazam araştırmaya ev halkı da iştirak etti amma, mürettep[1] bir orduya katılan başıbozuk alaylar gibi... Bahçenin muhtelif yerlerinden, kâh insanların kâh grupların yürümesinden hasıl olma hışırtılar duyulduğu sırada idi ki, sürek avında zağarların[2] önünden kaçan bir tavşan gibi, bir adam ileri fırladı.

Fahri'nin haykırdığını duydular: "Heeey! Kim o?.. Naili sen misin?"

"..."

Cevap yok.

"Gördüm, kaçıyor yahu... Kimdir bu? Naili değil... Tutun... Yakalayın... Celal! Hatifi! Memur beyler..."

Murtaza'nın narası her sesi boğdu: "Geliyorum beyim... Vay kerata!.. Kaçıyor..."

İhtiyar bahçıvan yaşından umulmaz bir çeviklikle yeşil tünelden fırlamış, Fahri'nin seslendiği istikamette ağaçların arasına dalmıştı. Polisler de seğirtiyorlardı. Amma çok arkadan... Dallar kırılıyor, fundalaşmış süs nebatları hışırdıyor ve bu orman haline gelmiş bahçenin girdisini çıktısını bilmeyen yabancılar, karanlıktaki kovalamaca esnasında, yaban güllerinden çitlerin maniasına[3] çatıyorlar, küfürler savuruyorlar ve kat ettikleri mesafeyi geri dönerek zaman kaybediyorlardı. Murtaza ise kestirmeden koşuyor, firariyi önlemeye çabalıyordu. Ama ne de olsa yaş farkı...

Önden giden, bir delikanlı çevikliği ile mesafeyi açıyor. Arnavut, eskimiş bir motor gibi solumaya başladı. Bu halini de yiğitliğe sığdıramadı. Bütün tutma ümidinin kendisinde olduğunu anlamıştı. Son bir defa haykırdı: "Tabanından yiyeceksin more kurşunu!.. Dur vallahilazim!"

---

[1] Düzenli.

[2] Av köpeklerinin.

[3] Engeline.

Tehdidi savurmasıyla silaha davranması bir oldu. Azametine rağmen, modern bir tabanca değildi bu... Eskilerin Karadağ dedikleri gümbürtülü bir şey... Dağ taş inledi!

Polisler itirazla bağırıştılar: "Atma! Mesul olursun..."

Fahri Arnavut'u teskine çabalıyordu: "Murtaza Efendi! Sen aklı başında adamsın. Kaçanın ardından silah çekilir mi be? Zaten belaya çattığımız yetişmiyormuş gibi bir de sen bizi açmaza sokacaksın."

Murtaza ise ihtarları işitmiyordu bile... Avı elinden alınmış bir zağar gibi hayıflanıyordu. "Kötülemişiz more! Tutturamadık karanlıkta... Çeyik gibi süzüldü, taflanlara girdi, çitten aştı, kurtuldu. Amma dikenlerden eli yüzü çeteleye dönmüştür!"

Birden bir sevinç feryadı kopardığını duydular. "Tüylerini dökmüşüm... Nah!"

Kaçanı takip etme işini polislere bırakarak eve doğru gerisin geri dönerken, elinde tabancadan gayrı bir şey tuttuğu fenerlerin ışığında fark ediliyordu. Ona doğru yürüyenler bunun bir cüzdan olduğunu gördüler.

Celal sapsarı kesilerek: "Bu ne?" dedi.

Arnavut: "Döktürdüğüm tüy" diye öğündü.

Celal hakikati gizleyemedi, çok heyecanlanmıştı: "Naili'nin cüzdanı bu!"

Fahri soluk soluğa: "Naili'nin cüzdanı gerçi... Amma kaçan Naili değildi!" diye muavine döndü.

"Size öyle demek düşer muhterem beyim!"

Savcı fikrini yürüttü: "Şehadet makbul değildir. Bu karanlıkta insan babasını tanıyamaz!"

Sevim ha ağladı ha ağlayacak: "Yani kaçan Naili mi demek istiyorsunuz efendim?" Sükûttan kuşkulanarak itiraz etti: "Naili ise Cenan nerede? Cenan nereye gitti? Beraberlerdi."

Güler koluna girerek arkadaşını eve doğru sürükleyip götürdü. Avcı hattına yayılan polisler, daireyi daraltarak geri dönüyorlardı.

Bir kısmı firariyi aramak üzere giden arkadaşlarına iltihak etti. Yarım saat kadar sonra genç bir memur koşa koşa geldi. Komiserin önünde selam çakıp şu haberi verdi: "Yakaladık efendim."

"Kimi?"

"Firariyi... Naili Bey'i... Kadını da yakaladık... Tarlaların arasında arka kapıya hırsızlama yaklaşıyorlardı. Birdenbire önlerine çıktık, pek şaşırdılar..."

İki polis memurunun arasında Naili ile Cenan yeşil tünelin kuytuluğunda müphem şekilde görülmüştü. Polis memuru acele acele izahat vermekte devam etti: "Dediklerine bakılırsa telefon etmeğe istasyona gitmişlermiş... Otomobil aramışlarmış... Olan bitenden hiç haberleri yokmuş... Bahçıvan boşboğazlık etti, söyleyiverdi... Kadın, bayılma taklidi yaptı..."

Binanın önündeki mermer sahanlıkta toplanmışlardı. Sofanın elektrik ışığı burasını iyice aydınlatıyordu. Yaklaşan grup görünme havzası içine iyice girince, sanık sıfatıyla getirilenlerin maddeten ve manen ne derece perişan bir durumda bulundukları ilk bakışta anlaşıldı. O itinalı Naili'nin ruhi bozgunluğu kıyafetine de tesir etmişti. Yakası bir tarafta, paçası bir tarafta... Perçemi Hitlervari alnına düşmüş... Bir mücadeleden çıkmış hali var. Cenan ise ayakta sallanıyor. Boş buldukları iskemlelere yığılırcasına oturdular. Genç kadın iki eliyle yüzünü örttü. Parmaklarının arasından yaşlar süzülüyor; zayıf omuzları hıçkırıklarla sarsılıyordu.

Naili gayritabii bir asabiyet içindeydi. Küfredercesine dişleri arasından söylendi: "Bizi ne hakla?.. Hangi hakla bizi?"

Polis amiri: "Size bir şey mi yaptık?" dedi. "Sadece izahat isteyeceğiz."

Celal paketinden bir sigara alarak arkadaşının dudakları arasına iliştirdi ve kibriti çaktı.

"Hepimiz için tepeden inme bir darbe oldu. Umulmadık bir şey... Akla gelmedik bir şey... Önce intihar sandık, ona da mana veremedik."

Bu sahneden uzaklaştırılmak korkusuyla, ev halkı biraz uzak duruyordu. Hatta Celal'in bu müdahalesiyle polisi irkiltmesinden çekindiler, işaret ettiler.

Naili, sigarasından birkaç nefes çektikten sonra azıcık sakinleşmişti. Birçok sırların manasını bir anda öğrenmek istercesine gözlerin kendine çevrildiğini hissederek bir an evvel bu manevi tazyikten kurtulma arzusu duydu.

Muavin suallerine başlamadan o izahat verdi: "Yemek yerken Cenan Hanım bir huzursuzluk duyuyordu. Sofradan kalkınca: 'Kemal'in konser vereceği gazinoya bir telefon etsek...' dedi. Meğer içine doğmuş. Teskine çalıştımsa da muvaffak olamadım. Arkadaşları tedirgin etmemek için haber vermeksizin meclisten ayrıldık. Çarşıya kadar yürüdük. Kasapta telefon varmış, dokuzda kapandı, dediler. Bir dondurmacıdan Boğaziçi'ni aradık. Kemal'in gazinoya gitmediğini, bundan dolayı patronun fevkalade bir hal sezip telaş ettiğini öğrenerek biz de kendi hesabımıza telaşa kapıldık." Umumiyetle gayet sakin konuşma itiyadındayken, şimdi kelimeleri birbirinin arkasına yuvarlıyordu.

Muavin sordu: "Çarşıya kadar gidip gelmek için bu kadar zaman lazım değil. Niçin böyle geciktiniz?"

"Otomobil aramakla vakit kaybettik."

"Otomobil aramakla! Buraya dönmek için otomobil!"

Naili hışımla muavine baktı: "Buraya dönmek için değil efendim... Şehre dönmek için... Kemal'in, gazinoya gitmediğine göre, evde bulunacağını hesaba katarak, Cenan'ı... Cenan Hanım'ı götürmek istedim..."

"Ya? Cenan Hanım'ı götürmek istediniz?"

"Fakat köyde hiçbir taksi bulamadım. Asfaltta da bulamadık. Tren de yoktu. Kaçırmıştık treni... Binaenaleyh mecburen..."

Uzun bir sükût oldu. Komiser ani bir karar vermişçesine davrandı. Lüzumundan fazla nazik olmaya gayret ederek: "İfadenizin

doğruluğundan şüphe ediyor değilim muhterem beyim," dedi. "Fakat mâlûmuâliniz[1], iddialarınızın tespiti lazım."

Savcı ile göz göze geldi. Savcı muavinin tuttuğu yolu bir baş işaretiyle tasvip etti. "... İşte bunun içindir ki muhterem beyim, sizin ve sayın bayanın bizimle birlikte merkeze kadar teşrifinizi rica edeceğiz."

Naili iki elini cebine soktu. Direndi: "Cenan Hanım çok sarsıldılar. İstirahate muhtaçtırlar. Resmi muamele her neyi icap ettiriyorsa yarın sabah usulünce yaparız."

"Maalesef bu arzunuzu yerine getiremeyeceğiz muhterem beyim. Çünkü bir de cüzdan meselesi var..."

"Murtaza bahsetti... Fakat..."

"Fakat kısmının münakaşasını karakolda yaparız."

"Demek mahfuzen[2]..."

"Bilmecburiye muhterem beyim... Hani İngiliz romanlarında son safhaya kadar şatoda otururlar, bizde o tarz olamaz... Kendimize göre usullerimiz var. Haydi buyurun."

Cenan hala oturduğu andaki vaziyetini muhafaza ediyordu. Güya konuşulanları hiç işitmemişti. Ağlıyordu. Naili ayağa kalktı. Kollarını göğsünde kavuşturup sevgilisine uzun uzun baktı. Ağır bir yük altında ezilmiş gibi omuzları çökmüştü. Birkaç dakika içinde birkaç yılı aşmışçasına yüzüne yorgunluk çökmüştü.

"Cenan Hanım'ı götürmeseydin bari... Arkadaşlarımın hepsi, hepimiz ona kefil olabiliriz."

Mama Dadı'nın sesi duyuldu: "Şalılıktan Jenan'ın da jüzdanı fırlamadı ya... Bırak onu bize emanet!"

Celal, Naili'nin omzuna elini koydu. Yavaş bir sesle: "Sen katiyen üzülme... Ben yarın Fevzi ağabeyle görüşürüm, vaziyeti idare ederiz."

---

[1] Siz de çok iyi bilirsiniz ki.

[2] Gözaltında olarak.

V

Kaybolan İp

Güler yazdığı yazının altına imzasını attı. Sahifeler darmadağın, önünde koca bir yığın teşkil ediyordu. Okuyup tashih etmek lazım amma gayrı takat kalmadı. Vakit sabaha yaklaşıyor. Üç buçuk.

Genç kız esefle içini çekti. İskemlesinin arkasına yaslanarak gerindi. Gözlerini ovuşturdu. "Hayat mı benimkisi? Çekilir mi bu? Bir lokma, bir hırka derler a, ona da razı olduk ama lokma ile hırkayı bulmak için bile böyle sabaha kadar göz nuru dökmek lazım geliyor." Yazdığı kâğıtları tasnif etti. "Mamafih epey iş çıkardım. Aşk olsun bana... Üç gün rahat... Hak etmedim mi ya? Ettim... Hem ben daha neleri hak ettim..." Masanın üstüne abandı. Tembel bir talebe jesti ile başını koluna dayadı. "Çok şey hak ettim amma anlayan kim? Zaten benimkisi de aptallık..."

Düşünüyor: "Bu hayat böyle devam eder mi ya?.. Gençliğin en güzel günleri heba olup gidiyor... Ne uğruna?.. Celal'den ümit mi var? Adaaam, Celal... Kendi havasında, egoist..."

Hışımla iskemleden kalktı. Yavaş yavaş soyunarak aynaya yaklaştı. Yüzü ne kadar da yorgun. Adeta birkaç yaş birden ihtiyarlamış görünüyor. Buna rağmen hani hiç de fena değil... Gayriihtiyari uzanıp fırçayı aldı. Bir ışık demeti halinde omuzlarına dökülen saçlarında gezdirdi.

"Neydi o adamın adı? Talha Bey'di galiba... Arkadan saçlarımı görüp bana âşık olmuş... Sonra yüzümü merak etmiş... Hızlı hızlı yürüyüp önüme geçmişti... Yol boyunca dönüp dönüp bana bakmıştı... Hata ettim onunla evlenmediğime... Madamcığım gibi he deseydim bu iş olup bitmişti... Şimdi sırtıma bu basma gecelik yerine kim bilir Avrupa'nın hangi şehrinin hangi moda mağazasından alınma pırıl pırıl, hışır hışır ipek gecelik giyecektim... Kim bilir

yüzüme ne latif rayihalı[1] kremler sürecektim. Saçlarımı da böyle kendim fırçalamayacaktım tabii... Zile dokun: Oriste Madam! Tüy gibi hafif ipek terliklerimi ayaklarımdan fırlatıp lavanta kokulu keten çarşaflar arasına, kuştüyü yatağa uzanacaktım. Çıt! Abajörü yaktım mıydı, uzat elini komodinin üzerine! Al dilediğin romanı..."

Kendi müsveddelerine istihfafla[2] bir göz attı. "Başkalarının yazdıkları romanlara vakit harcamak ne saadet!.. Bana tıpkı kendi odasını başkasına süpürtmek gibi geliyor... Merak et efendim, hem de... Ne çıkmış falancanın karihasından?.. Romandaki kız kiminle evlenecek... Sabaha kadar uykusuz kal: Oku! Oku bre oku! Sabahleyin öğleye kadar da yat... Müsveddeleri matbaaya yetiştirmek endişen olmasın..."

Yavaş yavaş sedirine doğru yürüdü. "İlle ve lakin Talha Bey çekilir miydi?.. Mesele o... That is the question!.. İpek yatak ama Talha Bey de içinde... Seyahat ama Talha Bey'in kolunda... Hazır yemek ama sofrada Talha Bey de var..." Kollarını havayı kucaklar gibi kaldırarak gerindi, tekrar esnedi. "Talha Bey'le evlenmemek hürriyeti... Hürriyetlerin en güzeli," dedi.

Elektriği söndürdü. Pencereden daldı. Ne de karanlık gece... Nahoş!.. Tevekkeli değil, Recai Bey yeni kiracıları mal bulmuş mağribi gibi karşılamıştı. Bu mahut yerde hangi akıllı gelir de oturur?

Gözleri ansızın testekerlek açıldı. "Nedir bu? Nereden çıkıyor bu kıvılcımlar? Bir yangın başlangıcı mı? Ama nerede yangın?" Birkaç adımla öbür pencereye gidip alnını cama dayadı, daha dikkatle baktı. Kıvılcımların çıktığı istikameti tayine uğraşıyordu. "Mümkün mü bu? Hani neredeyse ben de aklımdan şüphe edeceğim. Cahil olsam Mama Dadıma hak vereceğim... Vay canına be!.. Yahu küçük yalı istikametinden geliyor bu kıvılcımlar... Orası boş değil mi? Ecinniler mesken etmiş olmasın?.. İşte bu cidden tuhaf..."

---

[1] Kokulu.

[2] Hor görerek.

Karanlıkta el yordamıyla kimonosunu bulup sırtına geçirdi ve odadan fırladı. Kapısını tıkırdattı ise de cevap almadan Celal'in odasına daldı. Ayaklarının ucuna basa basa yatağa yaklaştı. Celal uyuyor. Ne de rahat nefeslerle uyuyor. Zavallı Celalcik o da yorgun, ne yapsın? O da ekmek kavgası peşinde... Azıcık gönül eğlendirmesi yüzünden ona egoist demek reva mı ya?

Elini genç adamın alnına koydu. "Celal! Celal!"

Uykuda bir mırıltı. Celal doğruldu. "Sevim! Sen misin? Ne istedin çocuğum?.. Ne var?"

Güler asabiyetle dudaklarını ısırdı. "Sevim değil benim Celal... Kalk, yine bir şeyler dönüyor..."

"Nasıl bir şeyler? Saat kaç?"

"Dörde geliyor... Küçük yalı tarafından kıvılcımlar çıktığını penceremden gördüm."

"Pencerenden."

"Evet."

"Başkası söyleseydi, sırtımı döner uyurdum ama bilirim seni... Dur kalkıyorum..."

Terliklerini ayağına geçirip genç kızla birlikte cama yürüdü ise de bahçenin zifiri karanlığında hiçbir gayritabiilik dikkatlerine çarpmadı.

Güler erkeği hafifçe kolundan çekerek: "Benim odama gidelim!" dedi. Celal itaat ederek yürüdü. Kapıdan çıkacağı sırada askıdan robdöşambrını alıp pijamasının üstüne giydi.

"İhtimal hayaldi Güler."

"Hayır, vuzuhla gördüm."

"Neden uyandın bu saatte?"

"Uyumadım ki uyanayım... Çalıştım."

"Vah benim gayretli kızım... İçime dokunuyor senin bu halin... Amma öyle inatçısın ki... Keçi inadı..."

Şu anda genç kızın zihni, başka mevzularla o derece meşguldü ki sebep sormadı. Keçi inadını benimsemiş göründü. Deminki

pencereye yaklaştılar. "Senin telkininle bir an şüpheye düşmüştüm Celal... Halbuki, bak... İşte..."

Genç adam: "Sahi..." dedi. "Kıvılcımlar..."

Karanlık içinde kıvılcımlar birdenbire beliriyor, havalanıyor ve kayboluyordu. Vehim denebilecek kadar az ve seyrektiler. Bir an arkaları büsbütün kesiliyordu. Sonra tekrar görünüyorlardı.

"Müşterek bir hayale yakalanmıyalım."

"Uçan dairelerin hayali gibi? Sanki hafif bir duman da var. Celal, eminim bu evde bizim künhüne varamadığımız bazı şeyler dönüyor."

"Ne dönebilir güzelim?"

"Bu sualin cevabını verme imkânım olsa rahatlayacağım. Şimdi şu kıvılcımlar bir vakıa[1] ya... Dadımın odasındaki ilmik de bir vakıaydı ya... Hepimiz gördük ya... Keza Kemal'in öldürülmesi?.."

"Gülerciğim... Onun bu mevzula alakası yok..."

"Bence var... Bence müşterek menşeli bir muamma karşısındayız. Bacım da öyle demiyor mu?"

"Bacı daha pek çok şey diyor."

"Ama sen onu benim kadar tanımazsın. Onda öyle bir seziş kabiliyeti vardır ki değme sağlam mantıkları hapteder."[2]

"Bir bakıma doğru... Güler, işte yeni kıvılcımlar..."

Gözlerini karanlıklardan ayırmamışlardı. Birbirlerine bakmadan konuşuyorlardı. Genç kız böyle bir anda, gecenin böyle bir saatinde ve odasının sükunu içinde, erkeğe sokulmak arzularını iradesiyle yeniyordu.

"Gidip şu kıvılcımlar nereden geliyor öğrenelim."

"Hakkın var. Öğrenmeliyiz... Elektrik fenerin var, değil mi?"

"Var... Haydi yürü."

---

[1] Gerçek.

[2] Susturur.

Ev halkını tedirgin etmemek için hırsız ihtiyatiyle ilerlediler. Fenerin ışığında merdivenleri indiler. Evin bahçeye çıkan kapısı aralıktı. Güler dehşet içinde: "Bak hele bacımın yaptığı işe... Kapıyı kapamadan yatmış!" dedi.

Celal de öfkeyle başını salladı: "İhtiyatsızlık bizde... Sarhoş Arap'a güvenip oda kapılarımızı bile kilitlemeden, bu netameli evde, tıpkı sokak ortasında yatar gibi... Bundan sonra odalarımıza çekilmeden her yeri yoklamak boynumuzun borcu olsun."

Bahçeye çıkmışlardı. Ağaçların kuytuluğu ürperti veriyordu. Güler, yeşil tünelde asılı buldukları cesedi hatırlayarak ispazmozlar[1] geçirdi. Erkeğin koluna sımsıkı girdi.

"Korkuyorum Celal!"

"Bu kelimeyi senin ağzından ilk defa işitiyorum."

"Ömrümde ilk defadır ki korkuyorum."

Celal genç kızın elini avucuna aldı ve öteki elindeki feneri yaktı. Kendilerince tehlikeli buldukları mıntıkayı böylece geçtiler. Kıvılcımların geldiği istikamete, yani sahile doğru gidiyorlardı. Kumsala varınca etrafa bakındılar. Gök kubbede yıldızlar var. Uçuşan kıvılcımlardan eser yok. Bir müddet daha durdular. Uzun uzun, dikkatli dikkatli baktılar: Yok.

Genç adam Güler'in kulağına fısıldadı: "Bak hele şu motöre... Aynı istikamette... İhtimal kıvılcımlar oradan çıkıyordu," ve fısıltı halinde konuşmasına kendi de şaştı. Sonra iddiasını bizzat tekzip etti[2]: "Bir kıvılcımın ömrü o kadar sürekli değildir. Motör de pek uzakta."

Minicik yalıya doğru ihtiyatla yürüdüler.

"Celal! Bana güleceksin ama öyle sanıyorum ki esrarın merkezi burada."

---

[1] Spazmlar.

[2] Doğru olmadığını açıkladı.

"Sen ne kadar da kuşkulu olmuşsun. Bilakis, pek masum bir görünüşü var yalının. Ne esrar aranır burada..."

"İçinden zaman zaman sesler duyuluyor."

"Kayıkhanesine çarpan dalgaların iniltisidir."

"İhtimal..."

Böyle yavaş sesle fiskos konuşmak, her şeyi esrara ve ihtimale bağlamak, Celal'in sinirine dokunmuştu. Hem kendine hem arkadaşına kuvvet ve cesaret vermek ister gibi bir katiyet ifadesiyle sesini yükseltti: "Deminki kıvılcımlar, mutlaka motörden uçtu... Bu evde işittiğin sesler, mutlaka dalgaların sesiydi...Burası muhakkak ki gayrimeskûn[1] bir yer... Ve seninle ben birbirini telkin altında tutan iki avare çocuğa benziyoruz... Şu anda bizi gören olsa deli sanır... Ayaklarımızın ucuna basıp yürüyoruz. Kulak kulağa konuşuyoruz. Sanki düşmanla muhatız!"[2]

Güldü ve gülmekte devam ederek fenerini yaktı. Etrafta gezdirdi: "İşte görelim ne var? Gökte ne var? Yerde ne var?"

"Yerde çok şey var Celal! Dur."

Genç kızın ihtarına hacet yoktu. Celal'in fener ışığını projektörvari dolaştıran eli, zaten sabit bir noktada durmuştu. Kumda ayak izleri vardı. Bir acayip izlerdi bunlar... Gayet büyük, geniş ve tabanı bir tuhaf... Deve ayağı da değil... Sanki şıpıdık, topuksuz...

Celal ihtiyarının dışında,[3] yine sesini yavaşlatmıştı.

"Bu izler kimin olabilir?"

"Bir insanın değil... Birçok insanların bunlar..."

"Polislerin mi dersin? Belki de bahçede araştırma yapıyorlar bizim haberimiz olmadan..."

Genç kız dişleri birbirine çarparak: "Fakat ya bu çocuk izi?" diye parmağını uzattı. "Buna ne dersin?"

---

[1] Yerleşim olmayan.

[2] Kuşatılmışız.

[3] İstemsiz.

"Hatırlamıyor musun?"

"Dadım da söylüyordu."

Gördüklerini hafızalarına nakşetmek istercesine, fener ışığını kumlar üzerinde dolaştırdılar. İrili ufaklı izler, sanki meçhul bir noktada başlamış, meçhul bir noktada bitiyordu. Kumun ancak muayyen yerinde görünüyordu. Cesametleri[1] hariç hemen hepsi birbirine benzemekteydi.

Güler sual sorar gibi erkeğe baktı: "Ne dersin bu işe? Ne yapacağız şimdi?"

Celal uzun bir tereddütten sonra: "Şu anda yapacak bir şey yok," dedi. "Yarın gündüz ışığında tekrar bakar bir hükme varmağa uğraşırız. Hatta belki polise de haber veririz."

Genç kız Mama Dadı'nın iddialarını hatırlamıştı. Fikrini dadısının dediklerine istinat ettirmekten[2] adeta mahcup: "Ya bu izler yarına kadar silinirse?" dedi.

Celal başını göğe kaldırdı: "Yağmur yok... Rüzgâr da yok... Çıkacağa da benzemez... Nasıl silinir?"

İkisi de endişeli sükût içinde yürüdüler. Hayal kadar sessizdiler. En ufak pıtırtıya kulak kabartıyorlar, avcı gibi tetikte duruyorlardı. Evin önüne yaklaşmışlardı ki en son ihtiyatkarlığı da gösterdiler ve mükafatını da buldular.

Celal feneri çoktan söndürmüştü. Güler asabi parmaklarıyla onun yenine yapışmıştı. Köşe başında yanlış bir adım attırmamak için dizgini kasan süvari gibi, onu durdurdu. Belki yalnız burunlarını ve belki yalnız birer tek gözlerini çıkartıp yola baktılar. İşte o zaman gördüler. Bu da mı vehim?

İki kişi yürüyor. Bu iki kişi ev halkından değil. Bahçıvan da değil, hırsız da değil. Hırsızlar, bu derece fütursuz yürümez. Polisler mi? Gecenin bu saatinde polisler? Polisler de değil.

---

[1] Büyüklükleri.

[2] Dayandırmaktan.

Ağaçların arasında birdenbire kayboldular. Haydi vehim diyelim. Öyle ya, vehim! Muhakkak ki vehim! Fakat bu hışırtı ne? Gözde vehim, kulakta vehim, iki kişide vehim, pencerede vehim, bahçede vehim... İkisi de aynı anda çıldırmadılar ya?

Celal hışırtıların devam ettiği istikamete doğru atılmak istedi. Genç kız sanki can havliyle onun beline sımsıkı dolandı ve boğulur gibi fısıldadı: "Deli misin? Ölsem bırakmam seni... Kemal'i unutma... Silahımız bile yok." Kolların tazyikine rağmen, Celal tecessüsün[1] cazibesine kapılmış gibi genç kızı da adeta sürükleyerek yürüdü. Hışırtılar hâlâ devam ediyor. İki gölge, takip edildiklerini sezdiler mi acaba?

Çitlerin kuru dalları arasında şimdi bir telaş var. Ayak sesleri duyulmuyor. Yalnız takip edilen mahlukların telaşı seziliyor, o kadar. Celal'le Güler karanlıkta körlemesine ilerliyorlar. Sanki hafif bir gıcırtı duyuldu. Bunu takiben bir mezar sessizliği. İki arkadaş, bahçe kapısının açılıp kapandığından şüphe ettiler. İhtiyatı elden bırakıp bu sefer ana yola atıldılar. Orada koşuyorlardı. Sokağın hizasına vardıkları zaman derinden derine yine bir kapının açılıp kapanışını duyar gibi oldular. Elleri birbirinin avucunda ikisi de durakladı.

"Ne dersin bu işe Güler?"

"Eminim Şükriye Hanım'la kocası. Kapılarının kapandığını vuzuhla duydum."

"Gölgelerden biri kadın gölgesi miydi?"

"Seçemedim."

"Doğrusu ben de seçemedim."

"Sahildeki izler?"

"Bunların olamaz yanlarında çocuk yok."

"Peki kıvılcımların ve izlerin bunlarla ilgisi?"

"Bilemem."

"Kemal'in cesedini de bunlar buldular."

---

[1] Merakın.

"İçime kurt düştü."

"Benim içimi ise çoktandır kurt kemiriyor."

İnsiyaklarının[1] esiri olarak komşularının evine kadar yürümüşlerdi. Kapının önünde durdular. Başlarını yukarı kaldırıp bir müddet baktılar.

Güler evi kiralamaya geldikleri günü hatırlıyor. Şükriye Hanım işte şu pencereyi açıp ilk şüphe tohumunu yüreklerine serpmişti: "Recai Bey'in evi cinlidir, tutmayın!" demişti. Sonra kadının fisebilillah[2] eve yanaşması... Sonra Mama Dadı'nın ona dair söyledikleri ve kuşkusu... Her vaka arifesinde yahut ferdasında[3] Şükriye Hanım'ın köşkte mevcut oluşu...

"Celal! Yemin ederim bunlar tekin insanlar değil."

"İşte bu hususta seninle hemfikirim."

Yavaş yavaş yürüdüler. Duvarın gölgesine sine sine komşunun bahçesinin etrafını dolandılar. Küçük bir bahçeydi bu. Üç beş meyve ağacının arasından binanın arka cephesi görünüyordu. Ansızın alt kat arka odada ışık yandığını fark ettiler.

"Galiba tahminimizde aldanmamışız."

Güler genç adamın omzunu okşadı: "Hâlâ şüphede olmana şaşarım dostum. Yahu sen muharrirsin. İlle vesika arayan alim değilsin. İçgüdüye de layık olduğu kıymeti vermen lazım."

"Zihnim bulandı Güler. İhtimal veremiyorum. Sebep ne, göremiyorum... Mesela Kemal'le bunların münasebeti? Mesela Hatifi'ye saldırışla bunların münasebeti? Mesela aynı zamanda o deve izleriyle, bütün öbür teferruatla bunların münasebeti?"

İkisi de zihinlerindeki suallere cevap arayarak ve o cevabı güya şu anda ışıklı pencerede bulacaklarmış gibi bir müddet yerlerinden kımıldamaksızın orada bekleştiler.

---

[1] İçgüdülerinin.

[2] Hiçbir karşılık beklemeden.

[3] Ertesinde.

Genç kız, Celal'in mırıldandığını duydu: "Ne yapsak da kanaat getirsek?"

"Ben de aynı şeyi düşünüyorum Celal... Emin olmak istiyorum... Tesadüflerin oyununa kurban gitmiyelim diye düşünüyorum... Bahçedekiler acaba sahiden bunlar mıydı? Yoksa bunların yardakçıları mı?"

Erkek sağa sola bakındı. "Bir riski göze alacağım," dedi. "Bahçeye atlayacağım. Tehlikeli bir vaziyet sezersen hafif bir ıslık çalarsın," ve Güler'in itirazına meydan bırakmadan güdükleştirilmiş bir akasyanın yardımıyla, duvarın üstüne, oradan da bahçeye atladı.

Güler sabırsızlık içinde kımıldamaksızın bekliyor, dakikaları sayıyordu. Tan yeri ağarmaktaydı. Horozlar ötüyordu. "Başına bir bela gelmeden dönse... Ayaklarile felaketine mi gitti acaba?" Gözlerini sımsıkı yumdu. Bütün dikkatini kulaklarına topladı, dinliyor. Duvarın öte tarafında tekrar bir hışırtı duyuldu. Güler ihtiyaten seslenmedi. Ağacın dibinde biraz daha sindi ve o anda Celal'in tam yanı başına süzülüp aktığını gördü.

"Raporum tamam Güler... Artık şek ve şüphem kalmadı. Tahminimizde aldanmamışız..."

Yan yana yürüdüler. Köşkün penceresinden bakılırsa görülmemek için ihtiyatı elden bırakmıyorlardı.

"Işık yanan oda, Hüsameddin Bey'inmiş. Tek karyola var. Soyunuyordu. Belinden tabancasını çıkardı, yastığının altına koydu. Pantolonunu çıkarmak üzereydi ki kapıya dışardan vurulmuş gibi kulak kabarttı ve hemen pantolonunu tekrar giydi, düğmelerini ilikledi. Gire gire Şükriye Hanım girdi içeri..."

"Acayip... Acayiplik murabbaı[1] bunlar..."

"Hangi bakımdan?"

---

[1] Dörtlüsü.

"Hangi bakımdan değil ki... Hüsameddin Bey gibi bir adamın tabanca taşıması, bir... O tip karı kocanın ayrı odalarda yatması, iki... Karısı içeriye girerken derlenip toparlaması, üç..."

"Belki de karı koca değildir bunlar?"

"Ama ne sebeple öyle bir hayat?"

"Bizim bahçede işleri neydi? Ne arıyorlardı?"

Sabahın serinliği ile Güler ürpermişti. Hafif bir rüzgâr esmeye başlıyordu.

"Çabuk yürüyelim, üşüdüm."

"Ben de üşüdüm. Bir sıcak çay olsa o kadar makbule geçerdi ki..."

Güler sincabileşen[1] gökyüzüne baktı. "Artık uyku hak getire... Gözümü yummadan geçirdiğim bir gece daha..."

Bahçe kapısını kapattılar. Adeta koşarcasına eve doğru yürürlerken, kafasız, beyazlı bir hayaletin kuytuluklardan süzülüp binaya doğru yürüdüğünü dehşetle gördüler.

"Başı yok... Gene yürüyor..." dedi.

Güler alay etti: "Dikkat edersen ellerinin de olmadığını göreceksin."

"Sanki bir gecelik entarisi muallakta yürüyor... Aklımdan şüphelenmeye başlıyorum artık Güler..."

İleri doğru atıldı. Acayip hayalete doğru koşuyordu. "Bu sırrı çözeceğim," diyordu. Fakat o koştukça, hayalet de kaçmaya başladı. Güler, birbirini takip eden facialardan sonra, bu komedinin başlamasından neşelenmiş, erkeğe yetişmek ve sıkıya giren hayaleti takipten kurtarmak istiyor, kahkahalarla gülüyordu: "Bırak Celal!... Mama Dadım o... Kadıncağızın kalbi tutacak..."

O anda Murtaza'nın sesini işittiler. Yeşil tünelin öbür ucundan bağırıyordu: "Kimlerdir gene more o destursuzlar?"

---

[1] Kurşunileşen.

Mama Dadı cevap verdi: "Korkma, Murtazajiğim bizim şojuklarmış...Haydi sen yat artık! Bonnüi![1] Bondodo![2]" Ellerini beline dayayarak meydan okurcasına Celale baktı: "Yok ben bu jiddiyetsizlik istemem... Sabah karanlığında nereden şıkageliyorsunuz kızla böyle?"

"Zeytinyağı gibi üste çıkma bakalım... Hele sen söyle nereden geldiğini?"

Güler, başıyla yeşil tüneli işaret etti: "Nereden geldiği malum... Uykun kaçtı da hani bir kahve falına bakmağa gittin Murtaza ile değil mi?.. Utanmıyorsun, yaşından başından... Bir de usta hırsız gibi ev sahibini bastıracak aklı sıra..."

Anberbu, kabahatli bir çocuk gibi başını önüne eğmişti. Parmaklarıyla oynuyordu. Cevap vermiyordu.

Celal gülmemek için kendini zor tuttu: "Vallahi dayanamıyacağım, arkadaşlara haber vereceğim. Kepaze olacaksın Bacı Kalfa..."

Bacı kekeledi: "Janım ben... Fena bir şey yapmadım ki... Bahçede gölgeler gördüm de Murtaza'ya jinleri sormağa gittim, ayo!"

"Hohla bakayım, kaç kadeh içmişsin."

Mama Dadı, yana doğru hohladı.

"Aferin hiç içmemişsin bu akşam... Nasıl oldu bu iş?"

"Jephedeki nöbetşiler içer mi? Siz hepiniz uyuyunja ben bekşilik ettim. Jinler bahşede jirit oynıyor... Kıvıljımlar da şıktı. Ule bakayım Murtaza mı bu oyunları bize oynuyor, dedim. Şaktırmadan kulübesine yaklaştım. Lamba yok. İşerde mi nerden anlayajağız?... Tık tık vurdum. 'Kim o?' diye seslendi. 'Yabanjı değil. Aş!' dedim. Lambayı yaktı, kaputunu[3] sırtladı, aştı. Korkmuştu da. 'Gene hanginizi astılar ervahiler?' dedi. 'Bu sefer asılan yok, yangın şıkaracaklar!' dedim. Bahşede şöyle yürüdü, bir göz attı: 'Ha, o mu? Balıkjı motörünün

---

[1] İyi geceler. (boa noite, Portekizceden)

[2] İyi geceler. (bon do do, Fransızcadan)

[3] Asker paltosu.

kıvılçımları!' dedi... 'Yok küçük yalının bajasından şıkıyor!' dedim. 'More jinler bu saatte patlıjan kızartırsa bajayı tutuşturajaklar!' diye güldü."

Mama Dadı, burada gene kabahatli mahcup bir tavır takındı. Önüne baktı: "Beni kolumdan işeri şekti... 'Nene lazım senin jinler...' dedi. 'Sen bana bak, ben senin ağzına göre kaşık değilim!' dedim." Bir kahkaha attı: "Sen şok akıllısın! Aklınla yaşa, Güler... İyi bildin kahve pişirdik, fal kapattık... Eh, ne yaparsın, bu hayat da böyle geşer..."

Güler, bacıyı dinlerken, sahanlıktaki hasır iskemleye ilişmişti. Birdenbire davranarak: "Ayaz iliklerime işledi!" dedi. "Celal de üşümüş Dadıcığım! Haydi sen bize bir çay yap da kendimize gelelim."

Salona doğru yürüdüler. Bacı mutfağa girdi.

"Baksana, Güler... Dadın da görmüş kıvılcımların çıktığını..."

"Bahçede dolaşanları da görmüş."

Genç kız, ayaklarını altına alıp koltuğa büzüldü. Celal panjurları itti. Sabahın ilk ışıkları yeşil dallar arasından odaya süzüldü.

"Ne dersin açalım mı Şükriye Hanım'la Hüsameddin Bey meselesini?.. Seninki, Şükriye Hanım'la dost... Belki bir ipucu yakalar."

"Hem de dadım akıllıdır... Bize faydası dokunur."

"Bence de söylenmekte mahzur yok... Tenbih ederiz, çenesini sıkı tutar."

Bu kararı vermişlerdi ki, Mama Dadı, iki yanına yalpalaya yalpalamaya içeri girdi: "Allah'ın bildiğini senden ne saklayajağım, Güler? Ben de üşümüştüm, bir tek konyak attım... Şay suyunu da ojağa koydum."

Celal, kanepeye yan gelerek, karşısındaki iskemleyi Arap Bacı'ya gösterdi: "Otur da seninle ciddi ciddi konuşalım."

"Estağfurullah, paşası... Ben ayakta dururum."

"Canım, olmaz. Sen ayakta dursan ben ne söyliyeceğimi şaşırırım."

Mama Dadı iskemleye yerleşti: "Konuş bakalım jiddi jiddi..." Güler'e yan gözle baktı: "Bu akşam hayırlı karar mı verdiniz? Desti izdivajını mı talep edejeksin?"

"Ciddi dedik, Mama Dadı... Mesele şu: Senin bahçede gördüğün cinler nasıldı?"

"Jinler aileydi, aile... Şojukları da vardı... Ana, baba, şojuk!"

"Ana, baba, çocuk el ele mi geziyorlardı?"

"Yok janım!... Şojuk şapkın... Kaştı gitti... Ana baba telaşta... Ha ararlar, ha ararlar... Sonra kıvıljımlar şıktı... Ben de bahşeye şıktım... Destur dedim... Ana baba jin de şojuk gibi sırroldu... Vesselam!"

Güler'le Celal, göz göze geldi. Genç kız, bir baş işareti yaptı. Erkek, bu işaretin manasını anlamıştı. Gene bacıya döndü: "Ana baba cinin kimler olduğunu ben sana söyliyeyim mi? Hüsameddin Bey'le Şükriye Hanım... Bizim kanaatimiz bu merkezde."

"Benimkisi de o merkezde."

"Demek Mama Dadı, teşhis ettin?"

"Öyle gibi."

"Bunun gibisi neresinde? Ya evet de ya hayır de."

"Ne evet diyebilirim ne hayır... Şünkü eğeri var... Eğer jinler Hüsameddin Bey'le Şükriye Hanım'ın şemailine girmemişse, gördüklerim onlardı."

"Peki çocuk?"

"Şojuğu bilemem."

"Gel bakalım, biz sana çocuğun ayak izlerini göstereceğiz. Eve yerleştiğimiz gün odanın yaş tahtalarında gördüğün izlere benziyor mu, söylersin. Haydi bakalım, düş önümüze..."

"Düşeyim önünüze... Gösterin."

Sahile varıncaya kadar gecenin hikâyesini Bacı Kalfa'ya anlattılar. O sükunla, hayret etmeksizin dinledi. "Ben zaten Şükriye'yi göz hapsinde tutuyorum." dedi. "Bu şojuk Şükriye'nin pişi midir, nedir? Madam Karabet'i nasıl kayırırsa o da şojuğu öyle kayırıyor... Ben

şojuğu yakalayajakken düşüp bayılıyor. Şojuk kaşıyor, ayılıyor! Ama bir sışrarsın şekirge, iki sışrarsın şekirge..."

Kumsala varmışlardı ve gün adamakıllı ağarmıştı. İzleri gördükleri noktaya, yani küçük yalının yanına ulaşmışlardı. Evvela yukarıdan baktılar. Bir şey göremeyince yere eğildiler.

"İzler burada değil miydi Güler?"

Güler küfreder gibi dişleri arasından söylendi. "Buradaydı amma yerinde yeller esiyor. Rüzgâr da yok... Kumun üstünden sıyırtmaca bir şey geçirmişler."

Mama Dadı da yere eğilmişti. "Şükriye yaş bezini yine getirmiştir!" dedi.

"Yok, bu sefer olamaz. Söyledim ya: Peşindeydi... Evine kadar sürdük götürdük..."

"Şojukları silmiştir."

"Muhtemeldir. Akla gelir miydi ayak izlerinin başına bekçi dikmek?"

Esefle döndüler. Güler hayıflanıyordu: "Polislere maddi bir delil gösterecektik. Belki Naili ile Cenan'ı kurtarmamıza yardımcı olurdu."

"Canım onlar kurtulacaklar... Fevzi ağabey dün müjdesini verdi ya... Lehlerindeki şahitler esaslı!"

Tekrar içeri girdiler. Mama Dadı çayı demledikten sonra yanlarına döndü. "Şıtlatın bakalım şojuklar, nasıl şıkacağız işin işinden?"

"İçinden çıkamıyacağımız iş bir değil ki, Dadıcığım. Hangisinin içinden?"

"Beni Şükriye Jadısı ile sözüm ona kojası ilgilendiriyor."

"Neden sözüm ona?"

"Şünkü alemin işindeyken 'sen', başbaşayken 'siz' ... Bu ne bişim karı kojalık? Jelal da görmüş ya: Ayrı oda, ayrı yatak... Pantolon şıkartmaja da yok..."

"Doğru... Etüt edilecek mesele."

"Evet injelemeli... Amma günlerje enjümende[1] kalmasın..."

Celal, bacının omuzlarına ellerini koyarak gözlerini gözlerine dikti. "Bu marifeti sen kıvıracaksın Mama Dadı. Şükriye Hanım'la dostluğundan istifade ederek aradığımız ipucunu yakalayacaksın."

"Yakalayajağım."

Güler söze karıştı: "Olmaya ki bir şey sezdiresin Dadıcığım. Fevkalade ihtiyatlı hareket etmelisin... Çünkü Kemal'in uğradığı akıbet malum."

"Beni de mi asajaklar yani? Boş ver..."

Güler'le Celal ikisi bir ağızdan: "Sana güveniyoruz, bütün ümidimiz sende!" dediler.

Mama Dadı gururla doğruldu: "Güvenin şojuklar... Evvel Allah bejeririm! Şimdi gidip şayınızı getireyim..." Salınarak odadan çıktı.

***

Celal'le Güler çaylarını içmişler; sabah güneşinin aksettiği salonda hâlâ ahkâm[2] yürütüyorlardı ki bahçe kapısında bir otomobilin durduğunu fark ettiler. İkisi de heyecanlandı. Bu saatte gelen kim olabilir?

"Hatifi'dir."

"Ne münasebet? Taksiye nasıl biner? Meteliğe kurşun atıyor."

"Fevzi ağabeydir."

"Acaba fena bir haber mi?"

Pencereden eğildilerse de ağaç dalları yolu görmelerine mâni oluyordu. O anda Mama Dadı'nın feryadını işittiler: "Kulaklarım ne görüyor? Gözlerim ne işidiyor? Jenanjığımla Nailijiğim geliyor ayo..."

---

[1] Kurulda.

[2] Hükümler.

Güler'le Celal sofaya fırladı. Gelenlerle sahanlıkta karşılaştılar, kucaklaştılar. Cenan sevinç yaşları döküyordu.

"Hürriyetin bu kadar tatlı olduğunu bilmezdim Gülerciğim... Çok azap çektim..."

Azap çektiği halinden de belliydi. Pek süzülmüştü. Yüzü adeta ufalmıştı. Üstü başı da perişandı. İtinasından eser kalmamıştı. Naili ise sevgilisinden beter durumda... Tıraşı bir karış... Pantolonu bumburuşuk... Gömleği kirlenmiş... Saçları alnına dökülmüş... Yabani bir hal almış...

Sarmaş dolaş hep birlikte tekrar salona girdiler.

"Dün müjdelemişti Fevzi ağabey kurtulacağınızı amma bu kadar tez elden olacağını ummuyordum."

"Bizi fazla tutmaları için artık hiçbir sebep kalmadı. Cinayetin işlendiği saatte dondurmacıdan telefon etmekte olduğumuz üç şahitle tespit edildi. Keza taksi için başvurduğumuz insanlar da lehimize şehadet[1] ettiler. Gecenin o saatinde dikkati çekmişiz. Kemal'in de dokuzda trenden indiğini görenler olmuş... ve hemen oradan bir arabaya binmiş. Bu evin adresini söylemiş. Hülasa[2] temize çıktık... ve çocuklar size şayanı teessüf[3] bir haber..."

Cenan elleriyle yüzünü kapadı. Hıçkırır gibi: "Ah zavallı Hatifi..." dedi.

Güler'le Celal birlikte sordular: "Ne oldu Hatifi'ye?"

"Hatifi tevkif edildi... Gece yakalayıp getirdiler. Müdiriyete..."

"Kemal'in katlinden dolayı mı? Ne garip şey? İmkânsız..."

Güler dalgın düşünüyordu: "Sen bir şeyler kuruyorsun Güler?"

Genç kız başını salladı: "Evet. Düşünüyorum ki Kemal'i Naili'nin ve Cenan'ın öldürmediği polisçe sabit oldu. Biz vicdanımızı

---

[1] Şahitlik.

[2] Özetle.

[3] Şaşırmaya değer.

ve mümkün olan delilleri yokluyoruz: 'Hatifi de mücrim[1] değildir!' diyoruz. Kemal'in katledildiği ise bir vakıa..."

Naili tasdik etti: "Evet, intihar etmeyip katledildiği gün gibi aşikâr bir hakikat. Öğrendiğime göre polis bu bahçede araştırma yaparken onun boğulduğuna dair katî deliller ele geçirmiş. Mesela bahçıvan odalarının önünde, bacının çamaşır astığı ipi bıçakla kesilmiş bulmuşlar. İpin orta yerinden bir kısım kayıp. Diyorlar ki: Kemal fevri bir şekilde cinayete kurban gitmiş. Onu öldürmek isteyen her kim ise aniden ipe bıçağı çalmış, elde ettiği kısımla arkadan kement atarak kârını tamamlamış. Onu öldürdükten sonra cinayetine intihar süsü vermek için cesedin belindeki kemeri çıkarıp kurbanını asmış. Buna istinaden şöyle bir faraziye[2] de ileri sürülüyor: Cani, herhalde kurnaz ama cahil... Çünkü boğulmakla asılmanın arasındaki farkı derhal keşfedeceklerini düşünmemiş. Daha doğrusu 'düşünmemişler'. Çünkü katilin bir kişi olmadığı hakkında tam bir kanaat var."

Bir sükût oldu.

Güler kendi kendine söylenir gibi mırıldandı: "Hatifi de mücrim değilse mücrim kim? Mücrimler kim? Beni, Mama Dadı'mı, Madam'ı, Sevim'i de Cenan'la Naili gibi listeden silelim. Geriye kim kalıyor?"

Celal onun sözünü kesti: "Beni de listeden sil. Bu cinayeti ben işlemedim."

Genç kız alay etti: "Kendi kendimize iltimasta[3] devam edelim. Seni de listeden silelim. Fahri'yi de listeden silelim. Demek ki bu cürümü bizler işlemedik?"

Naili sordu: "Karabet'i de silelim mi?"

---

[1] Suçlu.

[2] Varsayım.

[3] Kayırmakta.

Genç kızı yine bir düşünce aldı: "Bilemem. Sebepsiz cinayet işlenmeyeceğine göre Karabet, Kemal'i neden öldürmüş olabilir? Çıkıştı da öldürdü diyelim. Bu şekilde öldürmezdi ki... Karabet'in işleyeceği cinsten bir cinayet değil bu... O böyle bir iş yapacak olsa, mesela sustalı çakısını çıkarır, vurur on beş yerinden..."

Celal odada geziniyordu. Pencereye doğru yürüdü. Alnını cama dayadı. "Bu gece hiçbir hadiseye şahit olmamışsın gibi konuşuyorsun Güler... Şüphelerini hudutlarımızın dışına dağıtsan hedefe belki isabet ettirirsin."

Cenan merakla sordu: "Kuzum bize de söyleyiniz nelere şahit olduğunuzu."

Celal hikâyeyi bir kere de onlara anlattı. Naili heyecan içindeydi. "Bana fesat demeyin diye sükût ediyordum çocuklar. Fakat sizi temin ederim, o karı kocayı katiyen benim gözüm tutmadı. Sinsi insanlar! Sizin de dikkatinizi çekmiş: Mühim vakaların eşiğinde belirmeleri netameli olduklarını göstermiyor mu? Polisinki de olur şey değil: Hatifi'yi..."

Hepsi kendi düşüncelerine dalmışlardı. Mama Dadı'nın çın çın sesiyle adeta irkildiler. Zenci kadın mantığının isyanını haykırıyordu: "Hatifijiği tutmak jinnet, jinnet! Şıldırmış bunlar..."

Celal derin bir iç çekişle: "Cidden aklım almıyor!" dedi. "Kemal'in cesedi bulunduğu sırada Hatifi darbeyi yemiş baygın bir halde yatıyordu."

"Bilhassa bu nokta aleyhine delil diye gösteriliyor. Boğuşma sırasında yediği darbelerden bayılmıştır, deniyor."

Mama Dadı yine dayanamadı: "Olajak iş değil. Darbeyi yemişse bayılınja jeset mi onu yukarı şıkarıp yatırmış?"

"Hayır cürüm ortağı çıkarıp yatırmış. Şaşırtmaca olsun diye... Hatifi'nin avucunda bulunan düğme de sözde Kemal'i boğarken kargaşalık sırasında cürüm ortağının ceketinden kopmuş..."

Mama Dadı: "Ayo, bunlar sağ elleriyle sol kulaklarını gösteriyorlar!" dedi.

"Hülasa Hatifi'nin hali perişan! Mevcut olmayan cürüm ortağını polise haber vermek zorunda... Ben onun masumluğundan eminim... Ne yapıp yapıp bu arkadaşı kurtarmalıyız."

Güler: "Kurtarmanın tek çaresi hakiki mücrimi bulmaktır." dedi.

"O da kolay iş değil Güler."

"Kolay, zor... Her ne pahasına mücadele edeceğiz."

Celal bir noktada tereddüt gösteriyordu. Pek kavrayamamıştı: "Katilin ille bir de cürüm ortağı olduğuna neden hükmediyorlar?"

"Söyledim ya azizim. Cinayetin tipi, tek kişi tarafından işlenmediğini gösteriyormuş. Hem o gece bahçeden kaçan adam da bu fikri kuvvetlendiriyormuş. Diyorlar ki firar sırasında benim portföyümü düşürmüş olması, Hatifi'yi yukarı kata çıkardığına bir delilmiş. Mücrimin arkadaşı, sözde, asılı ceketimin cebinden cüzdanımı çekip alıvermiş."

Güler'in zihnini bir mevzu kurcalıyordu: "Pekâlâ! Cesedin üzerinde mücadele izi niçin görünmüyordu? Nasıl olmuş da Hatifi ve meçhul şahıs da Kemal'le boğuşmuş? Hatifi o nakavt vaziyete gelinceye kadar öldürülen Kemal'in de toza toprağa bulanmış, üstünün paramparça edilmiş olması gerekirdi."

Naili tasdik etti: "İşte polis de bu noktada müteredditt."

Celal itimatsızlığını[1] gösterir şekilde başını sallıyordu. Kanepede yan yana oturan iki sevgiliye, Naili ve Cenan'a yaklaştı.

"Sizler, ikiniz o gece ortada yoktunuz. Hatifi'nin başucundaki sahneyi görmediniz. Biz Madam'dan kuşkulanıyoruz. Yok hemen itiraza kalkışmayın: Cinayette parmağı var diye değil! Bir sır sakladığından kuşkulanıyoruz. Fevkalade telaşlıydı. İşin içine bir de Karabet dalaveresi karıştı zannediyoruz."

Güler ilave etti: "Benimkisi zan değil, kanaat halinde... Çünkü Madam o gece Karabet'in gelmesini bekliyordu. Ve çocuklar inan ki, Madam vicdan azabı çekiyor... Gülmez, konuşmaz oldu. Kaç

[1] Güvensizliğini.

kerelere gizli gizli ağladığını fark ettim. Acaba Kemal'i oğlunun öldürmüş olmasından mı şüphede? Acaba o gece suç işlerken Karabet'i cürmümeşhut[1] halinde mi yakaladı? Acaba bahçeden kaçan insan Karabet miydi?"

"Muhtemeldir. Bizler hâlâ Karabet'e serseri bir çocuk nazariyle bakıyoruz amma nihayet o on sekiz yaşını bulmuş bir delikanlı. Kaldı ki bu devirde çocuklar dahi türlü türlü cinayetler işliyorlar. Herkese düşman telkin eden Kemal ona da etmiş olabilir."

"Olabilir."

Cenan ilk defa olarak bir fikir yürüttü. "Hatifi'ye de darbeyi indiren belki Karabet ve arkadaşlarıdır... Öyle ya efendim, madem cinayet bir kişi tarafından işlenemezmiş, Karabet'in buraya arkadaşlarıyla gelmiş olması lazım..."

"Belki de havsalaya güç sığabilen tesadüfler oldu o gece... Belki de Karabet, iki üç hempasını[2] yanına alıp bizleri soymak üzere pusu kurdu. Kemal'e o arada yakalandılar. Korkup onu temizlediler. Her ne sebeple ise Hatifi'yi de maksatlarına engel görüp yürütmeğe kalkıştırlar..."

"Peki, böyle bir faraziye kurarsak Hüsameddin Bey'le Şükriye Hanım'ın rolü nedir? Onların ki muhakkak ki rolü var..."

Güler çenesini avuçları içine aldı: "Düşündükçe zihnim çarpışıyor çocuklar! Bir tek çıkar yol görüyorum: Madam'ı söyletmek! O geceye dair bizden fazla malumat sahibi olduğuna eminim. Hele bakalım Hatifi'nin tevkifini öğrensin nasıl bir tavır takınacak?"

Mama Dadı, odadan sıpırtılır[3] korkusuyla lafa pek karışmıyor; gözlerini bir konuşandan öbürüne devirerek söylenenleri dikkatli dikkatli dinliyordu. Nihayet dayanamadı: "Madem burada

---

[1] Suçüstü.

[2] Omuzdaşını.

[3] Kovalanır.

enjümen kurduk, benim de bir diyejeyim var: Madam ne sır saklıyorsa şunu bir ustaja söyletelim."

"Nasıl ustaca?"

"Madam'ın yürejiği yufkadır. Hatifi'ye hapiste işkenje yapılajağını öğreninje yumurtasını yumurtlar."

Celal onun omzunu okşadı: "Aklınla yaşa Bacı Kalfa..." ve arkadaşlarına döndü: "Bir de beğenmezsiniz çocuklar! Hakkı var... Madam cidden fazlaca merhametlidir. Şayet Hatifi'nin masum olduğu hâlde katildir diye işkence gördüğünü öğrenirse Karabet'e zarar vermek pahasına dahi hakikati söyler."

Güler tasdik etti: "Doğru."

Naili'nin yeni bir buluşla gözleri parladı: "Kolayı var Cenan'la ben Madam'a bir yalan kıvıralım. Mevkufken[1] çok eziyet çektiğimizi, dayak yediğimizi, tabuta yatırıldığımızı söyliyelim. Bizim başımıza bunlar geldiğine göre Hatifi'ye cürüm ortağını itiraf etsin diye bin beter işkence yapılmakta olduğunu haber verelim."

"Mükemmel... Göreyim, Cenan'la ikiniz bu vazifeyi başarın."

Cenan hep o ürkek tavrıyla: "Rol yapmak elimizden gelmez ama Hatifi'nin selameti mevzu bahis olunca gayret gösteririm!" dedi.

Saat dokuzu bulmuştu. Yukarıda uyuyanlar uyanmış birer birer aşağı iniyordu. Odaya ilk giren Sevim oldu. Sevinç çığlıklarıyla felaketzede arkadaşlarının boynuna atıldı ama hapisten çıkanlar kucaklaşma esnasında vücutlarındaki bereler sızlamış gibi mustarip tavırlar takındılar. Genç kız fena halde ürktü.

İki sevgili Madam'a oynayacakları rolün provasını onun karşısında yapıyorlardı. Uğradıkları feci işkenceleri anlattılar. Hele Hatifi'nin tevkifini ve dayak yerken danalar gibi böğürdüğünü işitince Sevim ağlamağa başladı. Onu daha fazla üzmemek için hakikati anlatmaya mecbur oldular. Tam bu esnada Fahri de odaya girmişti.

---

[1] Tutuklu.

Ona da aynı rol. O da işkence masalına inandı ve o derece köpürdü ki işin içyüzünü anlatmaya mecbur kaldılar.

Fahri bu sefer büsbütün küplere bindi. Karabet'in lafı geçince adeta asabi buhranlara yakalanıyordu. Madam'ın bir sır sakladığından o da zaten şüphelenmekteymiş. "Baklasını ağzından alalım, Allah yarattı demiyeceğim... Belinin ortasına tekmeyi indirdiğim gibi halas![1] Allah be... Karı mı yok dünyada be..." Konuştukça öfkesinden morarıyordu. Tuzağa henüz düşürülüp kafese yeni tıkılmış bir vahşi hayvan gibi masalara çarparak, iskemleleri devirerek odanın içinde gidip geliyordu. Bin müşkülatla onu yukarı fırlayıp Madam'ı hemen paralamaktan alıkoyabildiler. Hiçbir cebir[2] ve tazyikle Madam'ı söyletemeyeceklerine, ancak merhamet tellerine dokunmak suretiyle ondan esrarını alacaklarına nihayet Fahri'yi iknaya muvaffak oldular. Genç adam arkadaşlarının ısrarına boyun eğerek iki karış suratla bir koltuğa gömülmüştü ki, oda kapısı ansızın ardına kadar açılıp duvara vurdu.

Madam, alışılmış üslubuna hiç de uymayan bir celadetle,[3] başı yukarıda feleğe meydan okurcasına odaya girdi. İki üç adım yürüdü. Arzu ettiği tesiri yaratabilmek için herkesin yüzüne, hatta Fahri'nin yüzüne göz kırpmaksızın tepeden baktı. Bir melodram aktrisi gibi soluyordu. Sırtında da en koyu dram sahnesine aykırı kaçmayacak siyah ipekten bir kimono vardı. Atkısını omzuna Romalıvari attıktan sonra: "Oyununuzu öğrenmişim bayanlar, baylar..." dedi. Sonra teknik tafsilata girişti: "Fahri ki bangır bangır bağırıyordu. Yukarıdan işitmişim, kocama ne oldu yine demişim, merak edip terliklerimi şöyle iki parmağıma takınca aşağı inmişim..." Göğsü körük gibi kabarıp iniyordu. Haşmetli bir tavır takındı. "Heyeti muhtereme!.. Şunu bilesiniz ki göğlümün rızası ilen itiraf

---

[1] Kurtuluş.
[2] Zorlama.
[3] Yiğitlikle.

edoorum! Eğer vicdanı kail olursa[1] Fahrim yine belime tekmeyi atsın... Sebebi hayatı olduğu maksumumla birlikte ölelim... Bigünah Hatifi'nin zindanda çürümesine razı gelemem." Ve o gece şahit olduğu macerayı anlattı.

Sofrada Fahri ile kavga edip odasına çekildikten sonra, tam soyunmuş, yatağa giriyormuş ki Naili'nin odasında bir gürültü işitip dışarı fırlamış. Cin peri hikâyesine asla inanmadığından hiç de korkmamış. Sarhoş olan arkadaşlarından birinin ufak bir kazaya uğradığını sanmış. Sofadaki elektriği yakıp Naili'nin kapısından bakınca telaş içindeki Karabet'le karşılaşmış: "Ne aroorsun evladım?" demesine vakit kalmadan müthiş tabloyu görmüş. Hatifi üstü başı perişan yerde baygın yatıyor. Karabet de aynı vaziyette perişan! Annesinin ısrarıyla delikanlı hakikatin bir kısmını itirafa mecbur olmuş. Sözde Karabet mamasının odasına girecekmiş ama yanlışlıkla Naili'nin odasına girmişmiş. O sırada Hatifi de karanlıkta içeri dalınca yakalanacak korkusu ile şaire çullanmış, bir hamlede onu yere sermiş. Madam, Hatifi'nin ciddi şekilde yaralanmış olmasından korktuğu için onu öylece yerde bırakmaya razı olamamış. Karabet'i zorlayıp baygın adamın ceketini, pabuçlarını beraberce çıkarmışlar, onu kucaklayıp yatağa yatırmışlar. Madam bir daha köşke uğramayacağına dair teminat aldıktan sonra oğlunu selametlemiş. Karabet'in cüzdan falan çaldığını aklından bile geçirmemiş. "Böyle işleri mamasından papasından eder idi. Aile dışından etmez idi," diyordu.

Hülasa Karabet'i savdıktan sonra tekrar odasına çekilmiş. Fahri'nin korkusundan hakikati saklamaya kendini mecbur hissediyormuş. Ancak Hatifi'nin aklı başına gelir de Karabet hakkında bir şey söyleyecek olursa kendisi de ona göre lafı idare edecekmiş. Fakat aynı gece zarfında Kemal'in başına gelenleri öğrenince asabı büsbütün bozulmuş. Macerayı anlatsın mı anlatmasın mı

[1] Razı olursa.

tereddütleri geçirirken Kemal'in intihar etmeyip katledildiği haberini alır almaz Karabet'e şüphe sıçrar korkusuyla sır küpü kesilmiş.

Bunları anlattığı sırada, Celal'in işaret ettiği koltuğa çökmüştü. Artık o haşmetli tavırlarından eser kalmamıştı. Bir atımlık barutunu sanki tüketmiş artık kadere teslim olmuştu. Bütün vücudunun titrediği hissolunuyordu.

"Hatifi'nin maksum olduğuna Karabet de ben de şahidiz. Allah'ın ve kulların karşısında yemin ederiz! Kemal'in asıldığı takkede Hatifi ile Karabet bizim katta boğuşoordu. Oğlum da Hatifi gibi maksumdur."

Zabıtaya gidip böylece ifade vermek istediğini, Hatifi'yi kurtaracağını söylerken Mama Dadı onun sırtını okşuyordu: "Şok iyi edersin, Madamjığım!" diyordu.

Celal, Güler'e hitap etti: "Madam'ın anlattıkları Karabet'i de şüphe dışında bıraktığına göre..."

"Ben de aynı şeyi düşünüyordum. Mücrimi kendi içimizde, kendi muhitimizde aramalıyız."

Naili dalgın dalgın: "Sakın kendi kendimize hüsnü teveccühümüz bizi böyle nikbin[1] neticelere sevk etmesin?"

Güler omuz silkti: "Varsın polis katili bizim içimizde arasın. Biz de bizim dışımızda arayalım... İki koldan hakikate doğru yürürüz. Ne dersin, Sevim?"

Sevim düşüncelerinden silkindi: "Polislik sırf teknik bir mesele değil!" dedi. "Kavrayışın ve içgüdünün ehemmiyeti belki de birinci plandadır. Elhamdulillah hepimizin zekâsı ortadan yukarı... Böyle dedim diye fazla böbürlenmeyin ha. Bundan dolayı ben de senin fikrine iştirak ediyorum Güler. Diyorum ki polis varsın dilediği şekilde bu işi idare etsin. Biz de hususi dedektifler gibi kendimize ayrı ayrı amatörce vazifeler alalım. İcap ederse geceleri sıra ile nöbet

[1] İyimser.

tutalım. Muhtemel her türlü tehlikeye göğüs gerelim. Sade polis nazarında değil birbirimizin nazarında da bir an evvel temize çıkalım."

Fahri hariç hepsi bu fikri kabullendi. Yalnız Fahri, Madam odaya girdiği andan itibaren oturduğu koltukta tek kelime söylemeksizin hareketsiz kalmış, bütün isyanını gözlerinde toplamış, pusuda bekliyordu. Bir sükût anında, en üst perdeden sesi duyuldu: "Madem kaçan Karabet'miş, o gece Murtaza'nın Karadağ tabancasiyle tam hedefe vuramadığına yandım!"

Surpik isyan etti: "Bir portfoy uğruna bir cana kıyılsın güneh değil!"

Fahri büsbütün bangırdadı. Şehadet parmağını sallayaraktan itham etti: "Ne portföyü?.. Portföyü de söz mü? Karabet buraya kapkaça mı geldi?.. Madem Kemal'i öldürmek için iki katile ihtiyaç varmış, bu işi siz ikiniz yaptınız! Siz zaten benim de katilim olacaksınız... Yahut ben sizin katiliniz olacağım..."

"İşitoorsunuz ya, şahit yazılırsınız!"

Madam'la Fahri'nin arasındaki ağız kavgası şamata halini almıştı ki, Mama Dadı yumruğuyla güm güm masaya vurarak dikkati çektikten sonra parmağıyla pencereden bahçe kapısını gösterdi. "Renk vermiyelim şojuklar! Jasuslar geliyor... Mühim vakalar olunja damlarlar dememiş miydiniz? Göründüler işte!"

Ana yolda Şükriye Hanım'la kocası yan yana, sallana sallana geliyorlardı. Pencereye yaklaşanları görünce Hüsameddin Bey alaturka birkaç temenna etti: "Heh heh! Dideler ruşen,[1] Güler Hanım kızım... E, vallahi pek memnun olduk..."

Şükriye Hanım kocasının ağzından lafı aldı: "Cumbada beyle sabah kahvesi içiyorduk, bir de görmez miyiz hapisten kurtulup geldiklerini... Gözünüz aydına gitmek, komşuluk borcu dedik."

Naili homurdandı: "Çam sakızı bunlar!"

---

[1] Gözünüz aydın!

Celal usulca cevap verdi: "Şüphelendiğimizi çaktırmayın. İhtiyat tedbiri alırlar."

Mama Dadı kapıya doğru yürüdü: "Mart işeri pire dışarı... Pire gibi sışramalıyım karşı tarafa!.."

Güler'in kulağına fısıldadı: "Ben görününjeye kadar salıvermeyin şunları!"

Genç kız dadısının maksadını kavrayamamıştı: "Bir pot kırma ha..." dedi.

"Korkma, şam devirmem."

Misafirler sofanın kapısından girmişlerdi ki, Bacı mutfaktan bahçeye fırladı. Yeşil tüneli geçip Murtaza'ya bile görünmemek için ihtiyatla iki büklüm yürüyerek arka kapıdan sokağa çıktı. Şükriye Hanım'ın evini boyladı. Mühim işler başarmaya giden bir misyon hamili gibiydi. Kendi kendine söyleniyordu: "Bu şojuklar bana güvendiler. Savjı da güvendi ya, ben onlara yüz vermedim... Amma Arap aklı nolajak?.. Dur bakalım, tavşan sopaya rastladı mı?"

Sokak kapısının kilitli olduğunu, besmele çekse de mucize ile açılmayacağını biliyordu. Akşam Güler'le Celal'in yaptığı gibi bahçenin etrafını tavaf ederek minimini ahşap bir kapının önüne vardı. Bir ziyaretinde Şükriye Hanım'ın bu kısımda çamaşır astığını fark etmiş, seslenip buradan bahçeye girmişti. Elini parmaklığın arasından sokup mandalı çevirdi. İlle de bir şey keşfetmek azmiyle, iki yanına bakına bakına avcı gibi ilerledi. Şükriye Hanım da pek hamarat kadın doğrusu... Uykusuz geçirdiği geceden sonra bile sabahleyin erkenden mutfağın önündeki avluyu yıkamadan edememiş. Yerler ıslak.

Mama Dadı birdenbire irkildi. "Vay janına!" Ellerini dizlerine dayayıp tıpkı vaktiyle cin çocuğun izlerine baktığı gibi, Malta taşları üzerindeki çamurlu ayak izlerine daldırdı. "Pabuju buyuk buraya da gelmiş... Jin taifesinden olduğu bişiminden belli..."

Asgari kırk beş numaralı bu ince uzun ayakların izleri servis kapısına kadar uzanıyor, oradan tekrar geri dönüyordu. Dadı Kalfa

pek şaşırmıştı. Bu ayak izlerini bir kere de kendi evlerinin kumluğunda cin çocuğunun ayak izleriyle yan yana görmüştü. Ve o zaman da tıpkı yüklü odada olduğu gibi bu izler vehim dedirtecek süratle, kaşla göz arasında silinip gitmişti.

"Ajaba şimdi de bunlar gözümün önünden kaybolajaklar mı? Jinler kendi şizdikleri izlerini kendileri mi bozuyorlar?"

Eğer bozuyorlarsa Mama Dadı onları iş üstü belki yakalayabilir. Bu ani kararla doğruldu. Kır havası teneffüs etmeye çıkmış bir avare edasıyla ellerini arkasına bağladı. Göklerdeki muhayyel[1] kuşları seyrederek gerisingeri döndü. Ağaçların arasına doğru yürüdü ve bir mazı kümesinin arkasına siper aldı. Fakat tam bu anda cinleri bile ona unutturacak bir şey dikkatini çekti. Bahçenin en fazla güneş alan kısmında iki üç ağaç arasına gerilen, adeta siyahlaşmış, çürümüş çamaşır iplerinden bir iki metre kadarı başka bir cinsti ve yeni idi. Yepyeni! Tıpkı kendi çamaşır ipleri gibi... Köşke taşınırken bizzat kendinin Mısır Çarşısı'ndan aldığı ip gibi... Hani şu...

Az daha "Ulak! Ulak! Ulak!" diye bağıracaktı; kendini zor tuttu. Bir kuşun üstüne usul usul yürüyen kara kedi gibi ağır ağır ilerledi. Kararmış iplerin arasına iki kesik ucundan kabaca düğümlenmiş bu ipi çözdü. Birdenbire Kemal'in cesediyle temas etmiş gibi irkildi! Murtaza'nın da, Celal'in de, Güler'in de hakları var! Ah Bacı Kalfa'nın Arap aklına güvensizliği! O da zaten ilk günden komşularının tekinsiz olduğunu sezmemiş miydi? Bir an gözlerini yumdu. İki üç akşam evvel, mutfakta acı kahvesini höpürdeten Murtaza'nın, Şükriye Hanım'la kocası hakkında neler söylediğini hatırlamaya çalıştı.

Anlattıklarına göre, Kemal'in öldürüldüğü gece, Şükriye Hanım'la kocası sözde misafirliğe geliyorlarmış. Ama neden kendilerine yakın olan büyük kapıdan bahçeye girmemişler de tarlaların arasından yürümüşler, arka kapıdan dalmışlar? Bahçıvan yemin

[1] Hayali.

ediyordu. Hüşameddin Bey'in karartma zamanında kullanılan siperli el feneriyle bir şeyler arar gibi etrafı yokladığını, hırsızlama yaklaştığını görmüş, sonra da yeşil tünelde feryadı basmışlar... Ama Allah bilir aradan yarım saat mi, bir saat mi geçtikten sonra... biçare Arnavut, "Kime laf anlatacaksın more?" diyordu. "Ben bir bahçıvan parçasıyım... Şahit yok, ispat yok..."

Mama Dadı ele geçirdiği ipi adeta tiksinti ile dürüp büküp kat kat eteklerinin altındaki içki şişesinin gizli torbasına sokuşturmaya uğraşırken bunları düşünüyordu. "Şojuk jinle pabuju buyuk de bunların jinayet ortağı mı ajaba?"

Ansızın zihni yine Malta taşları üzerindeki izlere çelindi. Sakın meşguliyetten faydalanarak cinler yine oyunlarını oynamasınlar? O tarafa yaklaştı; hayır bu sefer, Şükriye uzaklarda olduğu için izler de yerli yerinde duruyor. Mama Dadı'nın kalbi gümbürdemeye başladı. Demin fark etmemişti. İzler çamurlu toprakta da devam ediyormuş ve binanın köşesini dönüyor. Mama Dadı da döndü. Duvara adeta sürtünürcesine binbir ihtiyatla yürüdü. Ve kocamış bir salkım söğüdün altında köhne bir havuzla karşılaştı. Yerlere baktı. Toprak kuru. İzler yok. Kadıncağızın fena halde canı sıkıldı. Derinden bir "Of!" çekti. Sanki bu nidasına cevap olarak, havuzun sularında bir titreme oldu. Suya akseden söğüt dallarının arasında masallardaki Of Lala'nınkine benzer bir çehre belirdi. Mama Dadı havuzun içinde gördüğü bu manzara karşısında korkusunun esiri olup her türlü ihtiyat tedbirini unutarak imdat çağırmak istedi: "Ulak! Ulak! Ulak!

Havuzdaki suratın kaşları çatıldı. İnce upuzun şehadet parmağını dudaklarına götürerek Of Lala sükût işareti verdi. Bacı bu ihtar üzerine büsbütün zıvanadan çıkarak boğuk bir sesle: "Emriniz baş üstüne sultanjığım!" diye cevap verdikten sonra arkasına bakmadan tabanları kaldırdı. Bir dehşet sahnesinden hayatında belki de ilk kaçışıydı bu... Koşarken etekleri bacaklarına dolanıyordu. Bahçe kapısından sokağa fırlayınca nefes nefese bir an durdu. Sonra

burada Şükriye Hanım'la kocasına yakalanmak endişesiyle tekrar kaçmaya başladı.

Eve vardığı zaman, perişanlığı hâlâ yüzünde okunuyordu ki mutfakta misafirlere kahve pişirmekte olan Güler, heyecanla sordu. "Ne oldu sana kuzum? Adeta ağarmışsın bacım! Bir iş mi geldi başına? Hem neredeydin sen bakayım?"

Mama Dadı hasır iskemleye yığıldı. Elinin tersiyle alnının terlerini silerek: "Ne sen sor ne ben söyleyeyim Gülerjiğim!" dedi. "Hoş zaten sorsan da söyliyemiyejeğim! Şünkü beni menettiler."

"Kim menetti?"

"Pabuju Buyuk!"

"Kimmiş Pabucu Büyük?"

"Havuzdaki jin!"

"E artık sen iyice Pabucu Büyüklük oldun!"

Genç kız dadısına yaklaşıp gözlerinin içine bakarak sordu: "Zaten derdim başımdan aşkın, bir de sen işler çıkarma dadı! Sen bir şeyler karıştırmışa benzersin. Bize sormadan etmeden nerelere kayboldun?"

Bacı Kalfa yavaş yavaş kendine geliyordu. "Siz bana teşekkür edin, şıkışmayın...Bakın ne getirdim!" ve genç kızın hayret nazarları karşısında yine kat kat eteklerini kaldırıp mahut torbasından ipi çıkardı. Güler hiçbir şey anlamayarak sordu: "Neymiş bu?"

"Siz ip uju istememiş miydiniz benden?"

Güler bir kahkaha attı: "İpucu dedikse sen sahici ip mi anladın?"

Bacı gocunmuş gibi baktı: "Sen beni o kadar jahil mi sanıyorsun? Ben mejazi mana da bilirim... Bu da mejazi ip uju!" Bir yılanı ensesinde tutuyormuş gibi, iki parmağıyla, cinayet vasıtasını kaldırıp havada salladı: "Kemal'i boğdukları ipi Şukriye jadısının bahşesinde buldum. Amma ötesini söyliyemiyejeğim! Şunki yasak ettiler."

VI

Ökse

Güler'le Celal matbaadan acele ile çıkmışlardı. Fakat Nuruosmaniye Camii'nin avlusunu geçerlerken yürüyüşlerine avare bir eda vermeye çabaladılar.

Genç kız: "Karabet'in çalıştığı atölyeyi çok aramak icap etmez inşallah..." dedi. "Vakit kaybetmekten korkuyorum. Çünkü Fevzi ağabeyin dediğine göre hemen tevkif edeceklermiş."

Celal saatine baktı. "Henüz onu on geçiyor. Fevzi ağabey, ancak üç buçukta orada oluruz, demişti. Merak etme, atölyenin adresi de var bende. Aman kuzum Gülerciğim, bir şey belli etme! Oğlanı kuşkulandırırsak ve elimizden kaçmağa kalkışırsa durduracak salahiyetimiz yok. Mesul mevkie düşeriz. Keza Fevzi ağabey de tevkifi bize önceden haber verdiği için fena durumda kalır."

"Ne hacet böyle ihtarlara Celal? Ben çocuk muyum? Zaten atölyeye gitmek için sebep hazırladım. "

Bileziğinin ucundaki incecik zinciri gösterdi. "Bak, kopmuş... Açılıp kolumdan düşecek. Bayazıt'ta lokantadan dönüyorduk, deriz. Bunu yaptırmak için sana uğradık, diye inandırırız."

"Haydi bakalım."

Güler sordu: "Nasıl oluyor da bu hâlâ atölyede çalışıyor? Bir yere sıvışmamış?"

"Mamacığının esrarı faş ettiğini[1] bilmiyor ki... Şüphe altında olduğundan haberi yok."

Kapalıçarşı'ya girmemişler, mezat yoluna doğru sapmışlardı. Somyacıların çekiç sesleri duyuluyordu. Genze, türlü madenlerin ısıtılıp işlenmesinden hasıl olan kötü bir koku doluyordu.

Celal bir an ayrıldı, dükkâncılara adres sordu. Sonra gene iki arkadaş yan yana yürüdüler. Kim bilir hangi asırdan kalma taş bir

[1] Ortaya çıkardığını.

hanın avlusuna getirdiler. Eski elbiseleri temizleyen başı yemenili Ermeni kadınlar bu avluda masalar kurmuş, bir açık hava ütühanesi vücuda getirmişlerdi. Güler'le Celal onlardan da malumat sorup eşikleri aşınmış taş merdivenden binayı kucaklayan iç balkonumsu koridora çıktılar. Bir insanın güç geçebileceği mini mini bir tahta kapıyı itip göz gözü zor gören kuyumcu atölyesine girdiler. Burada iki demirli pencere vardı. İkisinin de önünde birer tezgâh kurulmuş içeri süzülen ışığın altında iki kuyumcu çalışıyordu. Biri çok ihtiyar, öbürü çok genç...

İhtiyar, gözlüğünü gözüne kaldırdı, gelenlere "Buyursanız!" dedi.

Güler şakacı bir sesle: "Kalantor müşteri olmadığımızdan müteessifiz!" dedi. "Merhaba Karabet..."

Celal delikanlının sırtına vurdu: "Çoktan göründüğün yok. Nasılsın bakalım aslan?"

Karabet daimî bir kuşkuda olduğu için, göğsü heyecandan körük gibi iniyor, kalkıyordu. Gözlerinde de delik arayan bir fare ifadesi belirmişti. Güç işitilir bir sesle fakat Türkçeyi bir Türk gibi telaffuz ederek: "Safa geldiniz Güler Hanım... Safa geldiniz Celal Bey... Buyurun... Bir kahve, bir çay... Mamam nasıl?"

"İyiyiz... Hepimiz iyiyiz... Hepsi iyiler..."

Yutkundu: "İyiler demek?.. Gazetede bir şey okumuşluğum var da... Merak ettimdi... Ama malum ya Fahri Bey sağ olsun, beni sevmez de hani... Baş sağlığına gelemedim... Kusura kalmazsınız..."

Konuştukça heyecanı artıyordu. Birbirine yakın küçücük gözleriyle, ağzına doğru sönük balon gibi sarkmış burnuyla, beyin tarafı küçük kafasıyla hakiki bir insandan ziyade madeni bir topa aksetmiş insan hayaline benziyordu. Bilhassa rengi gitgide uçtuğundan Karabet hayaletleşiyordu.

Güler onu teskin etmek isteyerek ziyaret sebeplerini izah için bileziğini gösterdi: "Tabii sen dururken başkasına gidecek değildim a..."

Ve felah bulmaz oğlanın derin bir solukla rahatladığı bariz şekilde fark edildi. "Emriniz baş üstüne Güler abla... Hemen yapayım... Ustacığım... Güler abla ile Celal ağabeyi hep söylerim a... İkisi de gazeteci..."

İhtiyar kuyumcu: "Son günlerde gazetelere Karabet çok merak sarmıştır... Sizin köşkteki cinayet tahkikatı uzun sürer ise iyice okur yazar olacaktır." dedi. Kurnaz kurnaz göz kırptı... Karabet, gocunmuş gibi bir surat takındı.

"Ne demek istiyorsun yani ustacığım?.. Sen zaten hep benim mahvıma yürürsün... Herkes mahana arıyor zaten birbirini lekelemeğe... Bir de bakarsın... Bir de bakarsın... Demedim mi işte?"

Demin iki gencin girdiği kapı, bir tekme ile ardına kadar açılmıştı. Eşikte iki polis göründü. Sonra bir sivil tabancayla içeri girdi. Balkon koridorda Fevzi ağabeyin mütecessis[1] yüzü göründü.

Bu baskın o kadar mükemmel olmuştu ki hadiseyi beklemelerine rağmen iki muharrir arkadaş bir sürprize uğramış gibi şaşırdılar. Polisler de onları burada görünce aynı derecede hayrete düşmüşlerdi. İhtiyar kuyumcu elleri yukarı kaldırsın mı kaldırmasın mı tereddüt içindeydi. Karabet sapsarı kesilmişti. Yegâne kurtuluş menfezi[2] polislerle tıkalı. Pencerelerde de bilek kalınlığında demir çubuklar... Bir sefer zabıtaya oynadığı oyunu tekrarlayamayacak mı? Kanunun pençesinden kaçıp kurtulamayacak mıydı?

Onun aklından geçenleri sezmiş gibi eli silahlı sivil: "Bu sefer hiç etrafına bakınma tavşan!" dedi. "Bak kaç kişiyiz..."

Onun bu ihtarına rağmen ayağa fırlamış bulunan Karabet, can havliyle polislerin bacakları arasına doğru bir dalış yaptı. Fakat eşikte Fevzi ağabey onu enseledi.

Sivil polis tabancasını cebine koydu. "Yok, yok... Bu iş o kadar kolay değil, delikanlı... Üçüncüye bile hacet kalmadı, ikincide ele

---

[1] Gizlice gözetleyen.

[2] Deliği.

geçtin çekirge..." ve kelepçeleri çıkardı: "Şöyle kuzu kuzu uzat bileklerini... Bunlar senin yaptığın bilezikler gibi zarif değil ama, kusura bakma..."

Karabet kekeliyordu: "Peki ama niçin Güler abla, Celal ağabey siz söyleyin... Olur mu ya bu? Haksızlık bu be?.. Memlekette kanun var, demokrasi var... Öyle rastgele suçsuz insan enselenir mi?"

"Senin suçun boyundan büyük boğazına kadar bataktasın..."

"Yani ne yapmışım hani?.. Kimin tavuğuna kış demişim?"

"Gevezeliği bırak! Biz senin ne yaptığını ne ettiğini senden iyi biliyoruz... O gece bizi köşkte gafil avladın. Elimizden sıyrılıp kurtuldun ama işte netice..."

Kelepçeyi takmışlardı. Remzi ağabey dış koridorda ışık zaviyesini[1] punduna getirip bir fotoğraf çekti ve Celal'e sordu: "Bir de profilden alalım mı? Sen tembih etmiş miydin birinci sahifeden bol resimle göstersinler diye?"

Celal başını salladı: "Bir gün içinde meşhur olacaksın Karabet!"

Kuyumcu çırağı homurdandı: "Demek siz de, sizin gelişiniz?" Ustasına döndü: "Allah seni inandırsın ustacığım, suçum yok benim... Tertemiz olduğum anlaşılacak..."

Sivil memur gülümsedi: "Hele biz senin bir kirli çamaşırlarını görelim... Besim! Aç şu paketi."

Polislerden biri gazete kâğıdıyla yapılmış bir paketin iplerini çözdü. "Ustası... Sen namuslu adamsın... Hakkında tahkikat yaptık, biliyoruz... Sözün özün doğruymuş..."

İhtiyar kuyumcu bu arbedede kendisine leke bulaşmadığından memnun başını salladı: "Bana daim on binlerce liralık mal emanet edoorlar..."

"Tabii, tabii... Tek taşlar da emanet ederler... E söyle bakalım, şu paketten çıkan ceketi tanıdın mı?"

---

[1] Açısını.

İhtiyar ceketi alarak dikkatle gözden geçirdi. Sonra birkaç defa cekete ve delikanlıya münavebe[1] ile baktı: "Ben söylemiyeyim, sen söyliyesin Karabet." dedi.

Oğlan, gene: "Vallahi billahi ben..."

Usta kuyumcu dikkatiyle bütün teferruata bakıyordu. "Bunun bir düğmesi eksik değil idi."

Sivil memnun, güldü: "İşte o eksik olan düğme, Karabet'in karanlıkta saldırıp yuvarladığı adamın avucunda bulundu... Görüyorsun ya inkârdan fayda yok, Karabet... Şahitler bir değil... Gel Dudu Hanım..."

Taş merdivenin ortasına kadar yürüyüp daha fazla yaklaşmaya cesaret edemeyen Ermeni kadınlardan biri teker meker[2] yukarı çıktı.

"Bize anlattıklarını söyle Dudu Hanım!"

Kadın, kelepçeli Karabet'e biraz korku biraz da merhametle baktı. Bir iki kere yutkundu. İfadesiyle onu mahvetmek istemediği belliydi.

"Yanlış yahut yalan ifade verirsen mesul olacaksın Dudu Hanım."

Bunun üzerine kadının dili çözüldü: "Altı ay evvel bu ceketi Karabet'e müstamel[3] olarak on liraya ben satmış idim. Evvelki gün üstüne para verdi ise bu ceketi bırakıp sırtındakini üstüne beş lira fark ilen almıştır. Ne ki evvelce söylemişim tekrarloorum..."

"Aferin Madam... Buyurun beraber..."

Karabet merdivenden inerken Güler'le Celal'e bet bet baktı: "Ben sizi dost bilmiştim... Halbuki siz kuyumu kazıyorsunuz... Annem öğrenince ikinizle de selamı sabahı keser; görürsünüz..."

Hep birlikte handan ayrıldılar. Küçük kafile müdüriyete vardığı zaman ikinci katın avlu parmaklığına dayanmış, Madam Surpik

---

[1] Sıra.

[2] Döne döne.

[3] Kullanılmış.

aşağı bakıyordu. Bilekleri kelepçeli oğlunu cümle kapısından girer görünce hıçkırmaya başladı. Fakat sonra kendini topladı. Gözlerinin yaşını sildi. Polisler ortasında Karabet merdiveni çıkıncaya kadar sükununa kavuştu ve oğluna doğru yürüdü. "Maman seni bu hallerde görecek idi?" dedi fakat evladının perişanlığını fark edince ilave etti: "Korkmayasın. Bir iki ay ilen geçiştireceksin."

"Ben bir suç işlemedim ki... Kimsenin tavuğuna kış demedim ki... Hakikat anlaşılacak." Sonra anasının burada bulunuşunun gayri tabiiliğini birdenbire fark ediverdi. İkinci şubeye doğru yürürlerken sordu: "Şahit diye mi getirdiler yoksa? Sen ifade vermemiş mi idin?"

Madam, bu suali cevapsız geçiştirdi.

Karayağız bir sivil başkomiserin masa başında oturduğu büyük bir odaya girdiler. Duvar boyunca sıralanmış iskemlelerden birinde Hatifi oturuyordu. Vartayı[1] savuşturduğu, bacak bacak üstüne atıp sigara tellendirmesinden ve bu meraklı sahneyi seyre hazırlanmasından belliydi.

Fevzi ağabey, başkomisere dostça bir selam verdikten sonra Güler'le Celal'i işaret etti: "Bahsetmiştim kendilerinden... Meslektaşlar... Vakanın da şahitleri..."

"Buyursunlar..."

Yer gösterdi.

İki polisin arasında Karabet ayakta duruyordu. Hatifi'nin bulunduğu tarafa bakmamaya gayret etmekteydi. Anası yarım adım arkada, mendiliyle gözlerini silip duruyor, merhamete layık bir intiba hasıl etmeye uğraşıyordu.

Karabet'i tevkif edenler, hadiseyi amirlerine naklettiler. Başkomiser, sanığın yüzüne bile bakmaya tenezzül etmedi. Ona doğru yan oturdu. Elinin tersiyle bir işaret yapıp istihfafla emir verdi: "Anlat bakayım bu işi nasıl yaptın?"

---

[1] Tehlikeli durumu.

Karabet'te aynı terane: "Ben bir şey yapmamışım. Haberim yoktur... Ben kimsenin tavuğuna kış dememişim."

Polis amiri dehşet saçan simsiyah gözlerini bu sefer ilk defa olarak sanığa çevirdi: "Öyle ağızlar istemez... Hakikati anlatacak mısın? Yoksa..."

Karabet son defa olarak diretti: "Hakikat söylediğim gibidir. Ben kimsenin tavuğuna..."

"Eee... Yeter... Sen söyle Madam... Bak annen ne diyor?"

Delikanlı, hayretle başını çevirdi. Annesi bir savcı gibi oracıkta...

"Adaletten kaçınılır evladım?.. Ben doğruyu demeseydim, bu maksumu katil diye sehpaya götürecekler idi... Benim gibi senin de vicdanımız böyle şeye kail olur?.. Onun için itiraf etmişim ki, sen cinayet gecesi bir cahillik etmişsin... Hatifi Bey'le Naili Bey'in odasında karşılaşınca boğuşmuşsun..."

Oğlunu itham ederken, gözlerinden yanaklarına yaşlar süzülüyor, sesi titriyordu. Karabet birkaç sefer, konuşacakmış gibi dudaklarını kımıldattı ise de yutkundu, yutkundu, sustu. Bet beniz büsbütün kül kesilmişti. Korkak korkak komisere baktı: "Validem böyle diyor ise bana söz kalmadı..."

Komiser memurlardan birine döndü: "İfadesini zapt edin."

Karabet, anasının anlattığı hikâyeyi aşağı yukarı aynen tekrar etti: Çok sıkıştığından para istemek için o gece köşke gelmiş imiş. Herkesin toplandığı sofra başında Fahri'nin de bulunduğunu görünce meydana çıkamamış imiş. Açık kapıdan usulle binaya girmiş. Anasının odasını ararken yanlışlıkla Naili'nin odasına dalmış. Asılı ceketinin cebinde cüzdanı görünce almamazlık edememiş. Suçunu hafif göstermek için "Pederin zannetmiştim..." diyordu.

Vaka zaten zabıtaca malumdu. Bununla beraber başkomiser gazetecilere döndü. Hepsine nezaketle birer Yenice ikram etti. Harıl harıl not alan Fevzi ağabeyle de şakalaştı: "Beyhude çalışıyorsun birader... Koy kalemi cebine! Çünkü dedikleri hep martaval... Küçük suçunu itiraf ederek büyük suçunu gizlemek istiyor... Fakat mızrak

çuvala sığmaz Bay Karabet..." diye omzunun üstünden delikanlıya doğru kükredi.

Madam bu sözlerden teşe'üm etmişti.[1] "Ağnamoorum!"

Polis amiri: "Şimdi anlarsınız, Madam!" dedi ve yine Karabet'e sordu: "O gece Kemal Bey'le aynı trenle gelmediniz mi?"

Karabet neredeyse bayılacak. "Gelmedik... Geldik... Şey..."

"Kemal Bey arabaya bindiği sırada sen iki arkadaşının yanından ayrılıp ona doğru koşarak seslenmedin mi? Arabası yürümüşken uzunca fiskos bir şeyler söylemedin mi? O da seni tersleyip yumruklarını sallamadı mı?"

Odada ezici bir sükût oldu. Yalnız Madam'ın kesik kesik hıçkırdığı duyuluyordu. "Ah Mega Asfas... Korktuğuma uğroorum!.. Yapmamış isen inkâr et oğlum!.. Hani Kemal Bey ile sen küsmüş idin? Emanetini getirmemiş, seni döğmüş idi... Müdür Bey! Müdür Bey! Babasız büyüyen evlatlar haşarı oloor..."

Komiser Madam'ın anlattıklarını dinledi. Zapta geçmesi için işaret çaktıktan sonra Fevzi ağabeye: "Nasıl ağa? dedi. "E, bir diyeceğin kaldıysa de bakalım, Karabet..."

Karabet'in burnu büsbütün ağzına sarkmış, dudakları mühürlenmiş, susuyordu.

Güler dayanamadı, başkomisere hitap etti: "Lütfen sorar mısınız? Bizim kapı komşumuz Şükriye Hanım'la Hüsameddin Bey'i tanıyor mu?"

Başkomiser müstehzi baktı: Hariçten gazel oldu amma güzel hatırınız için soralım: Tanıyor musun?"

Madam cevap verdi: "Tanımoor..."

Karabet anasının inadına tekzip etti: "Tanımaz olur muyum? Sen beni ona pansiyoner bile yapmak istemedin mi? Sonra da karı koca beni bir gün içeri buyur ettiler. Bana yemek yedirdiler... Dahası da var amma, geç o tarafı..."

---

[1] Uğursuzluk sezmişti.

Güler yine atıldı: "Beyefendi neymiş acaba o tarafı? Lütfen sorsanız..."

Başkomiser eliyle yeter işareti yaptı. Celal'le Güler istintakın bu şekli alışından gayrimemnun, komiseri tenkit gibi birbirlerine baktılar. Karayağız polis amiri mevzunun o kısmına aldırmıyordu. Karabet'i sıkıştırmaya devam etti. "Kemal Bey seni başından savdıktan sonra, arabayla köşke geldi. Söyle bakalım, o sırada sen arkadaşlarınla ne yaptın?"

"..."

Cevap yok.

"Susmakla kurtulamazsın oğlum. Çünkü biz hakikati biliyoruz. İstersen ben ne yaptığınızı anlatayım... Anlatayım mı?"

Endişeli sükût devam ediyor. Yalnız Karabet'in hızlı hızlı soluduğu ve Madam'ın kesik kesik hıçkırdığı duyuluyor.

"Kemal Bey'in arabası gözden kaybolur kaybolmaz, senin Yasef ikinci bir araba kiraladı. Doluştunuz içine... Bakkaldan erfaneyle[1] bir de natürel şarap aldınız. Dikerekten köşkün yolunu tutturdunuz. Yolda İngilizce şarkı söylediniz. Gerisini de anlatmakta devam edeyim mi?"

Karabet bayılma raddelerine gelmişti. Kekeledi: "Doğru tahkikat yapmışsınız Müdür Bey. Amma ve lakin Kemal Bey'i biz öldürmedik."

"İlk sorguda 'Katilim!' diyen sanığa nadiren rastlanır. Bahusus göz göre göre hakikatleri inkâr ederek tahkikatın ilk safhasını müşkülata uğratmasa..."

Kuyumcu çırağı bu sözlerin arkasındaki ithamın dehşetini birdenbire kavramıştı. Sapsarı kesilerek masaya doğru birkaç adım atınca iki yandaki polisler onu yakalayıp eski yerine diktiler ve ensesinden kaktılar.

---

[1] Hep birlikte yemek içmek için ortaklaşa almak.

Oğlan çırpınıyordu: "İki gözüm önüme aksın ki Kemal Bey'in kılına ilişmedik."

Madam da neye uğradığını büsbütün şaşırmıştı: "Ben samimi itiraflarımla ciğerpare evladımı tehlikeye atmışım..."

Karabet başını döndürdü. Ermenice çıkıştı. Madam artık ayakta duramayacak hale gelmişti. Celal onu kolundan tutup bir iskemleye oturttu. Ve kulağına fısıldadı: "Dur telaşlanma Madam. Elbet hakikat anlaşılacak."

Onun fısıltısını işiten komiser, hep o müstehzi tebessümüyle genç gazeteciye baktı: "Hakikat anlaşılacak değil. Hakikat bizce malum." Ve birdenbire ciddileşerek iki elini önündeki dosyaya vurdu: "Bu günlük bu kadarı kâfi... Götürün içeri sanığı..."

İtirazla kekeleyen Karabet'in koluna yapışmışlardı. Dışarı sürüklüyorlardı. Haylaz oğlan diretmenin faydasızlığını anlamış gibi kös kös yürüyordu. Bu manzara Madam'ın son tahammülünü de tüketti. İskemleden fırlayıp oğlunun arkasından atılmak isterken bir polis memuru önüne dikildi, yolunu kesti.

"Karabet'i son görüşümdür bu?.. Ben gafil avlanmışım... Adalete yardım edeyim deyince, evladımı sehpalara sürüklemişim... Gayri ben de vefat etmeliyim!"

Yarı baygın iskemleye çöktü. Çenesi göğsüne düştü. Konuşulanlardan bihaber öylece kaldı. Bu sahne Güler'le Celal'e sahi dokunmuştu. Karabet'in masumiyeti hususunda anasının fikirlerine iştirak etmemekle beraber, hatta komiserin gösterdiği ve Karabet'in reddedemediği deliller karşısında onun Kemal'i öldürmesinden kuşkulanmalarına rağmen, yine de Şükriye Hanım'la Hüsameddin Bey'in cürüm ortağı bile sayılmayıp temize çıkmaları sinirlerine batmıştı.

İkisi bir ağızdan söylendiler: "Peki amma efendim... Size getirdiğimiz maddi delil?"

Komiser parmaklarını çıtırdattı: "Ne gibi?"

"Şükriye Hanım'ın bahçesinde bulunan ip?.. Kemal'i boğdukları ip?"

Komiser iskemlesinden davrandı. Masanın kenarına ilişti. Kapıda bekleyen memura: "O iki yankesiciyi getirin!" dedi. Bu mülakatın bitmek üzere olduğuna bir işaretti. Sonra iki genç gazeteciye döndü: "Evvela efendim, Kemal Bey'in iple boğulduğunu kabul etmekle beraber, iple bir adam boğmanın bir malmış gibi o ipi götürüp kendi bahçesine asmasını bendeniz mantıki bulmuyorum..."

Fevzi ağabeye baktı: "Dostum! Senin de halinde bir tereddüt var amma hakikate ulaşırsın yakında, ulaşırsın..."

Polis muhabiri sordu: "Yani ne diyorsunuz? Bu şekilde mi gazeteye aksettirelim?.. Kemal'in katili olarak Karabet tevkif olunuyor, diye mi?"

Başkomiser müspet menfi bir şey söylemeyip iki elini açtı: "Görüyorsunuz, dinlediniz!" dedi. Biri cüce, öbürü kambur iki yankesici eşikte belirince komiser gazetecilere başını çevirdi: "Eğer alakadar ediyorsa bunları da dinleyebilirsiniz tabii..."

Fevzi ağabey kâğıtlarını topladı. Güler'le Celal davranıp Madam'ın koluna girdiler. Hatifi de ret cevabı almaktan korkarak komisere doğru yürüdü: "Ben de arkadaşlarla gidebilirim bittabi."

"Bittabi..."

"Çok teşekkür ederim."

"Bilakis... Biz sizi üzdüğümüzden özür dileriz... Feleğin böyle muziplikleri olur..."

El sıkıştılar. Madam daha şimdiden oğlunun cenaze törenini takip eder gibi iki muharririn kolunda yürüyordu.

Güler, Hatifi'nin elinden tutarak: "Çok sevindim kurtulduğuna..." diye fısıldadı. "Doğru bize gidiyoruz, değil mi?"

"Götürürseniz gelirim tabii... Başka gidecek yerim yok!"

"Arkadaşlar seni görünce kim bilir ne sevinecekler... Sen kilit altındayken kadrimi anladılar."

Hatifi keyifli keyifli güldü. "Çeksinler ziyafeti bakalım bu gece şerefime..." ve tereddütlü mırıldandı: "Yahu, acaba sahiden Karabet mi? Oğlan Allah yarattı demedi beni yere serdi amma Kemal'in katili midir, şüphedeyim! Senin böyle şeylere aklın erer Güler, ne dersin?"

"Başkomiser pek kati konuşuyor. Efkârıumumiyeye[1] ilan edilmesinden de çekinmiyor. Tereddüdü olsa yanlış bir haberin intişarını[2] önlerdi. Bak ne kadar da ipuçları ele geçirmiş. Karabet'in bizim civara arkadaşlariyle geldiğini bilmiyorduk. Şarap da içiyorlarmış."

Hatifi: "Şişede durduğu gibi durmaz!" dedi.

Celal müdüriyetin önünde bir taksi durdurdu. Madam'ın köşeye yerleşmesine yardım etti.

Fevzi ağabey özür diledi: "Sizden ayrılacağım arkadaşlar... Matbaaya... Neylersin!.. Yahu bu oğlanın şeriki cürümlerini de[3] tevkif ettiler mi o Yasef'i falan? Dalgaya geldik, sormadık... Haydi size güle güle... Ben tekrar içeri dönüp tahkik edeyim de..."

Cümle kapısından daldı.

Otomobilde Celal'le Güler, Şükriye Hanım'la Hüsameddin Bey hakkındaki şüphelerini son geceki takiplerini Hatifi'ye de anlatıyorlar ve ikide bir cümleyi yarıda kesip birbirlerine soruyorlardı: "Peki nasıl olur, nasıl olur da bunlar işin içinden tertemiz sıyrılırlar? Ne demeğe gece yarıları bizim bahçemizde dolaşmışlardı? Acaba biz mi yanıldık? Mümkün mü yanılmış olmamız? Onlar değil miydi?"

Madam, anesteziden yeni ayılır gibi pürüzlü bir sesle mırıldandı: "O cadı ilen solucan kocası evladımı da yakmıştır. Evlerine alıp yemek ikram ettilerse bedava etmemişlerdir."

Güler Celal'e soruyor: "Peki bunların Karabet'le iş birliği yapmalarında ne mantık olabilir?"

---

[1] Kamuoyuna.

[2] Yayılmasını.

[3] Suç ortaklarını da.

Celal Güler'e soruyor: "Asıl mesele bu karı kocanın Kemal'le ilgisinde... Ne sebeple onu öldürmeğe karışmış olmalarında..."

Hatifi de sordu: "Ne demeğe matrağı kafama indirsin diye Karabet'i teşvik etmiş olabilirler yahu?"

Köşke gelinceye kadar cevap bulamadıkları suallerle otomobilde bunaldılar. Mama Dadı onları bahçe kapısı önünde karşıladı. Yabanlık kırmızı entarisini giymiş, yemenisine de beyaz bir karanfil takmıştı. Kafayı adamakıllı tütsülediği, azami haddini bulmuş neşesinden belliydi. Bir şarkı mırıldanıyordu:

Söyle janım ne dersin?

Beni mejnun edersin...

Güler'in tepesi attı: "Sen sahiden mecnuna dönmüşsün... Nedir bu halin?"

Mama Dadı arabadan Hatifi'nin indiğini görür görmez, bir operet aktrisi edasıyla zıplamaya başladı: "Ne mesut günler... Hatifijik kurtulmuş... Jihanı pembe gözlükle görüyorum."

Hatifi Madam'ı işaret etti. Mama Dadı'nın kulağına Karabet'in tevkifini fısıldadı. Bacının sırtında yumurta küfesi yok a... Bu sefer de bir dram aktrisi oldu. Surpik'i iki yanağından taziyetle öptü: "Ne felaketli günler... Karabetjiği kaybettik... Jihanı kara gözlükle görüyorum. Ağlama Madamjığım... Daha ağlanajak şok şey var."

Güler'in sabrı tükenmişti. Haykırdı: "Fırsat düşkünü! Bu evden ayrılmayagöreyim; hemen ne bulursan dikiyorsun."

"Asıl fırsat düşkünleri küşük yalıda!"

Parmağiyle sahili işaret ediyordu. "Git orada jürmümeşhut yap Madam... Sen de Jelal... Sonra ikiniz de derdinize yanın..."

Sarhoş olmasa, bu derece patavatsızlık etmezdi. Öğle yemeğini yiyip yukarıki odaların birinde uykuya varan Naili ile Cenan'ın ve denize girmek bahanesiyle evden sıvışan Sevim'le Fahri'nin ardından sofra başına geçmiş; Arap Bacı arta kalan içkiler ve mezelerle gününü gün etmişti. Karışık içkiler sıcakta adamakıllı başına vurmuş olmalıydı ki, konuştukça sapıtıyordu: "Herkes jünbüşte...

Jenan Kemal'in matemini şoktan unuttuuuu... Fahri de Madamjığımı unuttuuuu..." Garip bir raksla Güler'in önüne geldi: "Senin Sevim de Jelal'i unuttuuu... O zaten bir erkeği tenhada kıstırmayagörsün, jihanı unutur... Jelal!.. Seni unuttuuuu... Ben de jinayeti unutayım dedim... Şojuk jini, Pabuju Büyük jini unutayım dedim... İpin ujunu kaşırdım..." Çıngıraklı bir kahkaha attı.

Güler omuzlarından yakalayıp onu adeta silkti. "Sayı ile kendine gel. İki dirhem bir çekirdek nereye gidiyordun böyle..."

"Şükriyejiğimle Hüsameddinjiğimi viziteye[1]!"

"Haydi gir içeriye... Bayram değil, seyran değil... Çıkar bu çingene basmasını sırtından... Bizi kepaze ediyorsun... İftiracı kara kocolos...[2]"

Dadı bir kahkaha attı: "Aman pek beğendim yeni ismimi... Ben kara konjolos... Anberbu kara konjolos! Aman ben iftiracı? No!" Parmağını hayır manasında salladı: "Sen söyle Hatifi... Sen de şok şeyler bilirsin... Burnujuğunu her deliğe sokarsın... İftirajılık mı ettim Sevim'e... Seni de kıstırmadı mıydı hiş tenhada?"

"Beni mi?.. Öhhö..."

"Şıtlat... Yabanjı yok aramızda..."

Bu gevezelikleriyle havaya o derece hâkim olmuştu ki, Madam dahi onun ilk imalarıyla kâbusundan uyanıp ikinci bir kâbusa yakalanmışçasına dehşete kapılmıştı. Eve doğru yürümüşken o kuru havuzun başında yeni bir felaketin vukuunu sezmişler gibi hepsi donup kalmıştı.

Mama Dadı kalabalık bir mecliste alaka uyandırdığını sezen şımarık bir çocuk gibi, adeta mesut, zevzekliklerine devam edip duruyordu: "Aman bu grup pek iyi... Hepiniz her gün böyleje şehre inin!.. Bizim aşıklara gün doğsun... Bana da gün doğsun!.."

---

[1] Yoklamaya.

[2] Kara ve çirkin umacı.

Bestesiz güftesiz bir terane tutturdu. Sonra birdenbire aklı başına gelmiş gibi avazı çıktığı kadar haykırmaya başladı: "Fahri!.. Sevim!.. İkinize de ulak! Ulak! Baskın verejekler... Jürmümeşhut yapacaklar... Ulak! Sizinkiler geldiler... Madamjığın durumunu hiş beğenmiyorum, Fahriii..."

Madam filosofhane: "Ağnooorum! Felaketler çifter çifter gelooor..." dedi. Sonra birdenbire sahile doğru hızlı adımlarla yolu tutturdu.

Güler o kadar hırslıydı ki, hani elinde olsa dadısını oracıkta pataklayacak. Ona gazapla baktıktan sonra: "Gir eve!" emrini verdi. "Seninle kozumuzu ayıldığın zaman paylaşırız." Ve o da Madam'ın peşi sıra yürüdü.

"Canım!.. Biliyorsun ayyaşlığını... Lakırdılarına ehemmiyet verilir mi?.. Bitkinsin zaten... Haydi gidelim eve... Göreceksin bak Sevim odasında kaçıncı uykudadır."

Madam başını salladı. Shakespeare'in bir cümlesini adapte etti: "Oradadırlar, ya yokturlar... İşte mesele!"

Celal gidişin nereye varacağını kestiremeyerek iki kadını tereddütle takip ediyordu. Hatifi, vartalardaki nöbetini atlatmış yeni menazir[1] seyrine hazırlanmakta... En arkadan yavaş yavaş sokuluyor... ve öksürüp tıksırarak aklı sıra Sevim'e eski bir iltifatın bedelini ödüyor.

Madam'ın dümen suyuna uyarak sahildeki mini mini yalıcığa hemen on metre kadar yaklaşmışlardı ki kayıkhane hizasından Sevim, lacivert şortu, beyaz pike bluzuyla beliriverdi: "Çocuklar yeni bir yer keşfettik... Burası bir harika... Öyle serin... Amma öyle serin..." Birdenbire Hatifi'yi gördü: "Vay aslan yarim! Gözlerimiz ruşen... Gel seni alnından öpeyim."

Madam'a yan gözle baktı; fakat görmemezliğe gelip Hatifi ile gevezeliğe vurdu. Lafın arkasını keserse hoşlanmadığı bir bahsin

[1] Manzaraların.

açılacağından korkuyordu, belli. Bu esnada kayıkhanenin içinde koca kanatlı bir kuşun uçma çabalarına benzer patpatlar duyuldu. Fahri üstünü başını silkeliyor. Fakat yine de medhalde[1] belirdiği zaman beyaz pantolonu hayli kirlenmişti. Sevim'in tecrübeli hareketlerine uyamayarak gelenlere acemi ve şaşkın baktı. Her zamanki Fahri'nin küstahlığıyla tam bir tezat!

Madam kabarık göğsünde kollarını Napolyonvari çaprazlamıştı. Burnundan soluyordu: "E şimdi di göreyim ne diyeceksen?"

Bu sesi işitmiş olmak Fahri'ye eski şahsiyetini iade etti: "Ne var ki ne diyecekmişim?"

"Ne yok ki ne demeyecek imişsiniz? Şahitler muvacehesinde[2] ikiniz de süklüm püklüm karşımıza çıkmışsınız. İki gönül bir olunca kayıkhane seyran olmuştur. Yapacağın bu idi Sevim? Akıbet kocamı da elimden alacaksın?"

Sevim bluzunun cebindeki tabakasından bir sigara yakıp dumanını madamın burnuna üfledi: "Haydi be sen de!" ve elinin ucuyla Madam'ı gösterdi: "Şu rakibeme de bakın!"

Kendinden emin bir hali vardı; arkadaşlarının şaşkın sükûtuyla alay eder gibiydi. Bakışlarını kayıkhanenin kuytuluklarına daldırmıştı. "Kayıkhanede iki gönül ha! Yok canım üç gönül... Değil mi Fahri?"

Buna Fahri bile şaştı amma manasını anlamaksızın açıktan bir "tabii" dedi.

Sevim bu bilmeceyi süratle halletti. Hemen geri dönüp kayıkhaneye girdi ve birkaç saniye sonra meçhul bir erkeği elinden tutmuş olarak dışarı çıktı. Bu adamın ecnebi olduğu bir bakışta aşikâr. Evvela bu kadar uzun boyda, bu kadar dar ve düşük omuzlar ancak Amerikan bahriyelilerinde bulunur. Kolları da onlarınki gibi iki yana sarkmıştı. Ummadığı yerden hücum olursa hemen boksa

---

[1] Girişte.

[2] Huzurunda.

başlayacak gibiydi. Sarı, dağınık saçlarla irileşmiş kafasını ileriye uzatmış, çil mavisi gözlerini kırpıştırıyor, karşısındakilere bakıyordu. Onlar da bunun gömleğinden kostümüne, kostümünden çoraplarına, ayakkabılarına kadar bakıp notlarını kendi kendilerine veriyorlardı: Ecnebi. Fakat bu epey rabıtalı[1] giyinmiş ecnebi burada ne arıyor?

Meçhul adam müstehzi bir tebessümle etrafındaki simaları ayrı ayrı tetkikten geçirdi. Bu müşkül durumu muziplikle atlatmayı en elverişli yol buldu. Amerikan şivesiyle İngilizce konuşarak: "Kendimi tanıtayım. Ben yüzbaşı W. Owens..." dedi. "Charles W. Owens."

Sevim evvela İngilizcesini söyledi; sonra dediklerini Türkçeye tercüme etti: "Nişanlı namzedim.[2] Yüzbaşı Charles W. Owens. Hepinize tanıtırım."

Amerikalı güldü: "Nişanlı namzet vekili!" ve Fahri'ye alaycı alaycı baktı. Bu sahnede en şaşkın Fahri idi. Kendi kendine "Allah Allah!" diye söylendi. Sonra meydan okurcasına Madam'a döndü: "Gördün mü? Utan! Utan!"

Madam Sevim'e bir reverans yaptı: "Özür diloorum. Ben yanılmış isem kusura bakmayasın. Kılavuzum o kara kargadır."

Durum pek garipti. Herkes bu garabeti ve işin içinde iş olduğunu kestiriyordu amma mahiyetini kavrayamıyordu. Uzun süren tereddüdü yine Sevim nihayete erdirdi. Ecnebinin koluna girip onu gruptan uzaklaştırdıktan sonra: "Şimdi bana hesap verin bakalım." dedi. "Ne işiniz vardı kayıkhanede? Burası bize ait bir yer... Haberimiz olmadan malikanemizin mahrem yerlerine kadar nasıl sokuluyorsunuz?"

---

[1] Düzgün.

[2] Adayım.

Genç adam mavi gözlerinde çığırtkan bir hayranlıkla genç kızı süzüyordu. Büyük bir ciddiyetle cevap verdi: "Siz de aşıksınız... Bu illet sizi de türlü çılgınlıklara sevk etmiyor mu?"

"Ya? Demek aşk uğrunda? Tuhaf... Sakın zenci dadıya âşık olmayasınız..."

"Alay etmeyin..."

Titreyen elleriyle genç kızın ellerini tutmak istedi. Fakat Sevim bir adım geri çekildi: "Yok, hayır. Nişanlı namzet vekilliğini pek çabuk benimsemeyin. Suallerime doğru dürüst cevap verin... Ne işiniz vardı kayıkhanede?"

"Sizi takip ettim. Sizi daima takip ediyordum. İspat edeyim mi?" Genç kızın şüpheli şüpheli baktığını görerek devam etti. "Geçen gün sırtınızda lacivert beyaz puanlı esvabınız, başınızda hasır şapkanız ve kolunuzun altında paketin sarılışına nazaran tablo olduğuna hükmettiğim bir mustatil[1] bulunarak istasyondan trene bindiniz. Evvela akademiye gittiniz. Paketi orada bıraktınız. Beyoğlu'nda alışveriş yaptınız. Matbaaya döndünüz. Arkadaşınıza uğradınız. Birlikte eve geldiniz. Devam edeyim mi? Kaç elbiseniz olduğunu, bu hafta içinde kaç kere şehre indiğinizi, hatta hangi yemekten hoşlanıp hoşlanmadığınızı, radyoda en fazla hangi müziği dinlediğinizi size söyleyeyim mi? Sizi seviyorum... Gölgeniz gibi peşinizden ayrılmak istemiyorum."

Sevim sandalın ucuyla kumsalda gayrimuntazam şekiller çiziyordu. Esmer yüzünde kızıl karanfile benzeyen dudaklarında müstehzi bir tebessümle erkeği dinliyordu. Amerikalı susunca sordu: "Başka diyeceğiniz kaldı mı?"

"Tabii. Daha çok şeyler söyleyeceğim... Ümitsiz aşkımı anlatmak fırsatı elime geçmişken bundan istifade edeceğim. Çünkü nasılsa bu anda bana ters bir muamele yapamazsınız. Zira arkadaşlarınız yemek yediğiniz tahta masanın başında toplandılar...

[1] Dikdörtgen.

Aralarında konuşuyorlar amma, bizi de gözden kaçırmıyorlar. Dinleyin: Çok uçarı bir kızsınız... Erkekleri parmağınızda oynatıyorsunuz. Birkaçını birden idare ettiğinizi biliyorum."

Sevim tepeden tırnağa erkeği süzdü. "Evvela siz kimsiniz? Sizi dinlemem için kim olduğunuzu bilmem lazım."

"Ökseye[1] yakalanmış zavallı bir ecnebi."

"Ey ökseye yakalanmış zavallı ecnebi! Siz daha birkaç gün evvel bu evde bir cinayet işlendiğini ve failin henüz yakalanamadığını, bizim birbirimizden dahi şüphede olduğumuzu biliyor musunuz?"

Genç adam büyük bir hayret ifadesiyle donmuş gibi kaldı: "Hayır."

Sevim güldü: "Şüpheliler listesine siz de girdiniz. Kayıkhanede bulunuşunuza hissiyat ve aşk kulpu takarak beni gafil avlayamazsınız. Keza, beni ısrarla takip etmişken burada işlenen cinayeti öğrenmemiş olmanıza da beni inandıramazsınız. "

"Kim öldürüldü?"

"Sabık[2] dostlarımızdan biri."

"Ne sebeple öldürüldü?"

"Sebebi bulsak, katili yakalardık."

Yan yana biraz daha yürüdüler.

"Cinayet sebebini tahmin ediyorum."

"Tahmininizden biz de istifade edelim bakalım... Karakollarda sürünüyoruz."

"Gözlerim kapalı olarak söyleyebilirim. Rekabet yüzündendir. Sizi aralarında paylaşamamış olacaklar... Rakiplerden biri ötekini ortadan kaldırmak istemiştir."

Sevim asabileşti: "Ucuz Amerikan dedektif romanlarını fazla okumuşa benziyorsunuz..."

---

[1] Cazibeye.

[2] Eski.

Genç adam omuz silkti. "Cinayetler umumiyetle kaç sebeple işlenir? Para yüzünden, aşk yüzünden, meslek rekabeti yüzünden, hiddet, kan davası... Aranızdan birinin öldürülüşünü diğer sebeplerden birine bağlamak güç... Zira ortada sizin gibi bir mevzu var..." Bir an durdu: "Maktul kimdi?" diye sordu.

"Söyledim ya... Sabık arkadaşlarımızdan."

"Mesleği neydi?"

"Müzisyendi."

"Tabii, gençti? Yakışıklı idi?"

Sevim öfkesinden dudaklarını ısırıyordu: "Evet gençti, yakışıklı idi."

Amerikalı bıyık altından gülüyordu: "Tabii, size aşıktı."

Genç kız birdenbire durdu. Yumrukları sıkılmıştı: "Bana bakın... Bay Owens... Owen midir, nedir adınız? Beni iyi dinleyin... Ben pervasız bir insanım... Arkadaşlarımın hakkımda ne dedikleri, ne diyecekleri bana vız gelir... Ya kayıkhanede bulunuşunuzun hakiki sebebini itiraf edersiniz yahut sizi teşhir ederim."

"Daha tedbirli hareket etseniz hakkınızda hayırlı olur. Sizi seviyorum, dedim. Sizi sevmek suç değildir, günah değildir. Sizi takip ederek kayıkhaneye geldiğimi itiraf ettim. İnanıp inanmamakta serbestsiniz. Sizi bundan sonra da takip edeceğimi şimdiden haber veriyorum. İsterseniz bana hakaret ediniz, beni koğunuz. Size aşığım. Size yaklaşmak için her fırsattan faydalanacağım."

Sesinde büyük bir ciddiyet vardı. Gözlerinde de aşkı okunuyordu. Sevim nefsiyle mücadele ederek, ona dikkatle baktı. Acaba mı? Doğru mu söylüyor? Bu da, tıpkı kendi etrafında dönen öbür ateş pervanelerinden biri mi? Yoksa kendisi bu adamın gizli tahakkukuna bir vesile mi? Şu anda ne kadar tazyike kalksa, onun ağzından hakikati öğrenemeyeceğini kestirmişti.

"Pekâlâ... Kozumuzu sonra pay ederiz!" dedi.

"Kendi yaptığınız emrivakii kabullendiniz demek?"

"Şimdilik evet."

"Güzel olduğunuz kadar akıllı kızsınız. Zamanla bana ısınacağınızdan eminim."

Sevim'in önünde hafifçe eğildi. "Nişanlı namzedi rolümü mükemmelen oynamakta devam edeceğim! Sizin omuz başınızdan hiç ayrılmayacağım."

"Ben de hakiki maksadınızı keşfedinceye kadar sizin bu rolü oynamanıza müsaade edeceğim. İki cambaz bir ipte!"

"Gün gelecek ki samimiyetime inanacaksınız. Hakiki aşkın cazibesine ister istemez siz de yakalanacaksınız. Şimdi sizden ayrılıyorum." Bir an başını çevirdi ve arkadaşlar grubunun yine göz hapsi altında bulunduklarını anlayınca genç kıza doğru eğildi. Onu şakağından öper gibi yaptı. "Allahaısmarladık sevgilim! Temenni ederim ki güzel kafacığını biraz da ben işgal edeyim... Rüyalarıma girdiğin gibi ben de senin rüyalarına gireyim." Ani bir hareketle arkasını döndü, uzaklaştı.

Temennisine hacet yoktu. Sevim'in zihni zaten yalnız ve yalnız onunla meşguldü. Kendi kendine bu muammayı halletmeye çabalıyordu. "Bu ecnebinin kayıkhanede işi ne?" Dalgın ve düşünceliydi. Arkadaşlarının yarı müstehzi yarı mütecessis suallerini cevapsız bırakıyor: "Yakında belki de Vaşington'a hareket ederiz!" kabilinden atlatmaca sözler söylüyordu.

Başka bir durumda olsa belki hakikati ulu orta itiraf eder ve hep birlikte genç ecnebiyi alaya alırlardı amma bir cinayet ferdasında zihinler boyuna katil mevzularıyla meşgulken ve hemen herkesin düşüncesi bir çıkmaza saplanmışken Sevim'in küçücük oyunu nazarlarında -sırf bir flört oyunu olarak- kurcalanmaya pek değmez bir teferruattı.

Madam'ın yarattığı dram havası içine, hep birden ister istemez giriyorlar; kâh Karabet'in masum olduğunu, Kemal'in katili olmadığını ispat ederek onu kurtarmanın vicdanen zaruret halini aldığına kendilerini inandırıyorlardı.

Güler neşesini büsbütün kaybetmişti. Büyük bir asabiyet içindeydi. "Polis, Şükriye Hanım'la Hüsameddin Bey aleyhinde gösterdiğimiz delillere ehemmiyet vermedi. Fakat ben şahsen onların suçlu olduklarına kaniim. Her ne pahasına ikisini de kıskıvrak bağlamalıyız!" diye arkadaşlarına mütemadi telkinler yapıyor ve her zaman olduğu gibi Bacı Kalfa da onu desteklemekten geri kalmıyordu.

Naili ise sırrın künhüne bambaşka yollardan varılacağı kanaatindeydi: "Geldiğimiz günden beri ben bu evden kuşkulanmaktayım... Hani sırf muharrirlerin fantezisinden doğma esrarlı evler vardır. Bu garip hane bence onlardan biri..."

Celal de bu fikri tasdik ediyordu: "Öyle bir çarha[1] yakalandık ki makulü göremez olduk. Oturduğumuz binada esrar vehmediyoruz. Ve o esrarı araştırmadan sırf mantık yoluyla bulmak ümidine düşüyoruz... Cidden gaflet. Battal[2] edilmemiş kapıların ardını yoklamadık. Kendi muhitimizde birtakım garabetlere şahit olduk; Mama Dadı kadar ilgilenmedik."

Hatifi koca kafasını sallıyordu: "Meczup komşu karı kocayı şüphelidir diye tutturmuşsunuz. Fasit daireden ha çıkacağım diye bocalayıp duruyoruz. Tecrübi ilimler asrında yaşıyoruz be... Her tarafı karıl karış aramalı!.."

Ve arıyorlardı. Tavanda asılı idam ipini görerek Mama Dadı'nın terk ettiği odanın tavan çengelini yoklamaktan işe giriştiler. Battal kapıyı açtılar. Terasın minare merdivenine oradan çıktılar, kapısını kırarak tavan arasına girdiler. Hiçbir fevkaladelik yok. Yerlerde toz, duvarlarda örümcek. Paslanmış rezeler. Kirden buzlu bir hal almış camlar...

Güler, kendi halleriyle alay ediyordu: "Çok acemi çaylaklarız çocuklar... En mühim suali kendimize sormuyoruz: Ne arıyoruz biz?"

---

[1] Talih.

[2] Kullanılmayan.

"Esrar."

"Ne esrarı?"

"Jinlerin esrarını..."

"Saçmalama, dadı. Ne çeşit esrar arıyoruz?.. Ne umuyoruz bu evde? Evvela, aradığımız şeyin mahiyeti hakkında bir fikrimiz olmalı..."

"Fikrimiz olsa aramağa hacet kalmaz Gülercik!"

"Ne arıyoruz ki bulmağı ümit ediyoruz?"

"Şükriye Hanım'la Hüsameddin ne arıyorsa biz de onu?"

"Onlar ne arıyorlar?"

"Ne arayabilirler? Bunu tahmine çalışalım."

"Mesela hazine!"

"Haydi canım! Ne hazinesi, Osmanlı hazinesi!"

Güler, Sevim'in omzuna vurdu: "Sevimcik! Silkin dalgınlıktan! Kafanı işlet... Bizans hazinesi... Evi kiraladığımız gün Recai Bey'in işte bu terasta söylediği sözleri hatırlamaya çalış... Ne diyordu... 'Siz romancısınız! Bir insan yaşayacağı muhitin tarihçesini bilmelidir' diyordu. Bu ev, bilmem hangi paşanınmış. Bir Ayastefanos muahedesi[1] filan lafları olmuştu."

"Göreyim, kabet tarihten[2] başlayıp ilmi tetkikata girişin!"

"Hayır! Düşünüyorum ki, mesela Şükriye Hanım'la Hüsameddin Bey Paşa'nın uzak akrabalarından yahut varislerindendir... Bu evde eski devirde bir hazinenin gizlendiğini biliyorlardır. O hazineyi aramak için civara yerleşmişlerdir. İncelemeğe rahatça devam edebilmek için cin peri faslını ortaya atıp bizim bu evi tutmamızı istememişlerdir. İhtimal tesadüfen hazineyi ele geçireceğimizden korkmuşlardır."

Fahri sahte bir kahkaha attı. "Romancı kafası hep böyledir, Gülercik!.. Yahu, Kemal'in katliyle bu işin ne alakası var yahu... Kemal

---

[1] Antlaşması.

[2] Tarihin başlangıcından

de faraza paşanın akrabası... Komşular onu görünce kapacak hazineyi, geldi Kemal, diye sıkboğaz ettiler oğlanı... At bakalım işkembei kübradan!"

Celal, Güler'in gözlerine dalmıştı. Düşünüyordu: "İki hadiseyi ille birbirine çengellemeğe gerek yok."

"Yok üç hadise! Bir de Karabet'inki... Hep aynı zamana rastladılar... Devenin başı!"

"Bunların mutlaka kökleri bir..."

"Siz de polis ilen bir oloorsunuz... Maksadınız evladımı sehpaya götürmektir?"

Celal ısrar ediyordu: "Tesadüflerin rolünü bir tarafa bırakın... Demek istediğim şu: Kemal'in katliyle bu evi çevreleyen esrarın alakası olmayabilir, diyorum. Bunlar ayrı ayrı vakalar olabilir diyorum... Ancak bir noktada birleşivermişlerdir, diyorum... Polisi de bizi de yanıltan hepsini kül halinde görüp ille müşterek bir başlangıç aramaktır, diyorum."

Sevim korkulu bir rüyadan uyanır gibi silkiniyor: "Kemal'in öldürülüşü müstakil bir kaza olamaz... Hepsinin kökü bir yerde olacak... Faraziyeleri ona göre yürütün..." diyor, yine Amerikalının kayıkhanede saklanışını düşünüyordu. "O da mı paşanın hazinesini arıyordu? Abes!.." diye kendi kendine soruyor.

Ve Mama Dadı: "Peki Of Lala ne olajak?" suailini birden ortaya attıktan sonra korkuyla ağzına elini kapatıveriyordu.

Münakaşalarına devam ederek koca binayı çatısından bodrumuna kadar karış karış aramakta devam ediyorlardı. Naili'yi en fazla cezbeden, ev sahibinin eşyalarını kapalı tuttuğu bitişik daireydi. Her ne pahasına oraya da girmeye azmetmişti. Bir akşamüstü kapı açmağa mahsus bir takım hırsızlık taklavatıyka eve döndüğü zaman arkadaşlarını salonda toplanmış buldu. Aralarında mahut "damdan düşen Amerikalı" da vardı. Yirmi dört saat evvel başlayan yağmur, fasılalarla, bütün gece ve o gün devam etmiş; sayfiyeye gelenlerin dam altına sığınmalarını mecburi kılmıştı.

Naili elindeki aletleri muzafferane bir eda ile arkadaşlarına gösterdi: "Bunlar ne işe yarar bilin bakayım. Cenan! Sakın söyleme! Sana haber vermiştim, senin bilmen sayılmaz!"

Hatifi gocunmuş gibi baktı. "Sen bizi enayi mi sanıyorsun? Onlar maymuncuk destesi be..."

Celal itiraf etti: "Vallahi ben bilmiyordum... Sen tecrübe sahibi görünüyorsun bu işlerde Hatifi!"

Şair bu telmihe kızacak yerde memnun güldü: "İnsan ansiklopedik olmalı... Yalnız intihal, adaptasyon kâfi değildir."

Sevim Naili'ye: "Şu benimkine de soralım bakalım bilecek mi?" dedi ve genç adamın elinden maymuncukları kaparak Owens'a gösterdi: "Nedir bu?"

Sevim'in aşığı, aletleri elinde evirdi çevirdi ve neye yaradıklarını bilmediğini söyledi.

Hatifi heyecan içindeydi: "Haydi yahu! Oyunu bırakın da yoklayalım şu kapalı yerleri. Belki dişe dokunur bazı şeyler buluruz."

"Ne bulacağımızı umuyorsun?"

"Bizans'ın hazinesini dediniz ya..."

"Bizans'ın hazinesini bulsak bile sana ne?"

"E canım, hepimiz bu evin halkından değil miyiz? Aramızda taksim etmeyecek miyiz?"

"Sen kiraya iştirak ettin mi ki?"

"Hadi sermaye zihniyetli ukalalar... Ayıp be!.. Bizim aramızda senin benim mevzu bahis mi?"

Güler parmağını salladı: "Bana bak... Ağzını topla... Yerin kulağı vardır..."

Göz ucuyla Amerikalıyı işaret etti.

Celal müteredditti. "Çocuklar! İhtiyatlı olsak... Bu ecnebi neyin nesidir bilmiyoruz... Maymuncuk uydurup kapıları açtığınızı görünce herif bizden kuşkulanacak."

Sevim sahte bir hiddetle çıkıştı: "Evvela sevgilime herif demenden seni menederim Celal! İkincisi de benim ona hepinizden fazla itimadım var."

Yan yan Güler'e baktı. "Ne dersin Güler?"

Güler başıyla tasdik etti ve Sevim'in kulağına fısıldadı: "İhtimal, eline bir ipucu vererek hakiki maksadını öğreniriz... Belki o bizi gafil avlayayım derken biz onu gafil avlarız."

Sevim kuzenine hadisenin iç yüzünü, Amerikalıdan şüphelerini anlatmıştı. Şimdi ikisi birden ondan kuşkulanıyorlar ve adamı göz hapsinde bulunduruyorlardı.

Münakaşa uzun sürmedi. Daima pasif olmaya alışmış Madam'la Cenan hariç diğerleri binayı ikiye bölen sabık muhteşem ara kapıya doğru yürüdüler. Hava zaten bulutluydu ve akşam oluyordu. Celal elektrik düğmesini çevirirken: "Yanımıza mum alsak..." dedi. "Muhakkak ki bu kısımda elektrik yoktur. Varsa da cereyan kesiktir."

Mama Dadı'ya seslendiler. Bacı el feneriyle mum getirdi. Naili kapının kilidiyle uğraşıp duruyordu: "Fazla zedelemek istemiyorum. Ev sahibi fark etmemeli içeri girdiğimizi, değil mi?"

"Adam sen de... Cinayet işlenen evde kapıların maymuncukla açılıp kapanması, küsurat kabilinden bir suçtur."

Hatifi arkadaşının maymuncuk kullanmaktaki maharetsizliğine kızıyordu. Aletleri yarı zorla onun elinden alıp kilide eğilmesiyle kapının açılması bir oldu.

Fahri ters ters bakarak sordu: "Sen yoksa profesyonel misin?"

"Hayır... Lisenin onunda iki yıl arka arkaya çakmıştım da amcam beni çilingir yanına çırak vermişti..."

Celal alay etti: "İyi etmişsin. Şairlik belası çıkmasaymış bir baltaya sap olacakmışsın."

Fahri homurdandı: "Eve alınacak adam değil ama neylersin, başımızın derdi."

Mama Dadı henüz kafayı çekmediğinden zekâsı hayli uyanıktı: "Bu şilingirlik ondayken kapıdan koğsak penjereden girejek!"

Hatifi, koca gövdesini titreterek keh keh güldü. "Beni beğenmez görünürsünüz amma, hapisten kurtuldum diye bayram ettiniz."

Bütün bu Türkçe muhaverelerden Amerikalı hiçbir şey anlamıyor yahut anlamaz görünüyordu. Kendi de cebinden naylon bir elektrik feneri çıkarmıştı. Sevim'e bu patentinin marifetlerini gösterdi. Mavi yanıyor, kırmızı yanıyor, sarı yanıyor.

Sevim sordu: "Ne işe yarar böyle olması?"

"Gece mavi ışık uzaktan görülmez."

"Peki, ya kırmızı?"

"Tehlike."

"Sarı?"

"İcabında işaret vermeğe yarar."

"İşaret vermek neden icap eder?"

"Sen bana zamanı gelir de güler yüz gösterirsen, sana uzaktan işaret vermeyecek miyim?"

Celal, önderlik ediyordu. Talimat verdi: "Çocuklar! Hepiniz hemen dört bucağa dağılıvermeyin. Bir hat üzerinden beraberce yürüyelim. Ötede beride izler varsa farkına varmıyarak çiğneriz." Bacının elinden şamdanı aldı. "Haydi sen dön geriye."

Mama Dadı gözlerini fal taşı gibi açtı: "Aşkolsun sana Jelaljiğim! Ben o kadar tabansız mıyım? Tehlikeler işinde sizi bırakıp geri kaşamam. En önden ben yürüyejeğim."

Bu garip heyet, tıpkı bitişikte kullandıkları sofaya mütenazır[1] bir sofadan geçti. Her yer bomboş. Celal, alt kattaki iki odanın kapılarını kurcaladı. Kanatlar, ardına kadar açıldı. Oraları da bomboş. Uzun zaman kapalı kalmış binalara mahsus bir koku havayı kaplamıştı. Bir toz tabakası yerleri örtüyordu ve ışığı gören örümcekler, ağlarının gizli bucaklarına sığınıyorlardı.

Üst kata çıktılar. Bu kısmın teşkilatı bitişiktekinin aynı olduğundan evlerinde gibi dolaşıyorlardı. Bu sofa da bomboş. Odalardan

---

[1] Simetrik.

birini açtılar. Mumun ışığı, büyük hacimdeki eşyaların, daha ziyade arabesk üslubundaki masa ve dolapların, koltukların üzerinde dolaştı.

Hatifi, Celal'in ihtarını unutarak ileri doğru atılmıştı. Oymalı bir kütüphanenin kapalı dolaplarını kurcalamaya başladı: "Kilitli be!... Hazine de bunun içinde değildir a hoş... Ama kim bilir, ufak tefek neler vardır... Gümüş fincan zarfları falan filan... Ah Karabet, bana düşmanlık ettin ama, şu anda yine seni hatırladım... Bulunacağın zamandı..."

Bacı Kalfa, bermutat[1] iki kat olmuş, yerleri kolluyordu. Elini bir nesneye uzatıp doğrulduğunu gördüler.

Güler sordu: "Ne buldun? Tek taş filan mı?"

Mama Dadı, parmaklarının ucundaki kara nesneyi kokladı, Celal'e uzattı: "Halis Havana jigari!.."

Celal, ehemmiyet vermeyerek puro izmaritini yere attı: "Ne ifade eder ki?.. Ev sahibi içip atmıştır."

Bitişikteki odaya geçtiler. Orada da hemen hemen aynı vaziyet... Lenduha[2] büfeler... Yirmi dört kişinin yemek yiyebileceği açılır kapanır bir masa... Üst üste konulmuş sofra iskemleleri... Fakat burada da Hatifi, büfenin kapalı gözlerini yoklamadan edemedi: "Eminim yahu... Bunların içi tıklım tıklım gümüş takımlariyle doludur..."

Fahri, öfkeyle sordu: "Doluysa sana ne?... Aşırıp satacak mısın?"

Hatifi, bozuldu: "Yok canım... Hani bir görür, anlardık..."

Celal, bu manzarayı lakaytça seyreden Amerikalıyı işaret edip arkadaşlarına çıkıştı: "Farz edin bir Türkçe anladığını... Sonra da hakkımızda vereceği notu düşünün."

Başka bir odaya geçtiler. Burada bir fevkaladelik dikkati çekmedi. Yalnız yerli dolabın kapağından sallanan koskoca asma bir

---

[1] Her zamanki gibi.

[2] İri.

kilit, yine Hatifi'yi pek meşgul etti. Umduklarını bulamıyorlar, yavaş yavaş ümitsizliğe düşüyorlardı. Nihayet bitişik dairede Mama Dadı'nın tekinsiz bularak terk ettiği odanın mukabiline girdiler. Burası boştu. Fakat buna mukabil, aşağıda gördükleri diğer boş odalar gibi, terk edilmiş yerlere mahsus, fazla toz toprağa, örümcek ağlarına bulanmamıştı.

Belki de enteresan bulmayıp çıkacaklardı. Lakin Naili, zihnen hep gizli medhallerle meşgul bulunduğundan, adeta insiyakiyle, minare merdivenine bitişik yüke doğru yürüdü: "Bizim bacının sabık odasında bu yükten merdivene medhal vardı. Hele durun bakalım. Burada da var mı?"

Celal mühimsemedi: "Teras merdivenini kaç kere tetkik ettik. Oraya yalnız bizim bölümden geçilebiliyor. Bu kısımdan geçilebileceğini zannetmem."

"Hele bir görelim!" ve Naili, iki eliyle iki topuzunu tutup dolabın kapaklarını iki yana açtığı anda bir hayret nidası kopardı: "Bu da kim?"

Yaklaşıp baktılar. Yerde yamyamların eline geçip de kebap edilmek üzere kıskıvrak bağlanmış insanların karikatürlerine benzer, sanki iplerle kundaklanmış bir adam yatıyordu. Ağzında sımsıkı bir tıkaç olduğundan burun delikleri kabara ine nefes alıyor, gözleri dışarı uğruyordu. Mumun ışığı ile birdenbire ziyaya kavuşunca, kirpiklerini kıstı. Henüz bir şey göremediği belliydi. Belki de korktuğu için iniltisi arttı. Şaşkınlıktan doğan sükutta, Mama Dadı'nın dişlerinin birbirine vurduğu ve adeta gövdesinin derinliklerinden sesler çıkardığı işitildi. Kadıncağız, sapır sapır titriyordu. Fakat ötekilerin de heyecanı, zenci kadınınkinden az değildi. Eğilmişler, İkinci Ramses'in mumyasına benzeyen bu uzun yüzlü, bu uzun vücutlu, bu uzun ayaklı adama bakıyorlar...

Celal, güç işitilir bir mırıltı ile sordu: "Tanıyan var mı bunu?"

Mama Dadı kekeledi: "Ben tanıdım... Havuzdaki jin... Papuju Büyük!... Of Lala!"

Bütün gözler, alakayla ona çevrildi: "Ya... Demek bu adamı evvelce görmüştün?"

Bacı Kalfa, tasdik manasında başını salladı. "Ahbabımdır."

"Sen yine saçmalıyorsun!" diyerek onu geri ittiler ve meçhul adamın üstüne eğildiler. Amerikalı yere diz çöküp bu garip kurbanın ağzından tıkacı çıkarmıştı. Fahri, pantolonunun küçük cebinden çakısını bularak uzattı. İpleri kestiler. Afrika'nın Arap ırkından olduğu şüphe götürmeyen bu sırım gibi adamı yükten çıkardılar, tekrar yere uzattılar. Uzun zaman bağlı kaldığı kollarının ve bacaklarının cansızlığından belliydi. Büyük bir gayret sarf ettiği fakat doğrulup dirilemediği görülüyordu. Amerikalı bu gibi durumlarda yapılacak ilk tedbirleri spor hayatından öğrenmiş olacaktı ki adalelere masaj yaptı ve pencerelerden birini Sevim'e açtırıp suni teneffüslerle Afrikalıya can verdi. Koltuklarına girip onu yerden kaldırdılar. O kadar uzun boyluydu ki esmer adam, hemen herkesin tepesinden bakıyordu. Evvela onunla Türkçe konuşmayı tecrübe ettiler.

Kafasını salladı, ne denildiğini anlamamıştı.

"Ta'rif Arabi?"

"Ey naam!"

"Bak aksiliğe! İçimizde de bir kelime Arapça bile yok..."

Güler ilk aklına gelen suali yine Türkçe sordu: "Mısırlı mısın?"

Bu suali Türkiye'de epey işitmiş olacak ki, manasını kavradı: "Masrlı!"

"Mısırlı ise ya Fransızca ya İngilizce bilmesi çok muhtemeldir."

İngilizce muhavereye giriştiler. Tahminlerinde aldanmamışlardı.

"Kimsiniz?"

"Bir maceraperest!.."

"Sizi kim soktu dolaba?"

"İlmi tetebbularım."[1]

---

[1] Bilimsel araştırmalarım.

"Böyle bir anda şaka yapabiliyorsunuz maşallah!"

"İçinde bulunduğum an en mesut anlarımdan biri... Çünkü ölümden kurtuldum."

"Sizi kim tıktı bu dolaba?"

"Hayatım hep dolaba girmekle geçer... Amma af buyurun bayanlar baylar, daha fazla ayakta durmağa tahammül edemiyeceğim. Hem açlık hem susuzluk... Takatsiz kalmışım..."

En yakınında bulduğu için Hatifi'nin omzuna abandı. Şair homurdandı: "Kurtarın beni bu kara koncolostan be... Ekşi ekşi ter kokuyor."

Güler kaşlarını çattı: "Ayıptır... Dayan! Renk verme!"

Sevim memnun memnun güldü: "Kaniim çocuklar; esrarı çözdük. İpucu derken kangalı olduğu gibi ele geçirdin."

Fahri homurdandı: "Böyle deyip yeni bir kör ilmik atma... Bu da senin aşıklarından olmasın? Amerikalıdan sonra Afrikalı... Koleksiyona ilave!.."

Sevim çıkıştı: "Benimle fazla ilgilenme... Madamcığın gönlü kırılır..."

Hatifi bacıya gözlerini devirdi: "Bu olsa olsa senin pervanendir, kara alev!"

Celal öfkeyle söylendi: "Gevezelikten başka şey düşünmüyorsunuz. Yahu adam ayakta bayılacak. Yol verin..." Mısırlının bir koluna da o girdi.

Mama Dadı hâlâ titriyordu. Naili onun acınacak halini fark ederek: "Bacım senin cin sandıkların bunlar mı?" dedi.

Dadı onu işitmemiş gibi kendi kendine söylendi: "Ajaibattan bir yaratık! Hem suyun işinde yaşıyor hem suyun dışında!"

Güler elindeki feneri kalfanın yüzüne doğru kaldırdı: "Senin dilinin altında yine bir bakla var ama dur bakalım!"

"Artık afsun bozulmuştur... Anlatajağım hepsini!"

Fakat böyle bir anda tafsilat üzerinde durmaya imkân yoktu. Bütün dikkati Mısırlı kendine topluyordu. Evin geri kalan kısmını

aramaktan vazgeçerek alt kata indiler ve bitişik daireye geçtiler. Bu yeni numara ile birlikte salona girdikleri zaman Madam istavroz çıkardı.

Fahri istihfafla burun kıvırdı: "Bayram et gene... Piyango çıktı sana Surpik."

"Piyango budur?"

Sevim cevap verdi: "Bu ya... Karabet'in tahliyesine yarayacak anahtar!"

Cenan ise korkudan sapsarı kesilmişti. Naili kolunu omuzlarına sararak bir şeyler mırıldandı, genç kadını teskine çalıştı. İzahat verdi. Madam da kulak misafiri olmuştu: "Allah işitsin, Allah işitsin!" diyordu.

Mısırlıyı rahat bir koltuğa oturttular. Bacı Kalfa yavaş yavaş soğukkanlılığını buluyor, kendine geliyordu. Bir zamanlar adeta kutsiyet atfettiği bu meçhul adama hizmet edebilmek için çırpınmakta idi: "Ajıkmıştır paşası... Karnını doyurajağım!" diye odadan fırladı.

Amerikalı o akşam Sevim'e hediye getirdiği viski şişesinden bir bardağa iki parmak doldurup Afrikalıya uzattı. İçkiyi tereddütsüz kabul edip son damlasına kadar mideye indiren adamın birdenbire hayata kavuşmuşçasına dinçleştiğini, masanın üzerinde duran bir kutudan teklifsizce sigara alıp yaktığını gördüler. Etrafında toplananlar, meraklı bir mektup gelmiş de zarfı açılsın diye bekleşiyor gibiydiler. Mısırlı da bu ev halkını büyük bir tecessüsle tetkik ediyor, bembeyaz dişlerini göstererek hepsine ayrı ayrı gülümsüyordu. Yine İngilizce olarak: "Sizlere minnetarım," dedi. "İyiliğinizi hayatımın sonuna kadar unutmıyacağım. Bu gece de dolapta kalsaydım, hareketsizlikten, havasızlıktan ve açlıktan ölecektim."

Celal masanın kenarına ilişmişti. Hayretle sordu: "'Bu gece de' dediniz. Yoksa dün geceden beri mi dolapta idiniz?"

Bu suale maruz kalan adam başını salladı: "Evet."

Celal yukarda sorduğu suali tekrar etti.

"Evvela şunu söyleyin... Fakat nükte yapmadan... Siz kimsiniz? İsminiz ne?"

"Mehmet Ali Moslim."

"Mesleğiniz?"

"Tarihçi."

"Dolapta ne işiniz vardı?"

"İşte bir sual ki..."

Gözü Amerikalıya takıldı. Rica eder gibi baktı.

"Lütfunuzu tekrarlar mısınız? Anlatacağım hikâye uzuncadır. Zihnimi toparlamak istiyorum."

Bardağına viski konuluşunu keyifle seyretti. Sonra bardağı havaya kaldırdı, muhteviyatına ışıkta baktı. Yavaş yavaş, yudum yudum içerek hikâyesine hangi noktadan başlayacağını düşünüyordu, belli...

Sevim ise sabırsızlanıp ısrar ediyordu: "Hiç değilse sizi kıskıvrak bağlayanların kim olduklarını haber verin. Sonra hikâyenizi anlatırsınız."

Mısırlının cevap vermesine vakit kalmadan oda kapısı hızla açılıp donanmış bir tepsi ile Madam içeri girdi.

Fahri dişleri arasından söylendi: "Gitti bizim jambonlar... Hani bana almıştın? Ziftin pekini yesin Nil timsahı!.."

"Kocacığım düşünesin ki sevaptır."

"Sevap kazanırsan Karabet kurtulur..."

Güler dikkat ediyor: Bu gayet ince terbiyeli bir adam. Yemek yiyişinden belli oluyor. Çatal bıçağı kullanışı, çok aç olduğu halde muvazeneyle[1] lokmalarını ayarlayışı, bir muayyen seviyenin insanı olduğunu meydana çıkartıyor. Güler bir an Hatifi'yi düşündü ve kendi kendine gülümsedi. İşte Hatifi'nin dayanamayacağı bir tepsi bezendirilmiş. Bu mütevazi evin ancak merasim günlerine mahsus

[1] Dengeyle.

en mütena[1] yiyecekleri tabaklara serilmiş. Genç kız şairle şaka edecekti: "Maşallah kendini tutuyorsun. İştirak buyurmuyorsun. Hamle etmiyorsun!" Bakışlarıyla etrafı arandı fakat genç adamı ortada göremedi. "Mutlaka mutfakta çimlenmekle meşguldür."

Dışarıda yağmur hızını arttırmıştı. Mama Dadı sofrayı odada kurdu. Mısırlı benzinini almış motor gibi harekete geldi... Ayağa kalktı, elleri ceplerinde, odada birkaç kere gidip geldikten ve yaldız çerçeveli büyük aynada üstüne, başına, saçlarına bir tertip verdikten sonra Celal'in önünde durdu. "Şimdi suallere amadeyim."

Muharrir nezaketle gülümsedi: "Polis istintakına benzetmiyelim muhaveremizi... Siz serlevhalarını[2] koyarak evvela vaziyetinizi hülasa etseniz sonra icap eden teferruat üzerinde dururuz."

Amerikalı lafa karıştı: "Tarihçi olduğunuzdan bahsetmiştiniz. Sizi bu Marmara kıyısında kazazede eden mesleğiniz olsa gerek..."

"İyi keşfettiniz..."

"Bir tahmin daha yürüteyim mi?"

"Buyurun."

"Amatörce çalışmalarınızdan bir kazanç çıkarmak istediniz..."

"Hm... Bravo!"

"Tam hedefe ulaştım dediğiniz bir sırada da meçhul şahısların darbesini yediniz."

Arap otuz iki dişini göstererek güldü: "İşte bunu bilemediniz darbeyi en yakın dostlarımdan yedim."

İngilizce konuştuklarından, muhavereyi arkadaşların hepsi kolaylıkla takip edebilsinler diye Sevim, bir kongre tercümanı süratiyle tercüme ediyordu.

Naili de bir soru sordu: "Demek ki kendisini bağlayanların kim olduklarını biliyor."

---

[1] Seçkin.

[2] Başlıklarını.

Mısırlı tasdik etti: "Biliyorum... Kendilerini benden gizlemeğe lüzum görmediler... Hepsi birer Brütüs kesildi."

Cenan sevinçle ellerini ovuşturdu: "Meraklı bir hikâye dinleyeceğiz Naili... Bizi bunca zamandır işgal eden muamma çözülecek."

Naili, genç kadının elini avuçlarında sıktı: "Kemal'in katilleri de meydana çıkıyor demektir..."

Fahri araya girdi: "Kemal'in katili Karabet!"

"Gayrık bir şey demem, ağzından yel alsın!"

Celal inanmamazlık içinde tereddütle bakıyordu: "Peki efendim tarihçi oluşunuzla bizim dolapta bağlı bulunuşunuz arasındaki münasebet?"

"Ben de bu suali bekliyordum..."

Amerikalı bir koltuğa yan gelip bacaklarını karşısındaki iskemleye uzatırken: "Bizans eserlerini araştırıyormuştur," dedi.

Mısırlı uzun parmağını menfi manada salladı: "İkidir boşa basıyorsunuz... Osmanlı-Mısır karşılıklı münasebetlerini araştırıyordum."

Sevim alay etti: "Bizim yükte mi?"

Güler ondan geri kalmadı: "Gece yarıları mı?"

Fahri odada gezinirken topuğunu bir tahta aralığına sıkıştırdı. Ayağını kurtarmaya çalışırken homurdandı: "Getirir misiniz bizi bu asârıatikadan[1] köşke."

Celal onun omzunu okşadı: "Tam hedefine vurdun. Mutlaka bu herif, ev sahibi Recai Bey'in kilit altında tuttuğu antikaları bilabedel[2] hani? Mısır Müzesi'ne mal etmek için filan?"

"Peki sor şuna Sevim: Hangi delikten girmiş kapana?"

Mısırlı bu suali cevapsız bıraktı. Hikâyesini baştan anlatmakta ısrar ediyordu: "Hammer tarihinin on sekiz ciltten ve bir atlastan ibaret olduğunu sizler elbet benden iyi bileceksiniz."

---

[1] Eski eserlerden.

[2] Bedava.

Fahri ile Naili bakıştılar: "Senin bundan haberin var mıydı?"

"Yoo..."

"... Çünkü sayın bayanlar baylar. Avusturyalı âlim Baron Von Hammer bu on sekiz cildinde sizin milletinizin mazisini anlatır... Fakat tarihlerimiz müşterek olduğu için bunda bizden de uzun bahisler vardır. Bir gün eski kitapları satan bir dükkâna girmiştim. Hammer'in Osmanlı tarih koleksiyonunu gördüm. Öteden beri almak niyetinde olduğum için derhal pazarlığa giriştim. Kitapçı: 'Bu on dokuz cilt ve bir atlas için elli İngiliz lirası isterim.' dedi. Cevap verdim: 'On dokuz değil, on sekiz cilt olacak.' Adam güldü: 'Eğer on dokuzsa bahsi kaybeder, istediğim parayı verirsiniz! Aksi takdirde yarı yarıya.' Derhal kabul ettim zira ciltlerin adedi hakkında kati malumatım vardı. Buna rağmen eskici önüme on dokuz cilt sermesin mi? Hafızamın beni bu derece yanıltması fenama gitti. Kendi kendime öfkelenerek paraları saydım, ciltleri bir otomobile yükleyip derhal eve götürdüm. Fakat içimden bir ses: 'Bu olamaz!' diyordu ve beni kitapları sıkı şekilde yoklamağa teşvik ediyordu. Şeytanın bu dürtmesiyle hemen tetkike giriştim. On sekizinci ciltte eserin hakikaten nihayet bulduğunu gördüm. Ciltlerin on dokuzuncusu ise kitap değil kitap şeklinde ciltlenmiş bir mahfazaydı. İçinde de Marmara kıyısında bu evin planı vardı."

Amerikalı: "All right!" dedi ve Sevim'e döndü: "Nasıl, sizinle kurduğumuz faraziyeler!"

Fahri, Naili hayretle baktı: "Yaşasın be... Kitaba geçmiş bir evde oturuyoruz..."

"Daha sonra tafsilatiyle anlatırım isterseniz, kavradığım şudur ki bu evin eski sahiplerinden olan bir Paşa, Padişah gazabına kurban giderse hazinesi olsun ailesine kalsın diye, hazinesinin yerini mufassal[1] bir kroki ile göstermiş; o krokiyi de sahte cildin içine yerleştirmiş. Tereddüde hacet yok. Paşa ansızın ölmüş ve kitapları

[1] Ayrıntılı.

müzayedede satılıp bigâne[1] ellerde dolaşmış olacak. Nihayet bana kadar vardı... Gerçi tarihçi bir alimdim ama feleğin ayağıma kadar getirdiği bir lütfundan faydalanmazsam elbet kendi kendimi affedemiyecektim. Hem nice tarihçi alimler kazılarda hakikatleri bilfiil görmek için vahşi ve bedevi memleketlere gitmiyorlar mı? Ben olsa olsa bu latif İstanbul'un Marmara kıyısına kadar zahmet edecektim. Bir yaz mevsimini burada geçirecektim. Yanıma itimat ettiğim iki arkadaş aldım. İstanbul'a geldik."

"Demek hazine aramağa geldiniz? Ele geçirebildiniz mi bari?"

Maceraperest Mısırlı, bu suali anlamamış gibi davrandı. Hikâyesine devam etti: "Köşkün yerini bulmakta gecikmedik tabii... Üzerimize dikkati çekmemek için pek ihtiyatlı hareket ediyorduk. Arazi muazzam. Bina da muazzam. Aradığımızı hangi noktada, nerede bulabileceğimizi kestiremiyorduk. Zira krokinin yapılması tarihinden sonra burada epey değişiklik olmuş."

Fahri safdilâne[2] sordu: "Hangi noktadaymış define?"

Sevim bu suali tercüme etti.

Mısırlı güldü: "Burası da benim sırrım."

Fahri Naili'ye döndü: "Sızdırmalıydık şu sırrını."

"Cendereye soksak bülbül gibi şakıtırız a..."

Madam burun kıvırdı: "Bir de beğenmezsiniz Karabetimi!"

"Yahu! Bizimki üç beş kuruş için mi? Koskoca hazine!"

Celal Mısırlıyı istintakta devam ediyordu. Hazineyi ne zamandan beri arıyorlarmış? Ne zamandan beri bu köşkün etrafında gizli gizli dolaşmaktalarmış? Aralarında çocuk mocuk var mı imiş? Binanın kendi kısımlarında da gizli gizli dolaşıyorlar mı imiş.

Bunların hepsine Mısırlı müspet cevaplar veriyordu. Bina boşken kiralanmadan evvel araştırmakta hiç sıkıntı çekmiyorlarmış. Murtaza mâni teşkil etmiyormuş. Zira safdil adamı kulağına

---

[1] İlgisiz.

[2] Saflıkla.

ulaştırdıkları cin, peri safsataları ile oyalayabiliyorlarmış. Fakat vaktaki bu define muhafazası Bohem Palas haline gelmiş o tarihten itibaren işleri pek güçleşmiş.

Güler birdenbire sordu: "Bacımın odasındaki tavandan ilmekli ipi siz mi sarkıttınız?"

"Arkadaşlardan biri muziplik yapmış."

Tatsız bir sükût oldu. Ev halkı birbirine bakışıyor ve birbirlerinin zihninden geçenleri yüzlerinden okuyorlardı. Naili düşünceli düşünceli söylendi: "İki ilmek arasında ilgi olacak."

Sevim: "Elbette... diye mırıldandı."

Madam ellerini açtı: "Allah söyletoor... Hala şüphe edoorsunuz?"

Cenan o yavaş sesiyle araya katıldı: "Affedersiniz çocuklar ama şu adamın yüzünde zaten hiç meymenet yok... Bir katille aynı odada bulunma fikri beni perişan ediyor."

Celal son darbeyi indirir gibi şu suali ortaya attı: "Bizim arkadaşlardan birinin boynuna da ilmeği siz mi geçirdiniz?"

Muhatabı gayet soğukkanlı başını salladı: "Bu işi herhalde şahsen ben yapmadım."

"Lastikli bir cevap... Emriniz altında başkası mı yaptı?"

"Böyle bir emir de vermedim..."

"O halde emriniz dışında, arkadaşlarınızdan biri..."

"Bana bahsetmediler."

"Her halde şüpheli bir durumda bulunuyorsunuz."

"Hakkınız var... Haricen bakınca öyle."

Güler, Mısırlıya doğru yürüyerek gözlerinin içine baktı:

"Dolapta bağlı bulunuşunuzun sebebi?"

"İhanet... Arkadaşlarımın ihanetine uğradım..."

"Yani ne gibi?"

"Planı benden çaldılar. Nihayet hedefe yaklaştığımızı sanmışlardı." İstihza ile güldü. "...Beni bertaraf etmek istediler."

Celal ısrar ediyordu: "Son hadiseyi bize anlatın."

"Dün gece sabaha karşı gene buraya geldik. Bitişik daireye girdik."

"Nasıl girdiniz? Hangi yoldan?"

"Bitişik daireye girdik... Farz edin ki kapıdan... Üst kata çıktık... Öteyi beriyi yokluyorduk... Duvarlardan birini muayeneden geçiriyordum ki, arkadan kafama bir darbe indi. Sersemledim. Zaafımdan istifade edip beni sımsıkı bağladılar. Götürüp yüke bıraktılar... Beni öldürmek istemiyorlardı. Bu malikanede ikinci bir cinayet işlendiği takdirde artık burası bir hazine araştırma sahası olmaktan çıkacaktı. Aralarında bunu konuşuyorlardı. Emindiler hazineyi pek kısa bir zamanda, belki birkaç saat içinde haydi bilemediniz yirmi dört saat içinde ele geçireceklerine... Ona sahip olduktan sonra da beni iplerimden çözüp salıvereceklerdi. Tabii kendilerini gidip zabıtaya falan şikâyet edemiyecektim. Maceramı saklamağa mecbur olacaktım. İçtimai mevkiim bunu icap ettiriyordu. Üstelik bu muhitte cinayet işlenmiş olması da var. Kendileri de zenginleşmiş bulunduklarına göre en seri vasıtayla, dünyanın herhangi bir tarafına geçip gideceklerdi... Fakat evdeki pazarları çarşıya uymadı... Alnımızın yazısı diyelim... Siz beni keşfettiniz."

Sustu.

Bir sükût fasılasından sonra Güler sordu: "Bu kadar mı?"

"Arkadaşlarınız kimlerdir?"

"İsimlerini söylesem de size hiçbir şey ifade etmez."

"Türk değiller mi?"

"Türkiyeli dahi değiller."

"Fakat söylemeğe mecbursunuz."

"Mecbur edilirsem söylerim."

"Mecbur edileceğinizden şüpheniz olmasın... Zira ortada bir cinayet var..."

"Evladım da zindanlarda inloor! Çabuk olasınız!"

"Vaziyeti zabıtaya bildireceğiz."

"Ben de sizin yerinizde olsam aynı şeyi yaparım."

"Oldukça da makul bir adam hissi veriyorsunuz. Böyle bir maceraya nasıl giriştiğinize şaşılır."

Naili ortaya bir laf attı. "Dostlarım! Bunun arkadaşlarım dediği bahse girerim Hüsameddin Bey'le Şükriye Hanım'dır."

O arada Mama Dadı tepsinin içinde sofra edevatını getirerek içeri girmişti. Öylece kalakaldı. "Aklınla yaşa Nailijiğim. Tabii ya... Ben bu Of Lala'yı onların havuzunun işinde gördüm..."

Bu sözler Naili'nin alakasını uyandırmadıysa da Güler, herkesi sükuta davet edip dadısına yaklaştı. Tepsiyi elinden alıp masanın üstüne bıraktı: "Ağzında geveler durursun; çok palavra kıvırdığın için kimse ehemmiyet vermez. Anlat bakayım, havuzun içinde nasıl görmüşsün bu adamı?"

Mama Dadı hadiseyi tafsilatıyla hikâyeye girişti. Mısırlı, Arap Bacı'nın kendinden bahsettiğini sezmiş, zayıf yüzünde bir iskelet sırıtışıyla onu dinliyordu.

Celal'e sordu: "İlk tesadüfümüzü söylüyor galiba..."

"Evet."

"Gözükmemek için komşunuzda bir ağacın arkasına saklanmıştım... İzlerimi keşfetmiş olacak. Havuzun yanına kadar geldi. Aksimi suda gördü. Fakat başını kaldırıp bana bakmadı."

Bu sözler tercüme edildiği zaman Anberbu Kalfa klasik cevabını verdi: "Benimkisi Arap aklı, ne olaja?.."

Güler heyecanlanmıştı. Mısırlıyı tazyik ediyordu: "Şükriye Hanım'la ve Hüsameddin Bey'le münasebetinizin derecesi?"

"Şöyle böyle..."

"Dadım sizi bahçelerinde görmüş. Siz de bunu itiraf ediyorsunuz?"

"Bir gün bu civarda dolaşırken yabancı olduğumu anlayarak benimle alakalandılar. Bahçelerinde bir kahve içirdiler. Ara sıra evlerine uğrarım. Hoşbeş ederiz."

Fahri güldü. "Amma palavra ha... Nece hoşbeş?"

Sevim sualini aynen nakletti. Mısırlı eğlenir gibi güldü: "Komşunuz bay, benim kadar Arapça biliyor."

Celal şaka etti: "Şu andan itibaren Bay Mehmet Ali Moslim, bizim misafirimiz olmaktan çıkıyorsunuz."

Kulak kabarttı: "Yağmur bu derece şiddetli yağmasaydı yahut Fahri'nin kaptıkaçtısı burada olsaydı sizi hemen karakola teslim ederdik, lakin imkânsızlık içindeyiz. Ve bundan dolayı da siz bu geceyi rahat bir yatakta fakat çifte kilit altında geçireceksiniz."

"Ne yapalım? Mukadderat... Dolapta geçirmekten bin kat hayırlı."

Madam memnun kalmadı: "Barim üzerini yoklayasınız. Ege mege olmasın..."

Mısırlı cebinden bir Havana sigarası çıkarıp yaktı. Mama Dadı havayı kokladı. "Ule! Ötekini de bu işmiş!"

Mehmet Ali Moslim davrandı: "Anahtarlarınız hazırsa mahposime girmeğe can atıyorum, aziz ev sahiplerim... Dün geceden beri helakim..."

Kısa bir münakaşadan sonra ona en mahfuz saydıkları en üst kattaki Nailininkine bitişik odayı verdiler. Mama Dadı: "Karyola ne olajak?.. Papuju büyük jinim diye beni aldattı hergele! Müstahaktır, yer yatağında yatsın. Şarşaflarımızı da bir gejede kirletejek... Bari birkaş geje kalsaydı..." diyor ve şilteleri yükleniyordu. Buna rağmen bir itibarlı misafir itinası gösterip her ihtiyacını vererek Mısırlının üstüne kapıyı kilitlediler. Madam, tek anahtarı kâfi görmeyerek bir de asma kilit taktı. Mama Dadı kahkahalarla gülüyordu: "Ule yangın şıkarsa jayır jayır yanajak papuju büyük."

Salona döndükleri zaman hepsini bir düşünce almıştı.

Fahri zihinlerinden geçeni hülasa etti: "Tüh bize be!.. Biz burada metelik avlıyoruz, elin Arapları ta Mısır'dan gelip burnumuzun dibinde hazine avlıyorlar. Üstelik biz de bunu muamma sayıp günlerden beri halle uğraşıyoruz."

Naili içini çekti. "Anlaşılan arkadaşları azılı haydut çok cüretkâr şeyler. Buna rağmen biz de az cüretkâr değiliz..."

Cenan ağlamaklı bir sesle: "Böyle yabani adamlarla aynı çatı altında kaldığımızı düşündükçe korkudan yüreğim donuyor," dedi.

Celal kabına sığamayarak odada gidip geliyordu. "Çok komik vaziyetteyiz. Belki şu anda bitişik dairede hazineyi ele geçirdiler."

Güler başını salladı: "Oturmuş taksim ediyorlardır."

Fahri yumruğunu masaya indirdi: "Demeyin be... Hepimiz ihya olurduk yahu... Bir çaresini bulsak..."

Amerikalı dahi arkadaşlara uymuştu. O da hayıflanıyordu: "Afrikalı gangsterlere bu lokmayı kaptıracak mıyız?"

"Hem de kaç kişiyiz."

"Peki ne yapalım?"

"Mısırlıyı bulduğumuz ana kadar bağından çözmediklerine göre herifler o anda henüz aradıklarını ele geçirmemişlerdi. Herhalde bu gece faaliyete girişeceklerdir."

"Yahut da faaliyet üzerindedirler."

"Gece yarısından evvel zannetmem. Hele araştırma yaptığımızı, şeflerinin dolaptan kurtulduğunu fark ettilerse tedbirli davranmışlardır."

"Biz de tedbirli davranalım."

"Yani ne yapalım?"

"Elde silah nöbet tutalım."

Amerikalı yumruklarını sıkıp gösterdi. "Kolejler arası orta siklet boks şampiyonuydum Filedelfiya'da..."

Celal için için gülüyordu. "Farz edin ki hazineyi ele geçirdik? Ne yapacağız?"

"Bu da sual mi yani... Aramızda kardeş payı..."

"Mısırlı fırsat verir mi bize? Zabıtaya anlatacaktır. Malum ya hazineler devlet malıdır, bize koklatırlar mı?"

"Mısırlıya da hisse veririz."

Sevim bu cevabı Amerikalıya tercüme etmişti. Adamın tepesi attı. "Ona mı hisse!.. Nah hisse!" Yumruğunu sıktı.

Nail yüzünü buruşturdu: "Doğrusu ben de Mısırlıya hisse vermek taraftarı değilim..."

Güler araya karıştı: "Hem bol keseden davranmayalım... Bakalım defineden ne çıkacak?.. Şüyu bulursa[1] Murtaza bile pay ister!"

Fahri bir keşifte bulunmuş gibi haykırdı: "En iyisi Mısırlıyı hürriyete kavuşturalım."

Amerikalı bu fikri beğendi: "Bir insanı hürriyete kavuşturmak münasiptir."

Fahri bu taraftarlıktan kuvvet buldu: "Hiçbir nimet taraftarsız olamaz. Bu Mısırlı da hürriyet nimetine kavuşmak için, hazinenin yerini söyler, salıveririz gider."

Madam isyan etti: "Vicdanınız nasıl elverooor?.. Karabeti unutooorsunuz..."

Celal onu teselliye çalıştı: "Mısırlıyı kaçırsak bile arkadaşlarını yakalar, adalete teslim ederiz, sen hiç merak etme Madam."

Mesele yine çatallaşmıştı: "Peki, hazine dalgasını polise onlar söylerler..."

"Söylesinler... Bir şey ispat edemezler ki... Cinayet töhmetinden kurtulmak için uyduruyorlar, deriz."

Bu şekil Madam'ın da aklına yattı: "Gayrik nasıl dilerseniz, öyle yapasınız..."

Naili bir vaatte bulundu. "Hepimiz hissemizden bir miktar Karabet'e sermaye ayırırız... Oğlan iş tutar, belki ahlakı da düzelir... Ne dersin Fahri?"

"Benden peşin almıştı o hissesini... Siz kendi paylarınızdan verin."

"Peki, son karar?"

---

[1] Laf yayılırsa.

Celal planını hazırlamıştı: "Yemeğimizi yiyip kalktıktan sonra hepimiz bu çatının altında stratejik noktaları tutarız. Sabaha kadar nöbet bekleriz..."

Cenan bariz bir şekilde titreyerek: "Beni hesaba katmayın!" dedi.

Madam da ona iltihak etti. Mama Dadı diretti: "Ben Gülerjiğimi böyle majeralara atamam. Ben de onun yanında nöbet beklerim."

Sevim'se Amerikalıya sokuluyordu. "Haydi öyleyse vakit geçirmeden yemek yiyelim. Sonra teferruatı kararlaştırırız. Mehmet Ali'yi ne şekilde kullanacağımızı da tespit ederiz."

Tam sofrada yerlerine yerleşmişlerdi ki iskemlelerden birinin boş kaldığını hep birden fark ettiler.

"Yahu aramızda Hatifi yok... Nerede bu oğlan?"

"Mutfaktadır sanmıştım."

"Epeydir yok."

"Hatifijiğim mutfağa uğramadı bile ayo!"

"Peki nereye gider bu oğlan?"

"Bir yerde sızıp kalmıştır."

"Canım curcunayı bırakıp nerede sızar?"

"Ben kestiriyorum nerede olduğunu... Recai Bey'in kilitli dolaplarını gördü ya, yoklamağa gitmiştir. Çok alakadar olmuştu."

"Zannetmem. Tek başına korkar."

"Bir şeyler ele geçirmeği umduysa canını dişine takmıştır."

"Sakın hazineyi o bulmasın."

"Sakın başına bir iş gelmesin."

Aynı anda, bir işaret almış gibi sofradan fırladılar. Vaziyeti Sevim'den öğrenen Amerikalı dahi telaşa düşmüştü. Her ihtimale karşı kullandıkları kısmın bütün odalarını yokladılarsa da arkadaşlarının izini ele geçiremeyince yine elde fenerler ve mumlarla bitişik daireye daldılar. Hatifi'ye haykırıyorlardı. Cevap yok...

Naili esefle söyleniyor: "Şapkacığı da vestiyerde asılı duruyordu... Trençkotunu bile giymemiş... Bu yağmurda binadan sırtta ceket çıkacak değil a... Hatifi! Hatifi!.."

Heyecandan titreyerek boş dairenin alt odalarını yokladılar. İkinci kata çıkıp da dolabında asma kilit gördükleri odada fenerin ışığını dolaştırdıkları zaman hep birlikte beyinlerine bir darbe yemiş gibi sendelediler.

Hatifi kilidi kırılmış dolabın önünde yerde yatıyordu. Sanki uyuyordu. Yüzünde gözünde hiçbir yara bere dikkat çekmiyordu. Etrafta hiçbir karışıklık yoktu. Kilidi açılmış dolabın içinde sofra tabakları görülmekteydi.

Amerikalı yere diz çöktü. Kısa bir muayeneden sonra Sevim'e haber verdi: "Yaşıyor..."

Biçare şairi beraberce kaldırdılar. Bu anda Güler'in dikkatini Hatifi'nin kapalı yumruğu çekti. Celal'e gösterdi. Celal baygın arkadaşının avucunu açtı. Hayretle bağırdı: "Yine bir düğme!"

Madam muzafferane: "Bunu da Karabet yapmıştır?" dedi.

Sevim parmağını uzattı. Hatifi'nin ceketini gösterdi. "Kendi düğmesi!"

Düğmeyi de ceketi de muayeneden geçirince bu düğmenin tesadüfen kopmayıp ya makasla yahut da çakı ile kesilerek şairin avucuna sıkıştırıldığını fark ettiler.

Celal öfkeyle söylendi: "Bu herifler bizimle alay ediyorlar!.. Tavandan ilmik sarkıtmak... Ve bu düğmenin koparılış şekli..."

VII

Yer Yarıldı

Fahri dikkati üzerine çekmek için eliyle masaya vurup bağırarak sordu: "Çocuklar! Hazineyi beklemekten vaz mı geçeceğiz? Neye karar verecekseniz verin de yatacak mıyız, oturacak mıyız bilelim..."

Hatifi baygınlıktan henüz ayılmış, salonda, bırakıldığı kanepenin üstünde upuzun yatıyordu. Amonyak koklatılmış gibi gözlerini birdenbire açarak: "Ne hazinesi yahu?" diye sordu.

Celal gülümseyip onu teskine çalıştı: "Heyecanlanma hazret... Sen kendine daha yeni geldin. Konuşacak durumda isen neye uğradığını bize anlat da öğrenelim."

Hatifi zihnini toparlamaya uğraşıyordu: "Bilmiyorum..." diye mırıldandı.

"Öyleyse biraz daha dinlen. Hatıralarını topla. Ne şekilde taarruza uğradın?"

"Bilmiyorum. Siz burada Arap'la çene çalarken bitişik dairede neler var diye merak ettim, belki bir ipucu yakalarım ümidiyle usulca sıvıştım. Bir dolabın önüne çömeldiğimi hatırlıyorum... O kadar."

Cenan bilgiç bir tavır takındı: "Sinemadaki gibi bir amnezi vakası karşısındayız galiba..."

Hatifi kızdı: "Yok be... Geçen sefer Karabet'in ettiklerini hatırlıyorum... Bu sefer kafamın içi bomboş..."

Naili sordu: "Peki taarruza filan uğramadın mı?"

"Yooo!"

"Belki tansiyonu yüksektir... Fenalık geçirmiştir."

"Askerden yeni geldik be... Turp gibiyim!"

"Kalp krizi geçirmiş olmayasın, iyi düşün! Kodeste çektiğin heyecanların neticesi?.."

"İyi amma kendi düğmesini kesip eline kim verdi?"

Hatifi boş avuçlarını dikkatten geçirdi. "Ne düğmesi, yine mi düğme?"

"Ceketinin düğmesini elinde bulduk."

"İsterik bir bayılmadır... Kendinden geçeceği sırada ceketinin düğmesini kesip bize şaşırtmaca vermek için avucunda saklamıştır."

Hatifi gocunmuştu. Somurtuyor, burnundan soluyordu.

Fahri sabit fikrinin tesirinde yine homurdandı: "Yahu! Gevezelikle vakit kaybediyoruz. Hareketimizi kolluyorlarsa bizim burada toplanmamızdan bilistifade, hazineyi aşıracaklardır." Koltuğa gömülüp ayaklarını masaya dayayıp uyuklayan Amerikalının omzuna şiddetli bir yumruk indirdi. Adam silkinerek doğruldu.

"Söyle Sevim şu Coni'ye uyuklamasın. Hazineyi bulmakta bize yardım etmezse zırnık koklatmayız ha..."

Hatifi kanepede oturuverdi: "Dipdiri kesildim maşallah!"

Madam alaycı alaycı: "Dirilesin ki zırnık koklayasın!"

Celal Mısırlının anlattıklarını, Hatifi'ye hülasaten nakletti. Şair dinledikçe heyecandan kâh sararıyor kâh kızarıyor ve telaşla arkadaşlarına bakıyordu: "Kapıp kaçarlarsa tamamız!.. Saniye fevt etmemeliyiz[1]..."

"Belki iş işten geçmiştir... Boşuna zahmet..."

"Öyle ya baksana... Arap'ı o hale soktular... Hatifi'yi bu hale soktular..."

Hatifi yerinden sıçradı: "Beni hiçbir hale sokmadılar... Ben alestayım[2]."

Herkes kendi fikrini ileri sürüyor, hangi stratejik mevkileri tutacaklarını kararlaştırıyorlardı.

Celal alaycı dedi ki: "En kahraman sensindir Fahri... Mısırlıyı bulduğumuz dolaplı odada sen beklersin."

---

[1] Kaybetmemeliyiz.

[2] Harekete hazırım.

"Hazineden de aslan payını alırım."

"Hiçbirimizde silah yok."

"Murtaza'dan karadağını[1] ödünç alalım."

"Bir de ona hisse verelim değil mi?"

Madam araya karıştı: "Meraklanmayasınız... Yine Karabet'im imdadınıza yetişmiştir... Tabancasını bana emanet koymuştur..."

"E iyi iyi... Ver şu tabanca ile kurşunlarını..."

"Velakin kurşunları yoktur."

"Tuh!"

Fahri gaibe doğru tükürdü.

Güler, Amerikalıya sordu: "Sizin silahınız yok mu?"

"Marshall yardımından veririz," ve yumruklarını sıkıp gösterdi: "işte silahlarım."

"Öyleyse minare merdiveninde beklesin, söyle şuna Sevim!"

Amerikalı sırıttı. Kısa bir münakaşadan sonra hepsi mevzilere dağıldılar. Bu arada ev halkının kontrolünden kurtulmuş bulunan Mama Dadı mutfakta türlü dijestiflerle[2] kafayı iyiden iyiye çekmiş; sarhoşluğun insanı her türlü kayıttan azade bırakan bir mertebesine ulaşmıştı. Erkek olsaydı ıssız sokaklarda nara atabilir; elektrik direklerine dolanarak polise meydan okuyabilirdi. Zira bu gece içtiği muhtelif içkiler, onda yaman bir neşe yaratmıştı. Üstelik de seyrettiği sinemalara taş çıkaran bunca macera gördü.

Karanlık alt sofadan kara kedi sessizliği ile geçip yine karanlıklarda ehemmiyetli noktalara dağılmış bulunan nöbetçilerden her birinin yanına uğrayıp Güler'in emniyette olup olmadığını inceledi. Aldığı teminattan sonra yüreğine serin su serpilerek kendi de vazifelendirilmesini istedi. Celal onu baştan sayıp biraz da Amerikalıya muziplik yapmak hevesiyle Bacı'yı kule merdiveninin alt başını beklemeye memur etti.

---

[1] Eski bir silah markası.

[2] Yemekten sonra içilen içki.

Gece ilerliyordu. Sessizlik içinde salondaki saatin on ikiyi vurduğunu duydular. Darbelerin aksi berhanede henüz dağılmıştı ki, güya bunlara derinden derine cevaplar geldi. Meçhul bazı yerlerde çivilere çekiçler mi vuruluyor? Mıhlı kapılar mı açılmak isteniyor? Ambalajlar mı kapanıyor? Delikanlı kulaklar bile gürültünün nereden geldiğini ve ne mahiyette olduğunu kestiremez. Tereddüt ve endişe içinde en ufak bir gürültü çıkarmamaya gayret ederek dinliyordu ve sanki bu sükûttan cesaret almış gibi garip sesleri çıkartanlar pervasızlığı son haddine vardırıyorlardı. Gürültü patırtı bazan yaklaşıyor bazan da vehimmiş hissi vererek uzaklaşıyordu.

Celal omuz başında sık sık nefes alan Güler'e fısıldadı. "Bizim arkadaşlardan birinin muzipliğidir derim... Fahri'nin işidir."

Çıplak ayaklı insanlar boş sofalarda, odalarda, tavan aralarında, bodrumlar da mı koşuşuyor? Bu karanlıkta cinler cirit mi oynuyorlar, ayin mi yapıyorlar?

Güler'in asabiyeti gittikçe artıyordu. Dişlerinin arasından söylendi: "Şakaysa tadını kaçırıyorlar. Neye yarıyor nöbet beklememiz? Mevcudiyetimizi belli etmiyerek meçhul insanları suçüstü yakalayacak yerde bu rezalet!"

Celal'in de öfkesi, genç kızınkinden aşağı kalmıyordu. "Fahri'yi bir bulalım!" dedi.

Ev sahibine ait kapalı mahut kısmın üst sofasından yavaş yavaş indiler. İkinci katta Fahri'nin nöbet beklediği, yani Mısırlının yükte bulunduğu odaya süzüldüler.

Celal kısık sesle Fahri'ye sordu: "Patırtıyı sen de işittin tabii?"

"Evet."

"Mahiyetini anladın mı?"

"Yooo... Yerimi terk etmekten çekiniyorum... Ya bizim Amberbu sarhoşudur yahut Hatifi zırtapozu... Gidip hadlerini bildirin şu mendaburların..."

Güler'le Celal yanlarına uğradıkları diğer arkadaşlardan da; Naili'den, Sevim'den ve Amerikalıdan da hemen hemen aynı cevapları

aldılar. Evin içinde patırtı hâlâ devam ediyordu. Türlü istikametlerden koşuşmalar ve bir yapıdan ustaların çalışmasını andıran gürültüler dikkate çarpıyordu. En alt kat sofaya inip kendi dairelerine geçecekleri sırada bu curcuna o kadar vazıhlaştı ki Güler adeta ürktü: "Bu bizimkilerin işi değil Celal! Muziplikten fazla bir şey bu!"

Konuşurken sesinin titremesinden korkusunun derecesi anlaşılıyordu. Celal teskin etmek isteyerek kolunu genç kızın omuzlarına doladı ve Güler'in titremesi arttı.

"Nen var senin bakayım? Bu kadar korkulur mu ya?"

"Korkudan değil. Sinirlerim bozuldu."

"Benim de sinirlerim bozuldu."

Güler'i göğsüne çekti. Karanlıkta birbirlerinin yüzünü göremiyorlar, yalnız hızlı hızlı soluduklarını işitiyorlardı.

"Bırak beni Celal."

"Peki neden bırakacakmışım?"

"Biz seninle sadece arkadaş değil miyiz?.. Pek fazla samimiyet oluyor."

"Ben seninle sadece arkadaş değilim."

Gürültüler devam ediyordu. Fakat artık onlar işitmiyorlardı. Güler erkeğin kolları arasından kurtulmaya çabaladıkça Celal onu göğsünde sıkıyordu.

"Bırakmayacağım, bırakmak istemiyorum."

"Neden icap etti bu anda böyle yersiz bir iltifat?"

"Seni sevdiğimi anlamıyor musun?"

"Bu tarz şakalardan hiç hoşlanmam."

"Şaka yapmadığımı, yapmıyacağımı bilmen lazım Güler."

Genç kızın cevabını dudaklarıyla önledi. Güler'in iradesini temelden sarsan bir öpüştü bu. Bunca üzüntülerden, bunca hasretten sonra Celal'e bu kadar yakınlaşmayı havsalasına sığdıramıyor; saadetinin rüya olması korkusuyla gözlerinden yaşlar akıyordu.

"Ağlıyorsun Güler."

"Nasıl ağlamayayım?"

"Demek sen de bana karşı lakayıt değildin?"

"Çok ferasetlisin[1]."

Kendi iç alemlerine o derece dalmışlardı ki karanlık sofada bir hayalin belirdiğini fark bile etmediler. Yine dudak dudağa gelmişlerdi. Birbirlerinin kolları arasında kendilerinden geçmişlerdi.

Yaklaşan hayal onları tedirgin etmekten çekinircesine etraflarında tavaf ettikten sonra mevziine çekildi: "Allaha şok şükür! Bana şojuklarımın saadetini gösterdi! Sevim jadalozu ortadan şıktı, yavrujuklara meydanı boş bıraktı."

Mama Dadı minare merdiveninin alt başındaki iskemleye çöktü. Oturduğu yerde uyuklaya uyuklaya sallanıyor fakat sırf baştan savılmak için bu vazifenin kendine verildiğini bilmediğinden mevkiini terk etmeyi nefsine yediremeyerek büyük bir ciddiyetle içinin geçmemesine sebat ediyordu. İşittiği gürültülere ehemmiyet vermemekteydi. "Ya bizim şojuklardır yahut jinlerdir. Hişbirinden bana fenalık gelmez."

Fakat birdenbire kulağına gelen gürültülerin mahiyeti değişti, vazıhlaştı ve sada pek yakından duyulur oldu. Bunlar, ihtiyatlı ayak sesleriydi. Kulenin içinde gittikçe yaklaşıyor; merdivenden tereddütle inildiği fark ediliyordu. Belki bir kişi yürüyor, belki birden fazla şahıs.

Anberbu, ev halkı muhtelif noktalara dağılmadan mutfak kapısında dört kulak kesilmiş, herkesin hangi noktalara dağıldığını öğrenmişti. Hatifi'nin mutfaktan bodruma inen kapının ağzında beklediğini, Fahri'nin mahut dolaplı odada olduğunu, Naili'nin bitişik dairenin alt kat sofasında saklandığını, Sevim'le Amerikalı'nın vaktiyle idam ipi sallanan kendi odasını tuttuklarını, Cenan'la Madam'ın müşterek bir odaya kilitlenip neticeye intizar ettiklerini biliyordu. Hepsinin durumunu hayalinden geçirdi. Hiçbiri değil gelenler... Kim ola bunlar?

---

[1] Anlayışlısın.

"Jinlerdir... Aşık gözler! Nasıl da insan taklidi yapıyorlar. Ajaba jinler değil mi? Ule sakın bunlar hazine hırsızları olmasın?.. Ulak! Ulak! diye bağırıp jemaati başıma toplayım mı?.. Fakat ya jinlerse? Ya bağırdım diye güjenip beni şarparlarsa..."

Tereddütle bocalıyordu. Nihayet bulunduğu köşede sinip bekleme kararını aldı. Gelenler kimlerse önünden süzülüp geçecekler çare yok! Mama Dadı da onların cin olmadıklarına kanaat getirince SOS'ini verecek... Kuytulukta daha büzüldü. Nefes bile almamaya gayret ediyordu. Akı belli olur diye gözlerini bile kıstı. Bütün dikkatini kulaklarında toplamıştı. Pıt... Pıt... Pıt... Bir basamak... İki basamak... Üç basamak... Mırıl mırıl mırıl!..

"Çok cüretkâr mahluklar bunlar, sultanım."

"Bir neticeye de varamadık gitti."

Pıt! Pıt! Pıt!

"Aman dikkat ediniz... Burada yakayı ele verirsek felaket!"

"Bir küfe inciri berbat ederiz sultanım!"

"Duvarlara tutunarak ininiz!"

"Söyledikleri hiç hoşuma gitmedi."

"Her yere burunlarını sokuyorlar mirim efendim!"

"Bu kadar geciktiklerine akıl sır ermez!"

"Topyekûn derleyip toplamak meselesi!"

"Tsss!"

Pıt! Pıt! Pıt!

"Üç basamak kaldı."

"Merak etmeyiniz, dikkat ediyorum."

"Selametle eve ulaşsak..."

Mama Dadı hayret ve dehşetten kaskatı kesilmiş dinliyordu. Kirpiklerini araladı. Karanlıklarda daha heybetlenmiş görünen iki gölgenin önünden süzülüp geçerek sofaya çıkan kapıyı hafifçe açtıklarını fark etti. Acaba yanılıyor mu? Acaba sarhoş kafasının ve çocukça muhayyilesinin yarattığı bir masal mı?.. Acaba feryadı bassa

mı, Güler'le Celal'i imdada çağırsa mı?.. Ya bu azılılar kapana kısıldıklarını fark edince silaha davranırlarsa?..

"Gülerjikle Jelaljiğe kıydıramam... İşinişinden kendim şıkmalıyım! Bana güvendiler. Burada gözümü aşmak görevini bana verdiler..."

Dişleri birbirine çarparak davrandı. Dizleri titriyordu. Biraz cesaret almak için kat kat eteklerinin altındaki şişeye müracaat etti. Lık! Lık! Lık! Votkayı dikti ve ancak karikatürlere has bir süratle şecaat[1] kesbederek[2] sofaya çıktı. İçin için hep dua ediyor: "İnşallah Güler'le Jelaljik karşımıza şıkıvermezler... İnşallah Kemal'in enjamına[3] uğramayız hiş birimiz..."

Sofanın müphem ışığında önünde yürüyenlerin bahçeye çıkan kapıya doğru ilerlediklerini görüyordu. Tahtaları da gıcırdatır da mevcudiyetini belli eder korkusuyla yerinden bir müddet kımıldamadı. Ancak onların mermer sahanlığı vardıklarını sezince harekete geçti. Artık yakalanmak endişesinden uzak, gidenlerin ardından bahçeye fırladı. O derece ani hareket etmişti ki düşmanı gafil avlaması işten değildi. Lakin hayrettir: Ellerini kollarını sallaya sallaya çıkıp giderlerken yıldızlı gecede bir emare yok! Evin önündeki alanda en ufak bir kımıltı görünmüyor. Yer yarıldı, yerin dibine girdi bunlar!

"Yerin dibine giresijeler!"

Süratle bahçeye indi. Havuzun etrafında bir dolandı. İri burun delikleriyle havayı koklayıp sanki şikarının izini keşfetti. Budana budana top olmuş bir mazının ardına yıldırımvari bir hamleyle saldırdı. Sevkitabiisi[4] aldatır mı ya Mama Dadı'yı? Bu ani hücumdan ürken meçhul bir erkeğin eteğine yapıştı.

---

[1] Yiğitlik.
[2] Kazanarak.
[3] (Encam) Sonuna.
[4] İçgüdüsü.

"İn olsan da jin olsan da pençemden kurtulamazsın... Seni kanun namına tevkif ediyorum... Şabalama ule!.."

Bu ihtarlar para etmiyordu. Meçhul adam, Mama Dadı'nın ellerinden yakayı kurtarmak için bütün kuvvetiyle mücadele ediyor, lakin ufak tefek olduğundan sarhoşlukla kuvveti iki misli artan Arap Bacı ile baş edemiyordu. Ayakta boğuşuyorlardı.

"Bırak beni be... Yamyam kılıklı karı!"

"Parmaklarımı sokunja ağzını kulaklarına kadar yırtarım..."

İkisi de soluk soluğa idi... Mama Dadı zaferiyle bir kat daha sarhoş olmuş, adamı eve sürüklüyordu. Fakat şikarına sahip olmak kaderde yokmuş. O esnada ağaçların arasından garip sesler çıkartan iki mahlukun hışırtılarını duydu. İki kişi teker teker araya girdiler. Biri meçhul şahsa yapıştı. Biri Mama Dadı'ya...

"Bırak bakayım... Şimdi ha... Seni terbiyesiz herif seni... Irz ehli kadına tecavüz mü ediyorsun?.. O senin ağzına göre kaşık değildir. Aman Hüsameddin Bey bu herif bana da saldıracak!"

Hüsameddin Bey: "Şimdi senin haddini bildiririm." diye yumruğunu havaya kaldırdı. Böylece serbest kalan meçhul şahıs da tabanları kaldırıp tavşan çevikliği ile ağaçlar arasında sırra kadem bastı.

Mama Dadı sapır sapır titriyor. Korkusundan değil, haşa! Hiddetinden! Ağzı köpürüyor, babaları tutacak... "Sizi utanmazlar... Sizi edepsizler sizi... Sizi göz boyayıcı düzenbazlar. Nedir ettiğiniz bize?.. Herifi güzelje yakalamıştım. Şojuklara teslim edejektim. Karşıma şıktınız, elimden kaşırdınız!.. Gözü mü dikmiştiniz yoksa siz işerdeyken?"

Şükriye Hanım tehalükle Bacı Kalfa'nın boynuna atıldı: "Aman aslanım... Etme, eyleme... Herif seni korkutmuş, sinirlerini bozmuş ayol! Neler sayıklıyorsun sen?"

Hüsameddin Bey de araya karıştı: "Vallahi iyiliğe kemlik[1] bu kadar olur... İzbandut seni dağa kaldırıyor sandık da elinden kurtardık..."

"Sus! Zıpşıktı!.. Hem söyleyin bakalım, minare merdiveninde ne işiniz vardı sizin?"

"Üstüme iyilik sağlık!.. Ay vallahi hafakanlar boğacak! A kadın, senin ağzından çıkanı kulağın işitmiyor. Durmadan iftiralar yağdırıyorsun... Kule merdiveninin kapısı evinizin içinde... Biz sanki eve mi girmişiz?"

"Haydi diyelim eve girmemişsiniz, peki bahşemizde geje yarısı ne arıyorsunuz?"

Hüsameddin Bey kıs kıs güldü: "Ha onu sor... Ne mi arıyoruz?.. Gel ne aradığımızı sana da gösterelim!"

Cevabını beklemeksizin Mama Dadı'yı kolundan tuttu. Havuzun öte başına doğru sürükledi ve mermerlerin üstüne çıkmasını sağladıktan sonra: "Şimdi kaldır başını da taraçaya bak!" dedi.

"Ne varmış taraşada?"

"Korkma, korkma... Kaldır başını!.. Hiçbir şey görmüyor musun?"

"Alajalı ışıklar görüyorum, destur!"

"Aferin işte... Alacalı ışıklar görüyorsun ya... Biz de o ışıkları evimizin cumbasından görüp bahçenize geldik... Kapınızı çalıp vaziyeti size bildirecektik. Bu evin ne netameli bir yer olduğunu gözlerinizle görün diyecektik. Lakin vakit kalmadı."

Mama Dadı bu izaha mı inansın, yoksa kendi hafızasına mı şaşırıp kalmıştı. Tereddüdünü belli etmeyerek sordu: "Neymiş bu taraşadaki dalga?"

"Ne bileyim?.. İsterseniz bizim eve gidelim, uzaktan seyret. Yüksekten daha iyi görünüyor. Hava fişekleri atıyorlar sanki."

---

[1] İyiliğe karşı kötülük etmek.

Mama Dadı mühimsemedi: "Jinlerin hali belli olmaz... Şenlik yapıyorlardır." Ve birdenbire yine Şükriye Hanım'a hitap etti. "Demek kuleye şıktığınızı inkâr ediyorsunuz?"

"Çıksaydık, inkâra ne hacet?.. Sokak kapınızı açık bulduk. Bu acayip ışıkların ne olduğunu öğrenmek için çıktık derdik. Gocunur muydunuz?"

"Gojunmazdık..."

"Amma çıkmadık... Hem baksana, taraça zapt edilmiş... Şimdi de kırmızı ışıklar gökyüzünü yalıyor... Ya maazallah çıksaydık da bizi aşağı atsalardı..."

Mama Dadı: "Allah esirgesin, Şükriyejiğim... İyi ki şıkmadınız!" dedi.

Bir müddet sükût içinde göğü seyrettiler... Mini mini fasılalarla renk renk ışıklar, telgraf çekermiş gibi yanıp sönüyordu. Mama Dadı gittikçe heyecanlanmaktaydı: "Gidip haber verelim. Bir şaresine baksınlar."

Hüsameddin Bey telaşlandı: "Yoo... Ben ihtiyar halimde böyle işlere karışmam... Felç gelip ağzım burnum çarpılmasın diye aylardır perhizdeyim, kendimi cinlere çarptırıp yamrı yumru olamam. Haydi canım! Biz bu tekinsiz yerden bir an evvel uzaklaşalım. Bacı Kalfa'ya haber verdik, komşuluk vazifemizi yaptık ya gönül rahatlığı ile yatarız."

Mama Dadı dayanamadı. Baklayı ağzından çıkarttı: "Ayrı ayrı odalarda karı kojalık... Haydi münasebetsizler..."

Uzaklaşanların arkasından baktı, sonra gözlerini tekrar yukarı çevirdi. Taraçada ışıklardan eser kalmamış. Yine gidenlere döndü. Onlar da karanlıkta silinmiş.

Evdekilere bildirecek? Neyi haber verecek? "Hayal görmüşsün sarhoş karı!" derlerse ne cevap verecek? Amma Şükriye Hanım'la Hüsameddin'i de şahit gösterebilir. Binaenaleyh eve dönmeli! Vaziyeti Celal'e bildirmeli. Sonra kule merdiveninin dibinde yerini almalı. İhtimal çocukların ona ihtiyaçları olur. Yardım isterler,

imdada çağırırlar... Bu fikirlerle yaylanmış gibi koşarak binaya daldığı zaman, kullanılmayan kısımda haykırışmalar duydu. Bir an hazinenin ele geçirilmiş olması ihtimalini düşündü ise de bu sesler sevinç çığlıklarına benzemediğinden dehşete kapılıp yeni bir zebellâ yahut koncolosun keşfedildiğini aklından geçirdi. Belki de şu anda mücadele ediyorlar. Belki kendisine ihtiyaçları var. Tereddütle vakit kaybetmemeli. Eski zaman yayalarından köşklülerin naralarını hatırlatan bir şekilde haykırarak karalıklara daldı.

Güya baskına uğramışlardı, güya zelzele çıkmıştı; herkes canını kurtarma istercesine koşuyordu. Öyle ki Madam'la Cenan dahi korkudan kilitlendikleri odada kapalı kalmaya tahammül edemeyerek arkadaşlarının başına bir felaket geldiği hissiyle dışarı fırlamışlar, Mama Dadı'yı takiben onlar da merdivende koşuşuyorlardı. Elektrik fenerlerinin ışığı, bu toz toprak içindeki boş sofalarda mini mini projektörler gibi çıplak duvarları yalayarak dolaşıyor ve gayri muayyen istikametlerde gözden kayboluyorlardı.

Bir aralık Naili'nin sesi çın çın öttü: "Celal yetiş! Yakaladık! diyordu. "Hatifi'yi bulduğumuz odadayım!"

Mama Dadı ve Cenan'la Madam bu sesin membaına doğru gittiler. Naili'yi koca bir kornişle yük kapısı önünde alesta bekler bulduIar. Fahri ve Celal de eşikte belirmişti. Fahri'nin elinde kocaman av tüfeği vardı. Güler mutfaktan tedarik ettiği gemici lambasını yere bıraktı.

"Kimi yakaladın Naili?"

Cenan'ın sevgilisi heyecandan tıkanırcasına: "Henüz hiç kimseyi yakalamadım amma eminim bu dolaptalar!" dedi. "Adeta benimle alay ettiler. Karanlıkta beni hiçe saydılar."

"Peki dolaba saklandıklarını nereden biliyorsun?"

"Odaya daldığım zaman bu dolapta curcuna vardı."

Fahri bir küfür savurdu: "Tü Allah belalarını versin... Yahu fark etmiyor musunuz? Demin Hatifi'yi burada bulduğumuz zaman

dolabın kilidi açılmıştı, yerdeydi. Şimdi ise... Hale bakın... Kilidi tekrar vurmuşlar."

Hiddetinden kudurmuşçasına dolaba saldırıp tekmeyi indirdi, iki eliyle yapışıp olanca hızıyla kancaları çekti. Dolabın içinde aynı şiddetle bir karşı vuruş... Müthiş bir velvele... Celal ise soğukkanlılığını kaybetmemişti. Naili'nin elinden kornişi kaparak manivela[1] gibi kullandı ve dolabın kapılarını iki tarafa açtı. O anda dağ fare doğurdu: Üç kara kedi, üçü de aynı fabrikadan çıkmışçasına birbirinin aynı... Pıhlayarak ve tüyleri, kuyrukları kabarmış, dolaptan fırladılar. Köpek kovalıyormuş gibi kaçtılar, gittiler...

Şaşkınlıktan ilk kurtulan Güler oldu: "Ne derece komik duruma düştüğümüzü gördünüz mü?"

"Bizi gülünç hale sokmak istiyorlar... Bu kedileri buraya biz kilitlemediğimize göre elbette bunu başkası yapmış... Kim yapmış niçin yapmış diye bir sual soruldukta, cevap malum: Bize şaşırtmaca vermek için... Dikkatimizi buraya çekip hepimizi buraya toplamak için... Kim bilir şu anda bu berhanenin hangi köşesinde nasıl bir melanet[2] kıvırıyorlar..."

Madam dişleri birbirine vurarak sordu: "Aramızdan kim eksiktir?"

Celal arkadaşlarını gözden geçirdi: "Hatifi yok, Sevim yok, zıpçıktı Amerikalı yok!"

"Acaba başlarına bir iş gelmiştir? Bu gürültüyü nasıl duymamışlardır? Biz bile ettiğiniz şamatadan Cenan'la odada barınamamışız."

Mama Dadı da söze karıştı: "Bişare Mısırlının da evde yangın şıktı diye yüreği ağzına gelmiştir..."

Fahri telaşlanmıştı: "Her işten evvel, arkadaşların tekmil haberi!" dedi.

---

[1] Kaldıraç.

[2] Kötülük.

Naili gözlerini tekrar dolaba çevirdi. Kendi kendine söyleniyordu: "Bu dolabın içinde bir melanet var. Haydi sizler dağılacağınız yere dağılın. Ben burada araştırma yapacağım..."

Cenan: "Seni yalnız bırakamayız!" dedi.

"Canım! Neyi araştıracaksın?"

"Merak ediyorum."

"Haydi çabuk. Ne arayacaksan ara, beraber gidelim."

Mama Dadı, Naili'nin yanına sokulmuştu. Dolabın muhteviyatını boşalttıkları zaman tahta cidarda[1] bir oyukla karşılaştılar.

"Öp babanın elini... Bu da nesi?"

"Kediler, ihtimal bu delikten geçip gelmişlerdir."

"Bu deliğin ucu nereye gider acaba?"

"Belki hazine bu oyukta saklıydı. Çaldılar ve bizim burnumuza gülmek için kedileri buraya kapattılar."

"Muhtemeldir."

Mama Dadı, bir şeyler mırıldanarak kolunu deliğe daldırmıştı. İçeriyi kokladı ve bir sevinç nidasıyla: "Hazineyi şalarken pabujunu bırakmış!" dedi.

"Kim?"

"Jin şojuk tabii... Bu deliğe kim sığar ayo?"

Evvela. Bunu zenci kadının sarhoşken savurduğu mutat palavralardan biri, sandılar ve inanmadılar. Fakat Anberbu, dolabın içinden çıktığı zaman elinde sekiz on yaşında bir çocuğun giyebileceği minimini bir makosen teki tutuyordu: "Şamuru da taze!" dedi.

Hepsi mecliste bulunmayan arkadaşlarının kaygısını bile unutmuş, eğilerek fener ışığında bu tek pabucu muayene ediyorlardı. Altı hakikaten çamurluydu ve ıslaktı. O gece yağmur yağdığından bu pabuçla bahçede gezilmiş olduğu anlaşılıyordu.

Mama Dadı söylendi: "Şojuk jin var derim, inanmazsınız... Pabuju büyük fos şıktı, dur bakalım pabuju küçüğe!"

---

[1] Duvarda.

Celal dalgın dalgın söylendi: "Elimize geçirdiğimiz yegâne ehemmiyetli delil!"

Güler ilave etti: "Mısırlıyı unutuyorsun."

"Mısırlıyı mücrimler arasına katamayız. Çünkü kendisi mazur vaziyette."

Anberbu, zihninden geçenleri yüksek sesle ortaya attı: "Şile dolduruyor bişare!.. Gürültülerimizden mana şıkaramamıştır."

Naili Cenan'a döndü: "Haydi güzelim... Sen yine odana... Mışıl mışıl uyu... Bu gecenin macerası bitmiştir inşallah. Arkadaşları sağ salim görelim mesele kalmaz... Mabadi yarına..."

Fahri de ters ters Madam'a baktı: Cenan yalnız korkar... Sen de yallah odaya... Ayak altında kalabalık etme!"

Madam böyle anda aksi cevap vermenin ne neticeler doğuracağını türlü tecrübeleriyle bilirdi. "Mega Asvas!"[1] edasıyla gözlerini semalara kaldırarak isyanını belli etti. Ve itiraza cesaret edemeden Cenan'ın peşi sıra yürüdü. Hepsi bir odadan çıktılar. Aşağı kata inip yan bölmeye geçtikleri zaman Hatifi'nin ismini haykırdılar.

Mutfağın derinlerinden boğuk bir ses geldi.

Fahri telaş etti: "Ulan bu sefer de gırtlağına tıkaç mı tıkadılar?"

Güler alaycı güldü: "Kendi tıkamıştır tıkacını... Avurtları dolu belli!"

Mama Dadı homurdandı: "Ule aş gözlü! Ne buldun geje yarısı yiyejek!"

Hatifi Güler'in tahmini veçhile[2] iki avurdunda iki yumru, elinde de kemiğinden yakalanmış bir söğüş parçası, kapının çerçevesinde belirdi. Hep bir ağızdan çıkıştılar.

"Yarın oruş mu tutacaksın ule!"

"Matrağı yedikçe acıkıyorsun galiba..."

---

[1] Yüce Tanrım.

[2] Yüzüyle.

"Bu iştiha[1] ile bizi kül edeceksin."

"İnsan bu kadar geniş oldukça ye ye doymaz...Yukarıda o kadar kıyametler koptu, başımıza bir iş geldi mi diye alakadar olmak yok mu be?"

"İmdat diye bağırmadınız ki koşayım? Nöbet yerimi bırakırsam kızarsınız diye düşündüm..."

"Nöbet bekledin de ne oldu sanki?"

"Neler olmadı!"

"At bakalım işkenbei kübradan kendini haklı çıkarmak için."

"Neden atayım be?.. Nah şu sarnıcın içinde curcunalar koptu."

"O hiş... Her geje olur..."

"Peki ne diye haber vermiyorsun?"

Mama Dadı kızdı: "Ben jinlerin jasusu muyum ule?"

"Yine sapıt... Bir bu eksikti."

Hatifi sordu: "Yukarıda neymiş?"

Celal elindeki tek pabucu gösterdi: "Gürültüye bunu bırakmışlar."

Mutfağın elektrik ışığında ilk defa olarak dikkatini çekti: "Yahu, bu mokasen yerli malı değil... İçinde etiketi var... Yunanistan'dan alınma..."

Güler alay etti: "Koleksiyon kabarıyor... Amerikalı mamulatından Coni... Mısır mamulatından Moslim... Yunanistan mamulatında bir cin pabucu!"

Hatifi avurdundakileri çiğnemekte devam ederek: "Coni epey evvel, nöbet yerini bırakıp burada bir sandviç yaptı, bahçeye çıktı!" dedi.

"Yarının yiyejeklerinin dibine darı ektiniz desenize..."

"Peki Sevim nerede?"

"Sevim Coni ile beraber değildi... Sonradan bahçeye gitti... Bir acayip hali vardı... Kapının önünden geçerken koluna yapıştım,

---

[1] İştah.

öhhö, içeri çektim... Sarnıçtaki uğultular artmıştı, dinledim... Bilgiç bilgiç: 'Evet, evet!' dedi. 'Canlarına üfüreceğim ben onların!' dedi ve bahçeye fırladı, gitti."

"Ne biçim uğultulardı bunlar?"

Celal mühimsemedi: "Canım, eski bir bina... Su sızar, rüzgâr eser, kedi miyavlar, sarnıç uğuldar."

"Yok yahu... Madeni sesler geliyordu."

"Hazineyi açmış sayıyorlardır..."

"Sen yarın gir bir bak şu sarnıca Hatifi!"

"Başım gözüm Allaha emanet..."

"Gevezelikle vakit kaybediyoruz, gene çocuklar! Hatifi'yi sağ salim bulduk, Amerikalı ile Sevim'in de bahçeye çıktıklarını öğrendik. Rapor tamam!"

"Odalarımıza çekilsek mi?"

Güler Naili'ye döndü: "Yukarı kata çıkınca Mısırlıya bir seslen bakalım. 'All right!' İngilizcene şaşsın!"

Celal ilave etti: "Bir kontrol lazım... Hem de insaniyet bakımından. Teskin için..."

Fahri: "Anahtarlar bende!" dedi.

Cenan'la Madam önde, Fahri ile Naili arkada, merdivenleri çıktılar. Mama Dadı, Hatifi'yi mutfaktan sıpırttıktan sonra kapıyı kapadı: "Haydi sen de şık... Gözüm görmesin!"

Bahçeye çıkan kapı aralıktı. Sevim'le Amerikalının döneceklerini düşünerek gene aralık bıraktılar. Celal'le Güler el ele önde, Hatifi ile Mama Dadı onların peşlerinde orta katı buldukları zaman yukarıda Naili'nin Mısırlıya seslendiğini işittiler. Cevap alamamış olmalıydı ki müzisyen perdeleri gittikçe yükseltiyor, "Ya seydi!.. Moslim Efendi... Hazret! Mister Mehmet Ali!.." diye bağırıyordu.

Fahri'nin de sesi onunkine katılmaktaydı: "Yahu, korkudan kuyruğu titremesin?.. Cavladıysa halimiz dumandır... Belalardan bela beğen... Cesedi kilitledik diye..."

Bu muhavereyi işitenler, merak ederek üst kata çıktılar. Fahri sofanın kör elektrik ışığında, eğilmiş asma kilide anahtarı uydurmaya çabalıyordu.

"O kadar bağırdık cevap yok... Yemliha uykusuna mı yatmış bu?"

"Ölüm uykusuna yatmış olmasın?"

"Kim öldürecek?"

"Maiyeti."

"Kilit vardı, giremezler."

"Belki gizli bir geçitten?"

"Odada yerli dolap falan da yok. Dört duvar, bir kapı iki pencere."

"Belki çatlamıştır."

"Az yemek yedi idi."

"Sen çatlamadıktan kelli, Hatifi!"

Odaya ilk giren Fahri oldu. El yordamıyla elektrik düğmesini bulup çevirmişti. Meşhur küfürlerden birini savurduğunu işitince, arkadakiler, bir fevkaladelikle karşılaşacaklarını anlayıp hep birlikte hürya ettiler[1].

Mısırlının yatağı boş! Yastıkta hâlâ başının izi duruyor. Yorganı bir tarafa atılmış. Bu yatakta birinin yattığına dair delil bundan ibaret. Çıplak odada kavak boylu adamdan en ufak bir emare yok! Sanki yer yarılmış, yerin dibine girmiş! Yahut buhar olup havaya karışmış! Pencereleri yokladılar. Köhne panjurları dahi sımsıkı kapalı. Camlar inik.

Mama Dadı muzafferane söylendi: "Şok şükür rabbime! Kafirler görsünler, jin taifesi var mıymış yok muymuş... Papuju büyük efendimiz kayıplara karıştılar kendileri..."

Fahri öfkeyle dişlerini gıcırdattı: "Şimdi seni ha... Papuç gibi çenen... Cinse kendini dolapta ne bağlattı?"

---

[1] Atıldılar.

"Jezalıymıştır..."

Birdenbire gözleri fal taşı gibi açıldı. Bu defa da kendi dimağına uyanan tehlikelerin dehşetinden korkarak: "Ulak! Ulak!" feryadını bastı.

Herkes etrafına bakındı: "Ne gördün, Mama Dadı?"

Anberbu'nun bir buhran geçirdiğine zahip olmuşlardı[1].

"Şojuklar! Muthiş tehlikeler işindeyiz! Ben eminim Şükriye ile Hüsameddin de jin!.. Arkadaşlarını onlar kaşırdı bu geje..."

Güler bir lahavle çekti. "Allahım, yarabbi... Bu kadından!.. Aklım sana emanet..."

Soğukkanlı Celal'in bile tepesi atmıştı. "Bundan sonra 'Ulak! Ulak!'larına inanmıyacağım. Kıtır kıtır kesseler de feryadı bassan imdanına koşmıyacağım... Seni palavracı seni!"

"Kalbimi kırıyorsun Jelaljiğim! Ne palavrası? Şükriye ile Hüsameddin'i demin evin içinde yakalamadım mı?"

"Ne?"

"Evin işinde!.. Pıtır pıtır taraşanın merdiveninden indiler, bağşeye şıktılar... Peşlerine takıldım... Yardakşıları üstüme sışradılar... Onlar da şapkını kurtardılar... Mademki papuju buyuk, papuju küjük jin; e tabii arkadaşları da jin... Jiddi jiddi injelesenize be!"

Öyle samimi bir heyecanla konuşuyordu ki iddialarında kısmen olsun hakikate yakınlık olduğunu kavramakta güçlük çekmediler.

"Sen konuştun mu bu gece Şükriye Hanım'la, Hüsameddin Bey'le?"

"Konuştum ya... Taraşadaki alajalı ışıkları bile bana gösterdiler."

"Ne alacalı ışığı?"

"Yanar döner... Jumhuriyet bayramı gibi... Törensel..."

Vurdukça tozuyordu. Başından geçen vakayı teferruatıyla anlattı.

---

[1] Zannetmişlerdi.

"Peki bu odanın kilitli bulunuşu?"

Fahri avucundaki anahtarları şakırdatıyor. "Anahtarlar bendeydi."

Madam heyecanla söyleniyor. "Asma kilidin anahtarı bir tane ise onu da Fahri'ye vermişimdir!"

Naili, kapıdaki halkaları yokluyor. "Zedelenmemiş. Burguladığımız gibi..."

"Maymuncuk uydurmuşlardır."

"Her şey umulur."

"Gidip şunları gafil avlıyalım... Saklandığımız yerden gözetlediğimizi, Mısırlıyı onların kaçırdığını iddia edelim."

"Değer vallahi evlerine kadar gitmek."

"Peşlerini bırakmıyalım... Hep birlikte doluşalım içeri!"

"İcap ederse işkence yapar, söyletiriz."

"Belki hazinenin yerini bile bilirler..."

"Yerinde yeller esmiyorsa."

"Cellatlığı kim yapacak?.."

"Fahri o işi kıyak becerir!.."

"Yıkıl karşımdan Dudu!"

"Hatifi kadınlarla nöbetçi kalsın."

"Tek mutfağa inmesin de..."

"Janım Hatifi'ye emanet."

"Karnım tok olmasa seni yerdim siyah havyarım!"

"Palavrajı şapkın!"

Celal'in iş işten geçtikten sonra aklı başına gelmişti: "Aman yahu! Öteye beriye pek dokunmayın. Yarın polisleri getireceğiz bu odaya tabii. Tahkikat yapsınlar diye... Belki parmak izi falan bulurlar."

"Atı alan Üsküdar'ı geçti..."

"Ama bir de bakmışsın, Arap ardında..."

Madam'la Cenan yine odalarına kilitlendiler. Bütün itirazlara rağmen Güler, Şükriye Hanım'ın evine yapılacak baskına iştirak

leceğini söyleyerek direndi. Hatifi ile Bacı Kalfa'yı eve nöbetçi bı-
kıp ellerinde Naili'nin meşhur av tüfeği ve fenerlerle dört arkadaş
omşularının kapılarına dayandıkları zaman şafak sökmek üzere
ılunuyordu.

Kara suratlı ahşap evin üst katındaki bahçeye nazır bir odada ölü
r ışık yanmakta idi. Fahri zile bastı. Bir müddet sükût içinde bek-
diler. Cevap yok! Bu sefer yıldırım telgrafı getirmiş bir postacı te-
şıyla zili uzun uzun tekrar çaldılar.

Güler söylendi: "Mısırlıyı bunlar kaçırdıysa evin içinde sakla-
akla meşguldürler. Kapıyı ondan açmıyorlar."

Ancak üçüncü çalışlarında ışıklı odanın penceresi sürüldü; Şük-
ye Hanım yarı beline kadar dışarı sarkarak uykulu sesiyle: "Kim
?" dedi.

Celal cevap verdi: "Merak etmeyin, biziz Şükriye Hanım... Kom-
ılarınız... Kapıyı açın!"

"Aman aman! Sakın yine bir felaket mi oldu?"

"Onun gibi bir şey... Hele siz aşağı gelin de anlatalım."

Şükriye Hanım bir şeyler mırıldanarak pencereyi indirdi. İhtimal
Hüsameddin Bey'i haberdar etmek için gece ziyaretçilerini bir hayli
eklettikten sonra ahşap merdivenlerde terliklerinin şıpırtısı du-
uldu; yine söylenmekte devam ederek kapıyı açtı: "E vallahi ço-
ıklar, öyle bir çaldınız ki zili, yüreğimi ağzıma getirdiniz. Ne olu-
oruz acaba, yangın mı var?"

"Kusura bakmayın işimiz acele."

"A... A... Kaç kişi gelmişsiniz? Durun hele... Beye haber vere-
im. Hüsameddin Bey, huu! Baksan ayol, komşuların baskınına uğ-
adık."

Kadının tereddüdüne meydan bırakmadan, Fahri önde olmak
zere Celal, Güler, Naili taşlığa dalmışlardı. Tavandan sarkan çıp-
k ampulün ışığında omuzlarında tüfek ve ellerinde fenerleriyle bir
ücrimi yakalamaya gelmiş zabıta memurları gibi, adeta dehşet sa-
rak bakışlarıyla etrafı araştırıyorlar; sanki kaçan Arap'tan bir

emare yakalamaya çabalıyorlardı. Şükriye Hanım'ın şaşkınlığı yüzünde okunuyordu. Soğukkanlılığını kaybetmişti. Çeneleri birbirine vuruyor, gözlerinde korkusu yana oluyordu: "Aranızda eksikler var. Bu sefer de hangisi boğuldu?" diye sordu.

Fahri dişlerinin arasından homurdandı: "Boğulan yok. Ama suallerimize doğru cevap vermezsen seni boğacağız."

Güler araya girdi: "Bütün oyunlarınızı biliyoruz Şükriye Hanım. Şimdiye kadar sabrettik, sesimizi çıkartmadık amma bu geceki hareketiniz bardağı taşıran son damla oldu. Söyleyin bakalım bizden habersiz evimizin içinde ne demeğe cirit oynuyordunuz?"

Naili de hücum oklarından birini savurdu: "Arap'ı neden kaçırdınız?"

Celal ondan geri kalmadı: "Bacı Kalfa'nın pençesinden haydudu neden kurtardınız?"

Şükriye Hanım ayakta sendeliyordu: "Sen kuru iftiralardan koru Rabbim! Hüsameddin Bey... Ne uykusudur seninkisi? Beni sahipsiz buldular, üzerime çullanıyorlar. Siz neler söylüyorsunuz? İyi saatte olsunlarla edinmenin sonu budur işte: Suratınızı çarpıtmamışlar amma zihninizin zembereğini bozmuşlar."

"Ağız kalabalığına getirme Şükriye Hanım! Bizi atlatamazsın. Kuru gürültüye pabuç bırakmıyacağız. Gece yarıları sinsi sinsi evimizde ne demeğe dolaşıyordunuz?"

Şükriye Hanım dua eder gibi bir şeyler mırıldandı ve ilave etti: "Rabbena hakkı için doğru söylüyorum. Biz karı koca yatsı okunurken yataklarımıza girdik, şimdi de sizin zili çalmanızla uyandım. Hüsameddin Bey pek derinlere dalmış zahir! Hüsameddin Bey!.. Huuu!"

Odalardan birine doğru iki adım atmıştı ki Fahri yolunu kesti: "Sıvışmaca yok! Hele bir kozumuzu pay edelim, sonra gideceğin yere gidersin."

Tam o sırada bir kapı yavaşça aralandı, Hüsameddin Bey'in belirdiği göründü. Sırtında yollu bir pijama vardı. Uykudan henüz

uyanmış intibaını veriyordu. Hayret ifade ederek ağır yaklaştı: "Hayırdır inşallah! Velveleli teşrifinizin sebebini hayıra yormalıyım ki hayır bulalım. Pek telaşlı görünürsünüz mirim efendim. Yine can sıkıcı bir hadise vukua gelmedi ya?"

Celal'in cevap vermesine vakit kalmadan Naili atıldı: "Tecahülü arifane[1]!"

"Ne buyurdunuz efendim? Tecahülü arifane mi? Emin olunuz bendenizin hiçbir şeyden haberim yok."

Şükriye Hanım sinirli bir gülüşle izahata girişti: "Haberin yok ya elbette... Nereden haberin olacak? Sen pirelerle dalaşıp dururken can ve aziz komşularımız bana etmediklerini koymadılar. Sözde biz bu gece gizliden gizliye evlerine girmişiz. Arap'ı kaçırmışız. Haydudu kurtarmışız. Daha neler de neler..."

Hüsameddin Bey dinlerken başını sallıyor, gözlerini yerden ayırmıyordu: "Rüya görmüş olmayasınız mirim?" diye Naili'ye baktı. "Yahut hayale kapılmışsınız. İhtimal başkalarını bize benzettiniz... Ha?.. Kaçırılan Arap kim? Bacı Kalfa mı?"

Fahri küfür eder gibi hışımla bağırdı: "Demek inkârda ısrar? Biz sizi söyletmesini biliriz."

"Neyi inkâr ediyoruz aslanım?"

"Terasa çıktığınızı, evimizin içinde karanlıkta pala çaldığınızı, kilitleri maymuncukla açıp Mısırlıyı kaçırdığınızı... Daha sayayım mı?"

Bir sükût oldu.

Hüsameddin Bey içini çekti: "Çok eseflendim doğrusu! Hakkımızda böyle fena şeyler düşünmeniz beni dilhun[2] etti. Biz bu gece evimizin kapısından dışarı adım atmadık."

"Yani biz yalan mı söylüyoruz?"

---

[1] Bilip de bilmezlikten gelme.

[2] Çok üzdü.

"Yalan olmayabilir? Yanılmışsınızdır efendim. Bizden nahak[1] yere şüphelenmişsiniz."

Güler bir lahavle çekti: "Dadımla bahçede konuştuğunuzu da mı inkâr ediyorsunuz? Çalıların ardına saklanan adamı yakalamışken araya girip onu elinden kurtarmamış mısınız? Terastaki renkli ışıkları dadıma siz göstermemiş misiniz?"

Şükriye Hanım asabi bir kahkaha attı: "Şimdi iş anlaşıldı! Sarhoş Arap Bacı sizi yalanlarının tuzağına düşürmüş. Bunca yıllık adamınız kat kat eteklerinin altındaki şişeyi dikince şeytanın aklına gelmeyen efsaneler uydurduğunu demek bilmiyorsunuz?"

"Bir meczubenin sözlerine uyarak gece yarıları baskın verircesine evime girmenizi sizler gibi ferasetli kimselere yakıştıramadım, mirim efendi."

Münakaşa uzayıp gidiyordu. Şükriye Hanım'la kocası bir kere Nuh demişler artık peygamber demiyorlar, inkârlarında ısrara devam ediyorlardı. Ok yaydan nasıl olsa bir kere fırlamıştı. Tek ampulün aydınlattığı loş taşlıkta bir mahkeme kurulmuştu. Fecuz karı kocanın şimdiye kadar işlemiş olduğu bütün suçlar birer birer yüzlerine vuruluyordu.

Celal hiddetten yumruklarını sıkmış, o evliya sükununu unutmuş; haykırıyordu: "İlk defa değil ki bu! Keyfiniz diledikçe geceleri bahçemizde cevelana çıkıyorsunuz. Bir seferinde Güler'le peşinize takıldık. Evinize girdiğinizi gözlerimizle gördük. Bahçe duvarından atladım, pencerenize kadar sokulup içeri baktım."

İthamları savurdukça Şükriye Hanım fenalıklar geçiriyor, Hüsameddin Bey yeminleri ardı ardına sıralıyordu. Kemal'i boğdukları ipi, burada çamaşır iplerinin arasında bulduklarını, haydut mudur, casus mudur, mahiyeti meçhul Mısırlı ile sıkı fıkı dost olduklarını, ağzından laf almak ümidiyle tenezzül edip Karabet'i dahi evlerine

[1] Haksız.

davet edip sofralarına oturttuklarını sayıp döküyorlar. İnkârlar karşısında hıncı büsbütün artarak Fahri daha ileri varıyor.

"Sebebini henüz keşfedemedik amma Kemal'i de siz boğdunuz!" diye gürlüyordu.

Nihayet her şeyi polise anlatacaklarına dair son bir tehdit savurarak müttehimlerin[1] müdafaasını dinlemeksizin Nazi neferleri edasıyla zom zom yürüdüler; sokak kapısını çarpıp çıktılar. Tan yeri ağarmıştı. Fenerlerine ihtiyaç olmaksızın bahçeye girdikleri zaman Mama Dadı'yı da evin önünde gezinir buldular.

"Nerede kaldınız şojuklar? Sizi de javlatmasınlar diye korktum."

Gelenlerin asık suratlarını görünce müspet bir netice elde edemeden döndüklerini kavrayarak iki elini beline dayadı. Hepsinin yüzüne ayrı ayrı baktı.

"Şok şaşkın haliniz var. Hişbir şey söyletemediniz mi?"

Celal içini çekti: "Her şeyi inkâr ediyorlar."

Beraberce havuza doğru yürüyorlardı.

"Vay jasus kılıklı keratalar! Neymiş inkâr ettikleri?"

"Bu gece buraya geldiklerini, seninle konuştuklarını dahi inkâr ediyorlar."

Fahri ilave etti: "Senin için 'Bacı sarhoşu hayal görmüş!' diyorlar. 'Onun laflarına uyup da mı buraya kadar geldiniz?' diye burnumuza güldüler."

Güler öfkeli öfkeli söylendi: "Anlıyorsun ya şöhretini, Dadı?"

Naili bacının fena kızdığını anlayarak büsbütün kışkırttı: "Yassı şişelerini etekliğinin altından çıkardığın dillere destan olmuş. 'Cinleri başına vuruyordur!' diyorlar."

Mama Dadı bunları dinledikçe küplere biniyordu. Şimdi artık meçhul adamı yakaladığı taflanların önüne varmışlardı. Avaz avaz haykırmaya başladı: "İşte şurajıkta o edepsizi enseledim. Şükriye ile

[1] Suçlananların.

kojası da şurajıkta gözden kaybolmuşlardı. Şurajıkta herifle boğuştum... İşte şurajıkta da..."

Hadise noktalarını işaret ettiği sırada cümlesi gırtlağında düğümlendi, kaldı. İleriye doğru uzanan parmağı titriyordu. Gözleri sabit bir noktaya saplanmıştı. Ondaki fevkaladeliği sezerek bakışlarının istikametini takip eden Celal, birdenbire kollarını yana açıp arkadaşlarını durdurdu: "Aman çocuklar, yavaş! O tarafa yürümeyin. İzleri bozarız. Bacının hakkı var: Macera tamamiyle doğru..."

Ağaçların arasında ilerledikleri sırada bastıkları yeri daha iyi görebilmek için elektrik fenerini yakmış olduğundan ışığı gelişigüzel etrafta dolaştırırken şimdi muayyen noktada sabitleştirdi: "İşte bakın!" diye ilave etti. "Bu gece talihimiz yaver oldu. Yağmurun faydasını gördük. Çamurda kolayca silinmeyecek şekilde ayak izleri vazıh olarak kalmış."

Hepsi iki kat ellerini dizlerine dayayıp eğildiler. Hakikaten de Mama Dadı'nın izleri çalılığa yaklaşıyor; orada lastik ayakkabılar giymiş büyükçe bir erkek ayağının izleriyle çapraşıyordu. Sonra bunlar, yine çapraşa dolana havuzun sağ yanına doğru uzuyorlar, o noktada başka izlerle karşılaşıyorlar. Bunlar, birçok seferler bahçenin muhtelif yerlerinde rastlayıp sonra esrarlı şekilde silindiklerine şahit oldukları izlerdi.

Güler hayretle söylendi: "Deve ayağını andıran izler bunlar. Hani kumsalda da görmüştük. Hüsameddin'in izleri olacak. İşte Şükriye Hanımınkiler de çok belli... Fakat ikisi de şaşırtmaca vermek için kim bilir ne giymişler."

Mama Dadı muzaffer bir tavırla meydan okudu: "Şimdi diyeceğiniz kalmadı ya, bunların karışık olduğuna?"

"Asıl karışık sensin!"

"Ne haddime, estağfurullah küşük bey! Benim gibi sarhoş bajıyı aralarına alırlar mı jinler?"

Güler düşünceli düşünceli: "Durum bir bakıma çok vazıhlaştı. Bir bakıma da büsbütün çapraştı," dedi.

"Nasıl vazıhlaştı? Nasıl çapraştı?"

Genç kız izahat verdi: "Nihayet bazı hakikatlere eriştik. Esrar perdesi bir ucundan sıyrıldı. Bu evde tarihi bir hazinenin gizli olduğunu ve bu hazineyi bulmak uğrunda ipsiz sapsız adamların, Hüsameddinlerin, Mısırlıların daha Allah bilir kimlerin cin peri efsaneleri yaratarak keyifleri dilediği şekilde rahatça hareket edebilmeleri için bizi evimizden tedirgin etmeğe çabaladıklarını öğrendik. Odalarımızda, sofalarımızda, bahçemizin muhtelif yerlerinde o garip ayak izlerini bırakanlar kimlerdir, keşfettik. Öyle değil mi?"

"Hakkın var. Muammanın püf noktasını kavrar gibi olduk amma daha devede kulak. Henüz göz gözü görmez karanlıktayız. Mesela Kemal'in ölümü..."

Güler tasdik etti: "Muamma büsbütün çapraştı deyişimin sebebi bu: Hazine arayıcıların Kemal'le münasebetlerini bir türlü kestiremiyorum. Onu ne demeğe boğdular?"

Sükût içinde bir müddet kaldılar.

"Burada bekleyip durmanın faydası yok. Eve dönelim!"

Celal yerdeki izleri işaret etti: "Biz içeri girer girmez alelusul biri silerse?"

Fahri omuz silkti: "Başından nöbet bekleyecek değiliz a... Kaldı ki bu izler ne işimize yarayacak?"

"Dün gece burada geçen vakalara dair elimizde yegâne delil bu izler... Polise maddi delil olarak başka ne göstereceğiz?"

"Doğru söylüyorsun azizim... Mısırlıyı yakaladık. Kilitler altında muhafaza edelim dedik, herif buhar oldu. Şükriye Hanım'la Hüsameddin Bey ise inkâr yoluna saptılar. Hatifi'nin bayılması, onca da rüya, bizce de rüya... Polise gidince alacağımız cevabı biliyorum: Komşular hakkında ileri sürdüğümüz iddialara önce kulak asmadılarsa yine asmayacaklardır. Kös dinleyecekler; 'Varın gidin işinize. Biz ne yaptığımızı, ne yapacağımızı biliyoruz. Katil Karabet'tir, o da avucumuzun içinde.' diyecekler. Halbuki ben vicdanen Karabet'in katil olmadığına katiyen eminim!"

Celal elini Fahri'nin omuzuna koydu.

"Karabet'e karşı olan hıncını şimdilik bir tarafa bırak. Sen de vicdanlı bir insan gibi kanaatini söyle Fahri! Karabet katil midir? Onun asılması için reyini verir misin?"

Fahri güldü: "Asılması için reyimi tabii veririm... Amma Karabet katil değildir!"

"Peki onun hakkında ille mücrimdir diye polis niçin ısrar ediyor?"

Eve varmışlardı. Güler kendini sahanlıktaki bahçe şezlonguna bırakırken cevap verdi: "Bana öyle gelir ki hakiki maksatlarını gizlemek için..."

"Pek dolambaçlı laf edersin, huyundur!"

"Öyle lazım geliyor."

"Sen bizden bir şeyler saklıyorsun Güler!"

"Açılacağım zaman gelir."

"Neden kuşkulanıyorsun? Kimlerden, kimden şüphe ediyorsun? Bari çıtlat!"

"Çıtlatayım: Bir nokta var ki zihnim oraya perçinlendi, kaldı. Bütün düğümler Kemal'in ölümünde kördüğümleşiyor. Dadımın saçlarına dönüyor! Vakaları mantık mihengine vurup muhakeme edince, 'perili ev' efsanesini ele alınca müsbet izah şekilleriyle karşılaşıyoruz. Biliyoruz ki cin peri hikayesi bir hakikati gizlemek için örtüdür. Bu örtünün altında hakikate uygun ancak bazı hadiseler olabilir. Mesela hazine arayıcılığı, mesela kaçakçılık, mesela casusluk, mesela kalpazanlık..."

Fahri parmağını şıklattı. "Dahisin Güler!.. Tam da üstüne bastın... Bu herifler kalpazan be! Mısırlısı, Şükriye Hanım'ı, Hüsameddin'i el birliğiyle sahte paralar, kalp altınlar basıp piyasaya sürüyorlardır. Bu işi yapmak için de bu bizim içinde yaşadığımız binanın bilmem hangi paşadan arta kalan gizli oyuk kovuklarını kullanıyorlardır. Bence hakikat mutlaka böyledir. Hazine dikkatimizi çelmek için kullanılmış bir dolambaçlı yalan."

Naili bilgiç bilgiç gülümsedi. "Zihnimde beliren bir şüphe kıvılcımını bir üfleyişle alevlendirdin Güler! Casusluk dedin."

"Yani heriflerin casusluğundan mı kuşkulanıyorsun?"

"Evet, düşünsenize bir kere! Mısırlısı, Şükriye Hanım'ı, Hüsameddin'i, hatta daha ileri gideyim, kendine Amerikalı diyen Mister Con'u birleşmişler. Dikkatinizi çekerim, bu birbirini tutmayan, aynı kazana koysan aşure kadar bile birbirine kaynaşmıyacak olan bu insanlar birleşmişler. Ve sahibi tarafından terk edilmiş, Marmara kıyısında ve vapur güzergahındaki bu yalıyı gizli mesken edinmişler... Terastan verilen renkli işaretler, sahilde gizli gizli dolaşmalar, kayıkhane civarında buluşmalar ne olabilir?"

Fahri heyecanla sözü kesti: "Tam üstüne bastın Naili!.. Amerikalının kayıkhanede bulunuşu başka hiçbir şekilde tefsir edilemez... Kalıbımı basarım Sevim o dakikada onun orada bulunduğunu bilmiyordu. Herif yakalandığını anlayınca, ansızın, bir yalanla karşımıza dikildi. Aşık rolüne büründü. Ve eminim, yakalandığına da biraz memnun oldu. Bizimle dostluğa savaştı. Bu sayede elini kolunu sallaya sallaya evimize gelip gitmek imkânı buldu. Bizi hiçe sayarak burnumuza güle güle melanetlerine devam etti."

Güler müstehzi: "Bir sual sorayım!" dedi. "Casusluk faraziyemizi kabul edelim: Kemal'in ölümü ile bu işin münasebetini bulun!.."

Fahri omuz silkti: "İtiraz et de ne olursa olsun! Kemal ne derece karanlık bir herifti, hepimiz biliriz... Onun da casuslara katılmamış olduğu ne malum! Kazanmadığı kadar para sarf ettiği vaktiyle hepimizin dikkatini çekmemiş miydi? Söyle Celal... Bu bahsi seninle aramızda konuşmamış mıydık?"

Celal başını salladı: "Gerçi konuşmuştuk. Kemal casusluk dahi yapabilecek karakterde bir adamdı. Onu da kabul ediyorum. Diyelim ki arkadaşları onun idamına karar verdiler. Ve bu kararlarını da tatbik mevkiine koydular... Lakin böyle cüretkârane bir katlden

sonra buralarda dolaşmağa, fink atmağa, casus ola ola nasıl cesaret ettiler?"

"Onlardan her şey beklenir! Kellerini koltuklarının altına almış; ipten, kazıktan kurtulmuş herifler..."

Celal bu itiraza ehemmiyet vermeksizin devam etti: "Tesadüflerin bu kadar katmerlisine ihtimal verir misiniz? Diyelim ki Kemal bir casusluk şebekesindedir. Haydi diyelim ki ikinci bir tesadüf oldu; onun şebekesi de bizim tuttuğumuz şu eve yerleşmiş bulunuyordu. Üçüncü bir tesadüf, Kemal o şebeke tarafından idama mahkûm edilmişti. Dördüncü tesadüf, Kemal karısını bu eve kadar takip etti ve o gecelik konserinden ayrıldı. Beşinci tesadüf, casusların cellatları randevu vermişçesine Kemal'i elde kement kapımızın önünde beklediler. Ve öyle melunane[1] bir plan hazırladılar ki enstantane idamdan sonra ona intihar etmiş süsü verip bu cürmü bizim üstümüze yüklemek istediler. Geç azizim, olamaz... Kemal'in cellatları bilgisiz, cahil adamlardı muhakkak... Şuradan belli ki boğmakla asılmak arasındaki farkın tıbbı adli tarafından er geç keşfedileceğini dahi bilmiyorlardı. Casuslar, bu işleri mesleklerinin ilk mektebinde okurlar. Ne dersin Güler?"

"Ben de senin fikrindeyim."

"Casusluk faraziyesine topyekûn itirazınız yok ya... diye Naili nazariyesini arkadaşlarına tasdik ettirmek istedi."

Celal: "Mümkündür!" dedi. "Akla pek yakın."

Güler ise bakışlarını yere indirmişti. Cevap vermedi.

Fahri sordu: "Peki bu şüphelerimizi polise açmayacak mıyız? Aynı zamanda vatani bir mecburiyet."

Naili: "Elbette. Her şeyi bildireceğiz!" dedi.

"Bu takdirde ayak izleri de ehemmiyetli bir delil teşkil ediyor. Sildirmemenin çarelerini arayalım."

Celal ortaya bir fikir attı.

---

[1] Alçakça.

"Böyle tereddütler içinde bunalıp duracağımıza birimiz gidelim, polisi buraya davet edelim."

Fahri atıldı: "Ben giderim."

"Bu saatte karakolda buraya gelecek salahiyet sahibi kimseler bulunur mu dersiniz?"

"Sabah oldu be. Beklerim. Telefon ederler. Mütehassıs[1] gönderirler. Takar peşime getiririm."

"Madem o kadar heveslisin, git!"

Fahri kapının yanındaki vestiyerde eline bir ceket geçirerek sırtına giydi.

"Şimdilik Allahaısmarladık. İzler size emanet. Gözlerinizi dört açın. Polisler gelince 'A... Yine bozmuşlar!' diyerek beni müşkül mevkide bırakmayın."

"Merak etme! Mama Dadı'yı bekçi koyarız."

"Haydi... Bay bay!"

Süratli adımlarla uzaklaştı; demir bahçe kapısının açılıp kapandığını duydular.

"Polisler gelinceye kadar biz de biraz yatsak, istirahat etsek çocuklar."

"Bacıyı çağıralım, burada oturup gözcülük etsin. Fahri'nin hakkı var. İzler yine kazaya uğrarsa mahcup mevkie düşeriz."

Muhavereye kulak misafiri oluyormuş da "lebbek" der gibi Mama Dadı salonun penceresinden kafasını uzattı: "Şojuklar, ne dersiniz bu işe? Sevimjik hala dönmemiş. Kızjağazın başına bir felaket gelmesin ayo?"

Güler çıkıştı: "Ağzını hayra aç. Ne felaket gelecek? Amerikalı ile bahçededir."

Naili düşünceye daldı: "Arasak fena etmeyiz. Hatifi müphem bir şeyler söyledi. Sevim kuyudan gelen uğultuları dinlemiş.

[1] Uzman.

Esrarengiz bir hali varmış. Amerikalının arkasından bahçeye çıkmış gitmiş. Gidiş o gidiş galiba..."

Celal endişeli: "Aradan bu kadar zaman geçti. Dönmeyişi garip," dedi.

Güler asabiyetle şezlongdan fırladı. Yüzü sapsarı kesilmişti: "Allah rızası için susun! Sevim bir kazaya uğradıysa... Olamaz böyle şey... Vehimdir sizinkisi... Sevim... Sevim..."

Sahanlığın merdivenlerini ikişer ikişer atladı. Sevim'i çağırarak evin köşesini kıvrıldı.

Celal, Bacı'ya döndü: "Gel sen buraya, nöbetçi asker gibi tetikte ol. Bize gösterdiğin izleri silmesinler diye. Fahri polisi çağırmağa gitti. Sonra hepimiz mahcup mevkide kalırız. Sana da yalancı derler, anladın mı?"

"Merak etme Jelaljiğim ben bekjilik ederim."

"Bir tehlike sezersen kendi başına iş yapmağa kalkışma, çağır bizi. Birimizden birimiz duyar geliriz. Ben Güler'in arkasından gidiyorum. Sen de Naili, aksi istikametten sahile in. Kayıkhanenin önünde buluşalım, Sevim'i orada yakalayacağımızı tahmin ediyorum."

Tahmininde ancak yarı yarıya yanılmıştı. Sevim'i değil fakat kayıkhanenin önündeki kumsalda ayak izlerini buldular. Çimli sahadan birdenbire kumlukta belirerek zarif kadın sandallarının izlerini köhne yalının altına gizlenmiş kayıkhaneye doğru uzanıyor, o noktada yosunlanmış kesme taşlarda kayboluyordu. Güler'in soğukkanlılığından eser kalmamıştı. Bu manzara karşısında dehşete düşmüş; dalganın yaladığı oyuğa doğru haykırıyordu: "Sevim!.. Sevim!" Fakat kuytuluklardan cevap gelmiyor. "Sevim'i her ne pahasına bulmalıyız Celal. İş işten geçmeden..."

"Canım, niçin hemen fena şeyler düşünüyorsun?"

"Siz beni dehşete saldırınız."

Gözlerinden soluk yanaklarına yaşlar boşandı: "Korkuyorum... İzlerinin bu uğursuz kayıkhaneye kadar uzanışı ve oradan dönmeyişi... İçeride olsa bize cevap verirdi."

Naili cebinde elektrik fenerini bularak yampırılaşmış ahşap mesnetlerin altındaki bölmeyi aydınlattı. Kayıkhane boştu. Bomboş... Yalnız ev sahibinin köhne sandalı kıyıya çekilmiş, duvarın dibinde yan yatıyordu.

Naili mırıldandı: "Bizim sandal da iskelede bağlı... Denize açılmış olmaları ihtimali yok."

Celal kaypak taşlarda ihtiyatla yürüdü: "Her şeye rağmen şurasını bir dikkatten geçirelim."

Ön planda kayaların arasında denizin havuzlandığı kısmı koridorvari yerden duvara sürtünerek geçince, arkada binanın işgal ettiği sahanın hemen yarısına kadar ahşap döşemeli odamsı bir boşluk uzanıyor ve bu boşluktan dört basamak merdivenle küçük yalının üzerinde asma bir kilit sallanan küçücük bir kapısına varılıyordu.

Güler ani bir hareketle Naili'nin elinden feneri alarak asma kilidi muayene etti; titrek sesiyle: "Akıl erecek iş değil!" diye mırıldandığını duydular. "Alelade işporta malı bir kilit. Buna rağmen nasıl olmuş da halkaları pastan çürüme raddelerine geldiği halde bu kilit hâlâ paslanmamış. Pırıl pırıl... Demek ki bu kapıya yeni takılmış?.. Acaba az evvel mi takılmış?"

Kilide yapışıp bütün kuvvetiyle zorlayarak saplandığı düşünce her ne ise şuurunu kaybetmişçesine haykırdı: "Sevim!.. Sevim!" ve aciz kapıyı yumruklamaya başladı. Celal ve Naili onu teskine çabalıyorlardı. Güler sabit bir fikrin kuyusuna düşmüş gibi teselli sözlerine kulakları tıkalı hâlâ kapıyı zorlamakta devam ediyordu: "Bu yalı bozuntusu meşum bir yer... Buradan garip sesler işittiğimi sizlere kaç kereler söylemedim mi? İhtimal haydutların meskeni burasıdır. Sevim ellerine düştü."

Fenerin ışığı sabahın fersiz ışığını bastırıyor; rutubetli zemindeki her teferruatı dikkatle gözden geçiriyorlar, duvarları yosun tutmuş bu kuytu yerin esrarına varmak gayesiyle her oyuğu, kovuğu yokluyorlardı. Üçü de sırf insiyaklariyle hareket ederek eğilmiş vaziyette taş merdivenlerin altını araştırırlarken sanki kurguları aynı anda bozulmuş gibi durdular; bakışları yerde ufacık bir nesneye takıldı.

"Bir firkete..."

"Firkete değil o toka..."

"Hayır... Pens... Sevim de saçlarını pensle tutturur. İşte benim de var. Buraya Sevim'in başında düşmüştür. Başka kim düşürecek?"

Naili tokayı almak üzere elini uzatırken Celal mâni oldu: "İlişme sakın. İhtimal bir delildir. Polisler hele bir gelsinler."

Güler'in zihni kilitli kapıya takılmıştı: "Şu kilidi kıralım Celal. Sevim belki içerdedir."

İki erkek itiraz ettiler.

"Olamaz. Mesul mevkie düşeriz. Bu işi polis yapmalı."

Güler kötü hislerinin tesirinde ağlayarak Celal'le Naili mahzun eve döndükleri zaman Madam'ı, Cenan'ı, Hatifi'yi de, Mama Dadı'nın Sevim'in kaybolduğuna dair verdiği izahatla perişan buldular. Onlar da haberi alır almaz faaliyete geçmişler; tavan arasından itibaren bütün evi ve ev sahibine ait diğer kısmı bodruma varıncaya kadar araştırmışlardı. Fakat Mısırlı o gece kilitli kapıların ardında nasıl sanki havada eridi, kendinden bir iz bırakmayarak ortadan nasıl silindiyse, Sevim'le Amerikalı da aynı şekilde ortadan silinmişti.

Fahri ancak öğleye doğru Kemal'in katlinde ilk tahkikatı yapan kızıl saçlı, kızıl bıyıklı, kırmızı yüzlü, o edebiyat meraklısı, lüzumundan fazla nazik muavin Behçet'le ve iki polis memuruyla göründü. Son derece asabi ve meyus bir hali vardı. Celal'in kulağına fısıldadı: "Bunlara laf anlatmak deveye hendek atlatmaktan güç

yahu. Ancak bir cinayet haberile yerlerinden kımıldanıyorlar galiba?.. Buraya gelmeye ikna edinceye kadar akla karayı seçtim. Ne dedimse bir kulağından girdi, öbür kulağından çıktı, eminim... Sen konuşmasını daha iyi becerirsin. Durumumuzun vahametini izaha çalış."

Celal başını salladı: "Cidden vahim durumdayız dostum. Sevim ortadan sır oldu."

Fahri sapsarı kesildi: "Nasıl yani?"

"Nasıl olacak? Gece Amerikalının peşi sıra bahçeye çıkmış, bir daha görünmedi."

"Kayıkhaneye baktınız mı?"

"Evet... Kaldı ki, başına bir iş gelmemiş olsa merak edeceğimi hesaplar, nerede bulunursa bulunsun bu saate kadar çıkar gelirdi."

Onlar havuzun başında fısıldaşırlarken Güler muavin Behçet Bey'e Sevim'in kaybolduğunu ağlayarak anlatıyor. Kuzinini ölü veya diri derhal ortaya çıkarmasını diliyordu.

Muavin hoş bir hikâye dinler gibi nazik nazik gülümsemekteydi: "Muhterem bayan, Sevim Hanım'ın gaybubetini fazla izam etmiyor musunuz[1]? Henüz birkaç saat evvel ecnebi bir arkadaşile bahçeye çıktığına Hatifi Bey biraderimiz şahit olmuşlar. Mucibi endişe bir vaziyet görmüyorum, bendeniz, mamafih araştırma yaparız."

Mama Dadı'nın pişirdiği kahveleri mermer sahanlıktaki hasır koltuklarda içerlerken Celal en ufak teferruatıyla geceki hadiseleri nakletti. Muavin hep mütebessim başını sallayarak dinliyordu. Tek sual sormuyor, tek kelimeyle fikrini söylemiyor, lakayt bakışlarını etrafta dolaştırıyordu. Onun bu umursamaz tavırları karşısında Celal'in yeisi artmaktaydı.

"Mısırlının mevcudiyetine dair müşterek bir hayal görmediğinizi bize ne şekilde ispat edeceksiniz?"

---

[1] Abartmıyor musunuz?

Muavin Behçet'in sorduğu bu ilk sual hepsini irkiltti. Madam isyanla bağırdı: "Zo, biz deliyiz?.. Hepimiz birden holusinasyon illetine müptela olmuşuz?"

Fahri'nin de tepesi attı: "İçimizde sihirbaz yok Muavin Bey, bize müşterek hayal gösterecek. Herifi yükün içinde mumyalanmağa hazır vaziyette kıskıvrak sarılmış bulduk. Viskileri içip jambonları yerken bize araba dolusu laf etti. Serdik yatağını yukarı odaya yatırdık. Üstüne de çifte kilit vurduk. Biliyorduk bizden ispat, delil isteyeceğinizi. 'İspat' deyip Arap'ı karşınıza dikecektik. Yatağı hâlâ olduğu gibi duruyor. Kendi gözünüzle de görün. Armut kafasının yastıkta izi bile var."

"Peki amma muhterem beyim, anlattıklarınız mantığa pek uygun gelmiyor. En üst kattaki bir odadan pencereler kapalı, kapıda çifte kilit varken bir adam nasıl kaçar? İngiliz romanlarında bile böyle vakalara nadir rastlanır."

"Nasıl kaçtığını keşfedebilseydik sabah sabah karakola damlamazdık."

Güler çıkıştı: "Nasıl kaçtığı, daha doğrusu kaçırıldığı malumumuz değil mi? Bu işi Şükriye Hanım'la Hüsameddin Bey'in yaptığını bilmiyor muyuz?"

Mevzu komşulara intikal edince Mama Dadı da vaka kahramanı olmak sıfatıyla muhaverede mevkiini aldı, bildiklerini sayıp döktü.

"Siz gelinjeye kadar ayak izlerine bekjilik ettim." dedi. "Jinlere sildirmedim."

Muavin izleri dikkatten geçirdi: "Bunları komşularınızın bıraktığı nereden malum?"

Naili öfkeyle için için sarsılıyordu: "Bize karşı her nedense itimatsızlık gösteriyorsunuz Muavin Bey. Şimdi gidip komşuları çağıracağım. Bakalım vaka mahalinde bıraktıkları maddi delilleri, kendi ayak izlerini de inkâr edebilecekler mi?" ve muavinin cevabını beklemeden fırladı; bahçe kapısına doğru koşarcasına uzaklaştı. Aradan ancak dört beş dakikalık bir zaman geçmişti ki yüzünde bir

şaşkınlık ve dehşet ifadesiyle hâlâ izlerin başında bekleyen gruba yaklaştı: "Yoklar... Gitmişler..." Konuşurken heyecandan göğsü kabarıp iniyor, kelimeler dudaklarından güçlükle dökülüyordu: "Onlar da sırra kadem basmış. Kapı duvar..."

Muavin Behçet Bey kızıl bıyıklarını titreterek bu sefer açıktan açığa güldü: "Mübalağalarınıza dair misali kendiniz veriyorsunuz muhterem beyim. Kapı duvarsa komşularınız mesela çarşıya gitmiştir. Yahut işleri çıkmıştır, şehre inmişlerdir. Hemen sırra kadem bastıklarına hükmetmek bilmem makul olur mu?"

Naili soğukkanlılığını bularak sert bir tavır takındı: "Bavullarını çek çek arabasına yüklediklerini bizim bahçıvan görmüş. Kendileri de binmişler. Ilıcalara gideceklerini söylemişler."

Bir sükût fasılasından sonra muavin yavaş bir sesle: "Hadiseyi tahkik ederiz," dedi. "Kendilerini götüren arabayı buluruz. Bir ipucu yakalamamız kuvvetle muhtemeldir," ve ellerini ovuşturarak ilave etti: "binanın meskûn ve gayrimeskûn kısımlarını bir dolaşalım. Sonra bahçeyi gözden geçiririz."

Belirttiği bu arzu karşısında yeniden ümide kapılarak muavinin ve maiyetindeki memurların kimi önlerine geçti; rehberlik etti, kimi peşlerine düştü. Evvela ev sahibine ait kısmı çatısından bodrumuna dek gezdiler. Mısırlının keşfedildiği yükü, Hatifi'nin önünde baygın bulunduğu ve kedilerin fırladığı dolabı, Mama Dadı'nın eline geçen tek çocuk pabucunu birer birer gösterdiler. Ne teras merdiveni kaldı zabıta amirini çıkarmadıkları ne sarnıç başı kaldı indirmedikleri ne kendi yatak odaları kaldı içeri sokmadıkları; muavin Behçet hep o yarı müstehzi ve yarı müsamahalı tebessümüyle dinledi, gezdi ve gördü.

"Dikkate şayan tarihi bir bina!" diyordu. "Güler Hanım, bir zabıta romanı için herhalde bir dekor teşkil eder, öyle değil mi efendim?" Ve âdet yerini bulsun edasıyla defterine notlar alıyordu.

Bahçeyi de gezdiler. Kumsalda Sevim'in bıraktığı izleri gösterdiler. Kayıkhanede yere düşmüş saç tokasını bir kâğıda sarıp cebine indirmeye polis amirini mecbur ettiler.

Muavin Behçet'in sabrı tükenmişti. Nezaketi dahi bir tarafa bırakıp haşin bir tavır takınarak dedi ki: "Ehemmiyetsiz vakalarla zabıtayı fuzuli işgal ediyorsunuz. Bundan da maksadınızı anlıyorum. Gayeniz dikkatimizi oyalayıp alakamızı başka şahıslar üzerine çekip arkadaşınız Karabet'in tahliyesini sağlamak..."

Fahri, omuz başına doğru tükürür gibi yaptı; istihfafla homurdandı: "Arkadaşımız Karabet'i... Ebedi küreğe mahkûm edin be... Daha makbulümüze geçer!" Ve gayri baklayı ağzından çıkardı: "Dolambaçlı yollardan yürümiyelim Muavin Bey! Açıkça söyleyeyim mi? Biz bir casusluk dalgasiyle karşı karşıya bulunduğumuzu sanıyoruz..."

Muavinin isyankâr baktığını ve sert sözler söylemeye hazırlandığını sezerek Celal hemen müdahale etti: "Bizi dinlemeden hemen itiraza kalkışmayın Behçet Beyefendi. Nihayet bu bir memleket meselesidir. Şüpheler dahi tahkike değer. Mesela efendim tasavvur buyurunuz: Biz cinli, perili diye hakkında rivayetler dolaşan bu köşke, safsataları umursamayarak taşınıyoruz. Ve yerleştiğimizden pek az sonra, uzak yakın bizimle ilişiği olan şahıslardan biri, burada öldürülüyor. Onu bizden birinin öldürmediğini kendimiz biliyoruz. Hariçten bazı kimselerin bu cinayeti işlediğine kaniiz. Meçhul katiller acaba kimlerdir, diye araştırdığımız sırada, şüpheli durumda karşı komşularımızı -karı koca olduklarından dahi kuşkuda bulunduğumuz Şükriye Hanım'la Hüsameddin Bey'i- görüyoruz. Bu adamlar, esrarengiz şekilde gece yarıları bahçemizde dolaşıyor, evimizin içine giriyorlar. Ve bu adamlar, orta seviye basit insanlarmış intibaını uyandırmaya çalışmalarına Hüsameddin Bey'in cehaletini lügat paralayarak saklar görünmesine rağmen farkındayız ki, ihtiyar komşumuz iki ecnebi lisan bilmektedir. Asgari iki, belki daha fazla... Arapçayı iyi konuştuğunu Mısırlı söyledi. İstasyonun

köşkünden bazı İngilizce kitaplar aldığını da Naili gördü. Şükriye Hanım'a gelince sureta[1] çaçaron bir mahalle karısı rolü oynuyor; bizlerle başka türlü, fakat Hüsameddin Bey'le yalnızken bir başka ağızla konuşuyor. Af buyurunuz gazeteciyiz. Bizlerin de polis mertebesinde dikkatimizin jimnastiği var! Ziya Paşa'nın beyitlerini okuyarak Hüsameddin Bey'le mantık yarışına giriştiğini bir sefer kendi kulaklarımla işittim. "Bu komşular nedir, kimlerdir" muammasını halledemeden oturduğumuz evin dolabından bürülmüş, bükülmüş, kıskıvrak bağlı bulduğumuz bir Arap, bize onların dost olduğunu itiraftan çekinmedi. Bacı Kalfamız da bu Arap'a gizlenmiş durumda, onların bahçesinde tesadüf etti... Ve daha evvel; bir gün ansızın kendi bahçemizde, kendi kayıkhanemizde zıpçıktı bir Coni!.. Bize mavallar okudu... Yüzbaşı mı imiş, binbaşı mı imiş? Her ne baş ağrısı ise...Bizim kendisinde kuşkulandığımızı ya fark etti yahut etmedi... Kemal'i cesaretle aramıza karışmak cüretkarlığını gösterdi... Geceleri meçhul şahıslar evimizde cirit oynuyorlar Muavin Bey... Şeytan bilir hangi melunane maksadlarla bizim terasımızda renkli ışıklar yakıp gaiplere işaretler veriyorlar. Ve yine gece yarıları, kol kola terasımızın merdivenlerinden iniyorlar. Bacı Kalfamız çalı diplerinden meçhul bir insanı ensesinden yakalıyor. Komşu karı koca, onu bir intrika ile kurtarıyorlar. Kapılarına dayanıp maksadlarını soruyoruz. Vaziyeti zabıtaya haber vereceğimizi bildiriyoruz. Gözle kaş arasında sırra kadem basıyorlar. Ve gece bıraktıkları izler hala bahçemizde duruyor. Sonra zatialiniz bizleri adeta tahkir ederek hadiselerin vukuundan çok evvel aramızdan tardettiğimiz[2] bir Ermeni çırağını kurtarmak gayesiyle efsane uydurduğumuzu söylüyorsunuz. Karabet günlerdir hapiste. Ve Karabet'in evimizde cereyan eden -gayri komedi mi diyelim, dram mı diyelim, melodram mı diyelim- maceralarla hiçbir alakası yoktur. Bunu biz biliyoruz.

---

[1] Görünüşte.

[2] Savdığımız.

Bizler bohem insanlarız Muavin Bey. Dünyayı bir pula satmak isteyen ve pula ehemmiyet vermeyen artist ruhlu insanlarız. Ama biz ne yaptığını, ne yapacağını, hangi hedefe gittiğini bilmeyen serseriler değiliz. Aklımız, izanımız, şuurumuz yerinde... Ahlak kayıtlarının neleri icap ettirdiğini biliyoruz. Size yalan söylemiyoruz. Karşımızdaki mevzu bir casusluk hadisesi veya değil. Fakat herhalde esrarengiz, garip hadiseler karşısında bulunuyoruz. Şüphelerimizi sizin gibi salahiyetli kimselere açmasak mesuliyeti nasıl yükleneceğiz? Silah oyunlarına girişmeden ihtimal bu azılı haydutlarla başa çıkmak mümkün değildir. Ve lüzumsuz yere cüretkarlık da bizim prensiplerimizin dışındadır. Herifler bizimle göz göze ve sadistçe alay ediyorlar. Bir yandan dikkatimizi çeksin diye türlü türlü lap lap ayak izlerini önümüze seriyorlar. Başımızı çevirince bunları siliyorlar. Bizi bayıltıp kendi ceketimizin düğmesini keserek avucumuza sıkıştırıyorlar. Biraz evvel bahçede gezdikleri ıslak çamurlu pabuçlarını görelim, bulalım diye dolabımızda bırakıyor, sıvışıyorlar. Bunlar ne mene[1] insanlardır? İrili ufaklı, türlü milletlerden, maaile çocukları da beraber. Bu ne teşkilat! Bunlar ne bayağı ruhlu, ne kepaze haydutlardır!.. Mahallenin kara kedilerini toplayıp üstümüze saldırıyorlar! Aciz kaldık Muavin Bey! Biz karşı karşıya bunlarla kozumuzu pay edemiyeceğiz. Memleketin kanunlarına, kaidelerine riayet eden, askerliğini yapan, vergilerini veren bizler, sarih hakkımız olarak, amme teşkilatının müdahalesiyle mevcudiyetimizin müdafaasını, kısaca hakkımızı istiyoruz. Zira işte aramızdan bir kişi daha kayboldu. Belki sırlarına erişti de Sevim Hanım'ı yok ettiler, bilmiyoruz. Mısırlı da sırroldu; Amerikalı da... Şükriye Hanım'la kocası da ortada yok... İddialarımızın hiçbirine kulak asmasanız dahi Sevim'i bulmağa mecbursunuz. Aksi takdirde mesul olacağınızı siz de bilirsiniz."

---

[1] Ne türlü.

Kayıkhanenin önündeki kumsalda ayaküstü söylenen bu uzun tiradı Celal'in orada bulunan arkadaşları ve iki polis memuru ile komiser muavini sükût içinde ve alakayla dinlemişlerdi. Celal sustuğu halde sükût bir müddet devam etti.

Fahri içini çekerek: "Öyle bir izah ettin ki kafamdaki kargaşalığa nizam verdin..." dedi. "Tü, be! Bütün dediklerin doğru. Biz ne curcunanın ortasındaymışız!"

Güler takdirkâr gözleriyle sevgilisine baktı. Ve yavaşça sokulup onun elini tuttu. Naili ise meydan okurcasına muavine hitap etti: "Şimdi sizi dinleyelim."

Muavin aciz içinde bulunduğunu gösterir şekilde, ellerini ovuşturdu. "Muhterem beyim... Şunu itiraf edeyim ki, iddialarınızı tahkik benim salahiyetim dahilinde değildir. Vaziyeti amirlerime bildireceğim. Sevim Hanım'ın gaybubeti meselesine gelince baştan da arz ettiğim gibi vehamet görmüyorum. Akşama kadar dönmedikleri takdirde beni tekrar ikaz buyurursunuz. Mamafih ben şimdiden icap eden muameleyi yaptırırım."

Güler isyanla bağırdı: "Bizi atlatamazsınız. Hiç değilse kayıkhanedeki kapının kilidini kırın. İçeri bakalım. Belki Sevim'i oraya hapsetmişlerdir."

Muavin tereddüt içinde düşünürken Naili bir hal çaresi buldu: "Kırmağa ne hacet çocuklar? Şimdi aklıma geldi: Buranın anahtarları bahçıvanda değil mi? Murtaza'yı çağıralım, açtıralım kilidi. Yoklayalım içerisini." Ve sebze kısmında iki gündelikçi ile birlikte çalışmakta olan Murtaza'ya seslendi. Küçük yalının anahtarını istedi.

Bu talep, Arnavut bahçıvanı hayrete düşürmüştü: "Getireyim beyim... Amma velakin içerde hiçbir şey yok, eskiden kalma bahçıvan aletleri, öteberi kırık dökük eşya var." Ve Naili'nin ısrarı karşısında fazla ısrar etmeksizin koştu, anahtarı getirdi. Hep birlikte küçük yalıya girdikleri zaman, Murtaza'nın doğru söylediğini anladılar. Enteresan, hiçbir şey bulamadılar. Teşkilatı gayet basitti. Geniş

bir sofa üzerine üç odası, mutfağı ve helası açılıverdi. Fevkaladelik olarak yalnız buranın toz toprak içinde olmayışı vardı. Kapı bucak yeni süpürülmüş gibi tertemiz. Köşelerden örümcekler sallanmıyor. Mutfağa bir ip gerilmiş, üzerine donlar ve bez gömlekler kurusun diye asılmıştı.

Murtaza izahat verdi: "Dün yıkamıştım efendım. Bakmışim ki yağmur gelecek asmişim buraya..."

"Maşallah temiz tutuyorsun boş yalıyı bile..."

"Ekmek yiyoruz more... Çalışacağız vallahi..."

Meyus bir halde buradan çıktılar. Murtaza tekrar kapıyı kilitledi, anahtarı cebine indirdi.

Polis muavini Güler'e döndü: "İçiniz rahat etti ya, romancı bayan?"

"Sevim bulunmadan içim rahat etmiyecektir."

Polis amiri tekrarladı: "Kendi ayacıklariyle dönecektir efendim... Mamafih müsterih olunuz, biz vazifemizi yapacağız."

Saatler ilerledikçe Sevim'in dönmesi ihtimali büsbütün suya düşüyordu. Hava kararırken Celal'le Naili tekrar karakola gittilerse de genç kıza dair müspet bir haber alamadılar. Bütün gece bin bir endişe ve vehim içinde sabaha dek uykusuz geçti ve sabah gazetelerinde şöyle bir haber: "Kınalıada açıklarında meçhul bir genç kızın cesedi bulunmuştur."

Morga nakledilen bu cesedin Sevim'e ait olduğunu öğrenmekte güçlük çekmediler. Adli tıp da raporunu vermekte gecikmedi: Sevim intihar etmiş imiş... Üzerinde hiçbir tazyik emaresi bulunmamış imiş.

VIII

Maske

Güler'le Celal matbaadan geç vakit çıkmışlardı. Sirkeci istasyonuna nefes nefese vardılar. Tren kalkmak üzereydi. Vagonlardan birine gelişigüzel atladıkları zaman bunun tıklım tıklım bir üçüncü mevkii olduğunu fark ettiler.

Celal söyleniyordu: "Otobüsle gitmek bin kere müreccah[1]."

Güler: "Oldu gayri bir iş!" dedi. "Yeter ki kendimize oturacak bir yer bulalım."

Celal: "Sen kımıldanacak yer bul da oturacağı ondan sonra düşün!" diye cevabını verdi.

Vagonun tam ortasına varmışlar, şimdi artık ne ileri ne geri gidebiliyorlardı. Önlerindeki kanepelerde rençber kılıklı adamlar oturuyordu. Celal genç kızı teselli etti: "Kalabalığın bir kısmı inşallah ilk istasyonlarda iner; biz de nefes alırız."

İkisi de manen maddeten pek perişan ve yorgundu. O gün Sevim'in ölümü hakkında merkezde ifade vermişler, morga gitmişler, cesedi görmüşler ve bilhassa polisin yine yanlış yollarda yürümesinden dolayı perişan olmuşlardı. Komiser bütün araştırmalara rağmen ne Mısırlının ne Amerikalının ne de Şükriye Hanım'la Hüsameddin'in izlerini keşfedemediklerini haber vermişti. Üstelik bunlara icap eden alakayı bile göstermiyorlardı. Yahut gösteriyorlardı da mühimsemez görünüyorlar; muvaffakiyetsizliğe uğrarlar endişesiyle maksatlarını ortaya vurmuyorlardı.

Güler adli tıp raporunu katiyen kabul etmiyordu. "Sevim intihar etmiş olamaz. Kendisini öldürmesi için hiçbir sebep yoktur!"

Celal de aynı tezi müdafaa ediyordu. Fakat polis amirinin dediği dedik. Amerikalıyı kastederek şu ihtimali ileri sürüyor. "Meyus bir aşk neler yaptırtmaz efendim."

---

[1] Yeğdir.

Trende sallana tokuşa giderlerken iki sevgili aralarında günün hadiselerini münakaşa ediyorlar; böylelikle şu andaki rahatsız durumlarını unutmaya çabalıyorlardı.

Kondüktör geldi. Ayaküstü, bin müşkülatla ceplerini bulup aylık pasolarını gösterdiler. Zımba biletleri deliyor. Tahta sırada oturan amele kılıklı bir adama kondüktör ihtar etti: "Hemşehrim! Yanlış."

"..."

Cevap yok. Kendisine hitap edilen adam, çil mavi gözleriyle, ürkek, evvela biletçiye sonra yanındaki diğer bir rençbere baktı.

"Yanlış diyorum hemşehrim... Bu kullanılmış bilet... Gidiş bileti..."

"..."

"Dönüş biletini ver..."

"..."

Mavi gözlünün yanındaki söze karıştı: "Sağır dilsizdir... Laf anlamaz!" Ve işaretle biletçinin maksadını arkadaşına bildirdi. Mavi gözlü adam ceplerini araştırdı, dönüş biletini buldu. Bu küçücük hadise Güler'le Celal'in dikkatini oyalamıştı. Genç adam mırıldandı: "Ne tuhaf tip! Amele kılıklı amma ameleye hiç benzemiyor."

Güler tasdik etti: "Evet. Ne yüzünün ifadesi ne de elleri... Violonist elleri gibi elleri var... Fark ettin mi? Tırnaklarının kiri pek iğreti..."

"Fark ettim. Bizim memleket insanı da değil... Galiba göçmen..."

"Bizim memlekette de tipler o kadar karışık ki..."

"İsrail'e döndü."

"Fabrika muhiti olduğu için semtimizde çok amele göçmen oturuyor. Bu da onlardan biridir."

Başka mevzua geçeceklerdi. Fakat bir garabet daha ilgilerini uyandırdı. Mavi gözlünün yanındaki rençber kılıklı gaga burun adam halinden tavrından umulmaz bir ustalıkla, sağır ve dilsiz

arkadaşıyla el hareketleri yaparak konuşuyor o da kendine aynı şekilde cevap veriyordu.

"Bunlar entelektüel ameleler Celal!"

"Mürebbisiyle[1] gezen bir sağır prense benziyor herif. Feci şey sağır ve dilsiz olmak."

Yine sustular, bakıyorlar. Tren istasyonlar aşıyor. Kalabalık ve can sıkıntısı dağılmıyor. Tahta kanepede oturan başka ameleler de var. Oyalanma sevdasındalar. Sağır dilsiz alakalarını çekmiş. Maiyetteki gaga buruna soruyorlar: "Nereli bu biçare?"

"Bulgaryalı göçmen kardeş."

"Adı ne?"

"Yusuf Ali."

"Ne iş yapar?"

"Nakkaştır."

"Nakkaşlık da kaldı mı ya?.. Soruver, Varnalı Murat Pehlivan'ı tanır mı imiş?"

"Canım tanımaz. Varna'ya gitmemiş."

"Soruver... Murat Pehlivan dayımın oğludur... Kayıp da..."

Gaga burun, bıkkın bir edayla arkadaşına döndü. Sağır dilsiz işaretleriyle muhavereyi nakletti. Mavi gözlü kafasını "evet" manasında salladı.

Sual soran muzafferane güldü: "Bak işte tanıdı ya, evet dedi."

Gaga burun omuz silkti: "Tanımazmış..."

Muhavere uzayıp gidiyordu. Güler'le Celal ara sıra kulak misafiri oluyorlardı.

"Güler... Bir ucube karşısındayız."

"Allahualem[2] bu herif Türk'e benzemez... Türkiye dışından gelmiş bir Türk'e bile benzemez."

---

[1] Öğretmeniyle.

[2] Galiba, Allah bilir.

"Hakkın var. Her milletin dili ayrı olduğu gibi baş, göz, el işaretleri de ayrıdır. Malum a... Bu hep ters işaretler yapıyor. Hayır derken evet der gibi başını sallıyor."

Tren mesafeler aşıyor. Menzile yaklaşıyorlar. İstasyonlardan birinde yine küçücük bir hadise oldu. Tren henüz hareket etmişti ki bir kadın çığlığı duyuldu. İki genç gazeteci irkildiler. Bu çığlıktan değil. Zira sebebi pek basitti. Kadın inmiş, çocuğu trenin basamağında kalmış. Kondüktör çocuğu kucaklayıp teslim etti, mesele kapandı. Amma Güler'le Celal için yeni bir mesele daha açıldı: Pek de kulak tırmalayıcı olmayan bu çığlıktan mavi gözlü meşkûk[1] adam da irkilmişti. Kadının feryadı üzerine yerinden sıçramış, platforma doğru herkesten evvel o başını çevirmişti.

"Güler! Bahse girerim bu adam sağır değil."

"Sağır değilse dilsiz de değil, ben de bahse girerim."

"Dur bakalım, nerede inecekler."

"Yavaş konuş. Muhaveremizi işitebilir."

"İhtimal enteresan bir mevzu karşısındayız."

"İpucu yakalarsak yarınki sütun dolar."

"Tren tenhalaştı, başka vagona geçelim ki alakamızı sezmesin."

Yavaşça sıvıştılar.

Tren inecekleri istasyonda durdu. İki genç gazeteci sahanlıktan platforma inecekleri sırada dilsizle gaga burnun da davrandıklarını gördüler. Acele işleri varmış gibi hızlıca yürüyüp istasyon binasının yanından saptılar ve yolcuların gözünden kayboldular. Sağır dilsizle gaga burun belirip de yan yana ve aheste adımlarla caddeye çıkıp asfaltı tutturdukları zaman avare bir eda ile Güler'le Celal de peşlerine düştüler. Önden yürüyenler sükût içinde ilerliyorlardı. Artık ne el işareti ne baş işareti...

Hava kararıyordu.

---

[1] Kuşku veren.

İki rençber, bir çardaklı kahvenin önünde durup içeri göz attılar. Kahveden üçüncü bir rençber çıktı. Bunlara iltihak etti. Yine yola koyuldular.

"Bu yol bizim yol... Şansımız var... Galiba mevzu çıkmıyacak amma zaman da kaybetmiyoruz."

Kol kola girmişlerdi. Şimdi epeyce süratle ilerleyen amelelerle aralarındaki mesafeyi pek açmamaya dikkat ederek, asfaltın nihayet bulduğu köşeden kendi tozlu şoselerine sapmışlardı. Güler, Sevim mevzuundan düşüncelerini kurtarmak isteyerek zihnini hep önde gidenlerle meşgul etmeye çabalıyordu.

"Şükriye Hanımlar tüymemiş olsalardı, bu herifler onlara misafir gidiyor derdim."

"Belki de tüymemişlerdir de kendilerini yok gibi gösteriyorlardır. Evlerine kapanmışlardır. Gizli celseler aktediyorlardır[1]."

"Hayalin işliyor Celal! Hiç de fena bir buluş değil. Peki sonra?"

"Sonrası, bakalım nereye girecekler?"

Üç amelenin bir yere girdiği yok. Yolun iki yanında gittikçe seyrekleşen evler de arkada kaldı. Son bahçenin hududunu aştılar.

"Celal! Saha daralıyor... Galiba şüphelerinde haklı çıkacaksın. Zira bu yolun sonunda Şükriye Hanım'ınkinden ve bizimkinden gayri ev yok."

"Ama bu yol devam eder."

"Nereye kadar?"

"De ki, uçak alanının ambarlarını bulur... Sonra bittabi her yol gibi Roma'ya varır."

"Öyleyse Roma'ya gidiyorlar."

Rençber kılıklı adamlar, Roma'ya gitmiyorlardı. Şükriye Hanım'ın evinin önüne vardıkları zaman durdular. Aralarında bir şey konuştular. Güler'le Celal fark edilmemek için bir sıçrayışta komşularının bahçe duvarı arkasına gizlenmişlerdi. Garip bir ıslık sesi

[1] Oturumlar yapıyorlardır.

duyuldu. Bu bir Balkan melodisi, Arnavut havası gibiydi. Güler bu ıslığa aşina. Genç adamın kulağına fısıldadı: "Şükriye Hanım'la Hüsameddin'i takip ettiğimiz gece sahilden ıslık sesi işittiğimi sana söylememiş miydim?.. Aynı ıslık bu Celal..."

"Herhalde bir muammanın eşiğindeyiz."

Kafalarını azıcık uzatarak baktılar.

"İyi seçilemiyor amma sahte sağır ve dilsiz konuşuyor galiba."

"Hâlâ yol ortasında duruşlarının manası nedir?"

"Bir arkadaşlarını bekliyorlardır."

Uzaktan uzağa deminki ıslığa cevap verir şekilde başka bir dağ melodisi duyuldu. Sonra süratle yaklaşan ayak sesleri. Gizlenen iki genç heyecandan tıkanacak gibi oldular. Kendi bahçe duvarlarının hizasından Murtaza belirmişti. Aşina oldukları yürüyüşüyle onu uzaktan seçmekte güçlük çekmediler. Dikkatlerini esrarengiz tabloya o derece teksif etmişlerdi ki artık konuşmuyorlar, konuşamıyorlardı.

Murtaza sahnede belirdikten sonra hadiseler süratle inkişaf etti. Üç meçhul şahıs ve bahçıvan, Recai Bey'e ait malikanenin tarlalar cihetindeki kapısı istikametinde yürüdüler. Bahçeye gireceklerine hiç şüphe kalmadığı için iki gazeteci arkadaş da büyük kapıdan koşarak daldı. Kestirmeden dolanıp yeşil tünelin ucuna vardılar. Bu noktadan Murtaza'nın kulübesi vazıh olarak görülüyordu. Dört adam kulübeye girmişlerdi. Lambayı yaktılar. İki genç bir karara varmak vaktini bulamadan Murtaza ile dilsiz kapıda tekrar belirdiler.

Güler mırıltı halinde: "Sen burada bekleyip içeridekileri gözetle," dedi. "Aman ha, dikkat et! Kemal'in akıbetini düşün. Mevcudiyetini belli etme. Ben de bahçıvanla öteki herifin peşinden gideyim."

"Tehlikeli oyun Güler. Sen de Sevim'in akıbetini düşün. Böyle maceralara atılmana razı değilim."

"Murtaza'dan korkum yok. Bana hiçbir şey yapamazlar. Tehlikeyi sezince: 'Senin peşinden geldiğimi gördüler, sehpalık olursun!' derim. Farzı muhal karşılaşsak bile bana vereceği cevabı biliyorum: Yanındaki tarlasında çalıştırdığı rençberlerdendir, diye gösterecek, bir iş bahane edecektir. Hatta onu bu gece burada barındıracağını söyliyecektir."

Cümlesini ancak tamamlamıştı ki, Murtaza'nın el arabasını dilsize verdiğini, kendi de kovaları kavradığını gördü. Sahile doğru yönelmişlerdi.

Güler, dikkatli davranmasına dair son bir ihtarda bulunduktan sonra, Celal'in yanından ayrıldı. "Ah... Arkadaşları da haberdar etmek mümkün olsaydı..." diye düşünüyordu. "Bir suç işlemeğe hazırlanıyorlarsa elbirliğiyle onları cürmümeşhut halinde yakalasaydık... Şu anda Mama Dadım hatta Cenan bile karşıma çıksa ne kadar işime yarayacak... Naili ile Fahri'ye haber gönderirdim. Biri Celal'in yanında nöbet tutar biri benim yanıma gelirdi."

Ümitle etrafına bakındı. Bahçede hiçbir kımıltı yok. Bilakis köşkün oturma odasında ışık belirmiş. Yukarı da Fahri'nin odasında da elektrik yanıyor. Bacı Kalfa mutfakta, belli, akşam yemeği hazırlamakla meşgul!

Genç kız ağaçları, fundaları kendine siper ederek ve kumsala doğru giden iki gölgeden bakışlarını ayırmaksızın yavaş yavaş ilerliyor; onların peşinde kayıkhaneye yaklaşıyordu. Kalbi, göğsünü delercesine atmaktaydı. Benliğine bir korku çökmüştü. Ancak Sevim'in intikamını almak fikriyle bu müthiş takibe devam edebiliyordu.

Müthiş takip! Çünkü Güler'in içinde meşum hisler var.

Murtaza ile dilsizin kayıkhaneye girdiğini gördü. Gizlenmiyormuş gibi bir iş görürmüş gibi hareket ediyorlardı.

Kayıkhanede ne var? Hele el arabasının oraya sevkini icap ettiren... Kayıkhane bomboş... Daha evvelki gün heyet halinde, başlarında bir de tecrübeli komiser bulunarak buraların her köşe

bucağını araştırdılar. El arabasına kayıkhaneden nasıl bir nesne yüklenecek? Tecessüs o dereceyi bulmuştu ki artık daha fazla tereddüt edemedi. Gidenlerin arkasından o da yavaş yavaş yürüdü. Kaypak taşlarda sekti.

İki adamın girip kayboldukları kayıkhaneden hiçbir ses gelmiyordu. Bu Güler'e cesaret verdi. Denize kaymamak için çıplak duvara sımsıkı yapışıp başını içeri uzattı. Önünde hiçbir hail[1] bulunmadığı için bu menhus[2] izbe, denizlerin fosforlu ışığını çalarak aydınlanmış gibiydi. Kuytuluklar müphem şekilde fark ediliyordu. Ağaçların arasında yürüdüğü sırada gözleri karanlığa alışmış bulunduğundan, Güler yalıya çıkan dört basamak merdiveni, kapıyı, kapının üstünde asılı kilidin pırıltısını fark etti. Murtaza ile meçhul adamlardan hiçbir emare yok. Halbuki Güler onların buraya girdiğinden emindi.

"Yer yarılıp da yerin içine dalmadılar ya... Demek ki burada gizli bir kapı var da biz fark etmemişiz. Polis de etmemiş."

Kayıkhaneye kadar girip köhne sandalla duvar arasına sinerek beklemek cesaretini gösterdi. Dakikalar geçiyor. Celal herhalde merak edecek.

Ne işleri var acaba o netameli heriflerin burada? Nereye girdiler? Ne demeye girdiler? Ne yapıyorlar? Ansızın yalıya çıkan dört basamak merdivenin yanına bırakılmış el arabası dikkatini çekti. Artık hiç şüphe götürmez; elle tutulur bir hakikat: Murtaza ile sahte sağır dilsiz burada sır oldular. Gittikleri yerde kırk yıl kalacak değiller a... Hiç değilse birinde biri elbette dönecek. Ya buradan dönmezlerse... Başka bir gizli delikten meydana çıkarlarsa? Kendisi burada bekleyip dursun mu? Fakat olamaz. Murtaza el arabasını bırakmış. O takdirde bırakmazdı. Bunu burada ne demeye terk etsin, gitsin? Muhakkak buradan dönecekler. Hiç değilse Murtaza dönecek.

---

[1] Engel.

[2] Uğursuz.

Bekleyişi uzun sürmedi. Hafif bir tıkırtı duyuldu. Güler dikkat kesilerek kayığın arkasından baktı. Küçük yalıya açılan çift kanatlı kapı üzerindeki pırıl pırıl asma kilidi ile beraber çerçevesinde döndü. Açılan kanadın içinde iki büyük delik belirdi. Bunlardan biri asma kilitli kapının büyüklüğü kadardı. Herhalde o kilidin bulunduğu görünürdeki kapı açılsa bu delikten içeri girilecek. Dikkat böylelikle bu birinci deliğe toplanmış oluyordu. Halbuki çerçeve ile maskelenmiş ikinci delik ehemmiyetli idi ki Murtaza ile arkadaşı oradan belirdiler. Çifte deliğin müşterek kapısını tekrar kapattılar. Ellerinde kaba kâğıtlara sarılmış, oldukça büyük iki paket vardı. Murtaza el arabasını dolduran her ne ise -toprak mıdır, gübre midir- kürekle açıp arasına paketleri yerleştirdi ve üzerlerini örttü. Yani paketleri el arabasına gömdü.

"Üzülmeyesin çorbacı... İşi hafifletmişiz..."

Yavaş sesle konuşuyor, etrafı dikkatten geçiriyordu. Çorbacı hitabına rağmen yanındaki meçhul adama karşı "beyefendi"den, "paşa efendi"den daha fazla itibar gösterdiği her hareketinden belli oluyordu.

Sağır-dilsiz mukallidi bariz bir ecnebi şivesiyle r'leri "ğ" telaffuz ederek: "Bravo! Bravo!" dedi. "Paketler var gitmek bu akşam..."

"Baş üstüne, Çorbacı!"

"Çok dikkat var, sen yapmak! Çünkü tehlike!"

"Kellemiz koltuğumuzda vallahilazim."

Sahte sağır-dilsiz bir an duraladı. Cüzdanını unutmuş bir adam gibi göğsüne pat pat vurdu: "Ben olmuş çok dalgın..." dedi. "Kağıtları içerde bırakmış..."

"Öyleyse haydi beyim..."

"Çünkü vesika lazım göstermek..."

Rençber kılığındaki ecnebi, mahut kapıya yaklaştı. Sağ ve sol ellerini çerçevenin tepesindeki iki taşa dayadı, taşları itti. Kapı yeniden açılıp iki deliği meydana çıkarttı. Çorbacı demin çıktıkları yere girdi, bir an sonra düğmelerini ilikleyerekten tekrar belirdi.

Kayıkhaneden yan yana çıktılar. Çorbacı'nın usta bir aktör olduğu belliydi. Kayıkhanede konuştukları sırada nasıl amirliğini hissettirdiyse şimdi de bilakis, Murtaza'nın maiyetinde hakiki rençber gibi görünüyordu. Adım atışlarını köylüleştirmişti.

Güler bir müddet yerinden kımıldamaksızın uzaklaşan ayak seslerini dinledi. Sonra da tehlikenin atladığına dair tam bir kanaat hasıl etmek için sandalın arkasından usulca çıktı, kumsalı dikkatten geçirdi. Evet, gitmişler, buna hiç şüphe yok. Ortada başka bir kımıltı da görünmüyor. Keşke görünse. Keşke arkadaşlarından biri bu tarafa gelse... Naili ile Cenan sofraya oturulmadan evvel gezinti yaparlar. Yolları bu tarafa düşse... Genç kız tereddüt geçiriyor. "Acaba geri dönsem mi?" Fakat dayanılmaz bir mıknatıs onu kayıkhaneye çekiyor. "Hele şu döner kapıyı bir tecrübe et... Açabilecek misin? Belki bir daha böyle münasip bir fırsat bulamazsın. Bir tecrübe et! Gider ó zaman tam muvaffakiyetini arkadaşlarına haber verirsin."

Daha fazla kararsızlık göstermedi. Yine kayıkhaneye döndü. Marifetli kapıya doğru yürüdü. Acaba bu taraftan açılıyor mu bu kapı? Onların girişini görmemişti, çıkışlarını görmüştü. Acaba bu kapının ardında başkaları var mı? Acaba parola verilip de mi içeri giriliyor? Mesela kanada üç dört defa vurulacak, içerden sürgüler çekilecek, oyuk açılacak... Yok, olamaz böyle bir şey... İçerde başkaları bekleyemez... Nedir bunların gizli deliklerde işledikleri cürüm? Amerikalı, Mısırlı derken araya bir de Almanvari bir adam karıştı. Paketlerde götürülen velev altın olsa, mücevher olsa böyle beynelmilel[1] bir teşkilata hacet var mı? Paketler ağır değildi; taşıyışlarından anlaşılıyordu. Acaba askeri planlar mı var içinde?

---

[1] Uluslararası.

Zihninden bunlar geçerken adeta iradesinin dışında şeytanın iğvasına[1] ram olmuş[2] gibi, ecnebinin biraz evvel yaptığı hareketleri tekrarladı: İki taşa hızla bastı ve esrarlı kapı Ali Baba'nın kapısı gibi açılıverdi. Güler kendi kendini mantıklı harekete sevk ediyordu: "Hayır, içeri girmemeliyim. Bu delilik olur! Yalnız ne işim var? Sevim'in akıbetini unutmamalıyım. Açıp kapamasını da öğrendim. Celal'in yanına gitmeli. Gördüklerimi anlatmalı. El arabasının içindekileri yakalatmalı. Ecnebinin üstünü arattırmalı. Zaten burada daha fazla oyalanırsam Celal beni merak eder. Buralara gelir ve ecnebi kaçar..." Fakat verdiği kararlara ayakları isyan etti. Güler ne yaptığını bilemeden kendini loş bir dehlizde buldu. Etrafına bakındı.

İki delikten biri -hizasına asma kilitli kısım isabet edeni- yalının içine giriyor. Öyle bir tertip ki asma kilit açılıp da yalının içine kayıkhaneden girildiği takdirde, ikinci delik katiyen maskeli kalmakta... Yani o gün polislerle beraber asma kilidi kırıp buradan yalıya girselerdi hiçbir fevkaladelik fark etmeyeceklerdi... İkinci delik bir dehlizin ağzıydı. Takriben yedi sekiz metre uzanıyor ve oracığa bırakılmış bir gemici fenerinin ışığında yeraltına doğru bir merdivenin başladığı görülüyordu. Bu dehliz yalının altına doğru gitmekteydi. Acaba merdiven nereye iniyor ve oradan nereye varılıyor? Ama bu muammaları halle çalışmanın şimdi sırası mı?

Güler fotoğraf objektifi süratiyle bu gördüğü sahneyi beyninde zapt etti. Dehlizin içinde bir iki adım attı. Tam o aralık hafif bir meltem esintisini andıran hava cereyanını takiben müphem bir ses işitti. Buzdolabı kapağının kapanışını andırır bir tıkırtı. Başını çevirdi: Tamam...

Girdiği kapı kapanmış.

---

[1] Yoldan çıkarmasına.

[2] Teslim olmuş.

Kötü bir hisle geriye doğru sıçradı. Kapıyı yokladı. Ellerinin telaşı her saniye artıyor. Açılış mekanizmasını bulamıyor. Peki nasıl oldu da demin ecnebi kâğıtlarını almaya girdiği sırada bu kapı kapanmadı? Acaba bir yayı bir çengeli var da mı iliştirdi? Gemici fenerinin ışığı hakikati öğrenmek için kâfi değil. Çerçeveyi ve kanadı layıkıyla göremiyor. Ayaklarının ucunda yükseldi. Yaylı taşları bir bir yokladı. İçeri çekmek istedi. Nafile! Bu tertip yaman tertip.

Süratle yürüdü. Feneri alıp tuzağın kapısını iyice dikkatten geçirdi. Elbette bunun bir manitası var. Fakat nedir? Bu çerçevenin neresine, hangi noktasına dokunmalı ki tekrar hürriyetine kavuşsun? Kendi ayağıyla pusuya düşmek bu kadar olur. Acaba sandalın arkasına gizlendiğini fark ettiler de bu akıbeti ona hazırlamak için mi kapının nasıl açıldığını bilhassa gösterdiler. Hinoğullarından her şey beklenir.

Kalbi, göğsünden fırlayacakmış gibi çarpıyor. Yok, bu badireden kurtulmak imkânı muhal gibi bir şey... Kendi akıbetini kendi hazırladı. Sevimcik'in yanına gidecek. Yüzünden terler süzülüyordu. Tüyleri diken diken olmuştu. O derece titriyordu ki bir an bayılacağından korkup duvara yaslandı. Sonra soğukkanlılığını yavaş yavaş buldu. "Niçin ümitsizliğe kapılıyorum? Hele bir bakayım. Belki bir başka çıkış kapısı bulurum." Ve ansızın zihninde bir şimşek çaktı. "Bu herifler evimizin içinde cirit attıklarına göre ihtimal bu dehlizin ucu köşke varıyordur. Öyle olması da gayet mantıklı... Bu berhaneyi yaptıran icabında gizli yollardan sıvışmayı düşünmüş olacak. Recai Bey o tarz laflar etmişti. Birçok saraylarda, şatolarda olduğu gibi, emniyetini sağlamak için köşkün ilk sahibi yer altında gizli bir yol açmış. Şimdi ben de oradayım. Yürümekte devam edersem kim bilir ya idam ipinin sallandığı mahut odaya ya tavan arasına ya Recai Bey'in eşya depolarına belki de sarnıca hülasa elbette bir yere varırım."

Bu düşüncelerle dehşeti biraz hafiflemişti. Macera heyecanı duymağa başladı. Elindeki fenere bir an baktı. Yalnız işte bu fenerin

burada yanık bırakılışı midesini bulandırıyor. Herifler dönmek niyetinde olmasalardı lambayı söndürür giderlerdi. Neden yanık bıraktılar? Acaba burada başkaları mı var? Fakat her şeye rağmen dehlizi takipten gayri selamet istikameti aklına gelmiyor. Fenersiz de yürüyemeyecek. Zira ışık sönünce bir adım ötesini görmez muhakkak...

Lamba elde merdiven başına kadar yürüdü. Gayriihtiyari hafif bir ıslık çaldı. "Vay canına! Amma iniş kuyuya iner gibi... Mezara iner gibi... Akreplerin, çiyanların, yılanların kaynaştıkları bir mihrace işkencehanesine iner gibi... Gel de inme... Acaba kapının önünde beklesem beni aramaya kalkışırlar da kayıkhaneye de uğrarlar mı? Muhakkak uğrarlar. O zaman bağırır, kapıyı yumruklar sesimi duyururum... Burada beklemeli... Ama ya kurtarıcılarımdan evvel katiller gelirse? Gelecekleri de şüphe götürmez... Feneri yanık bıraktılar... Belki şimdi dönecekler... Şu anda dönmek üzeredirler... Belki kumsalda yürüyorlardır, belki kayıkhaneye girmişlerdir bile... İyisi mi ben çıkış yolumu bulmalıyım."

Vehimler içinde kayıkhanede yürüdüğünü adeta duyar gibi oluyordu. Kaçarcasına ilerledi. Ancak iki insanın birbirine sokularak geçebileceği taş merdivenleri ihtiyatin inmeye başladı. Bu merdivenin ucu nerede nihayet buluyor? Kıvrılıyor, dönüyor da... Bu yeraltı tünelinde herhalde küçük yalının hizasından aştı. Şimdi bahçenin altında ilerliyor. Ne emek verilerek yapılmış yer burası... Can korkusuyla ne kadar para dökülmüş... Öyle muhkem[1] bir tünel... Kesme taşlarla örülmüş... Hangi devrin eseri olacak?

İlerliyor... Çıt yok... Yalnız kendi adımları...

Genzine rutubet kokusu doluyor amma teneffüs ettiği hava ağırlaşmamış; pis bir hava değil. Bu hal dikkatini çekti. Feneri kaldırdı. Tünelin tavanını dikkatten geçirerek yürümeye başladı. Görünürde menfez de yok, hava deliği de. Olsa bağırır, belki sesini işittirir.

[1] Sağlam.

Acaba nereden havalandırılıyor burası? Mesafeleri tahmine çabalıyordu. Kat ettiği yola göre köşkün altına varmış olması lazım gelir. Hâlâ bir girintiye, bir çıkıntıya rastlamadı. Tünel uzayıp gidiyor. On metre kadar daha yürümüştü ki birdenbire duraladı.

Yan taraftan ışık aksediyor. Kendi fenerinden daha kuvvetli bir ışık... Acaba nasıl bir yer vardığı nokta?.. İnsanlar mı var acaba içerde? Bu endişeyle ilk ihtiyat tedbiri olarak elindeki feneri yere bıraktı. Duvara sürtüne sürtüne, ayaklarının ucuna basa basa, bin bir takayyütle[1] yan yan ilerledi.

Tünelde kemerli bir kapı. Ardına kadar açık. İçerde lüküs lambası yanıyor. Tipik hırıltıdan Güler bunu anladı. Korka korka bu yeraltı odasına bir göz attı. İkinci umumi harp sıralarında aktüalite filmlerinde Zigfried[2] hattını görmüştü. Burada da o hattan sanki bir numune. Öylesine muhkem bir yeraltı odası... Duvarlar kale duvarı gibi... İri iri kesme taşlardan... Baktığı duvarda birtakım garip aletler sallanıyor. Acayip tıkaçlar; bir fabrika tesisatını hatırlatır şekilde manivelalar, musluklar ve sonra odanın ortasına doğru ambalajlar, ambalajlar...

Güler bir şüpheye kapıldı. Merakı o derece tahrik olmuştu ki her ne pahasına bu mahzene bakmamazlık edemeyecekti. İsterse mevcudiyeti hissedilsin, ele geçsin... Yine ihtiyatla kafasını biraz daha uzattı. Ve için için söylendi: "Dağ fare doğurdu! Esrar esrar dedik, hakikaten esrar amma maddi manasında!.."

Şimdiye kadar gazeteci arkadaşlarıyla birlikte polisin peşine takılmış, şehrin şurasında burasında senede birkaç kere meydana çıkarılan eroin laboratuvarlarının birçoklarını görmüştü. Bu da onlardan biri... Bu ne zahmet! Bu ne külfet! Bu ne entrika! Ve bu ne

---

[1] Çabayla.

[2] İngilizcede Siegfried hattına Batı Duvarı deniyor. Almanca isim II. Dünya Savaşı'nda daha doğuya, Fransız Maginot Hattı'nın karşısına 1930'larda inşa edilen defansif hat için kullanılmıştır.

ahmaklık! Kelle koltuğunda buralara kadar sokulmak... Bu ne küçüklük, akılsızlık!.. Tü Allah müstahaklarını versin... Neler vehmetmiştik! Casusluk demiştik, kaçakçılık demiştik!.. Demişlerdi ya büyük teşkilatlar şebekeler, neler düşünmüşlerdi... Tam Şükriye ile Hüsameddin'e yakışacak iş!..

Peki bu herifler, cinayetleri ne demeğe işlediler? Pire için neden yorgan yaktılar? Değer miydi? Hazineyi keşfedip de kalp[1] paralarla dolu bulan ömür törpülemiş bir insanın yeisiyle Güler, kendisinin bu haydut ininde çevrili bulunduğunu bile küçümser olmuştu. Eşikte belirdi. Bu sefer mührenin[2] içine çepeçevre baktı. Kimseler yok... Yalnız imbikler,[3] küseler, kötü kötü paketler ve diğer teçhizat... Allah belalarını versin... Bizi bunca zamandır tedirgin ettiler... Ne boş yere... ve Sevimcik, ne boş yere gitti...

İçeri girdi. O sırada bir kımıltı dikkatini çekti. Büyük bir paket muallakta, kendi kendini seyrediyor gibiydi... Güler bu işe pek şaştı. Eğildi, baktı. Ortadaki muazzam tahta masanın altında iki çocuk bacağının dolaştığını gördü. Ayaklarında sandal... Bacağında da kısa pantolon... Hayır lacivert bir şort... "Dadımın şojuk jini bu olsa gerek..." ve o anda Mama Dadı'nın kendi yerinde bulunduğunu tahayyül ederek güldü.

Çocuk cin de bu odada artık yalnız bulunmadığını sezmiş olacaktı ki: "Gene neye döndünüz çorbacı?" dedi.

Sesi incecik. Fakat bu sesin ifadesi bir tuhaf. Çocuk cin, kucaklayıp taşıdığı boş ambalajı hafifçe alçaltarak kapıya doğru başını çevirdi.

Güler, hayretinden dondu.

---

[1] Sahte.

[2] Deniz kabuğu.

[3] Damıtım aleti.

Bu ne surat! Bu ne İfade! Çocuk değil bu! En aşağı kırk yaşında bir adam! Bir cüce... Kırışık yüzünde, kara gözleri, fare gözleri gibi fıldır fıldır.

Genç kızı görünce, o da herhalde pek şaşırmıştı ki kollarının arasındaki ambalajı düşürerek bir tavşan çevikliğiyle sıçrayıp masanın üstüne çıktı. Şimdi artık hemen hemen aynı boyda iki insan karşı karşıya...

Minicik ellerini beline dayayıp Güler'e baktı. "Senin bu canavarlar ininde ne işin var, a kızım?" Sesinde ne meydan okuyuşu ne öfke... Sadece sual soruyor.

"Yolum düştü."

"Sevim'in akıbetini hiç düşünmedin mi?"

"Demek siz o akıbete uğrattınız?"

"Nasıl keşfettin burasını?"

"Orası benim sırrım."

"Eceline geldiğini fark etmedin mi?"

"Ben ölümden korkmam."

"Pek de gençsin... Sevim'le akrabaydınız, değil mi?"

"Akrabaydık."

"Çok sever miydin?"

"Ölümüne içim yandı."

"Benim de."

İzah edilemeyecek şekilde, dramın en yüksek perdesinden, fakat seslerini pes perdede muhafaza ederek konuşuyorlardı. Hiç benzememekle beraber, bu muhavere, Hamlet'le babasının hayaleti arasındaki muhavereyi andırıyordu. O kadar realiteden uzak. Fakat o nispette dokunaklı. Güler, bu insan ucubesinin karşısında gülmek değil, ağlamak arzuları duyuyordu.

"Benim de içim yandı, dediniz... O halde Sevim'i niçin öldürdünüz?"

"Boyum kadar salâhiyetim de küçük."

"Demek cürüm ortağı değilsiniz?"

"Sayılırım... Çünkü sükût da cürüm ortaklığıdır."

"Sevim'i niçin öldürdünüz?"

"Sizin gibi, burnunu buralara soktuğu için."

"Demek Sevim de gizil geçidi keşfetmişti?"

"Keşfin eşiğinde bulunmuştu."

"O halde ben sadece ölüme değil, hafif ateşte kızartılmağa mahkûm olacağım."

"Öyle görünüyor."

Güler, içini çekti ve omuz kaldırdı. "Ne yapalım, kader." Ve birdenbire, bu teslimiyetten silkindi: "Benim ölümümü pek pahalıya ödeyeceksiniz. Çünkü gizli geçidin yolunu bilmiyorsa da çorbacının ve arkadaşlarının hatta Murtaza'nın ne mahiyette adamlar olduklarını öğrendiler. Benim kayıkhaneye kadar gelip oradan sırroluşum, döner kapınızı zorlamağa arkadaşlarımı ve polisi sevk edecektir."

Cüce güldü. "Bana vız."

Meydan okumakla beraber, genç kızın yüreğini dehşet sarıyordu. "Bazı biçareleri ölüme sürüklediğiniz yetmiyormuş gibi, bir de cinayet üstüne cinayet işlediniz."

"Şu siz şeklini kullanmasanız... İşlediler deseniz..."

"Demek mücrimliği kabul etmiyorsunuz? O halde niçin Kemal'i katletmelerine göz yumdunuz da ikinci bir cinayet işlemelerine imkân verdiniz?"

"Kemal'i öldürenler öyle tenkitlere, öyle ihtarlara uğradılar ki, ikinci bir cinayet işlemelerini mümkün görmüyordum. Bundan dolayı, Sevimciğin ölümünden kendimi biraz da kendimi mesul sayarak vicdan azabı çekiyorum."

Adeta maddî ıstırap duyuyormuş gibi yüzünü buruşturdu. Minicik gözleri yaşlarla bulutlanmıştı. Güler, için için söylendi: "Dokunsan ağlıyacak. Mariz hisli bir zavallı... Bu zaafından istifade edip onu söyletmeliyim." Sesinin tonunu fevkalâde mülayimleştirdi. "Siz iyi kalpli bir insana benziyorsunuz!" dedi.

"Teşekkür ederim."

Güler, yavaş yavaş yürüdü. Cücenin ayakta durduğu masanın kenarına ilişti. Cüce, boy seviyesinin böylelikle bozulmuş olmasından hiç de memnun kalmamıştı. Bir çare arar gibi etrafına bakındı ve hemen arkasına rastlayan mukavva büzük bir kutunun üstüne çöktü. Minicik ellerini kavuşturarak Güler'e uzun uzun baktı.

"Sizin de iyi bir kız olduğunuzu ben öteden beri inceledim. Namuslu ve fedakâr bir arkadaşsınız. Hele Sevim Hanım'a çok fedakârlıklar yapmışsınız!.. Bir gün dostlarınızdan birine sizin iyiliklerinizden bahsediyordu. Hani şu esmer, küçük bıyıklı adam... Şimdi mevkuf bulunan Ermeni'nin üvey babası... Hatırladım ismini: Fahri Bey galiba..."

Genç kız gülümsedi.

Cüce, birdenbire sertleşti: "Yoook, bakın. Her şeye tahammül ederim amma, benimle alay edilmesine dayanamam."

Güler, izah etti: "Affedersiniz, gülüşümün sebebi başka... Bir cümle söylediniz de... Ermeni'nin üvey babası dediniz... Fahri duysa bunu en büyük küfür sayar."

Cüce gene munisleşti: "Biliyorum. Ailevî münasebetlerinin farkındayım."

"Siz her şeyin farkındasınız... Âdeta ev halkından biri gibi..."

"Zaten ev halkından biri sayılırım. Çok defa siz benim mevcudiyetimi fark etmiyordunuz amma, ben her şeyinizin farkındaydım... Tıpkı evinizin kedisi gibi... Bir gece Madam'ın odasında tırmanıp kaldım. Boş bavullardan birinin içinde sabahladım. Bir gece de Sevim Hanım'ın odasında..."

Gözlerine hüzün çökerek meçhullere daldı ve iç geçirerek kendi kendine söylenir gibi ilave etti: "O uyurken dolabın altından çıktım. Yatağına yaklaştım. Yüzünü seyre daldım. Aman ne güzel uyuyordu."

Güler bulunduğu mevkiin dehşetini unutmuştu. Belki son dakikalarını yaşadığını bilmesine rağmen bu esrar yüklü ucube karşısında adeta bir masal hayatı yaşadığı vehmine kapılmıştı.

Gülmemek için büyük bir gayret sarf ediyordu. Çünkü her küçük insan gibi bu cüce de pek mağrur... Gururunu kırmamalı, gocundurmamalı. En tatlı sesiyle sordu: "Peki? Ya Sevim gözlerini açıp da karşısında sizi görseydi..."

"Cin taklidi yapacaktım. Birdenbire ortadan sır olacaktım."

"Cinlik sıfatınızla ancak Mama Dadımı korkutabildiniz. Biz inanmadık. Cinler, boş odaların tavanlarından idam ipleri sarkıtmazlar."

Cüce içinden gelerek güldü. "O işi bana zorla yaptırdılar... Cambazlığımdan istifade ederek."

"Dadım sizi yakalayacağı sırada taraçadan kaçmışsınız, doğru mu?"

"Evet... Oluğa sarılıp aşağı kaydım."

"Çok cesaretlisiniz... Dördüncü kat sayılır; aşağı kaymak çok marifet!"

"Çocuk oyuncağı o kadarı..."

"Size kaçmak fırsatını Şükriye Hanım vermiş... Onunla münasebetiniz pek dostça... Sizi hep himaye etti."

"Canıma okumak için... Ne hinoğlu hindir onlar..."

"Buna rağmen izlerinizi silmiş galiba?.."

"Cin olduğum fikrini takviye için..."

Güler bir tereddütten sonra başka bir mevzua geçti. "Kemal'i niçin öldürdüler?.. Affedersiniz... Buraya girmekle ölüme mahkûm edildiğimi biliyorum. Sırlarımı mezara götüreceğim. Onun için bari merakımı tatmin ediniz."

"Hay hay! Kemal Bey, iş üzerindeyken bizimkileri gafil avlamış. Murtaza'nın odasının önünde sevkiyat yapıyorlardı. Kemal Bey usul usul sokulmuş... Birdenbire bire onu fark edip öldürmekten gayri çare bulamamışlar. Çünkü muhaverelerini de işitmiş, ne yaptıklarını anlamış, yaşaması bizim için büyük tehlikeydi."

Güler içini çekti: "Zavallı Kemal... ve zavallı Sevim."

Cüce alt dudağını ısırdı. Yüzü yine ıstırapla kırışmıştı: "Ya... Zavallı Sevim... Boğmuşlar, cesedini dehlize uzatmışlardı... Onu görünce intikamını almağa yemin ettim..."

Güler büyük bir ciddiyetle: "Öyle anlıyorum ki siz de Sevim'in manevi kurbanlarından birisiniz?"

Sabır taşı çatlamıştı. Cücenin esrarı kaynayan bir su kabı gibi işba haline [1] gelmiş ve artık kapağını fırlatmıştı. Alaya alınmak korkusuyla hislerini kimseye açamamak azabına son veriyordu: "Aşk hiçbir zaman gülünç değildir!" dedi. "Sevim benim sevgili Rozama benziyordu."

"Roza mı? Roza da kim?"

"..."

Bir sükût oldu ve Güler büyük bir hayret içinde cücenin ağladığını gördü. Küçücük siyah gözlerinden oluk oluk yaşlar buruşuk yanaklarına dökülüyordu. Bu cidden hazin bir tabloydu. Bu mini mini adamın bir dev teessürü duyabilmesi!

Güler merhametinden ezilerek cücenin ellerini tutmak için uzandı. Küçücük adam bir sincap çevikliğiyle sıçradı. Masanın üzerinden odanın dip köşesini buldu. Ambalajların üstüne çıktı. Şaşkınlıkla kendisine bakan genç kıza bu hareketini mazur göstermek ister gibi izahat verdi: "İtimatsızlığımı affedin. Bana nazaran ağır siklet şampiyonu sayılırsınız. Güler yüz göstererek beni tuzağa düşürmeniz ihtimal dahilindedir... Benim müdafaa silahım çevikliğim ve ihtiyatım... Uzaktan merhaba... Ellerinizi uzatınız da..."

"Peki mütarekeyi kabul ediyorum. Roza'dan bahsediyordunuz... Kimdir Roza?"

"Nişanlım... İtalya'da bir canbazhanede beraber çalışırdık."

"Siz Türk'sünüz amma."

"Evet... Türk'üm... Kader beni memleketten memlekete attı. Yolum İtalya'ya da düştü... Numaralar yapmak için bir canbazhaneye

---

[1] Doyum noktasına.

angaja edildim... Orada Roza ile tanıştım... Yirmi yaşında ya var ya yoktu... Ama boyu benim kadardı... Belki benden bir parmak da kısa... Elleri de benimkiler gibi küçücük... Fakat yüzü buruşuk değil. Bütün uzuvları mütenasip... Sevim Hanım'ı küçültün, küçültün... Sevim Hanım'ın minyatürü... Seviştik... Aramızda nişanlandık... Canbazhanede şerefimize şampanyalar içildi... Ve nişanlandığımız gece yine sallanan ipler üzerinde numaramızı yaparken her zamanki gibi Roza, halkalarından kurtularak bana doğru sıçradı. Onu havada ellerinden yakalayacaktım... Yakalayamadım... Çok heyecanlıydım. Muallakta bana doğru gelirken titremiştim... Büyük çığlıklar koptu. İpten ipe atlayıp cesedinin başına indim... Artık bu canbazhanede barınamadım... O gece son gecem oldu. Bilmiyorum nerelere düşmüşüm... Bir gün kendimi teselliyi eroinciler arasında arar buldum... Sevki kaderle buraya kadar gelmişim."

"Demek Sevim'le muhabbetiniz?.. Roza'ya benzediği için?"

"Evet. Sevim Hanım'ı görebilmek uğrunda kendimi ne tehlikelere atıyordum, bilseniz... Türlü bahanelerle evinizin içinden ayrılmak istemiyordum. Ve bazı geceler, cevizin dallarına tırmanıp yaprakların arasına maymun gibi sinerek Sevim Hanım'ın odasını gözetliyordum... Kader onu da bana çok gördü."

Güler asıl mevzua girdi.

"Sevim'in intikamını alacağınıza yemin etmiştiniz? Beni çete efradına[1] teslim ederek mi intikam alacaksınız?"

Bu sözlerin aksi yeraltı mahzeninde yavaş yavaş dağıldı.

"Hayır, sizi ele vermiyeceğim... Amma... Siz beni ele vereceksiniz... Öyle değil mi?"

"Değil desem inanır mısınız? İnanmazsınız tabii. Çünkü ben de Sevim'in intikamını almaya yeminliyim."

"Bir çıkmaza girdik."

---

[1] Elemanlarına.

"Zaten çıkmazdaydınız. Bugün olmazsa yarın polis burasını nasıl olsa basacak. Zira dedim ya, Celal sağır ve dilsiz taklidi yapan Çorbacı ile Murtaza'yı suçüstü yakaladı... Türkçeyi fena konuştuğu ve rençber kılığında gezmek zorunda olduğu için bu zahmetli alilliğe[1] katlanıyor Çorbacı, değil mi?"

"Evet..."

"Celal aranılan ipuçlarını polise verecek. Benim Murtaza'nın peşinden gittiğimi ve kaybolduğumu da biliyor. Sıkı bir araştırma yapacaklar... Ve bu sefer kayıkhanenin döner kapısını keşfedecekler... Belki burada benim cesedimi bulacaklar amma sizin de şebekeniz..."

Güler kulak kabarttı. Derinden derine sesler duyuluyor.

Korku alameti göstermeyi nefsine yediremedi. Daha doğrusu cücenin parmağını dudaklarına götürüp sükût işareti verişinden cesaret almıştı. Mamafih, bu ihtarın manasını anlamamış görünerek rolüne devam etti. "Siz çok talihsiz adamsınız... Benim gibi bir müttefikinizin öldüğünü görmek de talihsizliğinize ilave olacak."

Bakışlarını cüceden ayırmıyordu. Sanki avcıların hedefi bizzat oymuş gibi, tuzağa yakalanmışçasına, minicik adamın bir çare arayarak etrafına bakındığını görüyordu. Bu bir salon genişliğindeki oda muazzam lüks lambasıyla layıkıyla aydınlanmamış bir köşesinde yığılı ambalaj sandıkları vardı. Cüce sandıklardan birini işaret ederek: "Buraya saklanırsınız!" dedi. Sonra saatine baktı: "Acayip... Henüz gelmemeleri lazım..." Ve biraz daha ilerledi. Etrafı dinledi. Akseden sesler devam ediyor. Cüce dehlizde beş on metre yürüyüp geri döndü. Güler'i tatmin etmek istercesine: "Şimdilik tehlike yok!" dedi.

"Peki bu sesler nedir?"

"Sizin şirin bacı mutfakta havan döğüyor olmalı."

"Buradan duyulur mu?"

---

[1] Sakatlığa.

"Duyulur tabii... Sarnıçtan akseder."

"Bu mahzen evin neresine isabet ediyor? Neredeyiz biz şimdi?"

"Mahzenin yarısı salonun altında, yarısı bahçenin altında."

Güler merakını yenemeyerek sordu: "Peki, bu dehlizlerden eve geçit var mı?"

"Olmaz olur mu?"

"Kaç tane?" manasında elini salladı: "Köşkün ilk sahibi hesapçı bir zatmış. Her şeyi inceden inceye düşünmüş."

"Mademki öyle gizli geçitlerin birinden beni eve aşırsanız?"

Cüce avuçlarını kudretsizlik manasında açtı: "Maalesef... Son zamanlarda bütün geçitleri iptal ettiler. Eskiden, bilhassa siz taşınmadan evvel binayı rahatça kullanıyorduk. Boş odalarda yatıp kalkıyorduk. Recai Bey'in eşyalarının bulunduğu kapalı kısmı silah depomuz olarak kullanıyorduk."

"Silah deposu mu?"

"Öyle ya..."

"Demek silah kaçakçılığı da yapıyorlar?"

"Harcı alem mitralyözlere kadar... Fakat esas ticaret onda değil... Ambalajları kaldı, içleri boşaldı. Çünkü siz burayı tutunca çorbacıların keyfi kaçtı."

"Çorbacıların? 'ların'?"

"Ancak birkaçını gördüm."

"Anlaşıldı vaziyet. Rahatları bozulduğu için bizi bu evden sıpırtmak istediler... Öyle değil mi?"

"Öyle... Fakat oturmakta ısrar ettiniz. Bunun üzerine biz de nemiz var nemiz yoksa bu anbara taşımağa mecbur olduk. Büyük bir kısmını da sevk ettik. Evin içinde araştırma yapıyorsunuz diye de geçitleri kapattık."

"Demek beni evin içine aşıramayacaksınız? Geldiğim kapıdan çıkartın."

"Çıkartamam... Çünkü kapının içerden dışarıya doğru nasıl açıldığını ben de bilmiyorum."

"Öyleyse siz de benim gibi mahpussunuz?"

"Hayır. Ben birçok deliklerden çıkabilirim. Mesela..."

O zamana kadar Güler'in dikkatini çekmemiş olan büyükçe bir soba deliğine benzer oyuğu işaret etti: "... Mesela şu hava deliklerinden... Mesela sarnıçtan... Sarnıçtaki geçidi normal cüssedeki insanlar için ördük... Ancak benim için dört tuğlalık bir menfez bıraktık... İcabında sarnıç yoluyla eve giriyorum... Sizin bölümdeki bahçe kapısının demir kolunu açıp arkadaşları içeri alıyorum... İşimizi görüyoruz... Onlar yine kapıdan... Ben demiri vurup sarnıçtaki delikten buraya..."

Güler'in birdenbire aklına geldi. "Mısırlı Arap'ı siz mi bağladınız?.. Neye bağlayıp da dolaba bıraktınız?"

"Bizimkilerin hiyanete tahammülü yoktur... Pek pahalıya ödettiler."

Güler, alaycı: "Belliydi Mısırlının numaracı olduğu... Zannımca sizin de aranızda ikilik var... Şükriye Hanımlar, Mısırlılar, belki Sevim'in Amerikalısı, bir parti. Öteki çorbacılar bir parti..."

Devam etmesine vakit kalmadı. Bu sefer demin işittikleri gürültü daha şiddetli aksetti.

Cüce kapıya sıçradı: "Pek gayritabii... Bir fevkaladelik oldu... Ama nedir kestiremiyorum," ve hamam kapısının çarpışını andırır uğultu, mahzende öttü. Cüce şaşkın bir ifade ile Güler'e dönerek: "Bizimkiler tehlike hissettiler galiba... Birisini daha yürütmesinler?.."

Genç kızın aklına birdenbire Celal geldi. Dehşet içinde kalarak adeta haykırdı: "Benim kaybolduğumu fark edince Celal belki aslanın ağzına atılmıştır, bir suikasda uğramıştır?" Mahzenden fırlamak ister gibi bir hareket yaptı.

Cüce onu sükûna davet etti: "Siz hele girin şu sandığa... Ben gider haber getiririm... Aksi takdirde vehimleriniz yüzünden boşuna harcanmış olursunuz." Mahzenden çıktı.

Güler, saklanabilecek yer aradıysa da cücenin gösterdiğinden münasibini bulamadı. İster istemez ambalaja girdi. Şimdi vazıh şekilde ayak sesleri duyuluyor. Geliyorlar. Bir kişinin, üç kişinin adımlarına benzemiyor bunlar... Adeta bir kafile geliyor...

Genç kızın vücudunu bir titreme aldı. Akıbetinin yaklaştığını seziyor. Saklandığı yerin emin olmadığının farkında... Ambalajın içine iyi yerleşemedi. Belki şurası burası da meydanda kaldı ama düzeltmeye imkân yok... ve geliyorlar... Cüce de dönmedi. Mutlaka dehlizde, Celal'in cesedini taşıyanlarla karşılaştı ki haberi getirmedi. Kalbi göğsünden fırlayacakmış gibi çarpıyor. Başı dönüyor, kulakları uğulduyor. Nasıl olup da şu anda bayılmadığına Güler şaşmakta...

Birdenbire yüzüne su serpilmiş gibi irkilerek bütün duygularını kulaklarında topladı, dinledi. Olur iş değil bu... Mama Dadı'nın sesi... Acaba kâbus mu? Fakat Mama Dadı'nın sesinde bir ürkeklik yok. Neşeli bile denebilir.

"Ule! Şukriye! Şok kurnazmışsın sen...Karda yürüdün. İzini belli etmedin... Aşık göz, jinboloz!"

Bir kahkaha attı. Güler bu kahkahayı tanıdı. Bacı Kalfa'nın sarhoş kahkahası... Nasıl oldu da Şükriye ile burada?.. Ahbaplığı bu derece ilerletti de kafayı çekip çekip mahzende onu ziyarete mi geldi; yoksa biçare Dadı Kalfa da tuzağa düştü, feci akıbetinin farkında değil? Küt burunçuğunu her yere sokar.

"E vallahi bu dehlizin bu kadar uzun olduğunu bilmiyordum... Yürüye yürüye dizlerime kara su indi... Gular ajaba nerede?"

"Gular!.. Gular!.. Şık ortaya... Biz geldik."

Genç kız tereddütler içindeyken yabancı, kalın ve aksi bir sesin müdahalesini duydu: "Böyle bir anda bu gevezeliklere niçin meydan veriliyor?" Ve daha haşin bir sesle bacıya çıkıştı: "Tut dilini... yoksa haaa..."

Artık mahzenin kapısına yaklaşıyorlardı. Güler, Murtaza'nın konuştuğunu işitti: "Bundan ibarettir efenzım!"

"Davranma..."

"Kimse yok be..."

Okkalı bir küfür savruldu.

Güler şaşkınlığından ve sevincinden ikinci bir baygınlık geçirdi. Bu, Fahri'nin küfürü idi. Artık saklandığı yerde daha fazla barınamaz. Bacısıyla Fahri bu ine düşmüşken kendi sandığın içinde saklanmış kalabilir mi?.. Tereddüdünü yenerek ambalajı devirdi, dışarı fırladı ve birçok tabanca namlusuyla karşılaştı. Bundan sonrasını, genç kız bir sevinç sarhoşluğu halinde hatırlıyor. Kendine çevrilen namlular, birdenbire yere eğilmişti ve silahlı adamların arkasından Celal, onları yararak ortaya fırlamış; kollarını açıp: "Çok şükür!" diye haykırmıştı. Güler bu kollara atıldı, ağlıyordu. Mama Dadı garip bir Afrika raksı yapar gibi, birtakım nidalar çıkarıp etrafta dönüyordu.

"Gularjik! Gularjik!"

Şükriye Hanım'sa, iki elini birden Güler'e uzatmıştı; hiç de mahallevari olmayan entelektüel bir ifadeyle: "Sizi sağ bulmak sevinci, yaptığınız gafı unutturdu!" diyordu.

Güler hayretle sordu: "Ne gafı yaptım?"

Kibar muavin, Şükriye Hanım'ın yerine cevap verdi: "Pişmiş aşa su kattınız Güler Hanım... Baskının tadını kaçırdınız."

Hüsameddin vakur bir eda ile ilave etti: "Bunca aylık mesaimiz sıfıra müncer oldu...[1] Tesellimiz hayatınızı kurtarmış olmaktır."

Güler hayretten hayrete düşüyor: "Demek siz... Sizler?.. Yani Şükriye Hanım'la siz?.. Bu yeraltı adamlarından değildiniz?"

"Hayır, hanım kızım... Biz eroincilikle mücadele eden polisleriz... Şükriye Hanım'la sadece meslek arkadaşıyız."

Gelenler arasında Hatifi de vardı. Bir menfaat çıkar ümidi ile her tarafı yoklayan polislere yardım ediyordu. Murtaza ise bilekleri kelepçeli, köşede durmakta... Gözlerini yerden kaldırmıyor.

---

[1] Düştü.

Güler etrafındaki çehrelere baktı. Naili bu curcunada eksik kalmış. Fahri izahat verdi: "Benim arabayla karakoldan takviye getirmeğe gitti ama lüzum da kalmayacak galiba..."

"Cenan'la Madam?"

Celal kolunu genç kızın koluna geçirdi. Onu hafifçe kendine doğru çekti: "Herkes selamette... Merak etme... Sen de selamete kavuştun."

Güler birdenbire bu insanların arasında bir eksiklik fark etti. "Cüce meydanda yok, cüce sırrolmuş!"

Polisler bile faaliyetlerine bir an ara vererek Güler'e hayretle döndüler. "Hangi cüce?.. Ne cücesi?"

Mama Dadı da tekrarladı: "Ne jüjesi?"

"Cambaz cüce canım... Arkadaşları geliyor, ele geçmiyeyim diye beni sandığa sakladı... Kendi dehlize çıktı."

Muavin başını salladı. "Dehlizde karşılaşmadık be hanım kızım..."

Fahri bağırdı: "Geçidi kollamadık ki... Bu koridor daha gidiyor... Belki başkaları da vardır. Ele geçiririz..."

Muavin: "O kadar gafil olacak değiliz tabii muhterem beyim..." dedi. "Memurlardan ikisi dehlizi arıyor."

Mama Dadı cüceyle pek alakalanmış. Güler'i sıkıştırıyor: "Gülerjiğim... Şatlayajağım... Jüje nasıl şeydi, o jüje?"

"Senin cin çocuk!"

"Demek ki jin şojuk şimdi de jüje kılığına girmiş..."

Şükriye Hanım çıkıştı: "Yüzünü görmedik ki, çocuk olduğunu ne biliyordun, a Bacı Kalfa..."

"Nasıl görmedim? Az mı arkadaşlık ettik köftehorla...Bana eroin bile şektirdi... Ama nafile... Jinlerin evlerini gösterdi... Sarhoşum diye sözüm ona benimle alay etti..."

Celal, Mama Dadı'nın saçmaları altında daima bir hakikat gizlendiğini artık tecrübeleriyle öğrenmişti. Sert bir polis memurunun

Bacı Kalfa'yı susturmaya çalışmasına rağmen o ısrar etti: "Neredeymiş cinlerin evleri?"

"Yukarıda dolapların işinde! Sürüne sürüne geşiliyor... Oyuklardan koğuklardan şıkılıyor... Bu yeraltına giriliyor... Sonra jüje kayboluyor... Duvarlarda musluk ağızları dönüyor... Bir sağa dönüyor, üş sola dönüyor... Kasa kapağı aşılıyor... Altın tozundan kıymetli bu beyaz toz bajı kalfa... Kalpazanlık ne demek bajı kalfa... Jin şojuk öyle dedi..."

Fahri çıkıştı: "Söyletmeyin bu sapığı be..."

Celal ise zoraki bir ciddiyetle kaşlarını çattı. "Demek sen evvelce buralarını böyle görmüştün de bize haber vermedin?"

"Ben görmedim... Eroin gösterdi... Hayalimde gördüm..." Birdenbire kızdı: "Hem jinlerin evini size haber verejektim de şarpılajak mı idim?"

Polis amirinin sert bakışları karşısında Güler, bacıyı sükuta davet etti. Zabıtadan olmayanlar, yani ev halkı, araştırmalara rahatça devam edilmesini temin için kenara çekildiler. Güler, Celal'e fısıltı halinde soruyor: "Nasıl oldu da keşfettiniz burasını? Nereden bildin benim burada olduğumu?"

"Murtaza'nın sağır ve dilsizle el arabasını sürerek döndüğünü gördüm. Gübreleri kaldırdılar, içinden iki paket çıkardılar. Bir şey kaçırdıklarına, bizi saran esrarın bu kaçırılan şeyle alakalı olduğuna artık şüphem kalmamıştı. Senin arkaları sıra çıkagelmeyişin bana endişe veriyordu amma yine de nöbet yerimi bırakmıyor, muhavereleri dinliyordum. Fakat muhaverelerinden senin başına bir felaket getirmediklerini kavradım. Çünkü senin takibinden hiç bahsetmediler. Heyecanlı değillerdi. Gayet sükunetle hareket ediyorlardı. Paketleri Murtaza'nın eşeğine, küfelerin içine tekrar saklarlarken dörde karşı bir kişi düşüncesiyle harekete geçemiyordum amma zihnim hep bir çıkar yol arıyordu. Derken ağaçların arasında başka bir kımıltı fark ettim. O meçhul adam da benim gibi gizleniyordu. Yanında biri daha var. Siluetini Hüsameddin'e benzettim... Nasılsa

o anda zihnimde bir fikir çaktı. Bu gizlenenin polis olabileceğini düşündüm. Ve hayalimde küçük küçük birçok vakalar birbirine ekleşiverdi. Mesela, polisin sahte lakırdısı... Şükriye Hanım'la Hüsameddin hakkında sürdüğümüz kuvvetli delillere rağmen onların mücrimliklerini umursamayışları... Şükriye Hanım'la Hüsameddin Bey'in mahiyetini henüz keşfedemediğimiz şebekeyi takibe memur edilmiş, bu sebeple civarda ev tutmuş polisler olabileceğini düşündüm. Her vakada beliriyorlardı. Sevim'in kaybolduğu gece, çalıların arkasında gizlenmiş adamı Bacı Kalfa'nın elinden onlar kurtarmışlardı. İhtimal o adam da gizli bir polisti, Şükriye Hanım'la Hüsameddin de polisti diye aklımdan geçirdim. Bu fikirlerin tesiriyle yeşil tünelin sarmaşıkları arasında gizlenmiş gölgelere sokuldum. Benim yaklaştığımı hissedince içlerinden biri başını çevirdi. Alacakaranlıkta sus işareti verdiğini gördüm. Biraz daha sokuldum. Adamlardan biri hakikaten Hüsameddin'di. Birkaç kelimeyle işin mahiyetini fısıldadı. 'İşte şimdi suçüstü yakalamanın sırası!' dedim. 'İçlerinde bir de sahte sağır dilsiz var!' dedim. Hüsameddin Bey bu sözümün üzerine birdenbire alakalandı: 'Demek siz de farkına vardınız...' dedi. 'Peki işte eroinler... İşte tebdili kıyafet etmiş bir şef... Yakalasanıza...' dedim. Safdilliğime güldü. Sonra izahat vereceğini söyledi. Herifler, gözlerimizin önünde Murtaza'nın eşeğini yede yede[1] gittiler. Hüsameddin Bey'in yanındaki peşlerine takılmıştı. Ben Hüsameddin Bey'den vaziyeti öğrenip icabında kendisine yardımcı olabilmek için onu köşke getirdim. Fakat sen köşkte de yoktun. Eve uğramıştın. İşte o zaman aklımı kaybeder gibi oldum. Seni aramağa çıktık. Sevim'in kumsalda bıraktığı ayak izleri gözümün önünden gitmiyordu. Esrarın kayıkhanede düğümlendiği fikrine saplanmıştım. Tahminimde hakikaten yanılmamışım. Kayıkhanenin önünde bıraktığın taze izlere rastladık: Oraya varıyor ve dönmüyordu. Sevim'in akıbetine uğradığın veya uğrayacağın artık

[1] Çeke çeke.

muhakkaktı. Hüsameddin Bey ise fena halde kızmıştı: 'Aylardır bu şebekenin peşindeyiz. Hepsini topyekûn ele geçirmek için tedbirli davranıyor, sükutu muhafaza ediyoruz. Bu kanseri kökünden kazımalı ki yarım iş yapmış olmayalım, diyoruz. Ve ne zahmetlere katlanıyoruz da, a siz gafiller, işimizi alt üst ediyorsunuz.' Ben cinnet mertebesine ulaşmıştım, haykırdım: 'Ama sizin bu incelemeleriniz iki kişinin hayatına mal oldu... Üçüncü kurban da verilmek üzere...'Kayıkhanenin kapısını yumrukladım. O pırıltılı yeni kilidin ardında sen bir esrar sezmiştin. O esrar içinde eriyip kaybolman mümkündü. Hüsameddin Bey beni sükuna davet etti: 'İki kişinin, üç kişinin ölmesi hiç...' dedi. 'Bu pınardan çıkan zehirle, her gün binlerce kişi ölüme mahkûm ediliyor...' Fakat ben isyan bayrağını açmıştım: Şu anda seni bulmağa teşebbüs etmezlerse, kendi arkadaşlarımı baltalarla, sopalarla toparlayıp getireceğimi, işkenceler edip Murtaza'yı söyleteceğimi ve senin saklandığın yeri mutlaka bildireceğimi anlattım. Kelleyi koltuğuma alıp ertesi gün gazeteleri velveleye vereceğimi, seni tecrübe tavşanına döndürmeğe hakları olmadığını haykırdım. Nihayet insafa geldi. Bir işaretle Murtaza'yı tevkif ettirdi. Bundan sonrasını tahmin edersin... Fakat boyuna: 'Olgunlaşmadan yemişi kopardık... Kanunen değilse bile vicdanen mesulsünüz!' diye söyleniyordu."

Güler'le Celal sandıklardan birinin üzerine oturmuş böyle konuşurlarken polisler, mahzende araştırmalara devam ediyor, kesik kesik cümleler, kulağa çarpıyordu: "Beyim hiç fazla bir şey ilave edilmemiş buraya... Hüsameddin Bey'in çizdiği tablo..."

Hüsameddin Bey ise söyleniyordu: "Akıl erer iş eğil... Onca eroinin burada imal edilmesine maddeten imkân yok..."

Bu anda koridorun nihayetinde yine ayak sesleri işitildi.

Muavin Recai Bey: "Geliyor bizimkiler," dedi. "Ama sukutu hayale uğrayacaklarından korkarım."

Naili'nin yanında biri var ki yüksek amirlerden olduğu belli. Savcı da gelmiş. Fotoğraf makineleriyle ve diğer garip aletlerle

başka memurlar var. Onların da aklına aynı cümle geldi: "Dağ fare doğurdu."

Savcı sordu: "Bir cinayet vakası daha yok a..."

"Hayır yok, muhterem beyim... Fakat kayıpların izini henüz ele geçiremedik."

Celal dayanamadı, lafa karıştı. "Kayıplar dediğiniz kimler?"

Şükriye Hanım fısıltı halinde cevap verdi: "Ecnebi meslektaşlarımız..."

"?"

"Sizin Amerikalı ile Mısırlı..."

"Demek onlar da polisti?"

"Aksini nasıl tasavvur ederdiniz? Dünyanın en meşhur eroin araştırıcı mütehassısları... İnşallah bir iz üzerindedirler de ondan kaybolmuşlardır."

Savcı ile birlikte gelen zabıta amiri: "İmkânsız... Öyle sanıyorum ki meslek uğruna ikisini de kurban verdik... Fakat cesetlerinin bulunmayışı garip!" ve o anda gözü elleri kelepçeli Murtaza'ya ilişti: "Başka kimseyi tevkif etmediniz mi?"

"Hayır, fakat emrederseniz birinci listeyi tevkif edelim."

"İkinci listede kimlerin bulunduğunu hakkiyle bilmeden bu tevkifi yapmayalım.[1] Hatta şu bahçıvanın tevkifini maskeleyelim."

Cücenin kaçtığını ve tehlikeli durumu arkadaşlarına ulaştıracağını bildirdiler. Şebekenin bütün unsurlarına alarmı vereceğini teessüfle anlattılar.

Zabıta amiri dalgın dalgın Murtaza'ya baktı: "İkinci listede kimlerin bulunduğunu rızasiyle söylemezse söyletiriz."

Hüsameddin Bey cevap verdi: "Evvelallah söyletiriz, dostum. Zaten biraz sıkıştırmak kâfi... Tabansızdır, bilirim."

---

[1] Tefrikada "Yapmalıyım" yazıyor, anlam gereği "yapmayalım" olarak düzeltildi.

Mama Dadı'nın cırlak sesi birdenbire öttü: "Demokrasi devrindeyiz... Geşti o sıkıştırmajalar... İkinji listedekiler belki kasadadır."

"Sen sesini kesecek misin?"

Polislerden biri Mama Dadı'nın üstüne yürüdü: "Atın şunu dışarı..."

Celal müdahale etti: "Hata edersiniz... O her şeyi rümuzla konuşur..."

Şükriye: "O ne çok bilmiştir!" diye Arap'ın çenesini okşadı. "İsterse şimdi bir çıtlatır!.."

"Şıtlatırım ama şarpılırsam Jerrahpaşa'da siz tedavi ettirirsiniz."

Şükriye Hanım'ın da müdahalesiyle Anberbu kalfa, sahnede esaslı bir unsur haline gelmişti. Ona istihfafla bakan polis memurları bile şimdi metrolarıyla,[1] saatleriyle değil; Bacı ile alakadar oluyorlardı. Mama Dadı bir primadonna edasıyla mağrur, kapıya doğru yürürken: "Peşimden gelin!" dedi. "Esrar musluğunu aşajağım... Kanseri kökünden kazıtajağım..."

Bu işi başaracağına öyle bir imanı vardı ki, inancı herkese sirayet etti. Deli bir liderin peşinden yürüyen medeni bir millet gibi yürüdüler. Dadı Kalfa dehlizin aksi istikametinde ilerledi. "Burdan sarnıja gidilir..."

Güler hışımla söylendi: "Sevim'in ölümünden sen mesulsün, mademki buraların girdisini çıktısını biliyordun, bize ne demeğe haber vermedin... Yok cinlerin evi imiş... Sevim ölmeseydi de sen çarpılsaydın... Zararı yoktu be..."

Mama Dadı iç geçirdi. "Ben de vijdan azabı şekiyorum Gular!"

Dehliz gittikçe genişliyordu. Her tarafında aletlerle çalışan memurlar vardı. Amirlerine selam verdiler. "Binanın kapalı kısmına örülü bir geçit bulduk beyim..." Bir başkası da şu haberi verdi: "Sarnıcın içinde adam geçebilecek kadar fakat örülü bir kapı vardı ya,

[1] Metreleriyle.

onu yıktık beyim... Fakat henüz esaslı bir keşifte bulunamadık... Yani planda çizilenden bir adım ileri atılamadı maalesef."

Mama Dadı: "Meslektaşlar! Akıntıya kürek şekmeyin... Esrar musluğunu şevirin..."

Anberbu Kalfa, Sevim'in ölümünden pek az evvel, belki bir gece evvel, herkes yattıktan sonra mutfakta kafayı çekerken bir emrivaki şeklinde cüce ve iki arkadaşıyla karşılaşmışlardı. Onlar cin taklidi yapmıştı ve Mama Dadı'ya yutturduklarını sanmışlardı. Esasen çakırkeyiftiler. Bütün kaba şakaları yapmaya hazırdılar. Hatta gençlik tozudur, güzellik tozudur, cazibe tozudur diye Mama Dadı'ya eroin koklatacak kadar işi ileri vardırdılar. Mama Dadı eroini çekmiş ve nice aşırı şakalardan sonra heriflerin birine musallat olarak peşi sıra mahzene gitmiş, bu mahzene giriş yolunu keşfetmişti. Fakat kayıkhaneden değil, bir dolabın içinden... Şimdi o dolabı hatırlamıyor ama binanın Recai Bey'e ait kısmında olduğunu biliyor ve bir rüya içinde cin korkusu, çarpılma korkusu ile esrarın bir kısmını görmüş, olan biteni ertesi gün kimseye anlatamamıştı. Zira sarhoşken buna benzer pek çok rüyalar görürdü. Başından geçenler hakikat midir, tam manasıyla kestirememişti. Hele akşam geçtiğini tahmin ettiği dolabı yoklayıp da buradan gizli geçit olmadığına kanaat getirince küçücük aklıyla yanıldığına büsbütün inanıp sükûtu tercih etmişti. Fakat şimdi bu dehlizde hatıraları tamamıyla uyanmış bulunuyor. Kemerle ayrılan bir bölümün yanına çömeldi. Polis fenerlerinin ışıkları altında elini bir ana su musluğuna uzattı.

"Aklınızdan şıkarmayın... Belki bir daha başınızda ben olmam... Bir şu tarafa şevrilejek, üş şu tarafa şevrilecek... O geje dikkat etmiştim... Fahrijiğimin dayandığı sütunun arkasına şekilmiştim de beni görmediler..." ve tarif ettiği şekilde musluğu çevirir çevirmez, en ufak bir gürültü çıkmaksızın sadece koridorun havasında hafif bir dalgalanma yaparak buzdolabı kapağı açılır gibi kesme taşlar, bir demir çerçeve üzerinde arkaya doğru kaydı.

Bir hayret fasılasından sonra polis fenerleri önlerinde beliriveren ikinci bir mahzeni aydınlattı. Terbiyeli muavinin bir ıslığını işittiler: "Aman efendim... Burası bir enstitü laboratuvarı..."

Tabancalarını çekerek içeri daldılar. "Eller yukarı!"

Bir koltukta oturup gözlerinde gözlükler, kitap okuyan profesör kılıklı bir herif... Ecnebi şivesiyle: "Yok bizim silah..." dedi ve sildi yanına koyup ayağa kalktı; boş avuçlarını gösterdi.

Şükriye Hanım profesöre: "Hello Doktor Want!" dedi.

Profesör o müşkül anında şakacı bir eda ile göz kırpacak kadar soğukkanlılığını muhafaza edebildi: "Hi! Mrs. Şükriye!" cevabını verdi.

"Nevyork'tan beri görüşememiştik."

"Göreceğim gelmişti!"

Profesörün beyaz gömlekli doçenti ve asistanları da var. Onlar da tüplerini, aletlerini bırakıp ellerini kaldırdılar.

Hüsameddin etrafındaki muazzam laboratuvar dekoruna göz atarak: "Allaha hamdolsun Şükriye Hanım! Emeklerimiz heba olmadı!" dedi.

Savcı ferahlamış gibi geniş bir nefes aldı: "Şimdi anlaşıldı vaziyet... Bu laboratuvarı maskelemek için öbür basit laboratuvar yapılmış... Güya orasını keşfedince bulduk sanacağız, bunu aramıyacağız..."

"Bizse de birinci laboratuvarda bu kadar olamıyacağını biliyor, bu depolara bu kadar mal hangi yoldan yığılıyor diye keşfe uğraşıyorduk."

Güler, bacısının omzuna kolunu dolayarak: "Dadımın sayesinde keşfe muvaffak olduk!" dedi.

Bacı mağrur, cevap verdi: "Ummadık taş baş yardı!"

Profesör ve asistanları mukavemet etmemişlerdi. Kelepçelere bileklerini uzattılar. Kaynaşmanın durulduğu bir anda, mahzenin içinde iniltiye benzer bir ses işitildi. Yerdeki tabutvari iki ambalaj sandığından üstündekinin belli belirsiz kımıldadığını gördüler.

Polis muavini hemen ileri doğru atıldı. Kapağı kaldırdıkları anda, yarı baygın Mısırlı Mehmet Ali Moslim'i buldular.

Fahri güldü: "Ulan bu yine mumyalanmağa hazırlanmış. Eli kolu bağlı!" dedi.

Bağlarını çözdüler. Teneffüs hareketleri yaptırdılar. Az sonra Mısırlı kendine geldi ve konuşamayarak, çıktığı sandığın altındaki sandığı parmağıyla işaret etti. Onun da içinde aynı vaziyette Amerikalıyı buldular.

"Bu da Kızılderililere yem olmağa hazırlanmış gibi," diye Fahri kaba şakalarına devam etti.

Artık bu yeraltı tünellerinde ancak polisin yapacağı iş kalmıştı. Kurtarılanları köşkün salonuna naklettiler. Hüsameddin Bey pek memnundu. Ellerini ovuştura ovuştura söyleniyordu: "Şeflerinden en mühimini yakaladık. Karargahlarını tarumar edeceğiz. Ötekiler çorap söküğü gibi ele geçeceklerdir."

Celal'in doldurup uzattığı birer bardak iki ecnebi polisin midelerine indiği anda ikisi de canlandılar. Fakat ikisi de açtı. Amerikalı yiyecek istedi.

Hatifi homurdandı: "Bunlar bizim kilerde ne varsa, çekirge üşüşmüş[1] gibi temize havale edecekler."

Az sonra Mama Dadı'nın hazırlayıp getirdiği tepsiye o da yampiri yampiri yanaştı.

Hayrettir, Şükriye Hanım falsosuz İngilizce biliyor. Amerikalıya soruyor: "Doktor Want'ın ekibi uçtu galiba... Yalnız üç asistanını yakaladık."

Owens önüne konan yemekleri atıştırarak avurdu şiş, cevap verdi: "İkisi bizi yakaladıkları gece takayla gittiler. Telgraf çekilirse Çanakkale'den çevrilmeleri mümkündür," ve birdenbire hatırlamış

---

[1] Tefrikada "üşmüş" yazılmış, anlam gereği "üşüşmüş" olarak düzeltilmiştir.

gibi "Sahte sağır ve dilsiz de Doktor Want derecesinde mühim!" dedi. "Onu da kaçırdınızsa yazık!"

Hikâyeyi kısaca kendisine anlattılar. Ecnebi iki polis büyük bir alakayla dinledi. Hele Mama Dadı'ya ait kısımlar çok hoşlarına gitmişti. Gülüyorlardı. Cücenin kaçışına teessüf ettiler. Fakat Güler bu küçük adamla arasında geçen muhavereyi nakledince cüce hakkındaki intibalar değişti. Hatta ona acır oldular.

Güler soruyordu: "Sevim'in öldürülüşü hakkında ne biliyorsunuz?"

Amerikalı ellerini açtı: "Sadece öldürdüklerini biliyorum. Doktor Want maiyetinin yaptığı bu emrivakiyi pek huşunetle karşıladı. Kendisi katiyen kan dökmek taraftarı değil."

Mısırlı ilave etti. "O hafif ateşte kızartır gibi insanları tedricen[1] zehirleyerek öldürmek taraflısı..."

Muhavere İngilizce cereyan ediyordu. Sevim'in hatırasıyla gözleri dolu dolu Güler konuşulanları güçlükle ve biraz da Celal'in yardımıyla lisanı bilmeyen arkadaşlarına tercüme ediyordu. Madam'la Cenan da salona girmişlerdi. Madam Karabet'in telaşında... Fahri ile göz göze gelmekten kaçınarak mütemadiyen Güler'i sıkıştırıyor: "Sorasın Gülerciğim... Büyük Allah'ım isterse evladı kurtulacaktır?"

Güler illallah diyerek Madam'ın sözlerini polise tekrarladı. Şükriye Hanım cevap verdi: "Birkaç ay hapiste kalması hakkında hayırlıdır."

Fahri atıldı: "Birkaç ay sonra çıkması hakkımızda hiç hayırlı değildir."

Madam istihfafla burun kıvırdı. "Evladım bir yana, sen bir yana... Ana muhabbet, nedir ağlanmoorsun?.. Sen üvey babası isen Karabet'in iyiliğini istemelisin!"

---

[1] Azar azar.

Fahri yumruklarını sıktı: "Senin kocan değilim ki onun üvey babası olayım."

Madam hıçkırmaya başladı. "Elalem içinde inç kadar kepazeliktir?"

Şükriye Hanım araya girdi: "Oğlunun sabıkası var, Madamcığım. Hakikat şu ki bir cürüm daha işledi. Malum gece de Naili Bey'in çantasını aşırdı."

Hatifi ağzında koca bir lokma, köpürdü: "Bana ettiği hiç demek... Onun maddesi yok mu?"

Naili ve Celal, ikisi de asabileşmeğe başlamışlardı. "Yahu o kadar meraklandığımız mevzular var, öğrenmek istiyoruz, sizin gevezeliğinizden vakit kalmıyor."

Güler arkadaşlarına döndü: "Müsaadenizle evvela ben merakımı tatmin edeyim," ve Mısırlıya hitap etti: "Sayın Bay Mehmet Ali Moslim! O gece sizi kilitlediğimiz odadan nasıl tebehhur ettiniz[1]? Kimin vasitasiyle kaçtınız?"

Hüsameddin Bey cevap verdi: "İlk tahmininizde aldanmıştınız hanım kızım... Dostumuzu biz kaçırdık... Mecburduk kaçırmağa... Zira o gece takayla eroin sevkiyatı yapılacağını biliyorduk."

Naili kafasını salladı: "Bu ne kargaşalıktır. Zihnim bulanıyor. Hepiniz yaman cüretkarmışsınız. Evimizin içinde pala çaldınız."

Hüsameddin Bey devam etti: "Mısırlı dostumuz, o gece dikkatinizi Recai Bey'in eşyalarının bulunduğu kısma çekmişti. Owens sizin o kısımda araştırma yapacağınızı bahçedeki nöbetçilerimizden birinin kulağına fısıldadı. Kendisi Sevim Hanım'la beraber kule merdiveninin başında nöbet tutacağı için Mısırlı dostumuzu serbest bırakmak imkanını bulamıyacağından korkuyor ve bu işi bize havale ediyordu. Biz de sizin tarafınızdan yakalanmağı dahi göze alarak bitişik dairede bulunmanız bilistifade[2] kapısının kilidini açtık ki

---

[1] Buharlaştınız.

[2] Yararlanarak.

bu bizim için işten değildir ve size küçücük bir muziplik yapmak kastile de -daha doğrusu zihinlerinizi oyalamak için- Bay Mehmet Ali'yi kaçırdıktan sonra kapıyı tekrar kilitledik. Görüyorsunuz ya pek basit!"

Şükriye Hanım, Bacı Kalfa'yı göstererek güldü: "Bu gece bekçisinin gözlerini dört açmış, kule merdiveninin dibinde nöbet tuttuğundan haberdar değildik. Bu teferruatı Owens bize vermemişti. Mısırlıyı kaçırdığımızdan Owens'ı haberdar etmek üzere teras merdivenine tırmandık."

Amerikalı muhavereye karıştı: "İlk tanıştığınız gece Mama Dadı'nın idam ipinden korktuğu ve terk ettiği odada, Sevim'le birlikte nöbet bekliyorduk. Daima teras merdivenini kolluyordum. Şükriye Hanım'la Hüsameddin Bey'in Mısırlı meslektaşımızın kurtulduğuna dair haber getireceklerini umuyordum. Küçük yalının önünde durarak kaçak malları alacak olan takaya yanlış bir işaret verip, yani 'Size gelecekleri içeri alın!' işaretini verip Mehmet Ali ile birlikte kayıkla yanaşıp takaya binmek niyetindeydik. Kaçakçıdan daha mal alıp götürecektik ve takaya terastan renkli ışıklarla işaret verdiklerini öğrenmiştik. Büyük laboratuvarın burada bulunduğunu bilmediğimizden bu vasıtayla o ana laboratuvarın sırrına ulaşacağımızı Want'ı ve arkadaşlarını yakalayacağımızı sanıyorduk. Planımız mükemmeldi."

Celal bir el hareketiyle devam etmesine mâni oldu: "Pardon!.. Bir sual! Planınız nasıl mükemmel olur?.. Mısırlı arkadaşınızla bu planı nasıl hazırlamış olabilirsiniz? Zira o gece kendisini yükün içinde kıskıvrak bağlı bulduk. Ve bu işe siz de şaştınız."

Amerikalı gülümsedi: "Mısırlı dostumun yakayı haydutlara verip öbür dünyayı boyladığına kaniydik. Fakat planımız çok önceden hazırlanmıştı. Mahut takanın birkaç gün evvel İstanbul'a geldiğini öğrenince tertibatımızı almıştık. Mutlaka bir çaresini bulup bu tehlikeli seyahati yapacaktık. Eğer o akşam bir tesadüfle Mehmet Ali

Moslim'i kurtarmamış olsaydık, onu öldü zanniyle bu işi Hüsameddin Bey'le ben yapacaktım. Mesleğimiz kurbanlar ister..."

"Peki nasıl oldu da ellerine geçtiniz?"

"Müsaade et de Güler, daha evvel Bay Mehmet Ali'nin dolapta niçin bağlanmış bir halde bırakıldığını öğrenelim."

Hüsameddin Bey saatine baktı: "Sizin merakınızın sonu gelmez çocuklar... Anlaşılıyor ki gazetenize malzeme vermek için biz burada vaktimizi boşuna harcayacağız."

Şükriye Hanım pencereden baktı: "Daha ötekilerde işlerini bitirmediler. Neticeyi muavin Behçet bildirecekti."

Fahri: "Hoş, vesaitiniz de gelmedi ya..." dedi. "Benim külüstür araba gerçi emrinizde amma, benzin olsa..."

Mısırlı, Celal'in biraz evvelki sualini cevaplandırdı: "Recai Bey'in dairesindeki bazı kilitli dolaplara gizli geçitten girerek kaçak silahlarını saklıyorlardı. Son zamanlarda bu silah kaçakçılığına nihayet verdiler. Ve mallarını sevk ettiler. Biz tabii bunlara göz yumduk. Zira zaten mahiyeti itibarile ehemmiyetli değildi... Birinci laboratuvar kadar bile ehemmiyetli değildi. Ve bu silahlı kaçakçılık asıl faaliyetlerini gizlemek için yapılıyordu. Bunu biliyorduk. Bir Dr. Want, bir Kessler bunlarla uğraşır mı?"

"Kessler?"

"Sahte sağır dilsiz... Bunlar beynelmilel büyük kumarbazlardır. Ya hep ya hiç oynuyorlar... Marmara kıyısında maske altında maske, kumpası kurmuşlar... Silah kaçakçılarından maksat, avenenin[1] faaliyeti dikkati çeker de polis baskın verirse eroincilik fark edilmeyecek. Yok eğer gizli geçit ve eroincilik de fark edilirse polis gayeye vardığını sanacak. Onlar milyonluk tesisatları ortasında ve fenni kapıların içinde emniyette oturacaklar. Bu afyon müstahsili[2] memlekette faaliyetlerine diledikleri gibi devam edebilecekler...

---

[1] Çetenin.

[2] Üreticisi.

Gelelim birinci yakalanışımın sebebine! Gizli dehlizde silahların taşındıkları dolabı muayene ediyordum. Gafil avlandım. Üzerime çullandılar. Kıskıvrak bağlayıp, beni dolapta bıraktılar. Türkçe konuşuyorlardı. Muhaverelerini anlayamadım. Maksatlarını keşfedemedim. Beni niçin öldürmediler de beni orada bıraktılar? Ancak şimdi bu suale cevap verebiliyorum: Laboratuvar civarında cinayet üstüne cinayet işlememek için bir... İkincisi: Cücenin size verdiği izahat üzerine aklıma geldi Bayan Güler... Silahları taşıdıktan sonra gizli menfezleri örmüşlerdi. Beni bağlı olarak çıkaracakları tek yol, sokak kapısıydı. Bunun için de münasip bir fırsat bekliyorlardı. İhtimal o gece, Cüce size bahsettiği sarnıç deliğinden eve girecek, benim kaçırılmam için zemin hazırlayacaktı."

"Kaçırılıp nereye götürülecektiniz?"

"Ha işte mesele... Owens'le birlikte yakalanışımızla öğrendik ki, bizi açık denizlerde bülbül gibi söyletip eroincilerin peşindeki polis teşkilatının mekanizması ve kadrosunu bizden öğrenip balıklara yem edeceklerdi bizi... Böylelikle de belki senelerce müddet kedisiz evdeki fareler gibi dünya yüzünde serbest dolaşacaklardı."

Güler ısrar etti: "Bu izahlarınız beni pek tatmin etmedi. O mahzende işkence edip öğreneceklerini öğrenselerdi ya?.."

"Bunlar kol kol... Doktor Want'lar, Kesslerl'ler, teknik eleman!.. Onlar böyle küçük işlerle uğraşmaz... Gestapo şefleri başka... Kaldı ki ilk istintakımızı yapmadı değiller... İşkenceye uğramadık sayılmaz... Tabutlukta değil, gördünüz, tabuttaydık... Bağlı, aç, susuz... ve günde birkaç kere sual sağanağına maruz..."

"İkinci defa nasıl yakalandınız Bay Mehmet Ali?"

"Dostlarım beni sizin kilitlediğiniz odadan kurtardıktan sonra doğru sahile indim. Sizin kayığınızı iskeleden çözdüm. Kürekler elde Owens'ın terastan işaret verdikten sonra yanıma gelmesine intizar ediyordum. Geldi de... Fakat o anda başımıza geçirilen yelken bezlerile balık avlanır gibi avlandık..."

"Pek ihtiyatsızlık etmişsiniz..."

"Pek büyük hüner gösterdiler. Owens'ın işaretini fark etmişler. Maksadımızı kavramışlar. Suya girmiş, iskelenin altına sinmişler. Ortada kimseyi göremedik."

"Peki ne demeğe o gece sizi takaya bindirip göndermediler?"

"İki kişiden ibaret olduğumuzu bilmiyorlardı. Başka arkadaşlarımız var da onlar harekete geçerlerse düşüncesiyle bizi bağlalarken bir yandan da takaya derhal hareket etmek ve ihtiyatlı davranmak emrini verdiler. Bu takdirde bizim takaya ulaştığımızdan haberi olan polis, ihtimal hedefi şaşırır diye düşünmüşlerdi. Bunu sonradan istintakımız sırasında öğrendik."

Hüsameddin tasdik etti: "Nitekim öyle de olmadı değil... Siz ortadan kaybolunca o gece takaya binip uzaklaştığınıza kanaat getirdik ama sonra fark ettik ki hadiseler o geceden kararlaştırdığımız şekilde cereyan etmemiş. Sizden selamet işareti alamayınca telaşa düştük... Takadaki adamımız İbrahim de binmediğiniz haberini ulaştırdı, büsbütün şaşaladık."

Güler ortaya yeni bir sual attı: "Peki Sevim'i neden öldürdüler?"

Amerikalı esefle başını salladı: "Kızcağız cidden boş yere gitti. Çok müteessirim.[1] Çok müteessirim... Sevim benden kuşkulanıyordu. O kanaatteyim ki casus olduğum ve burada bir casusluk hareketini idare ettiğim zannındaydı. Sırrımı çözmek için bana güleryüz gösteriyor, arkadaşlığını benimle devam ettiriyordu. O gece odada nöbet beklediğimiz sırada dolambaçlı yollardan beni istintak etti. Ve kuvvetle tahmin ediyorum: Onu atlatmak ve kuleden takaya işaret vermek için oyunlar tertiplediğimi sezdi. Çok acıktığımı, aşağıdan yiyecek bazı şeyler alıp geleceğimi, kendisinin beni odada beklemesini ve dolabın önünden katiyen ayrılmamasını söyledim. Yanından uzaklaşır uzaklaşmaz hemen terasa çıktım, renkli fenerimle işaret verdim. Sevim beni takip etmiş ve terastaki marifetimi

[1] Üzgünüm.

görmüş olacak. Kuşkusu büsbütün arttığından artık peşimi hiç bırakmamıştır."

"Evet, Hatifi'ye mutfakta bu hususta müphem sözler söylemiş."

Amerikalı devam etti: "Biz yakalanıp şefin huzuruna götürüldükten sonra, zannıma göre, Sevim kayıkhaneye girilip çıkıldığını, o civarda bir kaynaşma olduğunu fark edip, tıpkı Kemal gibi bazı esrara ermiş ve onu döner kapıyı açtığı sırada yakalamışlar. Haydutlardan biri gık demesine meydan vermeden zavallıyı..." Sustu. "...İstintakımız sırasında bu haberi de aldık..." diye kesik kesik ilave etti. "Doktor Want ikinci cinayeti öğrenince küplere bindi... Bu işi yapanlar da öyle sanırım cezasız kalmadılar."

Güler, Celal'in yanına kanepeye çökmüştü. Dirseklerini dizlerine dayayıp güzel yüzünü avuçlarının arasına aldı ve mırıldandı: "Muvaffakiyetinizi tebrik ederim ama sizin buna ermeniz benim bildiğim iki hayata mal oldu. Sevim'in aramızdaki yokluğunu hepimiz hissediyoruz..."

Şükriye Hanım muhavereyi değiştirdi: "Güler Hanımcığım! Bu maceranın size bir roman mevzuu ilham ettiğini umarım... Hani bir gün şikâyet etmiştiniz. Bu curcunalı hayat ortasında mevzu bulmakta sıkıntı çekiyorum, demiştiniz... Adını ne koyacaksınız bakalım romanın... Biz de okuyalım."

Mama Güler'in yerine cevap verdi: "'Ummadık Taş Baş Yarar' koyajak..."

"O da nedenmiş?"

"Söyliyejeğim ama... Tevazum mâni..."

Celal güldü: "Öğünme Dadı... Boş attın dolu tuttun... Tavşan sopaya rastladı... Sen hala jin şojuk, pabuju büyük derdindeydin..."

Mama Dadı iki ellerini beline dayayıp Şükriye Hanım'ın karşısına dikildi: "Söyle bakalım Şükriye... Jin şojuğun izlerini neden sildin?.."

"Sen jin şojuğu yakalamıyasın diye Bacı Kalfa...Kovayı da o maksatla devirdim..."

"Ayo sende hiş akıl yok mu? Jin yakalanır mı?.. Yine uştu gitti işte... al sana!.. Koja Doktor Want'la asistanlarını yakalattım... Şünkü onlar jin değildi... Papuju büyük de jin değilmiş..." Mısırlının ayaklarını işaret etti: "Ama pabuju küşük jinmiş." Birdenbire kızdı: "Kimin in, kimin jin olduğu belli midir, izansız... Siz bu kafayla giderseni şok şamlar devirirsiniz... Layiklik yolunda!"

Cenan Naili'nin omzuna doğru başını eğdi.

"Peki Bacı Kalfacığım... İn midir, cin midir insanlar belli olmaz diyorsun... Şimdi bizim aramızda cin var mı?"

Dadı Kalfa parmağiyle kendini gösterdi: "Jin gibi akıllıyım maşallah..."

"Haydi haydi... Deminden beri saçma sapan konuştuklarını kulağın işitti mi?.."

Bacı Kalfa müsamahayla Güler'e baktı ve mahut nakaratı tekrarladı: "Arap aklı... Ne olajak?"

SON

Ummadık Taş Baş Yarar

MÜZEHHER VÂ-NÛ
VÂLÂ NUREDDİN

Müzehher Vâ-Nû'nun, Nihal Karamağaralı müstearını kullanarak eşi Vâlâ Nureddin (Vâ- Nû) ile müşterek yazdığı "*Güler G. ve Anberbu Dadı*" polisiyeleri ilk defa kadın hafiyelerin bir serinin öznesi olması sebebiyle önemli bir yerde durur. *Akşam* ve *Cumhuriyet* gazetelerinde 1952-1956 yılları arasında tefrika olarak yayımlanan bu eserlerde, genç bir gazeteci olan Güler G. ve Güler'in dadısı, Arap halayık Anberbu Dadı'nın hafiyelik ve kadınlık deneyimlerini de içeren bir anlatı mevcuttur. Burada serinin ilkini yayımladığımız, *Akşam* gazetesinde 17 Mayıs 1952 ile 4 Ağustos 1952 tarihleri arasında 78 sayı tefrika edilen *Ummadık Taş Baş Yarar*, dönem İstanbul'u günlük yaşamını ve sosyolojik çeşitliliğini de yansıtan keyifli bir hikâye sunar.

Sanat Kritik
YAYINLARI

ISBN 978-625-982-096-5